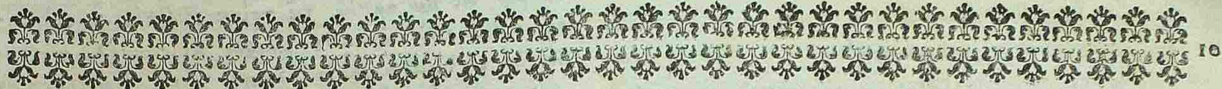
ἄλλων πολλῶν ἱστοριῶν καὶ παραδειγμάτων, καὶ ἐκ τῆς γονυπετήσεως αὐτοῦ τοῦ Πάπα Ἰωάννου ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως· καὶ ὅτι ψευδὴς ἡ τοῦ Ἰουστίνου σέψις ὑπὸ τούτου τοῦ Πάπα Ἰωάννου ἐνταῦθα δείκνυται, καὶ ὁ Ῥώμης αὐθ. μοναρχίας.

Λέγει δὲ ὁ ῥηθεὶς Ἀναστάσιος, ὅτι ἐλθόντος τοῦ Ἰωάννου Πάπα εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐξῆλθον ὁ λαὸς καὶ ὁ Κλῆρος μετὰ Σταυρῶν καὶ κηρίων μέχρι δώδεκα μιλίων εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ, καὶ ὁ Βασιλεὺς Ἰουστῖνος ἅμα τῷ Πατριάρχῃ προϋπαντήσας προσεκύνησε. ῥητέον ὅμως ὅτι τὰ τοιαῦτα πλάσματά εἰσι τῶν εἰπόντων, ὁ γὰρ Διάλογος ἱστορῶν τὴν ἄφιξιν τοῦ Ἰωάννου, οὐδὲν λέγει τοιοῦτον, ἀλλ' ὅτι ὁ Πατριάρχης Ἰωάννης διὰ Κορίνθου ἀπῆλθεν εἰς Βυζάντιον διὰ ξηρᾶς, καὶ ὅτι ἤκουσεν (ὁ Διάλογος) παρὰ πρεσβυτῶν ὡς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῇ χρυσῇ πύλῃ ἐλθόντος αὐτοῦ, τὰ πλήθη τῶν λαῶν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ ἦλθον, καὶ ἐνώπιον αὐτῶν τυφλὸν ἐθεράπευσε, τῶν Διαλογικῶν βιβλίῳ τρίτῳ κεφαλαίῳ δευτέρῳ. ἀκούεις μυθοπλάστα Λατῖνε; ἐν τῇ χρυσῇ πύλῃ λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Διάλογος ὅτι ὑπήντησαν τῷ Πάπᾳ τὰ πλήθη καὶ οὐχὶ ὁ Βασιλεύς, ὅτι εἰ προϋπήντα καὶ ὁ Βασιλεύς, πῶς ὁ Διάλογος τὸ μὲν μικρὸν εἶπε, τὸ δὲ μέγα εἴασεν; ὅμως διὰ πλείονα καταῤῥαγὴν τοῦ ψεύδους σου, ῥητέον ὅτι εἰ ἦν τὰ τοιαῦτα ἀληθῆ, οὐκ ἦν θαυμαστόν, ἰδὲ γὰρ τὸν Νικηφόρον λέγοντα, ὅτι ὁ μέγας Ἰουστινιανὸς προϋπήντησε τὸν ἅγιον Σάββαν παπᾶν ὄντα οὐ Πάπαν, καὶ τοῦ Καλανδίωνος Ἐπισκόπου Ἀντιοχείας ζητήσαντος ὑπὸ τοῦ Ζήνωνος τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου Εὐσταθίου, ὃ ἦν ἐν τῇ Θράκῃ, ἐξῆλθον οἱ Ἀντιοχεῖς εἰς ὑπάντησιν τοῦ λειψάνου δέκα καὶ ὀκτὼ μίλια ἀπὸ πάσης ἡλικίας, ὅτε καὶ τὸ σχίσμα τὸ γεγονὸς διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Εὐσταθίου ἔπαυσε, παρατεῖναν σχεδὸν ἑκατὸν χρόνους, εἰ γὰρ καὶ ὁ Φλαβιανὸς μετὰ τοὺς Ἀλεξανδρείας καὶ Ῥώμης εἰρήνευσεν, ἀλλ' οἱ τοῦ μέρους τοῦ Εὐσταθίου μετὰ καὶ τῶν Ἐπισκόπων Ἀντιοχείας εἶχον στάσιν, ἕως οὗ διὰ τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου εἰρήνευσαν. καὶ Θεοδόσιος ὁ μικρὸς Ἐπισκόπου τινὸς Χεβρὼν τελευτήσαντος εἰς Κωνσταντινούπολιν, τὸν σάκκον αὐτοῦ σφόδρα ἐῤῥυπωμένον περιεβάλετο, πιστεύσας μεταλαβεῖν τι ἐκ τῆς τοῦ τελευτήσαντος ἁγιότητος, ὡς ὁ Σωκράτης εἰς τὸ εἰκοστὸν δεύτερον κεφάλαιον τοῦ ἑβδόμου βιβλίου. καὶ Μαρκιανὸς ὁ Βασιλεὺς ἐν σχήματι ἰδιώτου πρὸς τὸν ὅσιον Συμεῶνα ἀφανῶς παρεγένετο, ὥς φησιν εἰς τὸ δεύτερον βιβλίον Θεόδωρος ὁ Ἀναγνώστης. καὶ Εὐτυχιανοῦ μοναχοῦ ἀσκητεύοντος εἰς τὸν Ὄλυμπον τὰς αἰτήσεις ἐπλήρου ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, σφόδρα γὰρ καὶ ἐν πλείστῃ τιμῇ εἶχε τὸν ἄνδρα, ὡς ὁ Σωζόμενος εἰς τὸ δέκατον τέταρτον κεφάλαιον τοῦ πρώτου βιβλίου λέγει. Ὁ αὐτὸς μέγας Κωνσταντῖνος, ὡς λέγει ὁ Εὐσέβιος εἰς τὸ τρίτον βιβλίον τοῦ βίου αὐτοῦ, ἀπερχόμενος εἰς τὴν πρώτην Σύνοδον οὐκ ἐκάθισεν, ἕως οὗ ἐπένευσαν αὐτῷ οἱ πατέρες, καὶ ἐκάθισεν εἰς θρόνιον μικρόν. Ὁ αὐτός, ὡς λέγει πάλιν ὁ Εὐσέβιος εἰς τὸ πρῶτον βιβλίον τοῦ βίου αὐτοῦ, εἶχεν ὁμοτραπέζους τινὰς εὐτελεῖς Μοναχούς, καὶ δὴ καὶ τοὺς Ἐπισκόπους ἐκάλεσεν εἰς ἑστίασιν, ὡς εἴπομεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τρίτου βιβλίου. καὶ Ζήνων ὁ Βασιλεὺς ἀπῆλθε μόνος εἰς Δανιὴλ τὸν στυλίτην. τί θαυμαστὸν λοιπὸν εἰ καὶ θεοφιλέστατον Ἀρχιερέα Ῥωμαίων, ὅστις σχεδὸν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν οὐκ ἀφίκετό ποτε, καὶ πρῶτον Πατριαρχῶν καὶ τῆς βασιλίδος Ῥώμης Ἀρχιεπίσκοπον ἐτίμησαν οἱ Κωνσταντινουπολῖται; χριστιανικὰ ἐποίησαν τοῦτο καὶ θεοφιλέστατα, καθὼς καὶ εἰς τὴν βασιλεύουσαν Μοσχοβίαν ποιοῦσι τοῦτο τοῖς Πατριάρχαις τῆς Ἀνατολῆς ἐκεῖσε ἐπιδημοῦσι. καὶ εἰ ὁ Βασιλεὺς ἐξελθὼν ἠσπάσατο τοὺς πόδας τοῦ Ἰωάννου, ἐποίησεν ἔργον εὐσεβέστατον, καθὼς ὁ ἀοίδιμος Αὐτοκράτωρ Μοσχοβίας Ἀλέξιος Μιχαηλοβίτζης μέχρις ἑνὸς σταθμοῦ ἐξῆλθε καὶ προϋπήντησε τὸν Ἀλεξανδρείας Παΐσιον, καὶ Ἀντιοχείας Μακάριον, καὶ πάλιν μέχρι τοσούτου ὑποστρεφομένους προέπεμψεν. ὅμως τῷ Ἀναστασίῳ Κληρικῷ ὄντι τῆς Ῥώμης καὶ γράφοντι ὅτι ἠσπάσατο ὁ Βασιλεὺς τοὺς πόδας τοῦ Ἰωάννου ἐπ' ἔλαττον πιστεύομεν, λέγει γὰρ καὶ ἄλλα ὑπέρογκα ὁ αὐτὸς εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ. μάλιστα εἰ ἦν ἀληθὲς τοῦτο, προσεκύνησεν ἂν τὸν Ῥώμης καὶ ἠσπάσατο τοὺς πόδας αὐτοῦ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, ἢ ὁ Κωνστάντιος, ὁ εἰπὼν τῷ Λιβερίῳ, πόσον εἶ μέρος τῆς Οἰκουμένης, ὅτι σὺ μόνος συναίρῃ Ἀθανασίῳ; ἢ ὁ μέγας Θεοδόσιος, ὅστις δι' εὐλαβείας εἶχε μᾶλλον τῶν Πατριαρχῶν τὸν θεῖον Ἀμβρόσιον, ἢ ὁ Οὐαλεντινιανός, ὅστις ἐδέετο τοῦ Θεοδοσίου κατανεῦσαι καὶ ἀκοῦσαι τοῦ Λέοντος ἵνα γένηται Σύνοδος εἰς τὴν Ἰταλίαν; καὶ τὸ δὴ θαυμαστόν, εἰ ὁ Ἰουστῖνος ἠσπάσατο τοὺς πόδας τοῦ Ἰωάννου, πῶς εἴασεν αὐτὸν ὁ αὐτὸς Ἰουστῖνος ὕστερον γονυπετῆσαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἐκλιπαρεῖν αὐτὸν ἵνα δώσῃ τὰς Ἐκκλησίας τοῖς Ἀρειανοῖς κατὰ τὴν αἴτησιν Θεοδωρίχου; πρὸς τούτοις, ὁ Θεοφάνης ὁ ἐπαινούμενος ὑπὸ Λατίνων καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀναστασίου Βιβλιοθηκαρίου ὡς φιλαλήθης, ἱστορεῖ τὴν ἄφιξιν τοῦ Ἰωάννου εἰς τὸ Βυζάντιον, τὴν δὲ τοιαύτην ὑπάντησιν οὐ λέγει. ἔπειτα λέγει ὁ αὐτὸς Θεοφάνης, ὅτι ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἐπιφάνιος ἠβουλήθη προκαθίσαι τοῦ Πάπα Ἰωάννου. καὶ εἰ προϋπήντησεν αὐτῷ ὡς κεφαλῇ πάντων, πῶς πάλιν ἐζήτει ἵνα καθίσῃ αὐτὸν ὑφ' ἑαυτόν; ψεῦδος οὖν τῆς ἀποστασίας τῶν Λατίνων καὶ τοῦτο τὸ πεπλασμένον μυθάριον. λέγουσιν οἱ αὐτοί, ὅτι ὁ Ῥώμης οὗτος Ἰωάννης ἔστεψε Βασιλέα τὸν Ἰουστῖνον, ὅμως οὐχ ὁ Ἀναστάσιος, οὗ βασιλεύσαντος ἔχαιρον οἱ Μανιχαῖοι καὶ οἱ Ἀρειανοί, ἔλαβε τὰς Ἐκκλησίας τῶν Ἀρειανῶν, πρὸς ὃν ἐλθόντος τοῦ Ἰωάννου πρέσβεως, συνέβη γενέσθαι τὸν Ἰουστῖνον Βασιλέα, καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου στεφθῆναι, ὥς φασιν οὗτοι, ἀλλ' ὁ Ἰουστῖνος τὰς Ἐκκλησίας ἔλαβε,

καὶ

καὶ εἰς τοῦτον ἤδη στεφθέντα ἦλθε πρεσβευτὴς ὁ Ῥώμης Ἰωάννης τῷ ἕκτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ κατὰ τὸν Θεοφάνη, καὶ λοιπὸν οὐχ ὁ Ῥώμης, ἀλλ᾽ ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἔστεψεν αὐτὸν καὶ ἡ Σύγκλητος. ἔτι τοὺς βασιλεῖς τῶν Χριστιανῶν οἱ Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως ἔστεφον, ἀλλ᾽ οὐκ ἔχουσιν ἐκ τούτου μείζονα τάξιν τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ῥώμης τῶν μὴ στεφόντων αὐτούς, ὅθεν οὔτε ὁ Ῥώμης Ἰωάννης, ἐκ καθ᾽ ὑπόθεσιν ἔστεψε τὸν Ἰουστῖνον, ἔλαβεν ἀξίωμά τι περισσότερον παρ᾽ ὃ δέδωκεν αὐτῷ ἡ Ἐκκλησία, ὡς ῥηθήσεται ἐν τῷ περὶ Λέοντος καὶ Καρόλου. ἴδε κατωτέρω βιβλίου ἑβδόμου κεφάλαιον εἰδέκατον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ τῆς παλιμβολίας τοῦ Ἀντιοχείας Ἐφραμίου, καὶ τῆς ἁγιότητος τοῦ Ἀντιοχείας Ἐφραίμ, καὶ οὗ ἐποίησε θαύματος ἐν ἑαυτῷ ὑπὲρ ἐπιστροφῆς μοναχοῦ τινὸς στυλίτου ἀπὸ τῆς Αἱρέσεως Σεβήρου. καὶ περὶ τῶν γεγονότων ἐπ᾽ αὐτοῦ θαυμάτων εἰς στηριγμὸν τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ περὶ τῆς δευτέρας καταπτώσεως τῆς Ἀντιοχείας ὑφ᾽ ἣν ἦν Ἐφραίμιος, ἐξ ἧς καὶ Θεούπολις ὠνομάσθη.

Ὁ Ἀντιοχείας Πατριάρχης Ἐφραίμιος τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον ἐξέβαλε τῶν Διπτύχων καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Πάπα Λέοντος, μετὰ δὲ ταῦτα φοβηθείς, τὰς τέσσαρας Συνόδους ἐκήρυττεν. ἀπέθανε δὲ εἰς τὴν κατάπτωσιν τῆς Ἀντιοχείας, περὶ ἧς καταπτώσεως ὁ Βασιλεὺς Ἰουστῖνος ὁποίους τινὰς θρήνους ἐποίησε, καὶ πῶς ἐβοήθησεν εἰς ἀνακαίνισιν τῆς πόλεως, ἴδε τὸν Θεοφάνη. Ἐφραὶμ δὲ ὁ Ἀμιδηνὸς Κόμης ὢν τῆς Ἀνατολῆς, ἐλθὼν εἰς ἐπίσκεψιν καὶ ἀνακαινισμὸν Ἀντιοχείας, νεύματι βασιλικῷ προχειρίζεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος, ὥσποτε Μεδιολάνων ὁ θεῖος Ἀμβρόσιος, καὶ ὁ Νεκτάριος Κωνσταντινουπόλεως. ἦν δὲ ὁ Ἐφραὶμ μέγας ἀντίπαλος τῶν Μονοφυσιτῶν, καθ᾽ ὧν καὶ ἔγραψεν ἰσχυρῶς κατὰ τὸν Φώτιον. οὗτος ἤκουσεν ὅτι εἰς τὴν Ἱεράπολιν εὑρίσκετο μοναχός τις στυλίτης τοῦ Σεβήρου ἀκόλουθος, καὶ λοιπὸν θείῳ ζήλῳ κινούμενος, ἔδραμε πρὸς ἐκεῖνον, καὶ ἤρξατο νουθετεῖν καὶ διδάσκειν αὐτὸν τὴν θεοσέβειαν, ἀλλ᾽ ἐκεῖνος οὐδ᾽ ὅλως ἐπείθετο, μόνον εἶπεν, εἰσέλθωμεν εἰς τὸ πῦρ, καὶ ὅντινα ἡμῶν οὐ βλάψει ἡ φλόξ, ἐκεῖνος ἔχει τὰ νικητήρια. ταῦτα δὲ ἔλεγεν, ἵνα φοβηθῇ ὁ Πατριάρχης. ἀλλ᾽ ὁ Ἐφραίμ φέρετε, εἶπεν, ἐνταῦθα ξύλα καὶ πῦρ, καὶ ἐγὼ τὸ θάρρος μου ὅλον βάλλω εἰς τὸν παντοδύναμον, μόνον κατάβα ἀπὸ τοῦ στύλου. πλὴν ἐκεῖνος οὐκ ἤθελε. καὶ ὁ Πατριάρχης ἐκβάλλει τὴν χλαῖναν αὐτοῦ, καὶ προσευξάμενος, ἔρριψεν ἑαυτὸν εἰς τὴν πυρκαϊάν, καὶ τὰ ξύλα ἐσβέσθησαν, καὶ ἡ χλαῖνα τοῦ ἁγίου ἔμεινεν ἄφλεκτος. ἰδὼν δὲ τὸ τοσοῦτον θαῦμα ὁ στυλίτης, κατέβη ἀπὸ τοῦ στύλου, καὶ ἀνεθεμάτισε τὸν Σεβῆρον, καὶ ἡνώθη τῇ Ἐκκλησίᾳ. λέγει δὲ ταῦτα ὁ Σωφρόνιος. τοῦτο συνέβη καὶ ἐπὶ Ἀναστασίου, κατὰ γὰρ τὸν Κεδρηνὸν δύο Ἐπίσκοποι Ἀρειανὸς διαλεκτικὸς καὶ ὀρθόδοξος ἁπλοῦς, ὁ μὲν ὀρθόδοξος παρῄνει, ἵνα ἐάσωσι τὴν διάλεξιν, καὶ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πυρκαϊάν, καὶ ὁ μὴ κατακαείς, ἐστὶν ὀρθῶς φρονῶν, παρῃτεῖτο δὲ ὁ Ἀρειανός, ἀλλ᾽ ὁ ὀρθόδοξος εἰσῆλθεν εἰς τὴν πυρκαϊάν, καὶ ἐξῆλθεν ὅλος ἀβλαβής. ἦν δὲ ἡ κατάπτωσις αὕτη τῆς Ἀντιοχείας ἡ δευτέρα, ὅτε καὶ Θεούπολις ἐπωνομάσθη, ὅτι κατὰ τὸν Νικηφόρον εἰς τὸ δέκατον ἕβδομον βιβλίον, ἡ ἀνάγκη ἐδίδαξεν αὐτοὺς ἵνα γράφῃ ἕκαστος τῶν Ἀντιοχέων εἰς τὴν θύραν αὐτοῦ, Ὁ ΧΡΙΣΤΟΣ ΜΕΘ᾽ ΗΜΩΝ ΣΤΗΤΩ. ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ Χοσρόου ἠχμαλωτίσθη καὶ κατεκαύθη ἡ τόσον ὡραία πόλις, ἥτις ὅσον ἦν ἐν τῇ θεοσεβείᾳ, ἤνθει καὶ ὑπερέλαμπεν, ὅτε δὲ ἔκλινεν εἰς Αἵρεσιν, κατεφθείρετο καὶ δύσμορφος ἐγίνετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ς΄.

Περὶ τῆς βασιλείας τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ, καὶ τοῦ ποιητοῦ τοῦ Ὁ μονογενὴς Υἱὸς τροπαρίου.

Ἔφθασεν εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν βασίλειον ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς μετὰ κοινῆς εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως, ἄνθρωπος, ὅστις ἐνήστευεν ἐν ὅλῃ τῇ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ μετὰ πολλῆς ἐγκρατείας κατὰ τὸν Προκόπιον, νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος κατὰ Περσῶν καὶ Γότθων. ὅθεν λέγει ὁ Σουΐδας, ὅτι ἐφαίνετο καβαλλάριος, ἔχων εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα μίαν σφαῖραν μετὰ τοῦ Σταυροῦ, καὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐξηπλωμένην, μονονουχὶ τοὺς Πέρσας ἐκφοβῶν ἵνα μὴ εἰσέλθωσιν εἰς τὰς ῥωμαϊκὰς Ἐπαρχίας. καὶ ἐκ καὶ

τὸν Ἰουστινιανὸν λέγει ὁ Σουΐδας ἀναλφάβητον, ὡς μὴ μαθόντα ποτὲ τὸ ἀλφάβητον, ἀλλ᾽ ὅμως φαίνεται εἶναί τινα ὑπερβολὴν, καθότι αὐτὸς ὑπέγραφε καὶ ἀνεγίνωσκεν ὡς μαρτυρεῖ τοῦτο ὁ Εὐσάθιος, μάλισα καὶ τὸ Τροπάριον, Ὁ ΜΟΝΟΓΕΝΗΣ ΥΙΟΣ: ἄδεται συντεθεῖσθαι ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Ἰουστινιανοῦ (εἰ καὶ ἕτεροι λέγουσι συντεθεῖσθαι ἐν Ἐφέσῳ ὑπὸ τῆς τρίτης Συνόδου, καὶ ἄλλοι ὑπὸ Ἰωσὴφ τοῦ Ἀριμαθαίου) καὶ προσέτι διατετάχθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ ψάλλεσθαι τὴν Λειτουργίαν μεγαλοφώνως, καὶ ἄλλα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Περὶ τῶν συντεθέντων Νόμων ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Ἰουστινιανοῦ, τῶν Διγέσων καὶ τοῦ Κώδικος καὶ τῶν Ἰνστιτούτων καὶ Ἐδίκτων καὶ Νεαρῶν, καὶ ἑτέρων αὐτοῦ ἀγαθοεργιῶν.

Ὁ Ἰουστινιανὸς ψέγεται ὑπό τινων ὅτι ἀνεμίγνυτο λίαν πάνυ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, τόσον ὥστε πεποιηκέναι καὶ Νόμους, πρᾶγμα μὴ ἁρμόζον τοῖς βασιλεῦσιν, ἀλλὰ τοῖς Ἀρχιερεῦσι. πλὴν τοῦτο ἐστὶ πάθος παλαιὸν τῶν Μεγιστάνων, ὅθεν ἔλεγεν ὁ θεῖος Ἀμβρόσιος, ὅτι πλείονες τῶν Βασιλέων μᾶλλον ὀρέγονται τῆς Ἱερωσύνης, ἢ οἱ ἱερεῖς τοῦ βασιλείου, ἀλλὰ καὶ ὁ Αὐγουστῖνος γράφων πρὸς τὸν Βαλεντινιανὸν εἶπεν, εἰ μέλλει ὁ Ἐπίσκοπος διδάσκεσθαι ὑπὸ τοῦ λαϊκοῦ, τί ἀκολουθεῖ; ὁ λαϊκὸς τοίνυν ἐπιχειρείτω, καὶ ὁ Ἐπίσκοπος ἀκουέτω, πλὴν οὐχ ἁρμόζει τελείως, ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι ἔχουσι κρίνειν τοὺς Βασιλεῖς, καὶ οἱ Βασιλεῖς τότε εἰσὶ καλοὶ, ὅτε εἰσὶν ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, οὐχὶ ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τοῖς Βασιλεῦσιν ἐδόθησαν τὰ παλάτια· καὶ τοῖς Ἀρχιερεῦσι τὰ ἐκκλησιαστήρια. γέγραπται γάρ· ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ, καθότι οὕτω φυλάττεται ἡ ἐπουράνιος καὶ ἐπίγειος εὐταξία. πλὴν τούτων οὕτως ἐχόντων, ἴδωμεν πῶς καὶ οἱ Βασιλεῖς ἐν καιροῖς ἀνάγκης εἰς πολλὰ καὶ μεγάλα ὠφέλησαν τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ εἰς τοὺς Νόμους αὐτοῦ ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ εἶπεν ὀρθὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ καὶ ἄξια τῆς καθολικῆς πίστεως, καὶ ἡ τάξις ἣν ἔβαλεν εἰς τοὺς πολιτικοὺς Νόμους, σύγκρισιν οὐκ ἔχει, μήτε εὑρεθήσεται ἄλλος εἰπεῖν ἢ γράψαι κάλλιονα, ἐπειδὴ τοὺς Νόμους τῶν Ῥωμαίων, οἳ ἦσαν, ὡς λέγουσι, πλείονες τῶν δύο χιλιάδων βιβλίων, οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι λαβόντες τοὺς Νόμους τῶν Ἑλλήνων, προσέθηκαν αὐτοῖς κατ᾽ ὀλίγον ἕως τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν βιβλίων, καὶ ἐκ τῆς διαφόρου θεωρίας, ἣ συνέβαινεν εἰς ἕκαστον πρᾶγμα, ἐγένοντο δυσνόητοι καὶ δυσεπιχείρητοι, ὁ Ἰουστινιανὸς χρώμενος Ἰωάννην Πατρίκιον τὸν Τριβωνιανὸν, Θεόφιλον καὶ Δωρόθεον τοὺς σοφοὺς, ἐποίησεν ἐπιτομὴν τῶν Νόμων ἀπ᾽ αὐτῶν θαυμασιωτάτην, ὡς ἐστὶ φανερὸν καὶ ὁμολογούμενον εἰς τοὺς σοφοὺς καὶ νομικούς. ὁ αὐτὸς ἔγραψε καὶ λόγον περὶ ὀρθοδόξου πίστεως πλατὺν καὶ ὀρθοδοξότατον, καὶ Σάκρας ὡραιοτάτας εἰς τὴν πέμπτην Σύνοδον, ἣν αὐτὸς ἤθροισε, καὶ τὰς ἐπὶ Μηνᾶ Συνόδους ἤθροισε, καὶ κατὰ τῶν Αἱρετικῶν διαφόρως ἠγωνίσθη, καὶ κατὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ δὴ καὶ ἔγραψεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς Ζώϊλον Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴν ἔγραψεν, ἣν ὠνόμασε θησαυρὸν· ὡς Φώτιος ἀναγνώσει διακοσιοστῇ τριακοστῇ πρώτῃ. καὶ ἕτερον Ἤδικτον ἔγραψε περὶ πίστεως· καὶ ἀπέστειλεν εἰς Καισάρειαν, Κύζικον, Τραπεζοῦντα, Ἱερουσαλὴμ, Ἀπάμειαν, Ἰουστινιανούπολιν, Θεούπολιν, Σεβάστειαν, Ταρσὸν καὶ Ἄγκυραν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ τῆς ἀποστασίας τῶν Σαμαρειτῶν, καὶ ὧν ἐποίησαν Βασιλέων ἐν Σαμαρείᾳ καὶ Παλαιστίνῃ, καὶ τοῖς Χριστιανοῖς φόνων· καὶ περὶ τῆς καταστροφῆς αὐτῶν, καὶ τῆς πρὸς ἄλλην ὁ Ἀρσενίου πρὸς τὸν Βασιλέα κατὰ τῶν Παλαιστινῶν διαβολῆς ὡς αἰτίων τῆς ἀποστασίας.

Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ἰουστινιανοῦ οἱ Σαμαρεῖται ἀνηγόρευσαν Βασιλέα ἑαυτῶν ἕνα Ἰουλιανὸν ὀνόματι, καὶ τὸν Σιλβανὸν εἰς τὴν Παλαιστίνην, οἵτινες ἐφόνευσαν πολλοὺς Χριστιανοὺς, καὶ συνεφώνησαν καὶ τοῖς Σαρακηνοῖς, καίπερ κατεπολεμήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὕστερον. οἵτινες καὶ τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Νικοπόλεως ἐφόνευσαν, καὶ μεληδὸν κατέκοψαν. ἀποστέλλει γοῦν ὁ Ἰουστινιανὸς πολλὴν δύναμιν κατ᾽ αὐτῶν, καὶ τὸν μὲν Ἰουλιανὸν νικήσαντες κατέσφαξαν, τὸν δὲ Σιλβανὸν εἰς τὴν Σκυθόπολιν συλλαβόντες, ἔρριψαν ζῶντα εἰς τὴν πυρκαϊὰν κατὰ τὴν πρόρρησιν τοῦ ἁγίου Σάββα, ὡς γράφει ὁ Κύριλλος, ὅστις διηγεῖται ὅτι Ἀρσένιός τις ἀπῆλθεν εἰς τὸν Βασιλέα καὶ διέβαλε τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Παλαιστίνης, λέγων ὅτι αὐτοὶ ὤφθησαν αἴτιοι ἀποστατῆσαι τοὺς Σαμαρείτας κατὰ τοῦ Βασιλέως.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β′.

Περὶ τῆς ἀποδημίας εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς τὸν Βασιλέα τοῦ ἁγίου Σάββα διὰ παρακλήσεως τοῦ Ἱεροσολύμων Πέτρου εἰς ἐξάλειψιν τῆς Ἀρσενίου κατὰ τῶν Παλαιστινῶν συκοφαντίας, καὶ περὶ ὧν ἐκέλευσεν ὁ Βασιλεὺς κατὰ τῶν συναγωγῶν καὶ κληρονομιῶν τῶν Σαμαρειτῶν, καὶ ὧν ᾠκοδόμησαν ἐν τῷ Γαριζὶν ὄρει οἰκοδομιῶν.

Ἀκούσας δὲ ὁ Πατριάρχης τὴν ἄδικον ταύτην συκοφαντίαν, ὁ Πέτρος δηλονότι, ἐπορεύθη εἰς τὸν ἅγιον Σάββαν, καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν ἀπιέναι ἀποκρισιάριος πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, καὶ ἐξαλεῖψαι τὴν κατηγορίαν, εἰδὼς ὅτι καὶ ἡ ψευδὴς διαβολὴ πάνυ γε βλάπτει, καὶ μάλιστα ὅταν εἰς ὦτα Βασιλέως εἰσέλθῃ. καὶ ὁ ἅγιος Σάββας ὁ ὢν εἰς τὴν ὑπακοὴν μεμαθητευμένος ὑπήκουσε, καὶ αὐθωρὸν ἤρξατο τῆς ὁδοιπορείας, μηδέν τι προφασιζόμενος, γέρων ὢν καὶ ἐννενηκοντούτης. ὡς γοῦν ἤκουσε τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ ὁ Ἰουστινιανὸς, ἔπεμψε τὸν Πατριάρχην Ἐπιφάνιον μετὰ βασιλικοῦ δρόμωνος, καὶ τὴν Σύγκλητον καὶ τὸν Κλῆρον ὁμοῦ εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ, ἐπειδὴ καὶ ὅλοι οὐ μόνον ἄνθρωπον ἐνόμιζον αὐτὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἀλλ᾽ Ἄγγελον ἐξ Οὐρανοῦ ἀπεσταλμένον, καθότι τῷ Βασιλεῖ ἐφαίνετο ὅτε πρῶτον εἶδεν αὐτὸν, ὅτι εἶχε διάδημα εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ φωτεινὸν καὶ ὑπέρλαμπρον. ἀφ᾽ οὗ δὲ ἐδεξιώθη αὐτὸν ὁ Βασιλεὺς, ἔπεμψεν αὐτὸν καὶ εἰς τὴν βασίλισσαν Θεοδώραν, ἥτις τὸν ἅγιον παρεκάλεσε διὰ τέκνον, ἀλλ᾽ αὐτὸς εἰδὼς αὐτὴν πεπεισμένην ὑπὸ τῶν τοῦ Σευήρου δογμάτων, οὐκ ἐπένευσεν εἰς τὴν αἴτησιν αὐτῆς. καὶ λοιπὸν ὥρισεν ὁ Βασιλεὺς μηκέτι ἔχωσιν εἰς τὴν Παλαιστίνην συναγωγὰς οἱ Σαμαρεῖται, μήτε κληρονομῶσιν ἀλλήλους, ἵνα μὴ ὑπερπλουτῶσι καὶ αὐξάνωνται, καὶ ἵνα ὅσοι ἦσαν αἴτιοι τῆς ἀποστασίας φονευθῶσι. τότε ἐφοβήθη ὁ Ἀρσένιος, Σαμαρείτης ὢν καὶ αὐτὸς, ὅθεν προσπεσὼν τῷ ἁγίῳ, καὶ βαπτισθεὶς, ἔτυχε τῆς συγχωρήσεως. εἰς δὲ τὸ ὄρος Γαριζὶν, ἐν ᾧ Ζήνων ὁ Βασιλεὺς ἔκτισε φρούριον καὶ Ναὸν, ἐστασίασαν γὰρ καὶ τότε καὶ ἔκτειναν Τερέβινθον τὸν Ἀρχιερέα οἱ Σαμαρεῖται, καὶ τὸ φρούριον ἐκρήμνισαν, ὁ Ἰουστινιανὸς ἔκτισε καὶ τὰ δύο ἀξιόλογα πάλιν διὰ τὴν ἐπανάστασιν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ′.

Περὶ ὧν ἠθέλησεν ὁ Βασιλεὺς δοῦναι τῷ ἁγίῳ Σάββα ἐλεημοσυνῶν, καὶ ὧν ᾔτησε τὸν Βασιλέα ὁ ἅγιος Σάββας οἰκοδομιῶν ποιῆσαι ἐν Παλαιστίνῃ εἰς κοινὴν ὠφέλειαν.

Ἐζήτησεν ὁ Βασιλεὺς φιλοδωρήσασθαι τῷ ἁγίῳ, καὶ δοῦναι αὐτῷ ἐλεημοσύνην ἵνα διαμερίσῃ αὐτὴν εἰς ὅλα τῆς Παλαιστίνης τὰ Μοναστήρια. πλὴν ὁ ἅγιος προκρίνας τὸ κοινὸν καλὸν τοῦ μερικοῦ συμφέροντος, ἐζήτησεν ἵνα ἔχωσι τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀτέλειαν καὶ ἐλευθερίαν, καὶ ἵνα οἰκοδομηθῶσι κελλία διὰ τοὺς προσκυνητὰς τοῦ ἁγίου τάφου, καὶ Νοσοκομεῖον, εἴπερ συμβαίη τινὰς τῶν προσκυνητῶν ἐκεῖ ἀρρωστῆσαι. μάλιστα εἶπεν, ὅτι καὶ ὁ Ναὸς τῆς Θεοτόκου Μαρίας, ὃν ἤρξατο οἰκοδομεῖν ὁ Πατριάρχης Ἠλίας, ἔμεινεν ἀτελὴς, καὶ τὰ Μοναστήριά μου μὴ ἔχοντα πύργους καὶ φυλάξεις, εὐκόλως καταπατοῦνται ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν κατασκόπων. τέλος δὲ τῆς παρακλήσεώς μου ἐστὶν ὦ μέγιστε Βασιλεῦ ἐξελθεῖν τῆς Ἱερουσαλὴμ τοὺς Ἀρειανοὺς καὶ τοὺς Ὠριγενιαστὰς, οὐ γὰρ ἐῶσιν ἡμᾶς εἰρηνεῦσαι. ταῦτα πάντα γράφει ὁ Κύριλλος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ′.

Περὶ τῆς ἐπινεύσεως τοῦ Βασιλέως εἰς τὰ αἰτήματα τοῦ ἁγίου Σάββα, καὶ τοῦ δι᾽ ὁρισμοῦ ἀπαρτισμοῦ αὐτῶν ἀνυπερθέτως.

Συγκατένευσεν ὁ Ἰουστινιανὸς τελειῶσαι ὅλα τὰ σωτηριώδη αἰτήματα τοῦ ὁσίου, καὶ ἵνα πληροφορήσῃ αὐτὸν, ἔγραψεν ὁρισμοὺς γενέσθαι ταῦτα τὴν ταχίστην. ἐποίησεν ὅμως τὴν ἀνταμοιβὴν ταχέως καὶ ὁ Κύριος τῷ Βασιλεῖ διὰ τὴν προθυμίαν αὐτοῦ, ὅτι ἐνίκησε τοὺς δύο μεγάλους τυράννους, τὸν Γελίμερα εἰς τὴν Καρχηδόνα, καὶ εἰς τὴν Ῥώμην τὸν Βιτζίγην (οἵτινες παρεκτὸς τῶν κακῶν ὧν ἐποίησαν εἰς τὴν πολιτείαν τῶν Ῥωμαίων, εἰργάσαντο μυρία μαρτύρια τοὺς ὀρθοδόξους Ἰταλίας καὶ Ἀφρικῆς, Ἀρειανοὶ ὄντες καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ πρόγονοι αὐτῶν ἀφ᾽ οὗ καιροῦ ἐπὶ Ὀνωρίου ἔλαβον τὴν Ῥώμην, καὶ κατόπιν τὴν Ἀφρικὴν, ἕως οὗ ὁ μέγας Ἰουστινιανὸς ἐτροπώσατο αὐτοὺς καὶ ἠφάνισε τελείως) ἀπέστειλε καὶ ὁρισμὸν πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους τὸν Ἀντώνιον τῆς Ἀσκάλωνος καὶ τὸν Ζαχαρίαν τῆς Πέλλης, ἵνα στοχασθῶσιν ὅλας τὰς κεκαυμένας οἰκοδομίας τῆς Παλαιστίνης, καὶ ἀνακαινίσωσιν αὐτὰς διὰ βασιλικῆς δαπάνης, καὶ ὅσα ἔφθειραν οἱ Σαμαρεῖται δι᾽ ἰδίων οἱ αὐτοὶ ἀναλωμάτων ἀνακαινίσωσιν αὐτά. ἀλλὰ καὶ Νοσοκομεῖον προσέταξε κτισθῆναι εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔχειν εἰσόδημα χίλια ὀκτακόσια καὶ πεντήκοντα χρυσᾶ καθ᾽ ἕκαστον χρόνον, καὶ ἄλλην μεγάλην οἰκίαν διὰ κατοίκησιν τῶν ξένων τῶν ἐρχομένων εἰς προσκύνησιν,

σκιώπην, τὸν δὲ Ναὸν τῆς Πανυπερευλογημένης Δεσποίνης ἡμῶν ἐξωραΐσαι καὶ οἰκοδομῆσαι εἰς κάλλος, ὅσπερ καὶ τὴν σήμερον φαίνεται ἐν τῇ Βηθλεὲμ, ἐκεῖνο δὲ ἀλλὰ καὶ τὴν Λαύραν τοῦ ὁσίου ἐνδυναμῶσαι πύργοις, ὥστε μὴ ἔχειν τινὰ ἐνόχλησιν τοὺς μοναχοὺς ὑπὸ τῶν βαρβάρων, τοὺς δὲ Αἱρετικοὺς, περὶ ὧν ἀνέφερεν ὁ ἅγιος, διῶξαι καὶ ἀναθεματίσαι παῤῥησίᾳ. ταῦτα πάντα ἐπειδὴ ὁ Αὐτοκράτωρ ἐκέλευσε γενέσθαι, χαριζόμενος τῷ ἁγίῳ Σάββᾳ καὶ τὸν Κύριλλον.

ΠΑΡΑ΄ΓΡΑΦΟΝ Ε΄.

Περὶ τοῦ ἐν Βηθλεὲμ Ναοῦ τῆς Θεοτόκου, καὶ τῆς περιγραφῆς αὐτοῦ, καὶ ὧν ᾠκοδόμησεν ὁ Ἰουστινιανὸς οἰκοδομιῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἐν Σινᾷ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἁγίου Σάββα.

Καὶ ὅσον μὲν διὰ τὸν Ναὸν τῆς Θεοτόκου Μαρίας ὁ Προκόπιος διηγεῖται μετὰ εὐφημίας πλείστης, καὶ αὐτὸς προσέτι ὁ μεταφραστὴς Συμεὼν. νέαν Ἐκκλησίαν οἱ ἐντόπιοι ὀνομάζουσι τὸν Ναὸν τοῦτον (ἔστι δὲ ὁ ἐπάνω τοῦ ἁγίου Σπηλαίου ἐν τῇ Βηθλεὲμ κείμενος μέγας Ναὸς) ἔστι δὲ δρομικὴ, καὶ μετὰ εὐμόρφων κιόνων ἐστολισμένη, καὶ ὑπὸ γεωλόφων περιεστοιχισμένη, ἣν ἐσχάτως σαθρωθεῖσαν καὶ κινδυνεύουσαν πεσεῖν, ἀνεκτίσαμεν καὶ ἡμεῖς κατὰ μέρος, ὡς ὁ ἴδιος τόπος δηλώσει. ἔκτισε καὶ ἄλλον Ναὸν διὰ τοὺς Ἴβηρας ὁ Βασιλεὺς, ἴσως ἐστὶ τὸ τοῦ τιμίου Σταυροῦ Μοναστήριον, ὅπερ καὶ νῦν οἱ Ἴβηρες ἔχουσι. καὶ ἄλλον διὰ τοὺς Λαζοὺς εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, οὗτινος τὴν σήμερον τόπος ἀφανίζεται παντελῶς. ἐποίησε προσέτι βρύσεις καὶ φρέατα ἐν τῇ Βηθλεὲμ, καὶ ἄλλας πλείους οἰκοδομίας, καὶ μὴν καὶ ἐν τῷ Σιναίῳ τῷ ὄρει ἔκτισε Ναὸν εἰς δόξαν τῆς Ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ τὸ Μοναστήριον ὅπερ νῦν ἐστὶν ἐκεῖ ἐν τῷ Χωρὴβ ἐν τῇ ὑπωρείᾳ τοῦ ὄρους Σινᾶ διὰ τῆς παρακινήσεως τοῦ ἁγίου πατρὸς Σάββα. γλαφυρὸν δὲ λέγει ὁ Κωδινὸς περὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὅτι ἔκτισεν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει τρία ἐξαίρετα θανάτου, ζωῆς καὶ ὑγιείας. καὶ θανάτου μὲν ἔκτισε τὸ Ξενοταφεῖον τοῦ ἁγίου Λουκᾶ, ζωῆς δὲ τὸ Πισοῤῥεῖον, ὑγιείας δὲ τὸν Ξενῶνα τοῦ Σαμψὼν διὰ τοὺς ἀῤῥώστους, ἐπειδὴ ἰάτρευσεν αὐτὸν ἀπό τινος ἀσθενείας αὐτοῦ ὁ ἅγιος Σαμψὼν, ὃν καὶ ξενοδόχον ἐκεῖ ἐποίησε. πλήνγε ὅμως ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος ὁ ἅγιος Σάββας ὡς ἄνθρωπος, ζήσας ἔτη ἐννενήκοντα καὶ δύο, πλήρης ἀγαθοεργειῶν καὶ μεστὸς ἀρετῶν καὶ χαρίτων, ὡς γράφει ὁ Κύριλλος εἰς τὸν βίον τοῦ Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου. διηγεῖται δὲ, ὅτι πρὶν ἢ ἀποθανεῖν ἀπῆλθεν εἰς προσκύνησιν τῶν ἱερῶν καὶ σεβασμίων τόπων ὁ ἅγιος, περὶ οὗ ἤκουσεν αὐτὸς ὁ Κύριλλος ὅτι ἦν πνέων τὰ λοίσθια τῆς ζωῆς, οὗ εἰς ἐπίσκεψιν καὶ ὁ Πατριάρχης ἀπῄει θερμαῖος, ὁ δὲ ἅγιος λαβὼν καὶ δοὺς ἀμοιβαίως τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν, ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἐτάφη εἰς τὴν Λαύραν αὐτοῦ, κλαιόντων αὐτὸν καὶ τῶν Σαμαρειτῶν.

ΚΕΦΑ΄ΛΑΙΟΝ Η΄.

Περὶ τῆς καταδρομῆς τῶν Οὔννων, Βανδάλων καὶ Γότθων εἰς Δύσιν καὶ Ἀφρικὴν, καὶ τῆς καταγραφῆς τῶν ἀπὸ Ὀνωρίου Βασιλέων Ῥώμης μέχρι τοῦ τελευταίου Βασιλέως αὐτῆς Αὐγουστούλου.

Ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ Οὖννοι καὶ Οὔλδης ὁ ἡγεμὼν αὐτῶν δῃώσαντες πολλὰ μέρη τῆς Θράκης καὶ Μυσίας, κατεστράφησαν ὑπὸ Ῥωμαίων, ὥστε πολλοὺς εἰς Βιθυνίαν σταλῆναι ἐξ αὐτῶν ζωγρηθέντας παροίκους, εἰς δὲ τὴν Δύσιν Ἀλάριχος Γότθος καταξαίνεται Ὀνωρίου, καὶ ἐπολιόρκει τὴν Ῥώμην, ὅτε καί τινες τῆς Συγκλήτου Ἕλληνες ὄντες, ἵνα δῆθεν κατενέγκῃ ὁ Ζεὺς σκηπτοὺς καὶ βροντὰς καὶ διώξωσι τοὺς Γότθους, ἠθέλησαν θυσιάσαι εἰς τὸ καπετόλιον, ἐψεύσαντο ὅμως, ὅτι ὁ Ἀλάριχος λαβὼν δῶρα, ἀνεχώρησε τῆς Ῥώμης, εἰ καὶ ὕστερον ἐξεπόρθησεν αὐτήν. αὐτέστη δὲ καὶ Ἄτταλος ὕπαρχος βασιλεύσας, καὶ πολιορκεῖ τὴν Λιβύην. καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν οἱ στρατιῶται Μάρκον τινὰ, εἶτα Κωνσταντῖνον ἀναγορεύουσι Βασιλέα, καὶ περαιοῦται καὶ κατέχει Γαλλίαν καὶ Ἱσπανίαν, ἀλλὰ καταστρωθεὶς εἰς Λιγυρίαν ὑπὸ τῶν Στρατηγῶν Ὀνωρίου, ταπεινοῦται. καὶ Βάνδαλοι καὶ Σοῦβοι καὶ Ἀλανοὶ κυριεύουσι τῆς Ἱσπανίας. ὁ δὲ Ὀνωρίου γαμβρὸς Κωνστάντιος πάντας διαφθείρας, διασώζει τῷ Ὀνωρίῳ τὴν βασιλείαν, καὶ ταινιοῦται ὑπὸ Ὀνωρίου καὶ αὐτὸς Βασιλεὺς διὰ τοῦτο, ὅθεν καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Οὐαλεντιανὸς γίνεται τῆς βασιλείας διάδοχος, καὶ διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν καὶ τοῦ Θεοδοσίου γαμβρὸν ἐπὶ Εὐδοξίᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, ὅλους τοὺς ἐπαναστάντας αὐτῷ τυράννους ὁ Θεοδόσιος διαφόρως κατηφάνισεν. ἐν τούτοις, Βάνδαλοι καὶ Ἀλαμανοὶ καὶ Γότθοι διαβαίνουσιν ἀπὸ τῆς Ἱσπανίας,

καὶ κυριεύουσι τῆς Ἀφρικῆς μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν Γονσερίκου ἢ Γουνδικίκλου, καὶ μεταδιδοῦσιν ἐκεῖ καὶ τὴν ἀρειανικὴν λώβην, ἧς μέτοχοι γεγόνασιν ἐν τοῖς καιροῖς Κωνσταντίου καὶ Οὐάλεντος. ἐκεῖθεν δὲ ἐλθόντες, ἐλῄσαντο τὴν Σικελίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς Βρεττανίαν γίνεται ἐπανάστασις διὰ Ἀετίου, καὶ Οὖννοι καταπατοῦσι τὴν Ἰταλίαν, ἀποκτένει δὲ δόλῳ τὸν Οὐαλεντιανὸν ἐπὶ Μαρκιανοῦ Μάξιμος, καὶ λαμβάνει ὁ Μάξιμος τὴν βασιλείαν, καὶ συμφθείρεται τῇ Εὐδοξίᾳ, ὅθεν ἐκείνη καλεῖ ἀπὸ Ἀφρικῆς πρὸς βοήθειαν τὸν Γιζέριχον, ὁ δὲ ἐλθὼν ἀπροσδοκήτως, οὐ βοηθεῖ, ἀλλὰ λεηλατεῖ τὴν Ῥώμην. καὶ ἀγόμενος καὶ τὴν Εὐδοξίαν καὶ τὰς δύο αὐτῆς θυγατέρας, συνοικίζει Ὀνωρίχῳ τῷ υἱῷ αὐτοῦ Εὐδοκίαν τὴν μείζονα θυγατέρα, τὴν δὲ Εὐδοξίαν καὶ Πλακιδίαν τὴν μικροτέραν πέμπει εἰς Κωνσταντινούπολιν. γίνεται δὲ μετὰ Μάξιμον Βασιλεὺς Ῥώμης Ἄβιτος, εἶτα Μαιουρῖνος, ἔπειτα Σεβῆρος, ὅτε καὶ Μαρκιανοῦ τελευτήσαντος ἐβασίλευσεν εἰς Βυζάντιον Λέων ὁ μέγας, ἐφ᾽ οὗ Σκύθαι κατέδραμον Θρᾴκης. μετὰ δὲ Σεβῆρον πέμπεται Ἀνθέμιος γαμβρὸς τοῦ Μαρκιανοῦ Βασιλεὺς εἰς τὴν Ῥώμην ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως, εἶτα γίνεται Βασιλεὺς εἰς Ῥώμην Ὀλύμβριος, εἶτα Γλυκέριος, εἶτα Νέπως, εἶτα Ὀρέστης, εἶτα Μωμύλος ὁ ἐπιλεγόμενος Αὐγουστοῦλος, ἔσχατος καταστάθεις Αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ἐν Ῥώμῃ μετὰ χιλίους τριακοσίους καὶ τρεῖς χρόνους τῆς Ῥωμύλου Βασιλείας. Αὔγουστος οὖν βασιλεύσας Ῥώμης, ὁ Αὐγουστοῦλος ἐτελείωσε τὸ βασίλειον, ὡς τοῦ Βυζαντίου ὁ Κωνσταντῖνος ἦρξε, καὶ Κωνσταντῖνος ἐτελείωσε, καὶ τελευτᾷ καὶ Λέων ὁ Βασιλεὺς εἰς Κωνσταντινούπολιν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β΄.

Περὶ τῆς γενομένης διανομῆς τῆς Ἀφρικῆς ἐπὶ Οὐαλεντιανοῦ καὶ Γονσερίκου ἀρχηγοῦ Βανδάλων μεταξὺ ἀμφοτέρων, καὶ περὶ τοῦ Βέλδα καὶ Ἀττήλα καὶ τῶν ὑπ᾽ αὐτῶν καταδρομῶν, καὶ περὶ τῶν Ἀβάρων καὶ τῶν ὑπ᾽ αὐτῶν καταδρομῶν ἐπὶ Γάλλου καὶ Βαλοσιανοῦ, καὶ περὶ τῶν συμμάχων τοῦ Στρατηγοῦ Ῥώμης Ἀετίου καὶ τοῦ πολέμου αὐτοῦ μετὰ τῶν Οὔννων, καὶ περὶ Γονσερίκου καὶ Ὀδοάκρου, καὶ ὧν ἐποίησαν πολέμων ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Λέοντος καὶ Ζήνωνος τῶν Βασιλέων.

Ἀλλ᾽ ἔλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον. ὁ Οὐαλεντιανὸς ἔτι ζῶν ἐμέρισε τὴν Ἀφρικὴν μετὰ τοῦ Γονσερίκου τοῦ λαβόντος αὐτήν. παρέλαβε δὲ καὶ τὴν Καρχηδόνα ὁ Γονσέριχος μετὰ πεντακοσίους ἑβδομήκοντα καὶ τέσσαρας χρόνους, ἀφ᾽ οὗ ἔλαβον αὐτὴν οἱ Ῥωμαῖοι. ἐν τούτοις, Βέλδος καὶ Ἀττήλας οἱ ἀδελφοὶ Οὖννοι μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὴν ἐπάνω καὶ κάτω Οὐγγρίαν, κατέδραμον τὴν Μυσίαν, Μακεδονίαν καὶ Θρᾴκην ἕως Ῥηγίου καὶ Ἀχαΐας καὶ Ἀθηνῶν (καὶ ὤφθησαν μετριώτεροι τούτων οἱ Σκύθαι, ὧν Σκυθῶν ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος τοῦ μετὰ Οὐαλεριανὸν κατατρεχόντων τῆς Ἑλλάδος, καὶ θελόντων κατακαῦσαι τὰς βιβλιοθήκας, εἷς ἐξ αὐτῶν εἶπεν, ἄφετε ταύτας ἀναγινώσκειν τοὺς Ἕλληνας, καὶ μὴ μανθάνειν πολεμεῖν. τὰ αὐτὰ ἐποίησαν καὶ οἱ Ἄβαρες ἐπὶ Οὐάλεντος, ἦσαν δὲ οἱ αὐτοὶ τοῖς παροῦσιν Οὔννοις, ἐπειδὴ οἱ Ἄβαρες οἱ δυτικοὶ εἰσὶν Οὖννοι, οἱ καὶ μετέπειτα Οὔγγροι, ἴσως τοῦ αὐτοῦ γένους ἦσαν οἱ ἐπὶ Γάλλου καὶ Βολοσιανοῦ, οἱ περάσαντες τὸν Ἴστρον, καὶ Δύσιν καὶ Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἀνατολὴν ἐκπορθήσαντες πλὴν Ἰλίου καὶ Κυζίκου) καὶ ἐνωθεὶς ὁ στρατηγὸς Ῥώμης Ἀέτιος μετὰ Θεοδωρίκου τοῦ ἀρχηγὸς Γότθων, ἔχοντες βοηθοὺς καὶ Ἀλανοὺς, Βουργουνδίωνας, Φράγγους, Σάξονας καὶ ἄλλα ἔθνη τῆς Δύσεως, πολεμοῦσι τοὺς Οὔννους, καὶ πίπτουσιν εἰς τὴν μάχην ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες ἐξ ἑκατέρου μέρους, ἀλλὰ καὶ ὕστερον πολλὰ πράγματα κατέφθειρεν εἰς τὴν Ἰταλίαν ὁ Ἀττήλας. καὶ Γονσέριχος ὁ ἀρχηγὸς τῶν Βανδάλων ἀπὸ Λιβύης κινεῖται κατὰ Ῥώμης, καὶ προνοεῖται ὁ Λέων βοήθειαν τοῦ Ἀνθεμίου, καὶ νικᾷ τὸν Γονσέριχον, τὸν δὲ Ὀδόακρον τὸν κυριεύσαντα τῆς Ἰταλίας πέμψας Ζήνων ὁ Βασιλεὺς Θεοδώριχον τὸν Βασιλέα τῶν Γότθων, κατεπολέμησε, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖνος τὴν βασιλείαν, ὅστις καὶ πολεμήσας προσέτι καὶ Φράγγους καὶ Ἀλάριχον Γότθων Βασιλέα τῶν Βεζογότθων, ἐξουσιάζει Δαλματίας, Ἰλλυρικοῦ, Σικελίας καὶ Φράντζας.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ΄.

Περὶ τῶν κακώσεων ὧν εἰργάσατο τοὺς ἐν Ἀφρικῇ ὀρθοδόξους ὁ τῶν Βανδάλων ἀρχηγὸς Τρασμοῦνδος, καὶ περὶ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν θαύματος, καὶ ἀνέσεως τῶν ἐν Ἀφρικῇ ὀρθοδόξων ὑπὸ Ἰλδερίχου υἱοῦ Ὀνωρίχου ἐπὶ Ἰουστίνου τοῦ Θρᾳκός.

Ἐπὶ δὲ Ἀναστασίου Τρασμοῦνδος ὁ ἀρχηγὸς τῶν Βανδάλων ἔκλεισε τὰς Ἐκκλησίας τῶν ὀρθοδόξων εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ ἐξώρισεν εἰς τὴν νῆσον Σαρδηνίαν ἑκατὸν καὶ εἴκοσιν Ἐπισκόπους. καὶ τινὸς Ἀρειανοῦ ὀνόματι Βαρβάρου (κατ᾽ ἄλλους δὲ ὁ βαπτιζόμενος ἤκουε Βάρβαρος) θέλοντος βαπτίσαι τινὰ, καὶ εἰπόντος βαπτίζει τὸν δεῖνα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς δι᾽ υἱοῦ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι, ἐξηράνθη παντάπασιν ἡ κολυμβήθρα. ἐπὶ δὲ Ἰουστίνου τοῦ Θρᾳκὸς

ὁ υἱὸς

ὁ υἱὸς τοῦ Ὀνωρίχου Ἰλδέριχος διδαχθεὶς ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ὀρθοδόξου οὔσης, ἀνακαλεῖται τοὺς Ἐπισκόπους ἀπὸ τῆς ἐξορίας, καὶ ἀνοίγει τὰς Ἐκκλησίας, καὶ ἀφίησιν ἕκαστον θρησκεύειν ὡς βούλεται.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ'.

Περὶ τῶν ἐν Ἀφρικῇ διωγμῶν ὑπ' Ὀνωρίχου τοῦ Γιζερίχου καὶ Γουθεβοῦντος καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχηγῶν, καὶ περὶ τῶν γλωσσοτμηθέντων ὑπ' αὐτῶν, καὶ τῆς ἐνάρθρου φωνῆς μὴ στερηθέντων.

Ἀλλὰ καὶ Ὀνώριχος ὁ Γιζερίχου καὶ Γουθεβοῦν καὶ οἱ λοιποὶ Ἀρχηγοὶ εἰς πῦρ ἔβαλον, ἔκαιον, ἔκοπτον, καὶ μυρία κακὰ εἰργάζοντο τοὺς ὀρθοδόξους, καὶ τὰς γλώσσας αὐτῶν ἔκοπτον ῥιζόθεν, καὶ ὅμως καὶ μετὰ τὴν ἐκκοπὴν πάλιν ἐλάλουν ὡς καὶ τὸ πρότερον, καὶ διὰ μείζονα πίστωσιν, λέγει ὁ Βίκτωρ, ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Ζήνωνος ὑποδιάκονός τις Ῥεπαράτος τὴν κλῆσιν, ὅστις ἐλάλει καθαρώτατα χωρὶς τοῦ τραυλίζειν τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ, ἢ δυσκόλως καὶ κακῶς λαλεῖν. ὄντως τὰ κρίματα τοῦ Θεοῦ ἄβυσσος πολλή, οὐ γὰρ ἔδει τὴν γλῶσσαν ἐκείνην τὴν θεολογήσασαν τὸν τοῦ Θεοῦ Λόγον Υἱὸν ἀληθινὸν τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς σχεθῆναι καὶ σβεσθῆναι, ἀλλ' ὑπὲρ τὴν μεγιστόφωνον σάλπιγγα κηρύττειν τὸ Ὁμοούσιον, καὶ λαλεῖν τὰς δυναστείας τοῦ Κυρίου, καὶ βεβαιωθῆναι τὸ ψαλμικόν, καὶ ὁ Ὕψιστος ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ὅτι φωνὴ Κυρίου ἐν ἰσχύϊ, φωνὴ Κυρίου ἐν μεγαλοπρεπείᾳ, Λέων ἐρεύξεται, καὶ τίς οὐ φοβηθήσεται; Κύριος ἐλάλησε, καὶ τίς οὐ προφητεύσει; ὅθεν ὁ μέγας Ἰουστινιανὸς βεβαιοῖ, ὅτι εἴδομεν εὐλαβητικοὺς ἄνδρας χωρὶς γλώσσης λαλοῦντας. ταῦτα βεβαιοῖ καὶ ὁ Διάλογος λέγων βιβλίῳ δευτέρῳ, κεφαλαίῳ τριακοστῷ δευτέρῳ τῶν Διαλόγων, ἐπιδημήσας εἰς Βασιλέα εἰς Βυζάντιον, ἤκουσε γέροντος Ἐπισκόπου, ὅτι οἱ τοιοῦτοι ἤνοιγον τὰ στόματα, καὶ πάντων ὁρώντων, μὴ ἔχοντες γλώσσας ἐλάλουν. εἷς δὲ ἐξ ἐκείνων εἰς πορνείαν ἐξοκείλας, ὑστερήθη τοῦ χαρίσματος, ὁ γὰρ τὸ σῶμα μὴ φυλάξας καθαρὸν, πῶς ἠδύνατο ἔχειν τὴν χάριν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε'.

Περὶ τῶν λεχθέντων ὑπ' Αἰνείου Γαζαίου ἐγκωμιαστικῶς καὶ θαυμαστικῶς ὑπὲρ τῶν γλωσσοτμηθέντων Ἱερέων.

Οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ ὁ Γαζαῖος Αἰνείας ὁ πλατωνικὸς τοῦ καιροῦ ἐκείνου εἰς τὸν Διάλογον τὸν ἐπιγραφόμενον Θεόφραστος, ἤκουσες, λέγει, Θαῤῥῶ, ὅτι διὰ τὸ μὴ ἐθέλειν τινὰς Ἱερεῖς ἀρνήσασθαι τὰ καλὰ αὐτῶν δόγματα, φεῦ τῆς ἀσεβείας, ἀπετμήθησαν τὴν πεφιλημένην αὐτῶν γλῶσσαν ὑπὸ τοῦ τυράννου, τοῦ τὸν μυθικὸν Τηρέα μιμησαμένου τὸν Θρᾷκα. καὶ τοῦτο ἐγὼ εἶχον ὡς δύσκολον, πῶς δηλαδὴ τὸν κιθαρῳδὸν χωρὶς κιθάρας κιθαρίζειν, καὶ χωρὶς αὐλοῦ τὸν αὐλητὴν ἀγραυλίζειν, πλὴν ὅπου Θεὸς βούλεται νικᾶται φύσεως τάξις ὡς γέγραπται. καὶ εἰ μὴ εἶδον αὐτὸς ἐγὼ τούτους τοῖς ὄμμασί μου, οὐκ ἄν ποτε ἐπίστευσα τῷ θαύματι τούτῳ, συμπεραίνει ὁ Γαζαῖος Αἰνείας, ὁ ἔχων τὴν τοιαύτην ἐπωνυμίαν οὐκ ἀπὸ τοῦ Τρῳαδίτου Αἰνείου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Γάζης Αἰνείου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τοῦ χρηματίσαντος εἰς τόπον τοῦ Εἰρηνίωνος πρὶν ἢ χειροτονηθῆναι τὸν Πορφύριον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ϛ'.

Περὶ τῆς ἐν Ἀφρικῇ Βασιλείας τοῦ Γελίμερος, καὶ τοῦ ἀδίκου θανάτου Ἀμαλασούνθης Βασιλίσσης Ἰταλίας.

Ἐβασίλευσε δὲ ὕστερος εἰς τὴν Ἀφρικὴν ὁ Γελίμερ, εἰς δὲ Ἰταλίαν θανόντος Θεοδωρίκου, Ἀμαλασούνθη ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ἀποθανόντος Ἀταλαρίκου τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, λαμβάνει κοινωνὸν τῆς Βασιλείας Θεοδάτον τὸν ἐξάδελφον αὐτῆς, ἀπέκτεινεν ὅμως αὐτὴν ὁ ἀχάριστος, καὶ παροξύνεται εἰς τοῦτο ὁ Ἰουστινιανὸς, ἠγάπα γὰρ τὴν Ἀμαλασούνθην ὡς καλότροπον. ἰδὲ τὰ περὶ τούτων καὶ τὸν κατάλογον αὐτῶν εἰς τὸ ἕβδομον ἔτος τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ παρὰ τῷ Θεοφάνει.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζ'.

Περὶ τῆς διαφθορᾶς τῶν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Ἀφρικῇ Βανδάλων, Οὔννων καὶ Γότθων ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ διὰ τοῦ Βελισαρίου, καὶ τί τὸ κινῆσαν τὸν Βασιλέα κατ' αὐτῶν.

Εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τίς ἡ χρεία τῆς τῶν κοσμικῶν Βασιλέων μνήμης; οὐδὲν ἄλλο ὅμως, ἀλλ' ὅτι οὐκ εἰσὶν εἰς τοὺς κοινοὺς χρονογράφους τὰ ὀνόματα αὐτῶν, καὶ διὰ μέγαν ἔπαινον τοῦ Ἰουστινιανοῦ,

νιανοῦ, ὅτι ταῦτα τὰ θεῖα οἱ Βάνδαλοι καὶ Γότθοι καὶ Οὖννοι οἱ ἐξουσιάσαντες εἰς τὴν Δύσιν καὶ τὴν Ἀφρικήν, ὄντες Ἀρειανοί, οὐδὲν ἀφῆκαν εἶδος τυραννίδος ὅπερ μὴ ἐπενόησαν κατὰ τῶν ὀρθοδόξων, εἰς μὲν γὰρ τὰ κοσμικά, ἐπυρπόλησαν, ἔφθειραν, ἐδούλωσαν τοὺς ὀρθοδόξους, εἰς δὲ τὰ περὶ πίστεως, ὑπερεῖχον εἰς τὴν κακίαν τὸν Δέκιον, τὸν Διοκλητιανὸν καὶ Μαξιμιανὸν καὶ αὐτὸν τὸν Ἰουλιανόν. καὶ εἰ οἱ πρότεροι Βασιλεῖς Κωνσταντινουπόλεως ἐβοήθησαν τοῖς ὀρθοδόξοις, ἀλλ᾽ οὐχ ὅσον ἔδει, ὁ Ἰουστινιανὸς ὅμως πέμψας τὸν Βελισάριον πρῶτον, καὶ ὕστερον τὸν Ναρσῆν κατεστρώσατο καὶ ἠφάνισε καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ Ἰταλίαν τῶν εἰρημένων τὴν τυραννίδα, καὶ ἀπὸ μὲν Λιβύης ἐθριάμβευσεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ Βελισάριος τὸν Γελίμερα, ἀπὸ δὲ Ἰταλίας τὸν μετὰ Θεοδᾶτον Οὔτζιγιν, καὶ ἴδε τὸν Προκόπιον, ἵνα μάθῃς καὶ ποίους ἄλλους προσέτι ἀρχηγοὺς τῶν βαρβάρων ἐκείνων ὁ Ἰουστινιανὸς κατεπολέμησεν. ἱστορεῖ δὲ ὁ Εὐάγριος εἰς τὸ δέκατον ἕκτον κεφάλαιον τοῦ τετάρτου βιβλίου, ὅτι εἶρξε τῆς στρατείας ταύτης τὸν Ἰουστινιανὸν Ἰωάννης Ἔπαρχος τῆς αὐλῆς, ἀλλ᾽ ὤφθη αὐτῷ ἐν ὀνείρῳ θεία ἐπιταγὴ εἰς τὸν ἕβδομον χρόνον τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἵνα στρατεύσῃ κατὰ Βανδάλων διὰ τὴν ἀγάπην τῶν ἐκεῖσε χριστιανῶν. λέγει δὲ ὁ Θεοφάνης, ὅτι τὸ ὄνειρον εἶδεν Ἐπίσκοπός τις τῶν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ὄντος τοῦ Ἰουστινιανοῦ πεπεισμένου τῇ βουλῇ τῆς Συγκλήτου μὴ στρατεῦσαι κατὰ τῆς Ἀφρικῆς, ἦλθε καὶ ὁ Ἐπίσκοπος, καὶ εἶπεν αὐτῷ τὸ θεῖον πρόσταγμα, ὅθεν καὶ ἐκίνησε τὸν πόλεμον. ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ ἱερομάρτυς Κυπριανὸς ἐν τῇ Καρθαγένῃ πολλάκις τοῖς πιστοῖς τυραννουμένοις προεῖπε τὴν ἀπώλειαν τῶν Βανδάλων, ἥτις γέγονεν ὑπὸ Βελισαρίου, ὥστε ἀπὸ τῆς Λιβύης ἐκλιπεῖν καὶ Βανδάλους καὶ Ἀρειανοὺς μετὰ ἐννενηκονταπέντε χρόνους τῆς ἐξουσίας αὐτῶν εἰς τὴν Λιβύην, καὶ ἑξήκοντα εἰς τὴν Ῥώμην.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η'.

Περὶ τῶν μετωνυμιῶν ὧν ἔχουσιν ἤδη τὰ ἔθνη, τὰ διωχθέντα πάλαι ὑπὸ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἀπὸ τῆς Παλαιστίνης κατὰ Προκόπιον καὶ ἄλλους ἄλλως.

Λέγει παράδοξόν τι ὁ Προκόπιος, ὅτι δῆθεν τὸ Λιβύων ἔθνος εἰσὶν οἱ Γεργεσαῖοι καὶ Ἰεβουσαῖοι καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη ἅπερ ἐδίωξεν ἀπὸ τῆς Παλαιστίνης ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, ἐπειδὴ εἰς στύλους μαρμαρέους, ὄντας ἄστινα βρύσιν ἐκεῖ, ἐστὶ γεγραμμένον γράμμασι φοινίκων τὸ παρὸν ἐπίγραμμα. ἡμεῖς ἐσμὲν οἱ φυγόντες ἀπὸ προσώπου τοῦ λῃστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ. ἄλλοι δέ τινες λέγουσιν, ὅτι τὰ ἔθνη ἐκεῖνα ἔφυγον εἰς τὸν Εὔξεινον, καὶ κατῴκησαν ἀπὸ Μαιώτιδος ἕως Κολχίδος, ὅθεν Κερκέται λέγονται οἱ Γεργεσαῖοι, Ἀχαιοὶ οἱ Χεταῖοι. ὅθεν καὶ ὅπερ λέγεται διὰ τὸν Σέσωστριν, ὅτι ἀφῆκε τοὺς Ἀκαμάτους εἰς τὴν Κολχίδα, πλάσμα εἶναι λέγουσιν οἱ τὰ παρόντα ἱστοροῦντες.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Θ'.

Περὶ τοῦ ὅπως τὰ ὑπὸ Τίτου αἰχμαλωτισθέντα σκεύη τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐπανῆλθον εἰς αὐτὴν ἐπὶ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ.

Σημειοῖ δὲ ὁ Προκόπιος καὶ τοῦτο, ὅτι τὰ ἅγια σκεύη τοῦ ἱεροῦ, ἅπερ ἔλαβέ ποτε ὁ Αὐτοκράτωρ Τίτος, καὶ ἦσαν εἰς τὴν Ῥώμην, ἔλαβε ταῦτα ὁ Γιζέριχος, ἅπερ εὑρὼν εἰς τὴν Καρθαγένην ὁ Βελισάριος, ἔφερεν εἰς τὸ Βυζάντιον μετὰ τοῦ Γελίμερος, ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ἀπέστειλεν αὐτὰ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἵνα εὑρίσκωνται ἐκεῖ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ι'.

Περὶ τοῦ κατὰ Ῥωμαίων πολέμου ὑπὸ τοῦ Περσάρχου Χοσρόου, καὶ ἀποδιώξεως αὐτοῦ διὰ θαυματουργιῶν, καὶ περὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ ἐν τῷ τέλει τοῦ βίου αὐτοῦ.

Ἀκούσας ὅμως Χοσρόης ὁ Περσάρχης τὰς εὐτυχίας Ἰουστινιανοῦ, φθονήσας πόλεμον ἐκίνησε κατὰ Ῥωμαίων, ὅτε καὶ τὴν Ἀντιόχειαν ἐνεπύρισεν. εἰς δὲ τὴν Ἀπάμειαν ὁ Μητροπολίτης Θωμᾶς λιτανεύων μετὰ μέρους τιμίου ξύλου τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ, ἐφαίνετο πῦρ οὐράνιον περὶ τὸ ξύλον ἐκεῖνο τὸ ἅγιον. ὅθεν καὶ οἱ Ἀπαμεῖς τοιούτου σημείου τετυχηκότες, δόντες δῶρα τῷ Χοσρόῃ, ἔμειναν αἰχμαλωσίας ἐκτός. εἰς δὲ τὴν Ἔδεσσαν τὸ ἅγιον μανδήλιον ἐκβαλόντων καὶ λιτανευόντων τῶν χριστιανῶν, ἔμειναν μάταια ὅλα τοῦ Χοσρόου τὰ κατὰ τῆς πόλεως τεχνάσματα, καθὼς εἰς τὴν Σεργιούπολιν πέπονθε τὰ ὅμοια ἐκ τῆς βοηθείας τοῦ ἁγίου Σεργίου, ὅθεν καὶ ὑπεραγάμενος τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἀνεχώρησεν, ὃν καὶ εἰς τὰ τέλη αὐτοῦ τοῦ θείου ἀξιωθῆναί φασι βαπτίσματος.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Θ'.

Περὶ ἀποδείξεως προφανοῦς ὅτι ψεύδονται οἱ Λατῖνοι, τὸν μετὰ Ἰωάννην Φίληκα Ῥώμης ἀναθεματίσαι τὸν Κωνσταντινουπόλεως λέγοντες. καὶ περὶ τοῦ σχίσματος Βονιφατίου τοῦ δευτέρου καὶ Διοσκόρου τῶν Παπῶν, καὶ τοῦ ἀναθεματισμοῦ Διοσκόρου μετὰ θάνατον αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Βονιφατίου, ὃς καὶ συνοδικὴν διαταγὴν περὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ ποιήσας, κατέκαυσε μεταμεληθείς.

Ὁ μετὰ Ἰωάννην Πάπας τῆς Ῥώμης Φίληξ, λέγουσιν οἱ Λατῖνοι ὅτι ἀνεθεμάτισε τὸν Κωνσταντινουπόλεως, ἐκκλίναντα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, ὅτι πασιδήλως ψεύδονται οἱ τὰ τοιαῦτα φρονοῦντες, καθότι Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης Αἱρετικὸς ἐγένετο ὁ Ἄνθιμος, ἀλλ' εἰς τοὺς καιροὺς τοῦ Ἀγαπητοῦ, ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος Φίληκος ἦν ὁ Ἐπιφάνιος, ἄνθρωπος ἁγιώτατος. δεύτερον, ὅτι οἱ τοιοῦτοι ἀναθεματισμοὶ εἰς μόνην τὴν Ῥώμην περιορίζονται, οὔποτε δὲ εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἢ ἐδέχθησαν ἢ ἰσορρήθησαν ἢ ὅλως ἠκούσθησαν. εἴδωμεν ὅμως, ὅτι μετὰ Φίληκα γενομένου Ῥώμης τοῦ Βονιφατίου, πάλιν σχίσματα καὶ μάχαι εἰς Ῥώμην, τὸ γὰρ ἓν μέρος ἐψηφίσατο αὐτὸν, καὶ τὸ ἕτερον Διόσκορόν τινα, ὃς ἦν ποτε εἰς Κωνσταντινούπολιν πρεσβευτὴς τοῦ Πάπα Ὁρμίσδου, ἐγένετο δὲ εἰς τοὺς πεντακοσίους τριάκοντα τὸ σχίσμα ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ Βασιλέως καὶ Ἀλαρίκου Γότθου, ἦν δὲ τὸ πλεῖον μέρος μετὰ τοῦ Διοσκόρου, καὶ ἐπεκράτησεν ἡ διαφορὰ ἡμέρας εἰκοσιμία, ἐν ᾗ ἀποθανόντος τοῦ Διοσκόρου, εἰρηνοποιήσας τὸν Κλῆρον ὁ Βονιφάτιος, ἀνεθεμάτισε τὸν Διόσκορον τεθνηκότα ἐκ πεισμονῆς καὶ φθόνου καὶ οὐκ ἀπό τινος νομικοῦ δικαίου. μεταταῦτα ἀθροίσας Σύνοδον καὶ ποιήσας διαταγὴν, ἐψηφίσατο διάδοχον αὐτοῦ, καὶ ἔβαλε τοὺς πατέρας καὶ ὑπέγραψαν μεθ' ὅρκου, οἵτινες οὐκ αὐτεῖπον αὐτῷ διὰ τὴν βλάβειαν τοῦ θρόνου, καὶ μάλιστα διὰ τὸ φονικὸν αὐτοῦ ἦθος, ὁ δὲ ψηφισθεὶς διάδοχος ἦν Βιγίλιος ὁ μεταταῦτα γενόμενος Πάπας ὑπούλῳ καὶ τυραννικῷ τρόπῳ, ὡς ῥηθήσεται. μετέπειτα ὁ Βονιφάτιος εἰδὼς ὅτι τὸ κατόρθωμα τοῦτο ἦν προφανῶς παράνομον καὶ κατὰ τῶν Θείων Κανόνων, ὡμολόγησεν αὐτὸς ἑαυτὸν πταίστην, καὶ ἀθροίσας Σύνοδον κατέκαυσε τὴν περὶ τῆς διαδοχῆς διαταγὴν αὐτοῦ.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Β'.

Περὶ τοῦ μετὰ Βονιφάτιον καὶ Ἰωάννην Ἀγαπητοῦ Ῥώμης, καὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ κατακαύσεως ἐπ' Ἐκκλησίας τῶν κατὰ Διοσκόρου ἀναθεματισμῶν τοῦ Βονιφατίου.

Ἀποθανόντος τοῦ Βονιφατίου, ἐγένετο διάδοχος Ἰωάννης δεύτερος ὁ ἐπικληθεὶς Μερκούριος, ὅνπερ διεδέξατο ὁ θεῖος Ἀγαπητὸς, ὅστις εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ἐπισκοπῆς αὐτοῦ, τὰ χαρτία ἅπερ εἶχον τοὺς ἀναθεματισμοὺς οὓς ἐποίησεν ὁ Βονιφάτιος κατὰ τοῦ Διοσκόρου, λαβὼν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν Πρεσβυτέρων ὑπογεγραμμένα βίᾳ καὶ δυναστείᾳ, ἐν μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας ἔκαυσε, καὶ ἠλευθέρωσε τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τοῦ τοιούτου μύσους, καὶ ἴδε τὸν Βιβλιοθηκάριον εἰς τὴν ζωὴν τούτων τῶν Παπῶν.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Γ'.

Περὶ φλυαρίας παπικῆς, ὅτι εὑρέθη ἐπιστολὴ Βονιφατίου τοῦ δευτέρου, διαβολικῆς ἐνεργείας, τὴν ἐπ' Αὐρηλίου Σύνοδον λέγουσα, καὶ κεχωρισμένην τῆς κοινωνίας τῆς Ῥώμης, καὶ δεδέχθαι ἐπ' αὐτοῦ τὸν Καρθαγένης Εὐλάλιον τὴν Ἔκκλητον τοῦ Ῥώμης βεβαιοῦσα. καὶ περὶ τοῦ κατ' αὐτῆς ἐλέγχου καὶ ὡς ψευδεστάτης, καὶ ἐξ ὧν περιέχει ἀτόπων,

Ἔτι εἴρηται εἰς τὸ δέκατον τρίτον κεφάλαιον τοῦ τρίτου βιβλίου περὶ τῆς ἐν Καρθαγένῃ ἐπὶ Αὐρηλίου Συνόδου, ὅτι ἀπέβαλε τὴν Ἔκκλητον τοῦ Ῥώμης ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς, ἐν ᾗ γνώμῃ καὶ οἱ μετέπειτα Ἐπίσκοποι τῆς Ἀφρικῆς γενναίως ἔμειναν καὶ ἀπαρασαλεύτως. ὁ Βονιφάτιος ὅμως οὗτος ὁ δεύτερος λέγουσιν ὅτι ἔγραψεν εἰς τὸν Ἀλεξανδρείας Εὐλάλιον, ἢ καθὼς λέγουσιν ὁ Λικτᾶνος καὶ ὁ Ἀρδῖγγος, εἰς τὸν Θεσσαλονίκης. εὑρίσκεται δὲ ἡ ἐπιστολὴ εἰς τὸν τρίτον τόμον τῶν Συνόδων. λέγει γοῦν ὁ Βονιφάτιος εἰς αὐτὴν, ὅτι ἡ ἐν Καρθαγένῃ Ἐκκλησία, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἡμετέραν κοινωνίαν, καθότι Αὐρήλιος ὁ ποτὲ τῆς Καρθαγένης Ἐπίσκοπος μετὰ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ, τοῦ διαβόλου ἐνεργοῦντος, ἤρξαντο ὑπερηφανεύεσθαι εἰς τοὺς χρόνους τῶν προγενεστέρων ἡμῶν Βονιφατίου καὶ Κελεστίνου κατὰ τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας. ἀλλ' ὁρῶν νῦν ὁ Καρθαγένης Εὐλάλιος ἑαυτὸν τοῖς ἁμαρτήμασι τοῦ Αὐρηλίου ὑποβε-

ὑποβεβλημένον, καὶ κεχωρισμένον ἀπὸ τῆς κοινωνίας τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ταπεινωθεὶς, ἔγνω τὴν εἰρήνην καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ζητεῖν, καὶ μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ κατέκρινεν ἀποστολικῇ ἐξουσίᾳ πάντα τὰ συγγράμματα ὅσα κατὰ τῶν προνομιῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ὁποίῳ δὴ λόγῳ ἐγένετό ποτε ὑπό τινων. καὶ ταῦτα μὲν ὁ Βονιφάτιος. Ῥητέον ὅμως πρῶτον, ὅτι εἰ εἰσὶ ταῦτ' ἀληθῆ, ἕπεται τὸν Αὐρήλιον καὶ τὸν ἱερὸν Αὐγουστῖνον καὶ Εὐγένιον καὶ Φουλγέντιον καὶ ὅλους τοὺς λοιποὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἀφρικῆς, οἵτινες ἦσαν εἰς τὴν ἐν Καρθαγένῃ Σύνοδον, καὶ ὅλους ὅσοι ἦσαν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς Συνόδου ἐκείνης ἕως τοῦ Βονιφατίου τούτου, ὄντων σχεδὸν ἐτῶν πλειόνων τῶν ἑκατὸν, ἀποθανεῖν πάντας κεχωρισμένους τῆς κοινωνίας τῆς Ῥώμης. δεύτερον, ὅτι καὶ ὅσοι ἀπέθανον εἰς τὸν διωγμὸν τῶν Ἀρειανῶν Βανδάλων εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ὅστις διωγμὸς, ὡς περιέχεται, ἐγράφη εἰς τρία βιβλία ὑπὸ τοῦ Βίκτορος Ἐπισκόπου Οὐτικήσου, λέγοντος τεθνάναι μυριαρίθμους τῷ στεφάνῳ τοῦ μαρτυρίου, καὶ ὁμολογητὰς ἄλλους χρηματίσαι ἐκεῖ πολλοὺς, καὶ ἄλλους εἰς τὴν ἀρετὴν περιβοήτους, ἀκόλουθόν ἐστι καὶ τούτους πάντας καὶ μάρτυρας καὶ ὁμολογητὰς ἀποθανεῖν ἀκοινωνήτους τῇ Ῥώμῃ. τρίτον, ὅτι ἐκ τούτων καὶ τῶν πρώτων καὶ τῶν ὑστέρων ἡ Ῥώμη ἑορτάζει πολλοὺς ὡς ἁγίους, καὶ πῶς οἱ ἅγιοι οὓς τιμᾷ ἦσαν ἀκοινώνητοι αὐτῇ; ὅτι εἰς τὴν ἐν Ἐφέσῳ Οἰκουμενικὴν τρίτην Σύνοδον, ἥτις ἠθροίσθη μετὰ τὴν ἐν Καρθαγένῃ τὴν ἐπὶ Αὐρηλίου, ἦλθον λεγᾶτοι τῆς Ἐκκλησίας Καρχηδόνος, καὶ ἔφερον ἐπιστολὴν Καπρεόλου Καρθαγένης, ἥτις καὶ ἐτάχθη εἰς τὰ ὑπομνήματα, καὶ πῶς οἱ κοινωνοῦντες τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ, ἦσαν ἀκοινώνητοι τῇ τῆς Ῥώμης; ὅτι δὲ καὶ ὁ σοφιστὴς ὁ Βαρώνιος πολλὰ ἀληθῆ παραγράφει, ἵνα συστήσῃ τὸν παπισμὸν, ἐνταῦθα ὅμως οὐκ ἠδυνήθη μὴ εἰπεῖν τὴν ἀλήθειαν, ὅθεν εἰς τὰς σημειώσεις αὐτοῦ εἰς τὸ μαρτυρολόγιον εἰς τὰς δεκαὲξ τοῦ Ὀκτωβρίου, καὶ Σεβηρῖνος ὁ Βίνιος εἰς τὰς σημειώσεις αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Βονιφατίου τούτου τοῦ δευτέρου ψευδῆ εἶναι καὶ νόθην βούλονται τὴν ἐπιστολὴν ταύτην.

ΠΑΡΑ΄ΓΡΑΦΟΝ Δ΄.

Περὶ τοῦ τίνες εἰσὶν οἱ δεχόμενοι τὴν ἀνωτέρω ἐπιστολὴν ὡς ἀληθινὴν, καὶ ὅτι ἐκ τῶν καθ' ἀλλήλων ἔργων καὶ παρανομιῶν αὐτῶν οἱ Πάπαι δείκνυνται ἀναμάρτητοι, καὶ οἱ λέγοντες ὑποταγῆναι τῇ Ῥώμῃ τὴν ἐν Καρθαγένῃ Σύνοδον, εἰσὶ ψευδέστατοι.

Οἱ δὲ θέλοντες αὐτὴν ἀληθῆ εἶναι, εἰσὶν οὗτοι, Ἀντώνιος, Αὐγουστῖνος Ἀρχιεπίσκοπος Ταρακωνέσου εἰς τὰς σημειώσεις αὐτοῦ τὰς εἰς τοὺς Κανόνας τοὺς ἀθροισθέντας ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ, κεφαλαίῳ δωδεκάτῳ, τόμῳ πέμπτῳ, καὶ Θωμᾶς ὁ Ἄρδιγγος ἐν τῇ Διαλέξει τοῦ κατὰ Ἰβέλου, ἄρθρῳ τετάρτῳ, τμήματι εἰκοστῷ ὀγδόῳ, καὶ Φραγγίσκος Κοσέρος εἰς τὸ ἐγχειρίδιον τῶν διαφορῶν, κεφαλαίῳ τρίτῳ εἰς τὴν λύσιν τῆς ἑνδεκάτης ἐνστάσεως, καὶ Γουλιέλμος ὁ Λιτανὸς εἰς τὴν εὐαγγελικὴν αὐτοῦ πανοπλίαν, βιβλίῳ τετάρτῳ, κεφαλαίῳ ὀγδοηκοστῷ ἐνάτῳ, καὶ Ἰάκωβος ὁ Παμμέλιος εἰς τὴν πεντηκοστὴν πρώτην ἐπιστολὴν τοῦ Κυπριανοῦ, καὶ Βαρθολομαῖος ὁ Καραγγιὰς εἰς τὴν συλλογὴν τῶν Κανόνων, καὶ πρὸ πεντακοσίων ἐτῶν ὁ Γρατιανὸς ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Βονιφατίου ἐξέλαβεν ἐκεῖνον τὸν Κανόνα, ὃς εὑρίσκεται διαιρέσει ὀγδοηκοστῇ ἐνάτῃ, εἰς τὴν αὐτὴν γνώμην, καταταικτέον καὶ τὸν Βιβλιοθηκάριον, εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Βονιφατίου λέγοντα, τῷ αὐτῷ καιρῷ ἀναφορὰ ἦλθεν ἀπὸ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἀφρικῆς περὶ διορθώσεως, καὶ ὅτι μετὰ συμβουλῆς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πάντα ποιεῖν τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Καρθαγένης, οὕτω φρονεῖ καὶ Ἀντώνιος Ἐπίσκοπος Φλωρεντίας, καὶ Λινδανὸς εἶναι δῆθεν τὴν ἐπιστολὴν γνησίαν. Σὺ ὅμως ὀρθόδοξε ἰδὲ πρῶτον, ὅτι οἱ Πάπαι ἀλλήλους καταβάλλουσι, καὶ ἀναθεματίζουσι, πῶς ἐναντία τῶν Κανόνων διορίζονται συνοδικῶς, πῶς ὁμολογοῦσιν ὅτι ἁμαρτάνουσι, πῶς ὁ εἷς Πάπας καίει ἐπ' Ἐκκλησίας τοῦ ἑτέρου Πάπα τὰς ἀποφάσεις, καὶ πῶς τοὺς ἁγίους ἐξυβρίζουσι, καὶ βλασφημοῦσι τοὺς μάρτυρας καὶ ὁμολογητὰς, καὶ πῶς καταψεύδονται καὶ πλάττουσι ψευδῆ, ἵνα μόνον συστήσωσι τὸν παπισμόν. ἰδὲ δεύτερον, πόσοι καὶ τόσοι καὶ μεγάλοι θεολόγοι Λατῖνοι πλανῶνται εὐκόλως, καὶ θέλουσιν εἶναι ἀλήθειαν τὸ περιφανέστατον ψεῦδος. καὶ τρίτον, ὅτι καὶ ἐκεῖνα ἅπερ εἶπον οἱ Λατῖνοι, καὶ ἡ κατὰ Φωτίου Σύνοδος ὡς ἐσημειωσάμεθα ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τρίτῳ τοῖς ἀνωτέρω βιβλίοις, ὅτι ἡ ἐν Καρχηδόνι Σύνοδος ὑπετάγη τῇ Ἐκκλησίᾳ Ῥωμαίων, καὶ ἐκ τοῦ παρόντος κεφαλαίου δείκνυνται περιφανῶς ψευδέστατα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

Περὶ τῆς εἰς Βυζάντιον ἐλεύσεως τοῦ Πάπα Ἀγαπητοῦ, ἀποσταλέντος ἀποκρισιαρίου ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Γότθων Θεοδάτου, καὶ τῆς συνοδικῆς καθαιρέσεως τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἀνθίμου, καὶ προβλήσεως εἰς τὸν θρόνον τοῦ Μηνᾶ.

Ἐγένετο Πάπας Ῥώμης ὁ ἐν ἁγίοις Ἀγαπητὸς, ὅνπερ ἀπέστειλε τῶν Γότθων ὁ ἀρχηγὸς Θεοδάτος ἀποκρισιάριον αὐτοῦ εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἀφ' οὗ ἀπεστερήθη τὴν Δαλματίαν καὶ ὅλην τὴν Σικελίαν, φοβούμενος ἵνα μὴ ἀποστερηθῇ καὶ τὴν γειτνιεύουσαν Ἰταλίαν, εἰς ἣν παρεχείμαζε τοῦ Ἄρεος τὸ βέλος ὁ σεβαστὸς Βελισάριος, τῆς Βολιανοῦ τὸ μέγα κλέος καὶ καύχημα. ἔφθασεν ὁ Πατριάρχης Ἀγαπητὸς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀνελθὼν διὰ τῆς Ἑλλάδος, ὡς ὁ Διάλογος λέγει βιβλίῳ τρίτῳ τῶν διαλογικῶν, καὶ ἐνέτυχε τῷ Ἰουστινιανῷ, καὶ τὴν πρεσβείαν αὐτοῦ διηγήσατο αὐτῷ, τὸν δὲ Ἄνθιμον ὡς αἱρετικὸν παντελῶς ἢ ἀσπάσασθαι, ἢ καὶ ἰδεῖν οὐκ ἠθέλησεν, εἰδὼς αὐτὸν αἱρετικὸν ὄντα, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῆς Τοπικῆς Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκάθηρεν αὐτὸν, ὅθεν ἠναγκάσθη ὁ Ἄνθιμος ἀποκομίσαι τὸ ὠμοφόριον εἰς τὸν Βασιλέα, καὶ ἀναχωρῆσαι. ἐχειροτονήθη γοῦν ὑπὸ τοῦ Ἀγαπητοῦ Πάπα ὁ Μηνᾶς, τὸ γένος Ἀλεξανδρινὸς, Πατριάρχης ὀρθόδοξος κατὰ τὸν Ζωναρᾶν. ἐβεβαίωσαι δὲ τοῦ Ἀνθίμου τὴν καθαίρεσιν Πέτρος ὁ Ἱεροσολύμων Πατριάρχης, καὶ μετ' αὐτοῦ οἱ Ἐπίσκοποι καὶ Ἡγούμενοι τῶν Μοναστηρίων τῆς Παλαιστίνης, ὡς βεβαιοῖ ὁ Νικηφόρος εἰς τὸ δέκατον ἕβδομον, μάλιστα καὶ φαίνεται μία ἐπιστολὴ τοῦ Ἀγαπητοῦ Πάπα πρὸς τὸν Πέτρον, εἰς ἣν διηγεῖται, ὅτι διὰ τὸ ὀφθῆναι τὸν Ἄνθιμον αἱρετικὸν καὶ ἀκόλουθον τοῦ Εὐτυχοῦς, ἐκάθηρεν αὐτὸν, καὶ ἐγένετο ἀντ' αὐτοῦ ὁ Μηνᾶς.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β΄.

Περὶ τῶν παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων εἰς Βυζάντιον κατὰ Σεβήρου ἀποσταλέντων, καὶ λίβελλον δόντων παρευρεθέντι τῷ Ἀγαπητῷ κατὰ Σεβήρου καὶ Ἀνθίμου, καὶ περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ Ἀγαπητοῦ καὶ τῆς εἰς Ῥώμην αὐτοῦ ἀνακομιδῆς.

Καθῃρέθη καὶ ἀνεθεματίσθη ὁ κακότροπος Σεβῆρος, ὡς εἴρηται, ἐπὶ Ἰουστίνου ὑπὸ τῶν γενομένων Συνόδων, ὑπό τε Ἰωάννου καὶ Ἐπιφανίου τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὑπὸ τοῦ Ἱεροσολύμων Ἰωάννου καὶ τοῦ Τύρου Ἐπιφανίου, ὅμως πάλιν πολλῶν καὶ μεγάλων κακῶν αἰτία ἐγένετο εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ Αἴγυπτον. ἐπὶ δὲ τῆς παρούσης ἡγεμονίας Πέτρος ὁ Ἱεροσολύμων, καίτοι ἀγωνιζόμενος κατὰ Σεβήρου, ἀλλὰ γνοὺς μείζονος δυνάμεως τὸ πρᾶγμα δεόμενον, τουτέστι βασιλικῆς, πέμπει τοὺς Ἀρχιμανδρίτας τῆς ἁγίας Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ μετ' αὐτῶν ἦλθον καὶ ἄλλοι Ἱερομόναχοι τὸν ἀριθμὸν ἐνενήκοντα, περιῆν δὲ προσέτι καὶ ὁ Κοινοβιάρχης Θεοδόσιος, ὅστις καὶ ἐπίτροπον αὐτοῦ ἔπεμψεν Ἡσυχιόν τινα. ἐρχόμενοι δὲ ἐκεῖνοι εἰς τὴν βασιλεύουσαν, καὶ εὑρόντες ἐκεῖ τὸν Ἀγαπητὸν, ἔδωκαν αὐτῷ λίβελλον κατὰ Σεβήρου καὶ Ἀνθίμου, ἀλλὰ τί συνέβη; ἀνεπαύθη μετὰ τῶν ἁγίων ὁ ἔργῳ καὶ λόγῳ Ἀγαπητὸς εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἐγένετο ὅμως ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου αὐτοῦ ἀπὸ τῆς νέας εἰς τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην, καὶ ἐκηδεύθη εἰς τὴν βασιλικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων κατὰ τὸν Ἀναστάσιον. ἔδραμον τότε εἰς τὴν ταφὴν αὐτοῦ πολλοὶ Ἐπίσκοποι, καὶ οἱ χοροὶ τῶν Μοναχῶν καὶ τῶν Ἱερέων καὶ λαϊκῶν τὴν πόλιν ἐγέμισαν, καὶ σφάλμα μεγάλον ἐνόμιζον ἕκαστος τὸ μὴ ἀσπασθῆναι ἐκεῖνο τὸ ἱερώτατον σκῆνος, ἐπειδὴ εἰς τοὺς τοιούτους ὁσίους ἄνδρας τοιαύτην εἶχον συνήθειαν οἱ Πολῖται.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ΄.

Περὶ ἐλέγχου τοῦ τῶν παπιστῶν πρώτου κόμπου, τὸν Αὐτοκράτορα Ἰουστινιανὸν λεγόντων προϋπαντῆσαι τῷ Ἀγαπητῷ Πάπᾳ.

Πάλιν καὶ ἐνταῦθα ἐπιπηδῶσιν οἱ Λατῖνοι, καὶ παρέχουσιν ἀξίωμα τῷ Πάπᾳ τῆς Ῥώμης ὑπέρογκον, ὅτι δηλαδὴ τῷ Ἀγαπητῷ ἐλθόντι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐγένετο ὑπαντὴ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ὡς λέγουσι καὶ περὶ τοῦ Ἰωάννου ἐπὶ Ἰουστίνου, καὶ ὅτι καθεῖλε τὸν Ἄνθιμον, καὶ ὅτι ἐχειροτόνησε τὸν Μηνᾶν. ἀλλ' ὅσον πρὸς τὸ πρῶτον ἀρκεῖ τὰ εἰρημένα περὶ τῆς λεγομένης τοῦ Ἰωάννου ὑπαντῆς. δεύτερον, ὅτι τὸ διδασκαλικὸν ὅπερ ἔδωκαν οἱ Μοναχοὶ διὰ Μαρκιανοῦ Ἀρχιμανδρίτου καὶ Ἐξάρχου τῇ Συνόδῳ ἐπὶ Μηνᾶ, καὶ ἀνεγνώσθη ὑπὸ Χρυσοδώρου Διακόνου καὶ Νοταρίου λέγει, ὅτι ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν

ὁ Ἀγαπητὸς, καὶ μαθὼν διά τε πλείστων λιβέλλων τὰ ἀθέσμως τολμηθέντα τῷ Ἀνθίμῳ, οὐδὲ εἰς θέαν καθάπαξ παραδέξασθαι ἠβουλήθη τὸν κατὰ τῶν θείων Κανόνων μανέντα Ἄνθιμον. δῆλον οὖν, ὡς ὅτε ἦλθεν ὁ Ἀγαπητὸς, ἔμαθε καὶ εἶδε τὴν κακίαν τοῦ Ἀνθίμου τότε εὐθὺς, καὶ οὐχὶ πρότερον, καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐλθεῖν εἰς συνομιλίαν μετὰ τοῦ Ἀνθίμου, λοιπὸν μήτε ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ ὁ Ἄνθιμος, εἰ γὰρ ἐξῆλθεν, ἔβλεπεν ἂν αὐτὸν ὁ Ἀγαπητὸς, ὡς δὲ οὐκ ἐξῆλθεν ὁ Πατριάρχης, πολλῷ μᾶλλον ὁ Βασιλεύς. τρίτον, ἀνάγνωθι κατωτέρω πῶς ἐφέρετο ὁ Ἰουστινιανὸς κατὰ Ἀγαπητοῦ καὶ Βιγιλίου καὶ Σιλβερίου, καὶ τί λέγουσι καὶ οἱ Λατῖνοι ἱστορικοὶ μαινόμενοι κατὰ Ἰουστινιανοῦ, λέγοντες αὐτὸν ἄλλον Διοκλητιανὸν, καὶ γνῶθι ὅτι παντελῶς ὁ ἴδιος Βασιλεὺς οὐ προϋπήντησε τὸν Ἀγαπητὸν, εἰ γὰρ ὁ Πατριάρχης οὐκ ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν, πολλῷ μᾶλλον οὐκ ἐξῆλθεν ὁ Βασιλεύς. εἶτα καὶ Πλάτινας καίτοι ἀπειράκις ψευδόμενος κατὰ τῶν Ἀνατολικῶν, καὶ ὑβρίζων αὐτοὺς, οὐκ ἀπετόλμησεν εἰπεῖν καὶ αὐτὸς τὸ τοιοῦτον τοῦ Βιβλιοθηκαρίου πλάσμα, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον εἶπεν, ὅτι ὁ Ἀγαπητὸς ἐδέχθη μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς. τέταρτον, ὅτι αὐτὸ μήτε ἱστορικός τις μήτε ἡ κοινὴ παράδοσις ὅλως εἶπεν, ἀλλὰ μόνον ὁ Βιβλιοθηκάριος τῆς Ῥώμης καὶ οἱ κατ' αὐτὸν μυθοπλάσται.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟ Δ΄.

Περὶ ἐλέγχου τοῦ τῶν παπιστῶν δευτέρου κόμπου, τὸν Ἀγαπητὸν Ῥώμης ὡς μονάρχην λεγόντων καθῃρηκέναι τὸν Αἱρετικὸν Ἄνθιμον, καὶ μὴ δηλονότι τῇ συνεργείᾳ τῆς ἐνδημούσης Συνόδου καὶ τοῦ Κλήρου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ῥητέον, ὅτι τοῦ Ἀνθίμου ἔχοντος τὴν Βασίλισσαν Θεοδώραν βοηθὸν ὡς ὁμόφρονα, ἡ Βασίλισσα διείργει τὸν Βασιλέα ἀκοῦσαι τῶν αὐτοχθόνων περὶ τοῦ Ἀνθίμου. τινὲς δὲ χαριζόμενοι τῇ Βασιλίσσῃ, ἐσιώπων. ἐλθόντος δὲ τοῦ Ἀγαπητοῦ, ἔδραμον οἱ δόκιμοι εὐθὺς, οἱ ἐνδημοῦντες πατέρες, ἔδωκαν λιβέλλους, ἔγνω τὴν κακίαν τοῦ Ἀνθίμου ἐκεῖνος, καὶ παρεκινήθη ὑπὸ κανονικοῦ δικαίου θεωρῆσαι τὰ κατὰ τὸν Ἄνθιμον ὡς Πατριάρχης ὀρθόδοξος, ὡς εἴπομεν περί τε τοῦ Κναφέως καὶ Σεβήρου καὶ ἄλλων εἰς τὰ πρότερα βιβλία, ὅτι καὶ Ἐπίσκοποι καθαιροῦσι καὶ χειροτονοῦσι Πατριάρχας. ὁ δὲ Ζωναρᾶς λέγει, ὅτι τινὲς Ἐπίσκοποι χαριζόμενοι τῇ Βασιλίσσῃ, ἀντέτεινον τῷ Ἀγαπητῷ φερομένῳ κατὰ Ἀνθίμου, καὶ ποῦ ἐνταῦθα ἡ καθόλου τῆς Ῥώμης ἐξουσία, ὅτε ἀντιλέγουσιν αὐτῷ καὶ οἱ τυχόντες; ἔτι λέγει ὁ αὐτὸς, ὅτι ὁ Βασιλεὺς εἶπε τῷ Ἀγαπητῷ σιωπᾶν, καὶ ὅ,τι εἴπῃ ὁ Βασιλεὺς γίνεται, καὶ ὅτι ἐφόβησε τὸν Βασιλέα καὶ ὁ Ἀγαπητὸς εἰπὼν, ὅτι ἐστὶν ἕτοιμος εἰς πᾶσαν ἀνάγκην ἕνεκεν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου, ὃν εὐλαβηθεὶς ὁ Βασιλεὺς, ἀφῆκεν ἰδεῖν κανονικῶς τὰ κατὰ τὸν Ἄνθιμον, καὶ εἰ εἶχε τότε ὁ Ῥώμης τὴν νῦν νομιζομένην ἐξουσίαν, ὁ Ἰουστινιανὸς νομοθέτης ὢν καὶ ὀρθοδοξότατος, οὐκ ἂν ἀντέστη τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ Πάπα, ἀλλ' ἀντέστη, ὅτι ἐγίνωσκε τὸν Ἀγαπητὸν μόνον τῶν Ἑσπερίων Πατριάρχην, καὶ πρῶτον τοῦ χοροῦ τῶν Ἱερέων τῇ τάξει, καὶ οὐχ ὡς μονάδα καὶ αὐτοκράτορα. ὅθεν οὐχ ὑπὸ μόνου τοῦ Ἀγαπητοῦ, ἀλλὰ συνεργείᾳ τῆς ἐνδημούσης Συνόδου καὶ τοῦ Κλήρου Κωνσταντινουπόλεως καθῃρέθη ὁ Ἄνθιμος, ἐν ᾧ φησὶν ὁ Ζωναρᾶς, ὅτι καθῃρέθη ὁ Ἄνθιμος, αἰδεσθέντος τοῦ Βασιλέως τὸν Πάπαν καὶ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἰδὲ καὶ τὴν διάταξιν Ἰουστινιανοῦ διὰ τὴν καθαίρεσιν Ἀνθίμου. τοῦτο καὶ ὁ Θεοφάνης μαρτυρεῖ λέγων, Ἀγαπητὸς δὲ ὁ Ἐπίσκοπος Ῥώμης ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἀνελθὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει, Σύνοδον ἐκρότησε κατὰ τῶν δυσσεβῶν Σεβήρου καὶ Ἰουλιανοῦ Ἁλικαρνασσέως, καὶ τῶν λοιπῶν Θεοπασχιτῶν, καὶ ὁ Ἄνθιμος ὁ Ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ὡς ὁμόφρων αὐτοῖς ἐξεβλήθη. διὰ Συνόδου οὖν ἐνήργησεν ὁ Ἀγαπητὸς, ὅπερ καὶ παντὶ ἄλλου θρόνου Πατριάρχῃ ἴδιόν ἐστι.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Ε΄.

Ὅτι μυθοπλάσται οἱ παπισταὶ ὡς καὶ ἐκ τοῦ Εὐαγρίου καὶ Ζωναρᾶ δείκνυται, λέγοντες τὸν Ἰουστινιανὸν βιάσαι τὸν Ἀγαπητὸν δέξασθαι τὴν Αἵρεσιν τῶν Μονοφυσιτῶν. καὶ ὅτι ἐξ ὧν ἐποίησεν, ἐνήργησέ τε καὶ συνέγραψεν ὁ Ἰουστινιανὸς δείκνυται ὀρθοδοξότατος.

Ἐντεῦθεν δὲ δῆλον, ὅτι μυθοπλάσται οἱ Λατῖνοι, λέγοντες ὅτι ὁ Ἀγαπητὸς ἠνωχλήθη ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἵνα δεχθῇ τὴν Αἵρεσιν τῶν Μονοφυσιτῶν, καὶ οὐκ ἠθέλησε, μάλιστα δὲ ὑποκριθεὶς τῷ Βασιλεῖ εἶπεν, ἐπεθύμησα ἰδεῖν Ἰουστινιανὸν, καὶ εὗρον Διοκλητιανὸν, ὅθεν ὁ Ἰουστινιανὸς παρακινηθεὶς, ἐνηγκαλίσατο τὴν ὀρθοδοξίαν. ἀλλὰ μᾶλλον πιστεύομεν τῷ Εὐαγρίῳ ἢ τοῖς μυθοπλάσταις, λέγοντι εἰς τὸ δέκατον κεφάλαιον τοῦ τετάρτου βιβλίου, Ἰουστινιανὸς μὲν οὖν τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνεληλυθότων, καὶ τῶν παρ' αὐτῶν ἐκτεθειμένων μάλα γενικῶς ἀντείχετο, ἀλλὰ δὴ καὶ τῷ Ζωναρᾷ, ἐξ οὗ συνάγεται, ὅτι ὁ Ἰουστινιανὸς οὐκ ἐβίαζε τὸν Ἀγαπητὸν δέξασθαι τὴν μονόφυσιν, ἀλλὰ δελεαζόμενος ὑπὸ τῆς ὑποκρίσεως τοῦ Ἀνθίμου, μήπως οὐκ ἔστιν ὡς κατηγορεῖτο, οὐκ ἐδέχετο κακωθῆναι τὸν Ἄνθιμον, διδαχθεὶς ὅμως

τὴν

τὴν ἀλήθειαν, ἐπέτρεψε γενέσθαι τὴν κρίσιν. πρὸς τούτοις ὁ Ἰουστινιανὸς ὅτι ἦν ὀρθοδοξότατος, ἔδειξαν ὅσα ἠγωνίσθη κατὰ Ἀνθίμου καὶ Σεβήρου καὶ Ζωόρα καὶ Πέτρου, καὶ συνεστήσατο καὶ τὴν πέμπτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, καὶ λόγον συνέγραψε περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, καὶ αὐτῆς τῆς Θεότητος, ᾧ λόγῳ ὅμοιος μήτε ἐγένετο μήτε γενήσεται. ἀλλὰ δὴ καὶ ἄλλας διαταγὰς ἔγραψεν ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ ἴδε εἰς τὸ πρῶτον καὶ εἰς τὰ καθεξῆς βιβλία τοῦ κώδικος. ὅθεν Αἱρετικὸν αὐτὸν λέγοντες οἱ παπισταί, ψεύδονται προφανῶς. ἴδε καὶ κατωτέρω κεφαλαίου ἐσχάτου Παράγραφον τέταρτον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ϛʹ.

Περὶ ἐλέγχου τοῦ τῶν παπιστῶν τρίτου κόμπου, τὸν Ἀγαπητὸν ὡς μονάρχην λεγόντων τὴν τοῦ Μηνᾶ ἐκλογὴν πεποιηκέναι, γεγονυῖαν ὅμως κοινῶς ἀπὸ τοῦ Βασιλέως τοῦ τε Κλήρου καὶ τοῦ δήμου, ὡς καὶ ἐκ τῆς πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων ἐπιστολῆς τοῦ Ἀγαπητοῦ δείκνυται.

Πρὸς δὲ τὸ τρίτον, ἀρκεῖ πάλιν τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα, καὶ ἔτι αὐτὸς ὁ Ἀγαπητὸς μάρτυς ἐν τῇ πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Πέτρον ἐπιστολῇ λέγων, τὴν καθαίρεσιν Ἀνθίμου καὶ ἐκλογὴν τοῦ Μηνᾶ γεγονέναι κοινῶς ἀπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ δήμου, ὥστε ἕκαστον αὐτῶν νενομικέναι τὴν ἐκλογὴν ποιῆσαι διὰ τὴν ἐνάρετον ζωὴν τοῦ Μηνᾶ. τὸ αὐτὸ λέγει καὶ τὸ εἰρημένον διδασκαλικὸν κατὰ λέξιν, κείμενον εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν κατὰ Ἀνθίμου πεπραγμένων. δεύτερον, ὅτι τὸν Πέτρον ἀξιοῖ ὁ Ἀγαπητὸς αὐτολεξεὶ λέγων διὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ Μηνᾶ, κοινὴν τοιγαροῦν χαρὰν ἀδελφοὶ εὐσεβεῖ ἀγαλλιάσει ὑποδέξασθε, καὶ ὁπόσον τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν καθέδρας τὴν κρίσιν ἀποδέχεσθε, τῇ συνήθει σημάνατε ἀντιγραφῇ. τοῦτο δὲ τὸ ἀποδέχεσθαι τὰ κεκριμένα ὅτι κοινόν ἐστι, καὶ οὐκ ἴδιον μόνῳ τῷ Ῥώμης, ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου δευτέρου κεφαλαίου ἕκτου Παράγραφον ἑνδέκατον, καὶ βιβλίου τετάρτου κεφαλαίου πρώτου Παράγραφον τεσσαρακοστόν, καὶ κατωτέρω κεφαλαίου δεκάτου πέμπτου Παράγραφον δωδέκατον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑʹ.

Περὶ ἐπαναλήψεως τῆς ἐπὶ Μηνᾶ Συνόδου, καὶ καθεξῆς τῶν ἐπὶ Ἰωάννου καὶ Πέτρου τῶν Ἱεροσολύμων Συνόδων μέχρι τῶν μοναδικῶν τῶν δόντων λιβέλλους τῷ Βασιλεῖ κατὰ Ἀνθίμου, Σεβήρου, Πέτρου Ἀπαμείας καὶ Ζωόρα τῶν Αἱρετικῶν, καὶ περὶ τῶν γενομένων ἐπὶ Μηνᾶ ἐν Κωνσταντινουπόλει δύο Συνόδων, καὶ μιᾶς ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ τῶν ῥηθέντων Αἱρετικῶν.

Τῆς ἐπὶ Μηνᾶ Συνόδου τὴν αἰτίαν ἐσημειωσάμεθα ἀνωτέρω, ὅμως πάλιν ῥητέον περὶ αὐτῆς εἰς σαφεστέραν γνῶσιν, ὅτι τὰ συνοδικὰ τοῦ Σεβήρου, ἅπερ ἀπέστειλεν εἰς Παλαιστίνην ὁ Σεβῆρος, ὅτε ἐγένετο Ἀντιοχείας, οὐκ ἐδέχθησαν ὑπὸ τῶν Παλαιστινῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ κομίσαντες ἐκεῖνα κακῶς ἔφυγον, ὡς γράφει τὸ μοναδικὸν Παλαιστίνης πρὸς Ἀλκίσωνα, καὶ ὁ βίος τοῦ ἁγίου Σάββα μαρτυρεῖ, μάλιστα καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα καθῃρέθη ὁ Σεβῆρος ἐπὶ Ἰωάννου Ἱεροσολύμων, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω. ὁ δὲ Ἱεροσολύμων Πέτρος ἁγιώτατος ὤν, καὶ ἔχων Θεοῦ ζῆλον, πατριαρχεύσας ἤθροισε Σύνοδον, καὶ ἐκάθηρε πάλιν καὶ ἀνεθεμάτισε τὸν Σεβῆρον, εἶτα καὶ τὸν Πέτρον Ἀπαμείας, ὡς ἐκάθηραν αὐτὸν οἱ Ἐπίσκοποι τῆς δευτέρας Συρίας καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Ἰωάννης, ὡς ἐστὶν εἰκάσαι ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Μηνᾶ πρὸς τὸν αὐτὸν Πέτρον. εἶτα τὸ μοναδικὸν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων διερχόμενον εἴς τε Σκυθόπολιν καὶ τὰς τρεῖς Παλαιστίνας ἁπλῶς καὶ εἰς Φαρὰν καὶ Σινὰ καὶ Ῥαϊθώ, πέμπεται ὑπὸ τοῦ Πέτρου εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐρχόμενον περιτυγχάνει τῷ μοναδικῷ τῆς δευτέρας Συρίας, καὶ ἔρχονται εἰς τὴν βασιλεύουσαν. εὑρίσκουσι δὲ τὸν Ἄνθιμον Αἱρετικόν, μὴ ἐλπίσαντες ἔσεσθαι αὐτὸν τοιοῦτον. καὶ ἴσως ὁ Πέτρος ἀπατηθείς, ἐδέξατο τὰ συνοδικὰ αὐτοῦ, ὡς ὑπαινίττεται ὁ Ἀγαπητὸς γράφων αὐτῷ. εὑρίσκουσι λοιπὸν εἰς τὴν πόλιν τὸν Ἀγαπητόν, τὸν δὲ Ἄνθιμον καθῃρημένον, καὶ σύμφωνοι γενόμενοι τῷ μοναδικῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, διδοῦσι λιβέλλους τῷ Ἀγαπητῷ καὶ τῷ Βασιλεῖ. κοιμηθέντος δὲ ταχέως τοῦ Ἀγαπητοῦ τὴν αἰωνίαν λῆξιν, διδοῦσι πάλιν λιβέλλους τῷ Βασιλεῖ κατὰ Ἀνθίμου καὶ Σεβήρου καὶ Πέτρου Ἀπαμείας καὶ Ζωόρα, καὶ λέγουσι τὰς κακίας αὐτῶν, καὶ αἰτοῦνται πάλιν καθαίρεσιν καὶ ἀναθεματισμὸν καὶ ἐξορίαν κατ' αὐτῶν. καὶ δὴ προστάττει ὁ Βασιλεύς, ἵνα ὁ Μηνᾶς μετὰ τῆς συνοδίας τοῦ Ἀγαπητοῦ καὶ μετὰ τῶν εὑρεθέντων Τοποτηρητῶν τοῦ Ἀντιοχείας Ἐφραὶμ καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων Πέτρου καὶ τῶν παρευρεθέντων λοιπῶν Ἐπισκόπων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἴδωσι τοὺς λιβέλλους καὶ ἐξετάσωσι καὶ ὁρίσωσι κανονικῶς. καὶ εἰς

τέσσαρας

τέσσαρας μῆνας τρεῖς Σύνοδοι ἐγένοντο, δύο εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ μία εἰς Ἱεροσόλυμα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε'.

Περὶ τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων Συνόδων, πότε, καὶ ποῦ, καὶ κατὰ τίνος ἐγένοντο, καὶ περὶ τῆς τελείας καθαιρέσεως καὶ ἀναθεματισμοῦ τοῦ Ἀνθίμου.

Ἡ πρώτη ἐγένετο κατὰ Ἀνθίμου μηνὶ Μαΐῳ, Ἰνδικτιῶνος δεκάτη τετάρτη, ὁ γὰρ Ἀγαπητὸς δέδωκε διωρίαν τῷ Ἀνθίμῳ, ὅτι ἐὰν μετανοήσῃ ἀπὸ τῆς Αἱρέσεως αὐτοῦ, ἔχειν αὐτὸν τὴν Ἀρχιερωσύνην αὐτοῦ καὶ τὴν Ἐπαρχίαν Τραπεζοῦντος, ἐπειδὴ οὐκ ἦν ἐκεῖ ἄλλος κεχειροτονημένος. γενομένης δὲ τῆς παρούσης Συνόδου, ἐπειδὴ τρίτον καλεσθεὶς ὁ Ἄνθιμος ἐκρύβη, καὶ οὐκ ἦλθεν οὔτε εἰς ἀπολογίαν οὔτε εἰς ὁμολογίαν πίστεως ὀρθοδόξου, καθῃρέθη καὶ ἀνεθεματίσθη τελείως. ἡ δὲ δευτέρα Σύνοδος γέγονε τὸν Ἰούνιον τῆς αὐτῆς ἰνδικτιῶνος ὑπὸ Μηνᾶ καὶ τῶν λοιπῶν, οἳ ἦσαν εἰς τὴν πρώτην καὶ Σεβήρου καὶ Ζωόρα καὶ Πέτρου. ἡ δὲ τρίτη γέγονεν εἰς Ἱεροσόλυμα τὸν Σεπτέμβριον μῆνα τῆς δεκάτης πέμπτης ἰνδικτιῶνος, ἐν ᾗ ἀνεγνώσθησαν τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ Ἀνθίμου πεπραγμένα, καὶ ἀναθεματίζεται ὁ Ἄνθιμος. ἐγένετο δὲ ἡ σύναξις εἰς τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ἱερουσαλήμ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ'.

Περὶ τῶν ἐν τῇ πρώτῃ πράξει τῆς ἐπὶ Μηνᾶ Συνόδου, καὶ τῶν δοθέντων λιβέλλων, ἐξ ὧν πάντων δείκνυται ἐννεαχῶς ὁ Βασιλεὺς βεβαιωτὴς, λικμήτωρ τῶν ἀσεβῶν καὶ ἔσχατος κριτὴς τῶν αἰτηθέντων ἐν τῇ Συνόδῳ, καὶ οὐχὶ ὁ Ῥώμης, οὐδὲ ἕτερός τις ἰδικὸς Ἐπίσκοπος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἐν τῇ πρώτῃ πράξει σημείωσαι πρῶτον, ὅτι προεκάθητο ὁ Κωνσταντινουπόλεως Μηνᾶς, ἐπειδὴ οἱ παρόντες ἐν αὐτῇ ἀπὸ τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν ἀπεσταλμένοι οὐκ ἦσαν Τοποτηρηταὶ ἐξεπίτηδες διὰ τὴν Σύνοδον πεμφθέντες, ἀλλ' οἱ μὲν ἀπὸ Ῥώμης ἦσαν συνοδία τοῦ Ἀγαπητοῦ, οἱ δὲ τοῦ Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, ἀποκρισιάριοι καὶ μόνοι, τηροῦντες τὰς ἀποκρίσεις τῶν ἰδίων Πατριαρχῶν, οἵτινες κατὰ τὸ ἔθος ὑποκάθηνται, οὐ προκάθηνται τῶν Πατριαρχῶν, καὶ διὰ τοῦτο μήτε τοῦ Κωνσταντινουπόλεως. δεύτερον, ὅτι οἱ ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἐκάθηντο ἐκ τοῦ δεξιοῦ μέρους, οἱ δὲ τοῦ Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων ἐκ τοῦ εὐωνύμου, οὐκ ἦσαν δὲ μείζονες οἱ τῶν Πατριαρχῶν ἀποκρισιάριοι τῶν ἀπὸ τῆς Ῥώμης, ὥστε μάταιον τὸ τῶν παπιστῶν, ὅτι τὸ εὐώνυμον μέρος μεῖζον τοῦ δεξιοῦ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν πολιτικὴν τάξιν τιμιώτερα τὰ δεξιὰ τῶν ἀριστερῶν, ἱστορεῖ γὰρ Πρίσκος ὁ ῥήτωρ περὶ τοῦ Ἀττήλα, λέγων περὶ τῶν συνδειπνούντων αὐτῷ, πρώτην μὲν ἐνόμιζον τῶν δειπνούντων τάξιν τὴν ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἀττήλα, δευτέραν δὲ τὴν εὐώνυμον. ἰδὲ καὶ κατωτέρω βιβλίου δεκάτου, μέρους τρίτου, κεφαλαίου δεκάτου Παράγραφον ἔνατον. τρίτον, οἱ Μοναχοὶ τῶν Μοναστηρίων Κωνσταντινουπόλεως, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων οὐκ ἔδωκαν κατὰ πρῶτον λόγον τὸν λίβελλον αὐτῶν τῷ Μηνᾷ, ἀλλὰ τῷ Βασιλεῖ, ὅθεν ὁ Βασιλεὺς ὥρισε γενέσθαι τὴν Σύνοδον, καὶ τὸν λίβελλον καὶ τοὺς Μοναχοὺς ἔπεμψεν ἐν αὐτῇ, ἵνα κανονικῶς διατυπώσῃ τὸ δοκοῦν. τέταρτον, ἐν τῷ λιβέλλῳ τούτῳ οἱ Μοναχοὶ πρὸς τὸν Βασιλέα τοῖς θείοις Κανόσιν, οἷς δηλαδὴ ἐχρήσατο ὁ Πάπας Ἀγαπητὸς, ἔφασαν ὅτι συνεπήνεσε, καὶ συνεπίσχυσεν ὁ Βασιλεὺς, καὶ ὅτι ὁ Ἀγαπητὸς τοὺς δοθέντας αὐτῷ λιβέλλους κατὰ Ἀνθίμου ἔπεμψε τῷ Βασιλεῖ, ἵνα τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀγαπητοῦ δικαίως καὶ κανονικῶς κεκριμένα ὁ Βασιλεὺς βασιλικῇ ἐξουσίᾳ κυρώσῃ. καὶ σημείωσαι ὅτι οὐδὲν δύναται ὁ Πάπας ἄνευ τοῦ Βασιλέως, ὅτι ὁ Βασιλεὺς συνίστησι καὶ βεβαιοῖ τὰ ὑπὸ τοῦ Πάπα κεκριμένα, ὅτι τὰ ὑπὸ τοῦ Πάπα κεκριμένα καὶ βεβαιωθέντα ἦσαν δικαίως καὶ κανονικῶς κεκριμένα. καὶ σημείωσαι ὅτι τὰ ἀδίκως καὶ ἀκανονίστως ὑπὸ τοῦ Πάπα κρινόμενα οὐ κυροῦται, ἀλλ' ἀκυροῦται, καὶ εἰς οὐδὲν λογίζεται. πέμπτον, φασὶν ὅτι ὁ Βασιλεύς ἐστιν ὁ λικμήτωρ τῶν ἀσεβῶν. καὶ λοιπὸν οὐχ ὁ Ῥώμης, οὐδ' ἕτερός τις ἰδικὸς Ἐπίσκοπος, ἀλλ' ἡ πολιτικὴ ἐξουσία. ἕκτον, ὅτι ὁ Χρυσόδωρος ὁ Διάκονος τὸν λόγον ποιούμενος περὶ τῶν γενομένων ἐπὶ Ἀγαπητοῦ τοῦ Πάπα ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἶπεν, ὅτι τῶν θείων Κανόνων ἡ ἐκδίκησις μόνοις ἁρμόζει τοῖς Ἀρχιερεῦσιν, ἡ δὲ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως οὐ μόνον Ἀρχιερεῦσιν, ἀλλὰ καὶ παντὶ Χριστιανῷ. καὶ σημείωσαι κατὰ παπιστῶν, μὴ βουλομένων παρεῖναι ἐν τῇ Συνόδῳ τοὺς Βασιλεῖς καὶ Ἄρχοντας, καθὼς ἀνόμως κέκρικεν ἡ ἐν Τριδέντῳ Σύνοδος. ἕβδομον, ὅτι ἐν τῇ χειροτονίᾳ τοῦ Μηνᾶ ἦν ἡ ἐπιλογὴ καὶ ψῆφος τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Συγκλήτου καὶ τῶν Μοναχῶν καὶ πάντων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Χριστιανῶν, ὅθεν ματαίως θρυλλοῦσιν οἱ Λατῖνοι, ὅτι ὁ Πάπας Ἀγαπητὸς ἐχειροτόνησε μόνος τὸν Μηνᾶν Κωνσταντινουπόλεως, ἰδοὺ γὰρ ὅτι μετὰ κοινῆς ἐκλογῆς καὶ ψήφου ἐχειροτόνησεν ὁ Ἀγαπητὸς, ὡς καὶ ὁ Ἡρακλείας τὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοὺς λοιποὺς Πατριάρχας, καὶ αὐτὸν τὸν Ῥώμης χειροτονοῦσιν ἁπλῶς Ἐπίσκοποι. ὄγδοον, ὅτι τὰς δεήσεις τῶν Μοναχῶν κατὰ τοῦ Ἀνθίμου δεξάμενος ὁ Ἀγαπητὸς,

ἀφαν-

ἀφανῆ δὲ γινόμενον, καὶ κρυβέντα τὸν Ἄνθιμον καταδικάσας, ἀπέστειλε τοὺς λιβέλλους τῶν Μοναχῶν τῷ Βασιλεῖ, ἐφ' ᾧ τὰ ἐν αὐτοῖς αἰτηθέντα πέρατι παραδοθῆναι παρὰ τῆς αὐτοῦ εὐσεβείας. καὶ σημείωσαι ὅτι τὸ πέρας τῶν αἰτηθέντων ὁ Βασιλεὺς τίθησιν, οὐχ ὁ Πάπας, ὥστε οὐκ ἔσχατος κριτὴς ὁ Πάπας, ἀλλ' ὁ Βασιλεύς. ἔνατον, τὰ αὐτὰ συνάγεται καὶ ἀπὸ τῶν λοιπῶν λιβέλλων τῶν δοθέντων τῷ Πάπᾳ Ἀγαπητῷ, καίπερ δεήσεις ἐγένοντο πρὸς αὐτὸν κατὰ Ἀνθίμου καὶ Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα, ἀλλὰ μείζους ἐγένοντο περὶ αὐτῶν πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννην, καὶ ἴδε ἀνωτέρω κεφάλαιον πρῶτον, καὶ ἐνταῦθα πρᾶξιν πέμπτην. εἰς ἐκεῖνο δὲ ὅ φασιν οἱ λίβελλοι τῷ Ἀγαπητῷ, ἵνα ποιήσῃ Ἀνθίμῳ ὡς πεποίηκεν ὁ Κελεστῖνος Νεστορίῳ, ἴδε ἀνωτέρω βιβλίῳ τρίτῳ, κεφαλαίῳ δεκάτῳ ἕκτῳ τὰ περὶ τῆς τρίτης Συνόδου.

ΠΑΡΑ΄ΓΡΑΦΟΝ Δ΄.

Περὶ τῆς πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Πέτρον ἐπιστολῆς τοῦ Ῥώμης Ἀγαπητοῦ, ἐξ ἧς δείκνυνται οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων παπισταὶ μεμπτέοι, καὶ αἱ τοῦ Ῥώμης καὶ τῶν Πατριαρχῶν ψῆφοι ἴσαι, καὶ αἱ κατακρίσεις τῶν Αἱρετικῶν οὐ τοῦ Ῥώμης, ἀλλὰ τῆς κοινότητος ἔργον.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Πάπα Ἀγαπητοῦ πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Πέτρον σημείωσαι πρῶτον ὅπου φησί, μηδένα ἢ διὰ χάριν ἢ διὰ φόβον ἀπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων ἐκκλίνειν. καὶ σημείωσαι πόσων μέμψεων ἄξιοί εἰσιν οἱ διὰ χάριν ἢ φόβον ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων καὶ προστιθέμενοι τοῖς νεωτερισμοῖς τοῦ παπισμοῦ. δεύτερον, ὅτι φησί, τὴν ὕβριν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας, τὴν παρὰ τοῦ Ἀνθίμου δηλονότι γενομένην, ψήφῳ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ τῇ βοηθείᾳ τοῦ Βασιλέως διωρθώσατο. καὶ σημείωσαι πρῶτον, ὅτι κατωτέρω πράξει τετάρτῃ λέγει, ψῆφος τοῦ Μηνᾶ κατὰ Ἀνθίμου, καὶ πράξει πέμπτῃ, ψῆφος Ἐπιφανίου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ψῆφος Μηνᾶ κατὰ Σεβήρου καὶ Ζωόρα καὶ Πέτρου, καὶ ἐν τῇ ἐν Ἱεροσολύμοις Συνόδῳ, ψῆφος τοῦ Πέτρου κατὰ Ἀνθίμου. ὡς οὖν ταῖς ψήφοις Μηνᾶ καὶ Πέτρου ἀνεθεματίσθησαν Ἄνθιμος, Σεβῆρος, Ζωόρας καὶ Πέτρος, οὕτω καὶ τῇ ψήφῳ τοῦ Ἀγαπητοῦ διωρθώθη ἡ ὕβρις, τουτέστι καθῃρέθη Ἄνθιμος ὁ Κωνσταντινουπόλεως. δεύτερον, ὅτι οὐ μόνος ὁ Ῥώμης, ἀλλὰ καὶ ὁ Βασιλεὺς τὴν σύνοδον ἀγείρας, προσέταξε κανονικῶς θεωρηθῆναι τὰ κατὰ τὸν Ἄνθιμον. τρίτον, ὡς αἱ ψῆφοι τοῦ Ἐπιφανίου καὶ τοῦ Μηνᾶ καὶ τοῦ Πέτρου ἐννοοῦνται ἐκείνων μὲν γὰρ ἐπιμελείᾳ, κρίσει δὲ καὶ συμψηφίσει τῶν κατ' αὐτοὺς Συνόδων, οὕτω καὶ ἡ τοῦ Ἀγαπητοῦ κρίσει καὶ συμψηφίσει τῆς ἐνδημούσης ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου, ἧς προεκάθητο, οὐχ ὡς μονάρχης, ἀλλ' ὡς πρόεδρος διὰ τὴν τάξιν καὶ σύνεδρος διὰ τὴν αὐτὴν Ἐπισκοπικὴν ἀξίαν, καὶ ἴδε τὰ ἑπόμενα τῆς ἐπιστολῆς. τρίτον, λέγει ὅτι τὴν ἐκλογὴν πεποίηκεν ἡ ἐπιλογὴ τοῦ Βασιλέως, καὶ ἡ συναίνεσις τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ προεβάλετο Πατριάρχην τὸν Μηνᾶν. καὶ σημείωσαι ὅτι οὐ μόνον τοῦ Ῥώμης ἔργον ἦν, καὶ μάτην κομπάζουσιν οἱ παπισταί, λέγοντες ὅτι ὁ Ἀγαπητὸς μόνῃ τῇ ἰδίᾳ αὐθεντίᾳ προεχείρισε τὸν Μηνᾶν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως. τέταρτον, ὅτι φησὶ τῷ Πέτρῳ, τοὺς ἀποστραφέντας παρὰ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας παραπλησίως ἡ ὑμετέρα ἀγάπη ἀποστραφήτω, καὶ σύνες πρῶτον, ὅτι οὐκ ἦν μόνος ὁ Πάπας ἱκανὸς πρὸς παντελῆ τῶν ἀσεβῶν κατάκρισιν, ἀλλ' ἀναγκαίως ἐγένετο χρεία καὶ τῆς κοινῆς συναινέσεως τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τοὐλάχιστον τῶν πρώτων, ἤτοι τῶν Πατριαρχικῶν, ἐπειδὴ πρὸς ἐκείνας ἀνάγονται αἱ λοιπαί. δεύτερον, ὅτι τοῦτο τό, ἀποστραφήτω ἡ ὑμετέρα ἀγάπη, καὶ τό, ὁπόσον ὑμεῖς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἀποδέξησθε τὴν κρίσιν, τῇ συνήθει σημάνατε ἀντιγραφῇ, ταὐτόν ἐστιν ἐκείνῳ τῷ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου πρὸς τὸν Πάπαν Λέοντα, καὶ τῷ ζήλῳ συνάψας ἑαυτὸν ἡμῖν πρὸς ὁμόνοιαν, ὡς εἴρηται, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου τετάρτου, κεφαλαίου πρώτου Παράγραφον εἰκοστὸν ἔνατον, καὶ τριακοστὸν πρῶτον. καὶ τῷ, ἀγανακτησάτω τῆς τρίτης Συνόδου, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου τρίτου, κεφαλαίου δεκάτου πέμπτου Παράγραφον τριακοστὸν δεύτερον. πέμπτον, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἀγαπητοῦ αὕτη συνοδικὴ ἦν, ὡς φαίνεται ἀπὸ τῆς ἐπιγραφῆς αὐτῆς καὶ ἀπὸ τῶν διαλαλιῶν τοῦ τε Μηνᾶ καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ Ῥωμαίων, καὶ σημείωσαι ὅτι ὅσα λέγεται τῷ Ἀγαπητῷ ἐν τοῖς λιβέλλοις παρὰ τῶν Μοναχῶν οὐ ζητεῖ ἵνα μόνος αὐτὸς κρίνῃ, ἀλλὰ συνοδικῶς καὶ κανονικῶς, ὡς πεποίηκεν ὁ Ἰούλιος, ὁ Κελεστῖνος, ὁ Ἰννοκέντιος, ὁ Λέων καὶ ὁ Καππάδοξ καὶ Ἐπιφάνιος καὶ Κύριλλος καὶ Μηνᾶς καὶ Ἰωάννης καὶ Πέτρος, εἶτα ὅσα λέγει αὐτὸς πρὸς τὸν Πέτρον, ἤτοι τὴν κρίσιν τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, καὶ ἐκεῖνο ἐν τῷ τέλει τῆς ἐπιστολῆς, ὅτι ἡ παράβασις κίνησιν αὐστηρίας ἀπαιτεῖ, οὐκ ἐννοεῖ ὡς ἀφ' ἑαυτοῦ μόνου, ἀλλὰ τὴν Σύνοδον ὑπαινίττεται, δι' ἧς καὶ μεθ' ἧς αὐτὸς ἐνήργει. ἔπειτα ὅσα ἐλέγετο ἐν τῇ ἐπὶ Μηνᾶ Συνόδῳ ὅτι πεποίηκεν ὁ Ἀγαπητός, δεῖ ἐννοεῖν, ὅτι μετὰ Συνόδου, καὶ Συνόδου οὐ τῆς Ῥωμαϊκῆς, ἀλλὰ τῆς συνισταμένης μετὰ τῶν ἐνδημούντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπὸ διαφόρων Ἐπαρχιῶν Ἐπισκόπων. δῆλον δέ, ὡς πολλάκις εἴρηται καὶ ῥηθήσεται, ὅτι τὸ συνοδικῶς ἐνεργεῖν κοινόν ἐστιν ἔργον καὶ τῶν Πατριαρχῶν καὶ πάντων τῶν ἐγκρίτων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἐπισκόπων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε΄.

Περὶ τῶν ἐν τῇ διαλαλιᾷ τοῦ Μηνᾶ ἐν τῇ πρώτῃ πράξει πρὸς τὸ τέλος ῥηθέντων, ἐξ ὧν δείκνυνται οἱ πάλαι Πάπαι διατηρηταὶ τῶν κοινῇ κεκριμένων, καὶ τὸ κῦρος τῆς κοινότητος, καὶ οὐ τοῦ Ῥώμης.

Ἐν τῷ τέλει τῆς αὐτῆς πράξεως ἐν τῇ διαλαλιᾷ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Μηνᾶ σημείωσαι πρῶτον τὸν Μηνᾶν λέγοντα, ὅτι ὁ ἀποστολικὸς θρόνος τοὺς θεσμοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπαρεγχειρήτους διατηρεῖ, καὶ τὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐκδικεῖ, οἱ γὰρ ἀρχαῖοι καὶ πρὸ τοῦ σχίσματος Πάπαι οὐκ ἤθελον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καινοτομεῖν ὥσπερ οἱ μετὰ τὸ σχίσμα βούλονται Πάπαι, ἀλλὰ τὰ κοινῇ δικαίως καὶ κανονικῶς κεκριμένα ἐσπούδαζον ἀπαρεγχείρητα διατηρεῖν καὶ ἐκδικεῖν, ὅπερ ταὐτόν ἐστι καὶ τοῖς λοιποῖς Πατριάρχαις καὶ παντὶ ὀρθοδόξῳ Ἐπισκόπῳ, ὡς εἶπεν ἀνωτέρω ὁ Χρυσόδουλος, Παραγράφῳ τρίτῳ. δεύτερον, ὅτι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἀγαπητοῦ πρὸς τὸν Πέτρον συνοδικὴν φησὶν εἶναι ὁ Μηνᾶς, ὅπερ ταὐτόν ἐστιν ὅτι ὁ Ἀγαπητὸς ὅτι ἔπραττεν, ἐνήργει, ἔκρινε καὶ ἔγραφε, διὰ Συνόδου καὶ μετὰ Συνόδου ἐποίει, καὶ οὐδὲν μόνος, ὅπερ ταὐτόν ἐστι τῷ, τὸ κῦρος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐστὶ τῆς κοινότητος καὶ οὐ τοῦ Πάπα μόνου, οὐδὲ ἑτέρου τινὸς Ἐπισκόπου ἰδιαζόντως.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ϛ΄.

Περὶ τῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ πράξει τῆς ἐπὶ Μηνᾶ Συνόδου θεωρουμένων, ἐξ ὧν δείκνυνται ἴσος κατὰ τὴν ἀξίαν τῷ Μηνᾷ ὁ Ἀγαπητὸς, καὶ μείζων ἀμφοτέρων ἡ Σύνοδος.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ πράξει σημείωσαι πρῶτον, ὅτι ὡς ὁ Ἀγαπητὸς ἔκρινε συνοδικῶς τὸν Ἄνθιμον, οὕτως ἔκρινε καὶ ὁ Μηνᾶς, ὡς γὰρ ὁ Ἀγαπητὸς κρυβεύοντα αὐτὸν κατέκρινεν, οὕτω κατέκρινεν αὐτὸν καὶ ὁ Μηνᾶς διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. δεύτερον, ὅτι ὡς ἀκούοντες, ὅτι ὁ Ἀγαπητὸς ἔκρινε τὸν Ἄνθιμον, ἐννοοῦμεν ὅτι συνοδικῶς, οὕτως ἀκούοντες, ὅτι ἔκρινεν αὐτὸν ὁ Μηνᾶς, πάλιν συνοδικῶς ἐννοοῦμεν. καὶ σημείωσαι ὅτι παρὰ τοῦ Βασιλέως καὶ πρὸς τὸν Ἀγαπητὸν καὶ πρὸς τὸν Ἄνθιμον ἡ αὐτὴ καὶ ὡσαύτως ἐπιταγὴ, καὶ παρὰ τῶν Μοναχῶν καὶ Ἐπισκόπων ἐξίσου καὶ πρὸς τοὺς δύο οἱ λίβελλοι, Ἀγαπητὸς καὶ Μηνᾶς, συνοδικῶς καὶ συνοδικῶς, ἔκρινε καὶ ἔκρινον, ἡ αὐτὴ κρίσις, ἡ αὐτὴ τάξις, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἡ κρίσις καὶ ἡ τάξις, καὶ διὰ τὸ αὐτὸ αἴτιον, ἄρα καὶ τὸ αὐτὸ ἀξίωμα. καὶ ἐν τοῖς δυσὶ μεῖζον τοῦ πατριαρχικοῦ καὶ παπικοῦ ἀξιώματος τὸ κοινὸν, ἄρα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζ΄.

Περὶ τῆς ἐν τῇ τρίτῃ πράξει πρὸς τὸν Ἄνθιμον τοῦ Μηνᾶ προθεσμίας, ἧς κατὰ παράθεσιν καὶ πολλῶν ἄλλων, οὐχ ὡς μονάρχης καὶ ὁ Ἀγαπητὸς τῷ αὐτῷ Ἀνθίμῳ προθεσμίαν δέδωκεν, ἀλλ᾽ ὡς κοινὸν ἔργον ποιῶν.

Πράξει τρίτῃ σημείωσαι πρῶτον, ὅτι προθεσμία ὥρισται ὑπὸ τοῦ Μηνᾶ καὶ τῆς κατ᾽ αὐτὸν Συνόδου περὶ τοῦ Ἀνθίμου, ὅθεν καὶ ὁποία προθεσμία ἐδίδοτο παρὰ τοῦ Ἰουλίου τοῖς Εὐσεβιανοῖς, καὶ παρὰ τοῦ Κελεστίνου τῷ Νεστορίῳ, καὶ παρὰ τοῦ Ἀγαπητοῦ τῷ Ἀνθίμῳ, κοινὸν ἐπληροῦτο ἐκκλησιαστικὸν ἔργον, καὶ οὐδὲν καινὸν καὶ παράδοξον, ὥστε καὶ μοναρχικὸν ἀξίωμα προσμαρτυρεῖν, ἢ βεβαιοῦν τῷ Ῥώμης.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η΄.

Περὶ τῶν ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει τῆς ἐπὶ Μηνᾶ Συνόδου θεωρουμένων, ἐξ ὧν δείκνυνται τὰς πρὸς τοὺς Αἱρετικοὺς παρὰ Παπῶν καὶ Πατριαρχῶν προθεσμίας εἶναι συνοδικὰς, καὶ τὸ κῦρος τῶν Συνόδων, ὑφ᾽ ἃς πᾶς Ἐπίσκοπος, ὧν ἡ ἐξουσία ἡ αὐτὴ τῇ τοῦ Ῥώμης. καὶ περὶ τῆς δυνάμεως καὶ ἀναγκαίας χρείας τοῦ Βασιλέως ἐν ταῖς Συνόδοις.

Πράξει τετάρτῃ σημείωσαι πρῶτον, ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ Ἰουλίου προθεσμία τοῖς Εὐσεβιανοῖς, ἡ ἀπὸ Κελεστίνου τῷ Νεστορίῳ, καὶ ἡ παρὰ Ἀγαπητοῦ τῷ Ἀνθίμῳ ταυτίζονται τῇ προθεσμίᾳ τῇ παρὰ Μηνᾶ τῷ Ἀνθίμῳ, ἀλλὰ τοῦ Μηνᾶ, ὡς φαίνεται ἀπὸ τῆς διαλαλιᾶς τῶν Νοταρίων πρὸς τὸν Μηνᾶν περὶ τῆς αὐτῆς προθεσμίας, ἦν συνοδικὴ, τοιαῦται δὲ ἦσαν, ἤτοι συνοδικαὶ καὶ ἡ ἐπὶ Ἰουλίου καὶ Κελεστίνου καὶ Ἀγαπητοῦ, καὶ ἴδε ἀνωτέρω τοὺς τόπους. ἄρα τῆς Συνόδου ἐστὶ τὸ ἔσχατον κῦρος καὶ περὶ τῆς κατ᾽ αὐτὴν προθεσμίας, καὶ οὐ μόνον τῶν Πατριαρχῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ Πάπας. δεύτερον, ὅτι ὁ Μηνᾶς τὰ αἴτια, ὧν ἕνεκεν καθαιρέσεως ἄξιος ἦν ὁ Ἄνθιμος, προβαλὼν τῇ Συνόδῳ, ᾔτει τὴν γνώμην αὐτῆς, ἡ δὲ Σύνοδος δι᾽

Ὑπατίου Ἐφέσου ἀπεκρίθη καθαιρεθῆναι αὐτὸν καὶ μηδὲ καθολικὸν προσαγορεύεσθαι. ἠκολούθησε δὲ ὁ Μηνᾶς τῇ ψήφῳ τῆς Συνόδου, ὥστε μείζων ἡ Σύνοδος τοῦ Πατριάρχου. τρίτον, ὁ Μηνᾶς ἐν τῇ καθαιρέσει τοῦ Ἀνθίμου φησὶν, ὅτι ὁ Χριστὸς ἔδωκεν ἐξουσίαν τοῖς οἰκείοις Ἱερεῦσιν ἐκτίλλειν καὶ καταφυτεύειν, καθαιρεῖν τε καὶ οἰκοδομεῖν. καὶ σημείωσαι ὅτι οὐ μόνῳ τῷ Πέτρῳ ἢ τῷ Ῥώμης, ἀλλὰ κοινῶς ἔδωκε τοῖς Ἱερεῦσιν, ἤτοι τοῖς Ἐπισκόποις πᾶσι τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν. δεύτερον, τὴν Ἀγαπητοῦ κανονικὴν φησὶν ἀγανάκτησιν, καὶ οὐκ ἐξουσίας αὐθεντικῆς καὶ ἀπολελυμένης δηλονότι, ὡς βούλονται οἱ νῦν Πάπαι, τὰς ψήφους αὐτῶν μείζονας τῶν συνοδικῶν ψήφων ἀποφαινόμενοι εἶναι, διὸ καὶ ἐναντίοι τῇ τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίᾳ δικαίως καλοῦνται, ἐπειδὴ ὁ Κύριος ὅπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς εἶπε, καὶ οὐχ ὅπου ἐστὶν εἷς. ταῦτα τοίνυν ὁ Μηνᾶς προβαλὼν, ἐπήγαγε καὶ αὐτὸς τὴν ἰδίαν ψῆφον τῆς καθαιρέσεως τοῦ Ἀνθίμου, ἐξ ἧς ἀδελφικὴ σύμπνοια καὶ ὁμοφωνία δείκνυται τοῦ Ἀγαπητοῦ, καὶ τῆς ἐπὶ Μηνᾶ Συνόδου καὶ τοῦ Μηνᾶ, οὐδεμία δὲ μοναρχία αὐτοῦ. τέταρτον, τῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἑτέρων Ἐπισκόπων καὶ Μοναχῶν καὶ Κληρικῶν βοώντων καὶ πολυχρονούντων, ὁ Μηνᾶς εἶπε κατὰ Πέτρου καὶ Ζωόρα καὶ Σεβήρου νομίζομεν μηδὲ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην ἀγνοεῖν τὴν προαίρεσιν καὶ τὸν ζῆλον τοῦ εὐσεβοῦς καὶ θεοφυλάκτου ἡμῶν Βασιλέως, ὃν ἐπὶ τῇ ὀρθοδόξῳ ἡμῶν ἔχει πίστει, καὶ προσήκει μηδὲν τῶν ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ κινουμένων παρὰ γνώμην αὐτοῦ καὶ κέλευσιν γενέσθαι. παρακαλοῦμεν τοίνυν τὴν ὑμετέραν ἀγάπην ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡσυχάσαι, ὥστε καὶ καιρὸν ἡμᾶς λαβεῖν ἀνενεγκεῖν εἰς τὰς εὐσεβεῖς αὐτοῦ ἀκοὰς τὰ παρ' ἡμῶν βεβαιωθέντα. καὶ σημείωσαι τὴν δύναμιν καὶ ἀναγκαίαν χρείαν τοῦ Βασιλέως ἐν ταῖς Συνόδοις.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Θ΄.

Περὶ τῶν ἐξακολουθοῦμεν καὶ πειθόμεθα τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ λέξεων, ἃς ὁ Μηνᾶς εἶπεν ἐν τῇ κατὰ τὴν τετάρτην πρᾶξιν πρὸς τὴν διαλαλιὰν τῶν Νοταρίων ἀποκρίσει, καὶ περὶ τῶν ἐπιλαμβανομένων τῶν λέξεων τούτων εἰς σύστασιν τοῦ παπισμοῦ Λατίνων, καὶ περὶ σαφοῦς ἀποδείξεως διὰ πολλῶν παραδειγμάτων καὶ παραθέσεων, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν λέξεων, τῶν σημαινουσῶν ἐν πολλοῖς τὸ συγκοινωνεῖν καὶ συγκατατίθεσθαι, ὅτι πρὸς τῷ μὴ παρέχειν ταύτας τὰς λέξεις τῷ Ῥώμης μοναρχικὸν ἀξίωμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καταστρέφουσιν αὐτοῦ τὴν τυραννικὴν ἀρχήν.

Ἐν τῇ αὐτῇ διαλαλιᾷ ὁ Μηνᾶς εἶπεν, ἡμεῖς γὰρ ὡς καὶ ἡ ὑμῶν ἐπίσταται ἀγάπη τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ ἐξακολουθοῦμέν τε καὶ πειθόμεθα, καὶ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτοῦ κοινωνικοὺς ἔχομεν, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ κατακριθέντας καὶ ἡμεῖς κατακρίνομεν. ἐπιλαμβάνονται δὲ οἱ Λατῖνοι τῶν ῥημάτων, ἐξακολουθοῦμεν καὶ πειθόμεθα, πρὸς σύστασιν τοῦ παπισμοῦ. Ἀλλὰ ῥητέον πρὸς μὲν τὸ ἐξακολουθοῦμεν πρῶτον, ὅτι κοινόν ἐστι καὶ τοῖς Πατριάρχαις καὶ τοῖς λοιποῖς Ἐπισκόποις καὶ ταῖς Συνόδοις, αὐτίκα γὰρ αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἐν τοῖς αὐτῶν ὅροις, ἑπόμεναι τοῖς ἁγίοις πατράσι, τὰ αὐτὰ λέγουσι, καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν πατέρων ἐν ταῖς ὑπογραφαῖς καὶ συγκαταθέσεσιν αὐτῶν ἐν ταῖς Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις, καὶ ἵνα τὰ πολλὰ ἀφέντες ποιήσωμεν τὴν ἀπόδειξιν περὶ τῶν Πατριαρχῶν ἀπό τινων τόπων τῆς παρούσης Συνόδου, ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἐπιφάνιος ἐν τῇ κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου ψήφῳ φησὶν, ὥστε ἐγκλήματος μεγίστου εἶναι τὸ μὴ τούτοις ἐξακολουθεῖν τοῖς οὐ μικροὺς ἱδρῶτας ἐσχηκόσιν ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν ἁγιωτάτων Ἐκκλησιῶν εἰρήνης, καὶ τοῖς μεγάλοις καὶ Πατριαρχικοῖς διαλάμψασι θρόνοις. Καὶ, ἐξακολουθούντων ἡμῶν τοῖς μνημονευθεῖσιν ἁγίοις πατράσι. καὶ ὁ Μηνᾶς ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ψήφῳ, διὰ ταῦτα τοιγαροῦν ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἑπόμενοι ψήφοις, καὶ τοῖς εὐαγγελικοῖς τε καὶ πατρικοῖς ἀκολουθοῦντες θεσμοῖς. καὶ ὁ Βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐν τῇ κατ' αὐτὸν διατάξει, ταῦτα ψηφιζόμεθα τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων κατακολουθοῦντες δόγμασι. καὶ ἡ παροῦσα ἐπὶ Μηνᾶ Σύνοδος ἐν τῇ κατὰ Ἀνθίμου ψήφῳ φησὶ, τοῖς εὐαγέσι τῶν ἁγίων πατέρων ἀκολουθοῦντες Κανόσι. Καὶ, ἀκολουθοῦντες καὶ τοῖς ὑπὸ τοῦ Ἀγαπητοῦ καλῶς δεδοκιμασμένοις. καὶ ἰδίως ὁ Μηνᾶς ἐν τῇ κατὰ Ἀνθίμου ψήφῳ, ἑπόμενοι τῇ φωνῇ τοῦ Χριστοῦ, ἀποβλέποντες καὶ εἰς τὰ παραστάντα τῷ Πάπᾳ Ἀγαπητῷ, καὶ πρὸς τὰ νῦν παρὰ τοῖς συνοῦσιν ἡμῖν κεκριμένα ἐν τῇ Συνόδῳ, πρᾶξει τετάρτῃ, ὅπου ἰσοτίμως τίθησι τὸν Πάπαν Ἀγαπητὸν καὶ τὴν κατ' αὐτὸν Σύνοδον ὁ Μηνᾶς. καὶ ὁ Μαριανὸς Ἀρχιμανδρίτης καὶ οἱ Μοναχοὶ Κωνσταντινουπόλεως, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων ἐν τῷ λιβέλλῳ αὐτῶν πρὸς τὸν Μηνᾶν καὶ τὴν κατ' αὐτὸν Σύνοδον λέγουσι, δυσωποῦμεν τὴν ὑμετέραν μακαριότητα καὶ τὸν ἱερὸν ὑμῶν σύλλογον ἐξακολουθῆσαι τοῖς ὁρισθεῖσι κατ' αὐτῶν (τῶν εἰρημένων Αἱρετικῶν) παρὰ τῶν τοὺς εἰρημένους Πατριαρχικοὺς θρόνους κατακοσμησάντων ἡμῶν ἁγίων πατέρων, πρᾶξει πέμπτῃ. ἰδὲ καὶ ἀνωτέρω βιβλίου τετάρτου, κεφαλαίου πρώτου Παράγραφον εἰκοστὸν ὄγδοον. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ῥητέον πρῶτον, ὅτι ἡ ἀποστολικὴ καθέδρα λέγεται διχῶς, ὁ Ἐπίσκοπος Ῥώμης καὶ ἡ περὶ αὐτὸν τῶν δυτικῶν Ἐπισκόπων Σύνοδος, ἢ ὁ Ἐπίσκοπος Ῥώμης, ἐπιφέρων τὸ πρόσωπον τῆς κατ' αὐτὸν Συνόδου, ἤτοι τῶν Δυτικῶν Ἐπισκόπων. καὶ κατὰ μὲν τὸν πρῶτον τρόπον ἔλεγεν ὁ Κύριλλος γράφων πρὸς τὸν Ἀντιοχείας Ἰωάννην, ὅτι εἰς πείθεσθαι ἀ-

νάγκη

νάγκη, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου τρίτου, κεφαλαίου δεκάτου πέμπτου Παράγραφον εἰκοστὸν τέταρτον, κατὰ δὲ τὸν δεύτερον τρόπον ἐλέγετο ἐν τῇ ἐν Ἐφέσῳ Συνόδῳ ὁ τύπος τῆς Δυτικῆς Συνόδου τύπος τοῦ Κελεστίνου. ἡ ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ τῆς Δυτικῆς Συνόδου ἐλέγετο ἐν τῇ ἐν Χαλκηδόνι Συνόδῳ ἐπιστολὴ καὶ τόμος τοῦ Πάπα Λέοντος, καὶ ἐνταῦθα ὁ Ἀγαπητὸς λέγεται ἀποστολικὴ καθέδρα, ὃ γὰρ καὶ μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπὸ διαφόρων Ἐπαρχιῶν ἐνδημούσης Συνόδου, καὶ τῇ συναινέσει τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἐνήργει, ἀλλ᾽ εἶχε καὶ πρόσωπον τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ὅπερ ἰδιόν ἐστι καὶ τοῖς λοιποῖς Πατριάρχαις καὶ Μητροπολίταις. εἶπεν οὖν ὁ Μηνᾶς, ὅτι τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ πειθόμεθα, ἤτοι τῷ Ἀγαπητῷ, οὐχ ὡς μονάρχῃ, ἤτινα γενικὴν ἐξουσίαν ἔχοντι ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ διὰ τὸ ὀρθοδοξεῖν τότε τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν, ἧς πρόσωπον εἶχεν ὁ Πατριάρχης αὐτῆς Ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ ἐνόει τὸ πείθεσθαι ὁ Μηνᾶς, ὡς ἐνόησεν αὐτὸ ὁ Κύριλλος, καὶ ἴδε τὸν εἰρημένον τόπον, ταὐτὸν γάρ ἐστιν ἐνταῦθα τὸ πείθεσθαι τῷ κοινωνεῖν διὰ τὴν αὐτὴν πίστιν. δεύτερον, τὸ πείθεσθαι καὶ τὸ ἐξακολουθεῖν ταὐτόν ἐστιν, ὁ γὰρ Κύριλλος εἰπὼν τῷ Ἀντιοχείας Ἰωάννῃ ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῇ τοῦ Κελεστίνου καὶ τῆς καθ᾽ αὐτὸν Συνόδου, οἷς ἀνάγκη πείθεσθαι τοὺς ἀντεχομένους τῆς πρὸς ἅπασαν τὴν Δύσιν κοινωνίας, ἐπήγαγεν, ἡμεῖς γὰρ τοῖς παρ᾽ αὐτοῦ, ἤτοι τοῦ Κελεστίνου ἐξακολουθήσωμεν κρίμασι. πρῶτον εἶπε πείθεσθαι, εἶτα εἶπεν ἐξακολουθήσωμεν. ἐνταῦθα δὲ ὁ Μηνᾶς πρῶτον εἶπεν ἐξακολουθοῦμεν, εἶτα εἶπε καὶ πειθόμεθα, ὥστε ταὐτόν ἐστι τὸ πείθεσθαι τῷ ἐξακολουθεῖν, καὶ ἀνάπαλιν. δηλοῖ δὲ, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω, τὸ ἐξακολουθεῖν τὸ συγκατατίθεσθαι καὶ συμφωνεῖν, τουτέστι κοινωνεῖν, καθὼς ῥητῶς καὶ ὁ Κύριλλος ἑαυτὸν ὑπεξηγούμενος εἶπεν. ἄρα καὶ τὸ πειθόμεθα οὐδὲν ἕτερον σημαίνει, ἢ τὸ συγκατατίθεσθαι καὶ κοινωνεῖν. τρίτον, τὸ πείθεσθαι οὐ πάντοτε ὑποταγὴν καὶ ἐλάττωσιν δηλοῖ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ συγκατατίθεσθαι, ὡς λέγεται Ματθαίου κεφαλαίῳ ἐσχάτῳ, ὅτι ἔλεγον τοῖς στρατιώταις οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων περὶ τοῦ Πιλάτου, ἡμεῖς δὲ πείσομεν αὐτόν. καὶ ἵνα τὰ πολλὰ ἐάσωμεν, ἀρκεῖ τὸ ἐν τῷ δεκάτῳ ἐνάτῳ κεφαλαίῳ λεγόμενον περὶ τοῦ Παύλου, ἤτοι τὸ, διαλεγόμενος, καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. καὶ λοιπὸν σημείωσαι ὅπερ οἱ Λατῖνοι λέγουσιν, ὅτι ἀπὸ τῆς τετάρτης πράξεως τῆς ἐπὶ Μηνᾶ Συνόδου δείκνυται ἡ ἀρχὴ τοῦ Πάπα, ἐννοοῦντες ταῦτα τὰ ῥήματα ἐξακολουθοῦμεν καὶ πειθόμεθα, τοῦτο αὐτὸ κατὰ τῆς τυραννικῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα συνέβη, καὶ οὐχ ὑπὲρ τῆς τυραννίδος αὐτοῦ. ἴδε (λέγομεν πάλιν) ἀνωτέρω βιβλίου τρίτου, κεφαλαίου δεκάτου πέμπτου Παράγραφον εἰκοστὸν τέταρτον, καὶ κατωτέρω βιβλίου δεκάτου, μέρους τρίτου, κεφαλαίου τρίτου, τμήματος ὀγδόου Παράγραφον ἕκτον, ὅπου οἱ Τοποτηρηταὶ τοῦ Πάπα εἶπον ὅτι πείθονται εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ταρασίου, καὶ κατωτέρω κεφαλαίου δεκάτου ἑβδόμου Παράγραφον ὄγδοον, καὶ βιβλίου ἑβδόμου, κεφαλαίου πρώτου Παράγραφον δέκατον πέμπτον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ι΄.

Ὅτι ἀποστολικὸς θρόνος καὶ καθέδρα ταὐτὸν, ὃ μετὰ διορισμοῦ πρὸς τὸν Ῥώμης ῥηθὲν ἐν τῇ πρώτῃ πράξει, ἀναιρεῖ τὸ μοναρχικὸν αὐτοῦ.

Ὁ θρόνος Ἀντιοχείας ἀποστολικὸς θρόνος καλεῖται, ἀποστολικὸς δὲ θρόνος καὶ ἀποστολικὴ καθέδρα τὸ αὐτόν ἐστιν, ὅθεν ἀνωτέρω ἔλεγεν ὁ Μηνᾶς, τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ ἐξακολουθοῦμεν, καὶ πράξει πέμπτῃ, οἱ Διάκονοι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας. ἵνα δὲ μήτις ἀκούων ἀποστολικὴν καθέδραν, καὶ ἀποστολικὸν θρόνον τὸν τῆς Ῥώμης θρόνον ἀπολύτως λεγόμενον, νομίσῃ ἔμφασίν τινα ἀξιώματος ὑπαινίττεσθαι, ἐρρέθη ἐνταῦθα ἐν τῇ πρώτῃ πράξει μετὰ τοῦ διορισμοῦ, Μηνᾶς ὁ θεοσεβέστατος Ἀναγνώστης τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἀνέγνω. ἴδε καὶ βιβλίου δεκάτου, μέρους δευτέρου, κεφαλαίου πρώτου Παράγραφον εἰκοστὸν δεύτερον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΑ΄.

Περὶ τῶν ἐν τῇ πέμπτῃ πράξει τῆς ἐπὶ Μηνᾶ Συνόδου θεωρουμένων, ἐν οἷς δείκνυται οὔτε ἴσος οὔτε μείζων τοῦ Βασιλέως ὁ Ῥώμης, καὶ κοινῶς οἱ πατέρες τῆς πίστεως διδάσκαλοι, καὶ οὐ μόνος ὁ Ῥώμης, ἡ δὲ Σύνοδος ἐπὶ πάντων.

Πράξει πέμπτῃ, ἐν ᾗ θεωρεῖται τὰ κατὰ Πέτρου τοῦ Ἀπαμείας Ἐπισκόπου, καὶ σημείωσαι ἐν τῷ λιβέλλῳ τῶν Ἐπισκόπων τῆς δευτέρας Συρίας πρὸς τὸν Βασιλέα λεγόντων, πρῶτον, ὅτι ὁ Πάπας Ἀγαπητὸς ἠξιώθη τῶν εὐσεβῶν ἰχνῶν τοῦ Βασιλέως, καὶ σημείωσαι ὅτι ὁ Πάπας οὐκ ἔστι τοῦ Βασιλέως οὔτε μείζων οὔτε ἴσος, ἐπειδὴ τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ, ἤτοι εἰς προσκύνησιν αὐτοῦ προσῆλθε. δεύτερον, ὅτι τὸν Βασιλέα λέγουσι φύλακα τῆς πίστεως, ὅπερ ταὐτόν ἐστι τῷ εἰρημένῳ τῷ Πάπα Λέοντι παρὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, ὅτι ἦν φύλαξ τῆς ἀμπέλου. τρίτον, ὅτι τὴν πίστιν οὐχ εἷς παρέδωκεν (ἢ ὁ Ῥώμης ἢ ἕτερός τις) ἀλλὰ κοινῶς οἱ ἅγιοι πατέρες, ὥστε κοινῶς οἱ πατέρες καὶ ἐξίσου καὶ ὡσαύτως

διδάσκαλοι, καὶ οὐ μόνος ἢ ἰδιοτρόπως ὁ Ῥώμης. ἐν τῷ λιβέλλῳ πρὸς τὸν Βασιλέα τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν καὶ Ἀντιοχέων καὶ Παλαιστινῶν σημείωσαι ὅτι φασὶν ἵνα πέμψῃ ὁ Βασιλεὺς τὸν λίβελλον, ὥστε θεωρηθῆναι, καὶ κανονικῶς πέρας δέξασθαι ὑπὸ τοῦ Μηνᾶ καὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ τῆς λοιπῆς ἐνδημούσης Συνόδου. καὶ σημείωσαι ὅτι τὰ αὐτὰ ἐῤῥέθη καὶ περὶ τοῦ Ἀγαπητοῦ, καὶ ὅτι οὐδὲν δύναται μόνος ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἢ ὁ Ῥώμης, ἀλλὰ Συνοδικῶς, ὑπερέχει, ὅτι ἡ Σύνοδος ἐπὶ πάντων ἐστί.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΒ΄.

Περὶ τῶν περιεχομένων ἐν τῷ πρὸς τὸν Βασιλέα λιβέλλῳ τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν, τῶν Ἀντιοχέων καὶ τῶν Παλαιστινῶν, ἐξ ὧν δείκνυται ὅτι ἰδίᾳ αὐθεντίᾳ ὁ Βασιλεὺς ἀθροίζει τὴν Σύνοδον, καὶ ἡ Σύνοδος καθαίρει τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ μοναρχία οὐδαμῶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ πᾶσιν ἡ αὐτὴ ἐξουσία κατὰ τῶν Αἱρετικῶν ὑπὲρ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου τοῖς τε Πατριάρχαις καὶ τῷ Ῥώμης.

Ἐν τῷ λιβέλλῳ τῶν αὐτῶν πρὸς τὴν Σύνοδον σημείωσαι πρῶτον, ὅτι φασὶ, τῆς ἐπὶ Ἀνθίμῳ κρίσεως πληρωθείσης, καὶ τῆς κατ' αὐτοῦ ψήφου παρ' ὑμῶν τῶν ἁγιωτάτων δικαίως ἐξενεχθείσης. Καὶ, εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ τῷ διὰ τῆς σπουδῆς τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν Βασιλέως τὸν ἱερὸν ὑμῶν σύλλογον εἰς τὸ ἓν συναγαγόντι, ἵνα καθαρίσῃ τὴν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν, καὶ παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ὡς ἀεὶ ἔνδοξον, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν Αἱρετικῶν ζιζανίων. καὶ ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἐκέλευσε καὶ προσέταξε περὶ πάντων τῶν περιεχομένων ἐν τῇ δεήσει ἡμῶν σκοπῆσαι. ἐν οἷς σημείωσαι ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἰδίᾳ αὐθεντίᾳ καὶ κελεύσει καὶ προσταγῇ ἀθροίζει τὴν Σύνοδον, καὶ ἡ Σύνοδος καθαίρει τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ παρίστησιν αὐτὴν ἄμωμον τῷ Χριστῷ, καὶ οὐ μόνοι Ῥώμης ἢ Κωνσταντινουπόλεως ἢ ἄλλος τις Ἐπίσκοπος μόνως ἢ ἰδικῶς. καὶ ὅτι ἡ κατὰ Ἀνθίμου ψῆφος ὑπὸ τῆς ἐπὶ Μηνᾶ Συνόδου ἐπληρώθη, ὅπερ μεῖζόν ἐστι τοῦ ὅτι ὁ Ῥώμης Ἀγαπητὸς καθῄρηκε τὸν αὐτόν. δεύτερον, ὅτι φασὶ, κατακριθῆναι τοὺς περὶ Σεβῆρον συνοδικῶς ἐν Ῥώμῃ, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις. τρίτον, ὁρκίζουσι τοὺς πατέρας τῆς Συνόδου, ἵνα ἐξακολουθοῦντες τῇ προθέσει τοῦ Πάπα Ἀγαπητοῦ καὶ τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, ἤτοι Ἰωάννου τοῦ Καππάδοκος καὶ Ἐπιφανίου καὶ τοῖς μακαριωτάτοις Πατριάρχαις Θεουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων, ἤτοι Φλαβιανῷ καὶ Ἰωάννῃ καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀρχιερεῦσιν, ἀναθεματίσωσι Σεβῆρον καὶ Πέτρον καὶ Ζωόραν. τέταρτον, ἵνα ἐξακολουθήσῃ ὁ Μηνᾶς καὶ ἡ συνεδρεύουσα αὐτῷ Σύνοδος τοῖς ὁρισθεῖσι κατὰ τῶν Αἱρετικῶν παρὰ τῶν τοὺς εἰρημένους Πατριαρχικοὺς θρόνους κατακοσμησάντων ἡμῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ἀναθεματίσῃ τοὺς εἰρημένους καὶ τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτοῖς, καὶ πάντα ἐκκήρυκτον γενόμενον ὑπό τε τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου καὶ πάσης ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. ἐξ ὧν δείκνυται οὐ μοναρχία τοῦ Ῥώμης ἢ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, οὐδὲ ἐξουσία τις ἰδική, ἀλλ' ἀδελφικὴ σκέψις καὶ κρίσις καὶ ἀνάκρισις καὶ κατάκρισις, ὁμοίως καὶ ὡσαύτως ἔχουσα κατὰ τῶν Αἱρετικῶν ὑπὲρ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου. Ἀλλὰ μὴν ἡ αὐτὴ ἐνέργεια, καὶ ὁ αὐτὸς τρόπος, ἄρα καὶ τὸ αὐτὸ ἀξίωμα καὶ ἡ αὐτὴ ἐξουσία.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΓ΄.

Περὶ τῶν ἐν τῇ ἐπὶ Μηνᾶ συνελθούσῃ πέμπτῃ ἀναγνωσθέντων πρακτικῶν τῆς ἐπὶ τοῦ Καππάδοκος Συνόδου, καὶ τῶν δύο ἐπιστολῶν Ὁρμίσδου πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς Ἐπισκόπους καὶ τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἐπιφάνιον, ἐξ ὧν δείκνυται τὸ ἔσχατον κριτήριον καὶ ἑρμηνευτήριον καὶ βεβαιωτήριον ἡ Σύνοδος, οὐχ ὁ Ῥώμης.

Ἐν ταύτῃ τῇ πέμπτῃ ἐπὶ Μηνᾶ συνελθούσῃ ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικὰ τῆς ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ Καππάδοκος Συνόδου, ἐν οἷς καὶ αἱ δύο ἐπιστολαὶ τοῦ Πάπα Ὁρμίσδου πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἀνατολῆς καὶ πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἐπιφάνιον. καὶ σημείωσαι πρῶτον, ὅτι τὸ κῦρος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ παρέχει ὁ Ὁρμίσδας κοινῶς τοῖς πατράσι καὶ οὐδὲν ἰδικὸν ἀξίωμα τῷ Ῥώμης προσάπτει. δεύτερον, ἐν τῇ πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολῇ φησὶν, ὅτι τὰ τῶν πατέρων εἰσὶ τέλεια καὶ προσθήκης οὐ δέονται, καὶ καλῶς βέβαια, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἀνταμειπτέα. ταῦτα εἰπὼν, ἐπιλέγει περὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, ὅτι τῶν πρὸ αὐτῆς Συνόδων ὁμοίως τὰ δόγματα ἢ τηλαυγέστερον ἐφανέρωσεν, ἢ ἐπαναληφθεῖσα τῇ αὐθεντίᾳ ἐβεβαίωσεν, ἰδικόν τινα κατὰ Νεστορίου καὶ Εὐτυχοῦς ἀναδεξαμένη ἀγῶνα. ταῦτα καὶ τὰ λοιπὰ γεγραμμένα ἐν τῇ ἐπιστολῇ συμφωνίαν καὶ ὁμοψυχίαν τῶν Ἐκκλησιῶν μαρτυρεῖ, καὶ οὐδεμίαν μοναρχίαν. καὶ σημείωσαι ὅτι ὁ Λέων οὐδὲν ἠδυνήθη τελειῶσαι κατὰ Εὐτυχοῦς, καίτοι πολλὰ γράψας καὶ ἀγωνισθεὶς, ἕως οὗ ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος ἰδικὸν ἀγῶνα δεξαμένη, τὰ τῶν πρὸ αὐτῆς Συνόδων καὶ πατέρων ἐφανέρωσεν, ἤτοι ἡρμήνευσε καὶ ἐβεβαίωσε. καὶ πρόσεχε, ὅτι ἡ Σύνοδός ἐστι τὸ ἔσχατον κριτήριον καὶ βεβαιωτήριον καὶ ἑρμηνευτήριον, καὶ ἔμεινεν εἶναι ματαιότητα προφανῆ, τὸ τὸν Ῥώμης εἶναι ἰδικὸν ἑρμηνέα τῶν πατέρων, καὶ ἔσχατον βεβαιωτὴν τῶν Συνόδων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΔ΄.

Περὶ τῆς πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Ἰωάννην ἐπιστολῆς Ἰωάννου Κωνσταντινουπόλεως, αἰτοῦντος ἐν αὐτῇ βεβαιῶσαι αὐτὸν τὰ πεπραγμένα συνοδικῶς κατὰ Σεβήρου, ἐξ ἧς τοῦ Ἱεροσολύμων γενικόν τι ἀξίωμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μὴ λαβόντος, οὔτε ὁ Ῥώμης ἀπὸ τοιούτων παρομοίων ῥημάτων λήψεται.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ Ἰωάννου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ἰωάννην Πατριάρχην Ἱεροσολύμων σημείωσαι πρῶτον, ὅτι λέγει αὐτῷ, τὰ πεπραγμένα (ἐν τῇ καθ' αὐτὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ Σεβήρου Συνόδῳ) ἀναγκαῖον ἐλογισάμην σημᾶναι τῇ σῇ θεοσεβείᾳ, ἵνα τῇ συνεργείᾳ τοῦ παναγίου Πνεύματος ταῦτα γνοῦσα, ἐπισφραγίσῃ τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας. δεύτερον φησὶν, ὅτι ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδος αἰτήσει τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ μοναχικοῦ τάγματος, τάδε ὥρισε, καὶ ταῦτα τῇ σῇ ἁγιότητι διὰ τάχους ἐκπέμψαι ἐσπουδάσαμεν. ἐν οἷς σημείωσαι ὅτι τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁρισθέντα συνοδικῶς ἵνα ὁ Ἱεροσολύμων ἐπισφραγίσῃ τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας, τουτέστιν ἵνα ταῦτα βεβαιώσῃ, ἤτοι προσδεχθῇ καὶ συμφωνήσῃ ὡς καλῶς ἔχοντα, ὅπερ ταὐτόν ἐστιν ἐκείνῳ ὅπερ ἔγραψεν ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος τῷ Πάπᾳ Λέοντι περὶ ὧν αὐτὴ ὥρισεν, ἵνα συναφθῇ αὐτῇ πρὸς ὁμόνοιαν. δεύτερον, ὅτι ἡ συμφωνία καὶ ἡ ἀποδοχὴ καὶ ἡ ἐπισφράγισις ἡ παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων συνέτεινε πρὸς βοήθειαν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δόγματος, ἐπειδὴ τὰ πλήθη τῶν ὀρθοδόξων ἀπέβλεπον πρὸς τὴν ἑνότητα τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ μάλιστα τῶν καθολικῶν θρόνων. ἦσαν δὲ ἐν τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδῳ πρέσβεις τοῦ Ῥώμης Ὁρμίσδου, ὅθεν ἡ συμφωνία Ῥώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως ἦν φανερὰ, ἐζήτει δὲ ὁ Ἰωάννης, ἵνα καὶ ἡ συμφωνία τῆς Ἱερουσαλὴμ μετὰ Ῥώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως ᾖ καὶ αὐτὴ προφανὴς διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. οὐκ ἔλαβε δὲ ὁ Ἱεροσολύμων ἐκ τοιούτων μεγίστων, καὶ ὄγκον μέγιστον ἐχόντων ῥημάτων ἰδικόν τι ἀξίωμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἄρα οὐδὲ ὁ Ῥώμης ἀπὸ τοιούτων ῥημάτων καὶ προσρημάτων λαμβάνει γενικόν τι ἀξίωμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΕ΄.

Ὅτι ἐκ τῶν εἰρημένων ἐν τῇ πρὸς Ἐπιφάνιον Τύρου ἐπιστολῇ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου, ἵνα δηλονότι σύμψηφος καὶ αὐτὸς γένηται τοῖς κατὰ τῶν Αἱρετικῶν πεπραγμένοις, καὶ δηλώσῃ ταῦτα καὶ ἑτέροις, οὐδὲν ἰδικὸν ἀξίωμα δηλοῦται, ἀλλ' ἡ συμφωνία καὶ συνέργεια εἰς ταῦτα.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ αὐτοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου πρὸς τὸν Ἐπιφάνιον Μητροπολίτην Τύρου σημείωσαι πρῶτον, ὅτι φησὶν αὐτῷ, τοιγαροῦν τῆς ἐνδημούσης ἁγίας Συνόδου τῇ φιλοχρίστῳ βασιλίδι πόλει ἐκ διαφόρων Ἐπαρχιῶν δηλοποιησάσης τὰ πραχθέντα κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας, ἀναγκαῖον ἔκρινα τῇ σῇ πεμφθῆναι θεοσεβείᾳ, ἵνα τὰ παρ' αὐτῶν, καὶ δι' αὐτῶν τυπωθέντα ἀναγνοὺς καὶ γνοὺς ὁσιώτατε, σύμψηφος καὶ ὁμόψηφος ἔσῃ, καὶ κἂν ὀψέποτε τῶν κυκλωσάντων σε ἐχθρῶν λυτρωθῇς. δεύτερον φησιν, ἅπαντα τοίνυν τὰ πεπραγμένα κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας δῆλα ποιῆσαι τοῖς ἐς τὰ αὐτόθι ὀρθοδόξοις, καθὼς αἱ συνήθης, σπούδασον θεοφιλέστατε. ἐν τούτοις σημείωσαι πρῶτον, ὅτι ἐν ταῖς καταδρομαῖς τῶν Αἱρετικῶν Πατριαρχῶν Ἀντιοχείας, Πέτρου τοῦ Κναφέως καὶ Σεβήρου δηλονότι, ὁ Τύρου Ἐπιφάνιος ἔμεινεν ὅτι μάλιστα στερεὸς ἐν τῇ πίστει, ὅθεν καὶ ὡς ὁμοπίστῳ καὶ ζηλωτῇ πέμπει ὁ Ἰωάννης τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει πεπραγμένα αὐτῷ, ἵνα σύμφωνος καὶ ὁμόψυχος ᾖ, ὅπερ ταὐτόν ἐστιν ἐκείνοις οἷς εἴρηται ἀνωτέρω περὶ τοῦ Ἱεροσολύμων Ἰωάννου καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου πρὸς Λέοντα τὸν Πάπαν. δεύτερον, ἵνα γνωσθέντων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τῶν Ἐπισκόπων τῶν συνελθόντων ἀπὸ διαφόρων Ἐπαρχιῶν πραχθέντων, οἱ ἐν Τύρῳ Χριστιανοὶ μένωσι στερεώτεροι ἐν τῇ πίστει, οὐ δι' ἄλλο τι, ἀλλὰ διὰ τὴν συμφωνίαν τῶν Ἐκκλησιῶν Ῥώμης, Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν λοιπῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ιϛ΄.

Ὅτι ἐκ τῶν εἰρημένων ἐν τῇ συνοδικῇ ἐπιστολῇ τοῦ Ἱεροσολύμων Ἰωάννου πρὸς Ἰωάννην τὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν καθ' αὐτὸν Σύνοδον, δείκνυται τὸ δεσμεῖν τε καὶ λύειν παντὶ δεδόσθαι Ἐπισκόπῳ, καὶ διαφερόντως ταῖς Συνόδοις, καὶ οὐ μόνῳ τῷ Πέτρῳ. καὶ περὶ τῆς Τύρου ἐπιστολῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν Σύνοδον, τῆς τὰ αὐτὰ καὶ ταύτης λεγούσης.

Ἐν τῇ συνοδικῇ ἐπιστολῇ τοῦ Ἱεροσολύμων Ἰωάννου πρὸς Ἰωάννην Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν καθ' αὐτὸν Σύνοδον σημείωσαι πρῶτον, ὅτι φησὶν, ὁ γὰρ παρεσχηκὼς Ἱερεμίᾳ τῷ προφήτῃ τὸ ἀνοικοδομεῖν τε καὶ κατασκάπτειν καὶ ἐκριζοῦν καὶ καταφυτεύειν, ἢ Πέτρῳ τῷ Ἀποστόλῳ τὸ λύειν καὶ δεσμεῖν, καὶ τῇ κοινῇ

τοῦ

τοῦτο ἐφιλοτιμήσατο Ἱερουσαλήμ. δεύτερον λέγει, καὶ ἡμεῖς δὲ τοῖς πραχθεῖσι καὶ ἐπισταλεῖσι παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ὁμόφρονες καὶ ὁμόψυχοι τυγχάνομεν, καὶ συναινοῦμεν καὶ κοινωνοί ἐσμεν ὑμῖν. ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον, ὅτι οὐ μόνος ὁ Ῥώμης ἐκκλίζοι καὶ καταφυτεύει, ὡς εἴρηται καὶ ἀνωτέρω βιβλίῳ τετάρτῳ κεφαλαίῳ πρώτῳ Παραγράφῳ εἰκοστῷ ἑβδόμῳ. δεύτερον, ὅτι ὅπερ δέδοται τῷ Πέτρῳ λύειν καὶ δεσμεῖν, τοῦτο κατὰ πάντα καὶ ὡσαύτως δέδοται αὐτῷ ἐκείνῳ καὶ τῇ κοινότητι τῆς Ἐκκλησίας, οὔτοι παντὶ Ἐπισκόπῳ, διαφερόντως δὲ ταῖς θείαις καὶ κανονικαῖς Συνόδοις. τρίτον, ὅτι ὁμόφρονες καὶ κοινωνικοὶ οὕτως ἦσαν οἱ Ἱεροσολυμῖται πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὡς ἦσαν οἱ Κωνσταντινουπολῖται πρὸς τὴν ἀποστολικὴν καθέδραν τῆς Ῥώμης, ὡσαύτως δηλονότι καὶ ἀπαραλλάκτως. ἴδε περὶ κοινωνίας βιβλίου τρίτου, κεφαλαίου δεκάτου πέμπτου Παράγραφον τριακοστὸν ἕκτον. τὰ αὐτὰ λέγεται καὶ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Τύρου Ἐπιφανίου καὶ τῶν ὑπ' αὐτῷ Ἐπισκόπων πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνδημοῦσαν Σύνοδον, καὶ ὅτι ἀκολουθεῖ αὐτοῖς, ὥστε καὶ τὸ ἀνωτέρω εἰρημένον τῷ Μηνᾷ, ὅτι ἀκολουθεῖ τῇ ἀποστολικῇ καθέδρᾳ, κοινόν ἐστιν, ὡς εἴρηται, πᾶσι τοῖς Ἐπισκόποις. ἐπιλέγει δὲ ὁ Ἐπιφάνιος ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἵνα ἀνακομισθῇ τὸ λείψανον Φλαβιανοῦ ἀπὸ τῆς ἐξορίας, καὶ κατατεθῇ εἰς τὸν ἀποστολικὸν θρόνον Ἀντιοχείας, ὡς τὰ Εὐθυμίου καὶ Μακεδονίου ἐν Κωνσταντινουπόλει. καὶ σημείωσαι ὅτι ἀποστολικὸς θρόνος πολλάκις λέγεται ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ ὁ θρόνος Ἀντιοχείας.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ ΙΖ'.

Ὅτι ἐκ τῶν ἀναγνωσθεισῶν ἐπιστολῶν τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου καὶ τοῦ Ἡρακλείας Θεοφίλου καὶ τῶν πρακτικῶν τῆς κατὰ Βυζάντιον Συνόδου ἐν Τύρῳ, καὶ ἐκ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ λαοῦ, δείκνυται μερικῆς Ἐκκλησίας Ἐπίσκοπος ὁ Ῥώμης.

Ἀναγνωσθεισῶν ἐν Τύρῳ ἐπ' Ἐκκλησίας τῶν ἐπιστολῶν Ἰωάννου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τοῦ Ἡρακλείας Θεοφίλου, καὶ τῶν πρακτικῶν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου, ὁ λαὸς εὐφήμησε τὸν Βασιλέα, τὴν Βασίλισσαν, τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοὺς Ἐπισκόπους τῆς κατ' αὐτὸν Συνόδου, τὸν Τύρου Ἐπιφάνιον, τὸν Στρατηλάτην Βιταλιανὸν καὶ τὸν Κόμητα τῆς Τύρου Ἰωάννην, τοῦ δὲ Ῥώμης οὐδεμία μνήμη. ἔπαινος τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου καὶ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου, οὐδεμία δὲ μνήμη ἢ φήμη τοῦ Ῥώμης. ἐρρέθη δὲ ἐν αὐτῇ ὁ Τύρου Ἐπιφάνιος ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Μητροπολίτης. ἐμνήσθησαν δὲ τοῦ Ῥώμης, εἰ ἦν μονάρχης καὶ ἀμέσως Ἐπίσκοπος μόνος παρὰ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' οὐκ ἐμνήσθησαν, ἐπειδὴ μιᾶς μερικῆς Ἐκκλησίας Ἐπίσκοπος ἦν, καὶ οὐ τῆς καθολικῆς, ἧς μόνος Ἐπίσκοπός ἐστιν ὁ Χριστός. καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου, ὡς οὐ δεδώκασιν αἱ φῆμαι τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἰδικόν τι ἀξίωμα, οὔτε τῷ Ῥώμης, ἐν ἄλλοις εὐφημούμενοι μόνῳ, παρέχουσιν ἰδικήν τινα ἐξουσίαν,

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ ΙΗ'.

Ὅτι ἐκ τῆς πρὸς τοὺς τῆς δευτέρας Συρίας Ἐπισκόπους ἐπιστολῆς τῶν Ἀπαμείας Κληρικῶν, δείκνυται ἰσότιμος τοῖς Πατριάρχαις ὁ Ῥώμης.

Οἱ τῆς Ἀπαμέων Κληρικοὶ γράφοντες πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους τῆς δευτέρας Συρίας κατὰ τοῦ Ἀπαμείας Πέτρου, δέονται αὐτῶν δὶς καὶ τρὶς, ἵνα τὰ κατὰ τὸν Πέτρον φανερὰ ποιήσωσι τῷ Βασιλεῖ καὶ τοῖς μακαριωτάτοις Πατριάρχαις, οὐδεμία δὲ ἰδική μνήμη τοῦ Ῥώμης Ἐπισκόπου, ἐπειδὴ καὶ ὁ Ῥώμης συντεταγμένως ὡσαύτως καὶ ἰσοτίμως ἐστὶ μετὰ τῶν Πατριαρχῶν, καὶ εἷς ἐστι Πατριάρχης ἰσότιμος καὶ ἰσοδύναμος τοῖς λοιποῖς Πατριάρχαις.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ ΙΘ'.

Ὅτι ἐκ τῶν εἰρημένων Ἐπιφανίῳ Τύρου μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν κατὰ τοῦ Σεβήρου καὶ Ἀπαμείας Πέτρου καὶ Ζωόρα ψηφισθέντων, δείκνυται ἐξ ἴσου κεῖται καὶ μεγάλοι οἱ ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς θρόνοις.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν εἰρημένων ἐν τῇ δευτέρᾳ Συρίᾳ κατὰ τοῦ διαληφθέντος Πέτρου ἐπὶ Ἐπιφανίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Ἐπιφάνιος ἐν τῇ ψήφῳ τῇ κατὰ Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζωόρα πρὸς τοῖς ἄλλοις φησὶν, ὥστε καὶ ἐγκλήματος εἶναι μεγίστου τὸ μὴ ἐξακολουθεῖν τοῖς οὐ μικροὺς ἱδρῶτας ἐσχηκόσιν ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν ἁγιωτάτων Ἐκκλησιῶν εἰρήνης, καὶ ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ Πατριαρχικοῖς διαλάμψασι θρόνοις, Πατριάρχας μεγάλους εἰπὼν τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννην, τὸν Ῥώμης

Ὁρμίσδαν

Ὁρμίσδαν καὶ τὸν Ἱεροσολύμων Ἰωάννην. καὶ σημείωσαι ὅτι οἱ Πατριάρχαι κήδονται ἐξίσου πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ κοινοὶ κριταί εἰσι, καὶ οἱ θρόνοι αὐτῶν ἐξίσου μεγάλοι, καὶ μάτην κομπάζουσιν οἱ Λατῖνοι διὰ τὸ ἀνωτέρω εἰρῆσθαι τὴν Ῥώμην μεγάλην καθέδραν·

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Κ'.

Ὅτι ἐκ τῶν λεχθέντων ἐν τῇ πέμπτῃ πράξει τῆς Συνόδου ὑπὸ τοῦ Μηνᾶ περὶ ἀνακρίσεως τοῦ ἔν τινι Συνόδῳ προκατακριθέντος, δείκνυται λευκότατα μήτε ἔκκλητον μήτε μοναρχικὸν ἀξίωμα ἔχειν τὸν Ῥώμης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τὴν δὲ Σύνοδον ἔχειν τὴν ἐσχάτην ψῆφον.

Ἐπειδὴ ἐν τῇ παρούσῃ πέμπτῃ πράξει τῆς ἐπὶ Μηνᾶ Συνόδου ὁ λόγος ἦν περὶ Σεβήρου καὶ Ζωόρα καὶ Πέτρου, ὧν ἵνα γνωσταὶ γένωνται αἱ κακίαι, ἀνεγνώσθησαν τὰ προγεγονότα κατ' αὐτῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ Τύρῳ, ὁ Κωνσταντινουπόλεως Μηνᾶς μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν πάντων ὁρίζεται καὶ αὐτὸς τὴν κατ' αὐτῶν ψῆφον. ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον λέγοντα αὐτόν, τὸν κατακεκριμένον ἔν τινι Συνόδῳ, μηδέτινι τρόπῳ δύνασθαι λειτουργίας ἱερατικῆς ἐπιλαβέσθαι, μέχρις ἂν ἐξετάσεως ἐπ' αὐτῷ γενομένης ὑφ' ἑτέρας Συνόδου, ἀθῷον αὐτὸν ἀποδείξῃ, συμφώνως τῷ Ἀλεξανδρείας Πέτρῳ οὕτως εἰπόντι περὶ τοῦ καθαιρεθέντος ὑπ' αὐτοῦ Μελιτίου, ὡς ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος λέγει ἐν τῇ δευτέρᾳ ἀπολογίᾳ. οὐ λέγει δὲ οὔτε ἐκεῖνος οὔτε οὗτος ἵνα γένηται τοῦ κατακεκριμένου ἐν Συνόδῳ ἀνάκρισις εἰς τὸν Ῥώμης, ἀλλ' εἶπον Σύνοδον ἑτέραν, ὥστε ἐψεύσθη προφανῶς ὁ Πάπας Ἰωάννης, γράφων Λέοντι καὶ Ἀλεξάνδρῳ τοῖς Βασιλεῦσιν, ὅτι ὁ Πέτρου θρόνος ἔχει ἐξουσίαν λύειν τὰ ὑπὸ Ἀρχιερέων δεσμευθέντα. καὶ ἰδὲ ἀνωτέρω βιβλίου πρώτου, κεφαλαίου δεκάτου Παράγραφον ἔσχατον. δεύτερον λεκτέον, ὅτι οὐ λέγει τὸν κατακεκριμένον ἔν τινι Συνόδῳ ὑπὸ τοῦ Πάπα ἀνακρίνεσθαι, ἀλλ' ὑφ' ἑτέρας Συνόδου, ὥστε λευκότατον ψεῦδός ἐστιν ἡ περὶ Ἐκκλήτου τῶν Λατίνων θέσις πρὸς τὸν Πάπαν αὐτῶν, καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ Μηνᾶ οὐδ' ὅλως ἐγινώσκετο τοῦτο τὸ πομπηϊκὸν πλαστούργημα. τρίτον, ὅτι κατακρίνων ὁ Μηνᾶς τοὺς εἰρημένους τρεῖς Αἱρετικούς, λέγει ῥητῶς τὴν αἰτίαν τῆς κατακρίσεως οὕτω, καταφρονήσαντες μὲν τῆς ἐν τῇ Ῥωμαίων ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀποστόλων διαδοχῆς, τὴν κατ' αὐτῶν ἀπόφασιν ποιησαμένης (ἤτοι τοῦ Πάπα Ὁρμίσδου) εἰς οὐδὲν δὲ λογισάμενοι καὶ τοῦ τῆσδε τῆς βασιλευούσης Πατριαρχικοῦ θρόνου (τὸν Ἰωάννην δηλονότι καὶ Ἐπιφάνιον) τοὺς Πατριάρχας, καὶ πᾶσαν τὴν ὑφ' αὐτῶν ἁγίαν Σύνοδον, τήν τε αὐτοῦ τοῦ Δεσπότου καὶ Σωτῆρος τῶν ὅλων ἐν τοῖς ἁγίοις τόποις ἀποστολικὴν διαδοχήν, (τὸν Πατριάρχην δηλαδὴ Ἱεροσολύμων Ἰωάννην) καὶ πρὸς πᾶσι τούτοις τὴν πάσης Ἀνατολικῆς Διοικήσεως κατ' αὐτῶν ψῆφον γεγενημένην, καὶ ὅτι ἀκολούθων τοῖς εἰρημένοις, ἤτοι τοῖς Πατριάρχαις καὶ ταῖς Συνόδοις, ἐπάγει τὴν κατὰ τῶν εἰρημένων Αἱρετικῶν ψῆφον, ἅπερ πάντα τηλαυγῶς παρίστησι τρία τινά, ὅτι ἰσότιμοι οἱ Πατριάρχαι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μοναρχικὸν ἀξίωμα, καὶ ὅτι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ ἐσχάτη ψῆφος ἐστὶ τῆς Συνόδου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΚΑ'.

Ὅτι ἐκ τῆς κατὰ τῶν εἰρημένων Αἱρετικῶν Διατάξεως τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, δείκνυται τὴν ψῆφον τῆς Συνόδου, καὶ οὐ τὸν Ῥώμης ὡς μονάρχην κατακρῖναι τοὺς Αἱρετικούς, καὶ τοὺς πατριαρχικοὺς θρόνους εἶναι ἐν ταῖς ὑφ' ἑαυτοὺς Ἐκκλησίαις πρῶτα καὶ ἔσχατα κριτήρια, ἀλλ' οὐ πρὸς ἀλλήλους, ὄντας ἰσοτίμους, τὴν δὲ Σύνοδον ἐπ' αὐτῶν.

Ἐν τῇ Διατάξει τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ κατὰ τῶν εἰρημένων Αἱρετικῶν σημείωσαι πρῶτον, ὅτι φησί, κοινῇ ψήφῳ τοῦ προέδρου τῆς Ῥώμης Ἀγαπητοῦ, καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου ἀπηλάθη τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως ὁ Ἄνθιμος. καὶ πρόσχες, ὅτι τοῦτο οὐ μαρτυρεῖ μοναρχίαν τοῦ Ἀγαπητοῦ, ἀλλὰ συνεδρείαν συνοδικὴν καὶ κρίσιν συνοδικήν, ὅπερ καὶ παντὶ ἔξεστι Πατριάρχῃ. δεύτερον, ὅτι φησίν, οὐ μὴν οὐδὲ τὴν δικαίως ἐξενεχθεῖσαν κατὰ Σεβήρου ψῆφον τὴν ἐκ πάντων ὡς εἰπεῖν τῶν Ἀρχιερατικῶν τε καὶ Πατριαρχικῶν μετὰ τῆς μοναχικῆς συναινέσεως προελθοῦσαν θρόνων. ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον, ὅτι οὐχ ὁ Ῥώμης μόνος, ἀλλ' ἡ ψῆφος τῶν Πατριαρχικῶν καὶ Ἀρχιερατικῶν θρόνων κατέκρινε τοὺς Αἱρετικούς. δεύτερον, ὅτι πρῶτον εἶπεν Ἀρχιερατικοὺς καὶ ὕστερον Πατριαρχικούς, δεικνύων ὅτι πάντες οἱ Πατριαρχικοὶ θρόνοι ἰσοτίμως καὶ ἰσοδυνάμως εἰσὶν ἀναγκαῖοι ἐν ταῖς κοιναῖς συνελεύσεσι, καθ' ἑαυτοὺς δὲ θεωρούμενοι, πρῶτα καὶ ἔσχατα κριτήριά εἰσιν ἐν ταῖς ὑφ' ἑαυτοὺς Ἐκκλησίαις, ὥστε παραλογίζονται ἑαυτοὺς οἱ παπισταί, λέγοντες πρῶτον κριτήριον τὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἔσχατον τὸν Ῥώμης. τρίτον, ὅτι δεικνύων τὸ ἀξίωμα τῶν Συνόδων, μόνην ἐκθειάζει τὴν κατὰ τῶν Αἱρετικῶν τῶν Πατριαρχῶν καὶ Ἐπισκόπων ψῆφον, ὅπερ ταὐτόν ἐστιν, ὅτι οἱ Πατριάρχαι μόνοι ἄνευ τῶν Συνόδων οὐδὲν δύνανται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ μάτην οἱ Ῥωμαῖοι ποιοῦσι διαίρεσιν Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας καὶ Δυτικῆς

Ἐκ-

Ἐκκλησίας, ἐπειδὴ οὐδὲ δύναται μόνη ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία αὐτὴ τῆς Δυτικῆς, καὶ ὅτι μοναχῶς λέγεται ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία καὶ ἡ ἀποστολικὴ καθέδρα, ἐννοεῖται ὁ Ἐπίσκοπος Ῥώμης καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν Ἐπίσκοποι, οὐδέ ποτε γὰρ ὁ Ῥώμης ἐδυνήθη ἀξιόλογόν τι ἐν τῇ κοινότητι αὐτῇ τῆς τῶν Δυτικῶν Ἐπισκόπων Συνόδου, ἧς προκάθηται διὰ τὴν τάξιν, συνεδρεύει δὲ διὰ τὸ ἰσότιμον τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, ὡς εἴρηται ἐν πολλοῖς καὶ ῥηθήσεται.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΚΒ'.

Ὅτι ἐκ τῶν λεχθέντων ἐν τῇ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπὶ Πέτρου Συνόδῳ, δείκνυται τὸ συνοδικῶς ἐνεργεῖν, ψηφίζεσθαι καὶ κρίνειν κοινὸν Πατριάρχαις πάπαις καὶ Ἐπισκόποις.

Ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ ἡ κατὰ τῶν εἰρημένων Αἱρετικῶν Σύνοδος ἐπὶ Πέτρου Ἱεροσολύμων Πατριάρχου σημείωσαι πρῶτον, ὅτι φησί, προκαθημένου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ Πατριάρχου ἐν τῷ Σεκρέτῳ τοῦ εὐαγοῦς Ἐπισκοπείου τῆς αὐτοῦ μακαριότητος, συνεδρευόντων δὲ τῇ αὐτοῦ Ἀρχιερωσύνῃ καὶ τῶν ὁσιωτάτων Ἐπισκόπων τῆς κατὰ Παλαιστίνας τρεῖς ὑπὸ τοὺς ἁγίους τελοῦντας τόπους εὐαγεστάτης Συνόδου. καὶ σημείωσαι, ὅτι καὶ ὁ Ἱεροσολύμων συνοδικῶς ἐνεργεῖ, ὡς καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ Ῥώμης Ἀγαπητὸς, καὶ οἱ Ἐπίσκοποι αὐτῆς Ἰωάννης, Ἐπιφάνιος καὶ Μηνᾶς. δεύτερον, ὅτι ὁ Ἱεροσολύμων προκάθηται τῆς καθ' αὐτὸν Συνόδου διὰ τὴν τάξιν, συνεδρεύουσι δὲ αὐτῷ οἱ ὑπ' αὐτὸν Ἐπίσκοποι, τουτέστι συνεδρεύει τῇ καθ' αὐτὸν Συνόδῳ διὰ τὸ ἰσότιμον τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, καὶ διὰ τὸ ἐξίσου κριτὰς καὶ ψηφιστὰς εἶναι ἐν τῇ Συνόδῳ τούς τε Πατριάρχην καὶ τοὺς Ἐπισκόπους, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Κύριλλος τὸν Ῥώμης Κελεστῖνον ποτὲ μὲν λέγει ὅτι προήδρευε, καὶ ποτὲ ὅτι συνήδρευε τῆς καθ' αὐτὸν ἐν Ῥώμῃ Συνόδου, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ τῆς Οἰκουμενικῆς. ταῦτα ῥητέον καὶ περὶ τοῦ Ἀγαπητοῦ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΚΓ'.

Ὅτι ἐκ τῶν συναγομένων ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Πέτρον ἐπιστολῆς τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Μηνᾶ, πλὴν τῆς συμφωνίας καὶ ταυτοδυναμίας Παπῶν καὶ Πατριαρχῶν, οὐδεμία ἰδικὴ ἀξία, ἢ ἐξουσία ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ μαρτυρεῖται.

Ἐν τῇ Ἐπιστολῇ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Μηνᾶ πρὸς τοῦτον τὸν Ἱεροσολύμων Πέτρον σημείωσαι πρῶτον, ὅτι λέγει αὐτὸν, τὸν τοῦ Ἰακώβου δέξασθαι θρόνον, καὶ φύλακα γενέσθαι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ὅπερ ταυτόν ἐστι τῷ ὁ Ῥώμης Λέων φύλαξ ἐκλήθη τῆς ἀμπέλου. δεύτερον, ὅτι κατὰ Σευήρου πρῶτον ὁ Ἱεροσολύμων ἠγωνίσατο χωρὶς εἰδήσεως ἢ προτροπῆς τοῦ Ῥώμης. τρίτον, ὅτι γέγονεν ὁ Μηνᾶς τῷ Πέτρῳ κατὰ Σευήρου σύμψηφος. τέταρτον, ὅτι κατεκρίθησαν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἄνθιμος καὶ Ζώορας, καὶ κεκοινωνήκασι τῷ Μηνᾷ ἐν ταύτῃ τῇ κατακρίσει αἱ ἀπὸ Ῥώμης καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδοι. πέμπτον, ὅτι ὥσπερ τῷ Ἱεροσολύμων καθαιρέσει ὑποβαλόντι τὸν Σευῆρον (ὡς ἐκάθηρον αὐτὸν δηλονότι τὸ πρότερον ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννης καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Ἰωάννης καὶ ὁ Ῥώμης Ὁρμίσδας) ἐγένετο ὁ Μηνᾶς αὐτῷ σύμψηφος, οὕτως ἐπειδὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει συγκατεκρίθη Ζώορας, Πέτρος καὶ Ἄνθιμος, ἵνα ἀκολουθήσῃ ὁ Πέτρος αὐτῷ, πέμπει τῷ Πέτρῳ ὁ Μηνᾶς καὶ τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ τούτων πεπραγμένα, ἵνα πέμψῃ αὐτῷ τὴν συναίνεσιν αὐτοῦ καὶ τῶν ὑπ' αὐτῷ Ἐπισκόπων ὁ Πέτρος ἐγγράφως ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἔχῃ ἐν Ἱεροσολύμοις ταῦτα τὰ πεπραγμένα, καὶ μεταδῷ καὶ ἄλλοις, ἅπερ πάντα ἀδελφικὴν σύμπνοιαν καὶ συμφωνίαν καὶ ἰσότητα καὶ ταυτοδυναμίαν μαρτυρεῖ, καὶ οὐδεμίαν ἰδικὴν ἀξίαν ἢ ἐξουσίαν ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΚΔ'.

Ὅτι ἐξ ὧν εἶπεν ὁ Ἱεροσολύμων Πέτρος, ὅτε σύμψηφος ἐγένετο τῇ κατὰ Ἀνθίμου ψήφῳ, συνάγεται ὁμοφωνία ἐκκλησιαστική, πᾶσα δὲ μοναρχία ἐς κόρακας καταπέμπεται.

Ἐν τῇ κατὰ Ἀνθίμου ψήφῳ ὁ Πέτρος μετὰ τῆς Συνόδου αὐτοῦ σύμψηφος γενόμενος, λέγει περὶ Ἀνθίμου ὅτι καθαιρέσεως αὐτῷ προῆλθε ψῆφος, ἀρχθεῖσα μὲν ἀπὸ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ὁσίας καὶ ἀϊδίου μνήμης προέδρου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, συμπερανθεῖσα δὲ παρὰ Μηνᾶ τοῦ ἁγιωτάτου τῆς βασιλίδος Πατριάρχου καὶ τῆς παρ' αὐτῷ συγκροτηθείσης εὐαγεστάτης Συνόδου. δεύτερον, ὅτι σύμψηφοι γενόμενοι τοῖς δὲ διατετυπωμένοις ὑπὸ Ἀγαπητοῦ τῆς ὁσίας καὶ μακαρίας μνήμης καὶ τοῖς ὁρισμένοις παρὰ Μηνᾶ τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ ἀθροισθείσης εὐαγεστάτης Συνόδου, καὶ

τρίτον,

τρίτον, ὅτι ἀκολουθοῦντες καὶ τῇ περὶ τούτων κυρώσει τοῦ θείου καὶ βασιλικοῦ Νόμου, προσιέμεθα τῇ ἐπὶ Ἀνθίμου καθαιρέσει. ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον, ὅτι ἅπερ ἤρξατο ὁ Ἀγαπητὸς, ταῦτα ὁ Μηνᾶς ἐτελείωσε. δεύτερον, ὅτι τύπον λέγει τὴν κρίσιν τοῦ Ἀγαπητοῦ, ὁρισμὸν δὲ τὴν κρίσιν τοῦ Μηνᾶ, ἅπερ ταυτά ἐστι. τρίτον, ὅτι συνοδικῶς οἱ Πατριάρχαι ἐτύπωσαν καὶ ὥρισαν, οὐκ ἀφ' ἑαυτῶν ὡς ἀπὸ μοναρχίας ἢ ἀναμαρτήτου ἀποκαλύψεως. τέταρτον, ὅτι ταὐτὸν ἡγεῖται τὴν βασιλικὴν διάταξιν ταῖς ἀποφάσεσι τῶν Συνόδων. πέμπτον, ὅτι οὐκ ἐδέξατο τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἀγαπητοῦ καὶ Μηνᾶ ἁπλῶς, ἀλλὰ πρῶτον ἐθεώρησεν ἰδικῶς, καὶ ἀνέγνω κατὰ τάξιν, καὶ ἐδοκίμασε καταλεπτῶς τὰ ὑπ' αὐτῶν πεπραγμένα, καὶ οὕτως ἐψηφίσατο, ἤτοι ἐτύπωσε, τουτέστιν ὥρισε καὶ αὐτὸς συνοδικῶς, ἅπερ ἰσότητα, ὁμοφωνίαν, ὁμοψυχίαν, συμφωνίαν καὶ συμπάθειαν ἐκκλησιαστικὴν παρίστησι, πᾶσαν δὲ ἐξουσίαν ὑπεροχικὴν, ἢ ἰδικὴν ὑπεροχὴν, ἢ αὐθεντίαν καὶ μεγαλειότητα ἰδικὴν, καὶ τέως μοναρχίαν ἐς κόρακας καταπέμπει.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΚΕ'.

Ὅτι ἐκ τῶν διὰ λιβέλλων καὶ Ἐπισκόπων ἐν τῇ πρώτῃ, δευτέρᾳ, τρίτῃ, τετάρτῃ καὶ πέμπτῃ πράξει τῶν Συνόδων ἐπὶ Ἀγαπητοῦ καὶ Μηνᾶ εἰρημένων προσωπικῶν ἐγκωμίων εἰς τὸν Ἀγαπητὸν καὶ τὸν Μηνᾶν, οὐ συνάγεται ἔχειν ἰδικόν τι ἀξίωμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὥσπερ τὸν Μηνᾶν, οὕτως οὐδὲ τὸν Ἀγαπητόν.

Ἐν τῇ πρώτῃ πράξει οἱ Μοναχοὶ διαφόρων Μοναστηρίων εἶπον τὸν Πάπαν Ἀγαπητὸν, Τῷ δεσπότῃ ἡμῶν τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Ἀγαπητῷ. ἐν τῇ αὐτῇ πράξει Ἐπίσκοποι Ἀντιοχεῖς καὶ Παλαιστινοὶ εἶπον τὸν αὐτὸν, Τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πατρὶ πατέρων. ἐν τῇ δευτέρᾳ πράξει ὁ Κωνσταντινουπόλεως λέγει περὶ ἑαυτοῦ, Μηνᾶς Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης. καὶ ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει ἐν τῇ καθαιρέσει Ἀνθίμου λέγεται, Ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης. καὶ οἱ Ἐπίσκοποι τῆς δευτέρας Συρίας καὶ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδος εἶπον τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννην, Ἀρχιεπισκόπῳ πατρὶ πατέρων καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ. ἐν τούτοις σημείωσαι πρῶτον, ὅτι ἐξ ἴσου λέγονται Ἀρχιεπίσκοποι καὶ πατέρες πατέρων καὶ Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι ὅ τε Ῥώμης καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως, οὐκ ἀπὸ Κανόνων, ἀλλὰ διὰ τὸν ζῆλον τῶν τότε πατριαρχούντων, καὶ προσωπικῶς, καὶ ἰδὲ ἀνωτέρω βιβλίου τετάρτου κεφαλαίου πρώτου Παράγραφον δωδέκατον. ὅθεν ὡς οὔσης τῆς τοιαύτης προσηγορίας ὑπὸ μόνης τῆς προαιρέσεως τῶν διδόντων τοὺς λιβέλλους, καὶ οὐκ ἀπὸ Κανόνων, ἢ ἀποφάσεων Συνόδων Οἰκουμενικῶν, οὐκ εἶπεν τούτους πάντοτε καὶ πάντες οὕτω, καὶ γὰρ ὡς σεσημείωται, οἱ μὲν εἶπον τὸν Ἀγαπητὸν Οἰκουμενικὸν, οὐ μὴν καὶ πατέρα πατέρων, οἱ δὲ εἶπον αὐτὸν πατέρα πατέρων, οὐ μὴν καὶ Οἰκουμενικόν. οὕτω καὶ τὸν Μηνᾶν, οἱ μὲν εἶπον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, οἱ δὲ εἶπον αὐτὸν μόνον Πατριάρχην, πράξει τρίτῃ καὶ τετάρτῃ καὶ πέμπτῃ. ἀλλὰ δὴ καὶ τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννην εἶπον ἡ κατ' αὐτὸν Σύνοδος, Τῷ δεσπότῃ ἡμῶν τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πατρὶ πατέρων Ἀρχιεπισκόπῳ καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ. οἱ δὲ Ἱεροσολύμων ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῇ οὐκ εἶπον αὐτὸν οὔτε Οἰκουμενικὸν οὔτε πατέρα πατέρων, ἀλλὰ μόνον θεοφιλέστατον καὶ ὁσιώτατον συλλειτουργόν. οὐ δέδωκε δὲ τὰ προσρήματα ταῦτα τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἰδικόν τι ἀξίωμα, ἄρα οὐδὲ τῷ Ῥώμης.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΚϚ'.

Περὶ ἀποδείξεως κατὰ παράθεσιν, ὅτι οὐδεμίαν ἐξουσίαν ὁ Ἀγαπητὸς Πάπας καὶ οἱ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχαι ἔλαβον ἔξω τῶν ὑφ' ἑαυτοὺς Ἐπαρχιῶν διὰ τὸ κληθῆναι συνεκδοχικῶς Οἰκουμενικούς.

Ὡς εἴρηται ἐν τῷ δωδεκάτῳ Παραγράφῳ τοῦ πρώτου κεφαλαίου τοῦ τετάρτου βιβλίου, ὅτι ἐλέγετο ὁ Μαρκιανὸς πάσης τῆς Οἰκουμένης καὶ γῆς καὶ θαλάσσης καὶ παντὸς ἔθνους καὶ γένους Δεσπότης, καὶ ὁ Εὐάγριος ἰσόρροπον εἰρῆσθαι τὸν Βασιλέα Ζήνωνα Δεσπότην τῆς Οἰκουμένης, καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ Καππάδοκος ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδῳ ὁ λαὸς ἐν ταῖς φήμαις τὸν Αὐτοκράτορα Ἰουστῖνον καὶ τὴν Βασίλισσαν αὐτοῦ Εὐφημίαν εἶπον τῆς Οἰκουμένης Δεσπότας, οὕτως ὁ Ἰουστινιανὸς ἐνταῦθα λέγεται ἐν τοῖς λιβέλλοις ὅλης τῆς Οἰκουμένης Δεσπότης. οὐκ ἦσαν δὲ ὁ Μαρκιανὸς καὶ Ζήνων καὶ Ἰουστῖνος καὶ Ἰουστινιανὸς, εἰ μὴ ὧν ἐξῆρχον ἐνοριῶν, Δεσπόται, ἀλλὰ συνεκδοχικῶς ἐρρέθησαν ὅλης τῆς Οἰκουμένης Δεσπόται, οὐκ ἀπὸ τῶν Τίτλων, ἢ τῶν ἐπιγραφῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἀπὸ μόνης τῆς προαιρέσεως τῶν διδόντων τοὺς λιβέλλους, καὶ διὰ τὴν φροντίδα καὶ τὸν ζῆλον ὃν εἶχον ὑπὲρ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δόγματος. οὕτως ὁ Ἀγαπητὸς καὶ Ἰωάννης καὶ Μηνᾶς συνεκδοχικῶς ἐρρέθησαν Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι, οὐ μὴν ὅτι καὶ ἔλαβόν τινα ἐξουσίαν ἢ δύναμιν ἐκ τούτου ἐν ταῖς μὴ ὑποκειμέναις αὐτοῖς Ἐπαρχίαις.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΚΖ΄.

Ὅτι ἐκ τοῦ ἐξεῖναι λεχθῆναι παρ᾽ ἄλλων τὸν Ἀγαπητὸν Ῥώμης καὶ τὸν Μηνᾶν καὶ τὸν Ἰωάννην τοὺς Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχας Δεσπότας, πλὴν τιμῆς προσωπικῆς, οὐδεμία ἰδικὴ ἐξουσία προσγίνεται αὐτοῖς.

Τὸν Ῥώμης Ἀγαπητὸν οἱ εἰπόντες Οἰκουμενικὸν καὶ πατέρα πατέρων, εἶπον, καὶ τῷ Δεσπότῃ ἡμῶν. ἀλλὰ καὶ τοὺς Κωνσταντινουπόλεως Ἐπισκόπους Μηνᾶν καὶ Ἰωάννην οἱ Οἰκουμενικοὺς καὶ πατέρας πατέρων εἰπόντες, καὶ τῷ Δεσπότῃ ἡμῶν εἶπον, καὶ δὴ καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Ἰωάννης τῷ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννῃ, τῷ Δεσπότῃ μου εἶπον. ὥστε καὶ τοῦτο ὅτι ἐῤῥέθη ὁ Ῥώμης Δεσπότης, ἐξουσίαν τινὰ ἰδικὴν οὐκ ἔλαβεν ἐκ τούτου, ἀλλὰ μόνην τιμὴν, καὶ μάλιστα προσωπικὴν, καὶ ἰδὲ ἀνωτέρω βιβλίου τετάρτου, κεφαλαίου πρώτου Παράγραφον δέκατον τρίτον, καὶ κατωτέρω βιβλίου δεκάτου, μέρους δευτέρου, κεφαλαίου ἑβδόμου Παράγραφον εἰκοστὸν πρῶτον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΚΗ΄.

Ὅτι ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων δέδεικται, μὴ μοναρχικῶς, ἀλλὰ κανονικῶς μετὰ πληρεστάτης Συνόδου τὸν Ἀγαπητὸν Ῥώμης κρῖναι τὰ κατὰ Ἄνθιμον, καὶ τῇ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκλογῇ καὶ συναινέσει, καὶ οὐκ αὐθεντικῶς χειροτονῆσαι τὸν Μηνᾶν, καὶ μηδὲν ἀξίωμα, κατὰ παράθεσιν πολλῶν τοιούτων γεγονότων, ἐπὶ τὸν Κωνσταντινουπόλεως θρόνον τὸν Ἀγαπητὸν εἰληφέναι.

Καὶ τοῖς παιδίοις λοιπὸν ἐκ τῶν εἰρημένων ἔγνωσται, ὅτι ὁ Ἀγαπητὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει οὐ μόνον ὡς πρόσωπον ἐπιφέρων τῆς Δυτικῆς Συνόδου, ἀλλὰ καὶ μετὰ Συνόδου πληρεστάτης ἔκρινε τὰ κατὰ τὸν Ἄνθιμον, οὐκ ἐξουσιαστικῶς καὶ ὡς βούλονται οἱ νέοι Πάπαι μοναρχικῶς, τουτέστι τυραννικῶς, ἀλλὰ κανονικῶς, ὅθεν οἱ περὶ Μαριανὸν Μοναχοὶ ἐν τῷ πρὸς αὐτὸν λιβέλλῳ ἔλεγον, καίπερ δεόμενοι τούτους ἐξωθῆσαι, ὅμως γοῦν κανονικὴν κρίσιν παρὰ τοῦ Ἀρχιερέως τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐπί τε αὐτῷ Ἀνθίμῳ καὶ τοῖς εἰρημένοις αἱρετικοῖς καλῶς ποιοῦντες. ἀλλὰ δὴ καὶ περὶ τῆς χειροτονίας τοῦ Μηνᾶ ὅτι κοινῇ ἐκλογῇ καὶ συναινέσει καὶ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἐγένετο, ἱκανῶς ἀποδέδεικται. παλιλλογητέον ὅμως εἰς βεβαιοτέραν κατάληψιν. τοίνυν καὶ τὸν Χρυσόστομον ψηφίσματι κοινῷ ὁμοῦ πάντων Κλήρου τέ φημι καὶ λαοῦ ὁ Βασιλεὺς αὐτὸν Ἀρκάδιος μετεπέμπετο, διὰ δὲ τὸ ἀξιόπιστον τῆς χειροτονίας παρῆσαν ἐκ βασιλικοῦ προστάγματος πολλοί τε ἄλλοι Ἐπίσκοποι καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Θεόφιλος, καὶ ταῦτα φοβηθεὶς ὁ Θεόφιλος τὸν Ἰωάννην ἐχειροτόνησε, Σωκράτης βιβλίῳ ἕκτῳ, κεφαλαίῳ δευτέρῳ, καὶ ὁ Σωζόμενος, ὅτι ψηφίσματι τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Κλήρου, βιβλίῳ ὀγδόῳ, κεφαλαίῳ δευτέρῳ. καὶ ὁ Νικηφόρος, τῇ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Κλήρου καὶ τῇ τῶν πολλῶν ψήφῳ, βιβλίῳ δεκάτῳ τρίτῳ, κεφαλαίῳ τετάρτῳ. καὶ σημείωσαι, ὅτι οὐκ ἔλαβεν ὁ Ἀλεξανδρείας προνόμιον ἀπὸ τούτου ἐν τῷ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως, ὥστε οὐδὲ ἡ Ῥώμη διὰ τὸ χειροτονηθῆναι τὸν Μηνᾶν ὑπὸ τοῦ Ἀγαπητοῦ ἔλαβε τοιοῦτόν τι. εἶτα τὸν Ἀνατόλιον ὁ Ἀλεξανδρείας Διόσκορος ἐχειροτόνησε Κωνσταντινουπόλεως, ὁπωσδήποτε γὰρ καθαιρεθέντος τοῦ ἐν ἁγίοις Φλαβιανοῦ, τὸν Ἀνατόλιον ὁ Διόσκορος, ἔχων τότε τὴν αὐθεντίαν τῆς Συνόδου, ἐχειροτόνησεν, ἀλλ᾽ οὐδὲν ἔλαβεν ἐκ τούτου ἀξίωμα ὁ θρόνος Ἀλεξανδρείας ἐπὶ τὴν Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως. εἰ δὲ καὶ Λατῖνοι σοφίζονται περὶ Ἀνατολίου, ἀλλ᾽ ἰδὲ ἀνωτέρω βιβλίου τετάρτου, κεφαλαίου πρώτου Παράγραφον ὄγδοον. ἰδὲ περὶ τούτων τὸν Ἀγκύρας Μακάριον ἐν τῇ Καταλλαγῇ κεφαλαίῳ εἰκοστῷ ἐνάτῳ. εἰ δὲ καὶ Λατῖνοι ἐπιλαμβάνονται τοῦ Ἀγκύρας, ὅτι ἀντὶ Ἀγαπητοῦ εἶπε Βιγίλιον, ἀλλὰ ῥητέον ὅτι οὐ τῆς διανοίας, ἀλλὰ τοῦ κονδυλίου ἦν ἡ παραδρομὴ, ὅπερ οὐδὲν λυμαίνεται τὸ προκείμενον. εἰ δὲ καὶ κατὰ τὸν Λιμπεράτον ἐν τῷ Πρεβιαρίῳ οἱ Λεγάτοι τοῦ Ῥώμης ἀντέστησαν τῇ χειροτονίᾳ τοῦ Ἀνατολίου, ἀλλὰ ῥητέον ὅτι τοῦτό ἐστι τὸ παράδοξον, ὅτι καὶ ἀκόντων τῶν Ῥωμαίων, ἐδέχθη ὁ Ἀνατόλιος παρὰ πάσης τῆς καθόλου Ἐκκλησίας. εἰ δὲ φασὶν ὅτι ὁ Λέων συνεχώρησεν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τοῦτο λῆρός ἐστιν ἁπλῶς λεγόμενος. ποίῳ γὰρ τρόπῳ ἐδέχθη ἡ χειροτονία αὐτοῦ παρὰ τοῦ Λέοντος, ἰδὲ τὸν ἀνωτέρω τόπον ἐν τῷ τετάρτῳ βιβλίῳ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΚΘ΄.

Ὅτι τὸ ἐκλογῇ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ γίνεσθαι τὰς χειροτονίας τῶν Κωνσταντινουπόλεως Πατριαρχῶν, ἔθος ἐστὶν ἀρχαῖον, ὅθεν ἐκ τοῦ λέγεσθαι τὸν Ῥώμης ἐπικυροῦν αὐτὰς, οὐδὲν προσγίνεται αὐτῷ ἰδικὸν προνόμιον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Σημείωσαι τὸ, ὅτι τῇ ἐκλογῇ καὶ συναινέσει τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἐγένοντο αἱ ψῆφοι καὶ αἱ χειροτονίαι τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τοῦ Μηνᾶ, οὐκ ἦν καινὸν καὶ πρόσφατον, ἀλλ᾽ ἀρχαῖον καὶ πάτριον ἔθος.

καὶ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς γὰρ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Νεκταρίου οὕτως ἐγένετο, λεγούσης τῆς δευτέρας οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν τῇ πρὸς τοὺς Δυτικοὺς ἐπιστολῇ, τὸν θεοφιλέστατον Νεκτάριον Ἐπίσκοπον κεχειροτονήκαμεν ἐπὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου μετὰ κοινῆς ὁμονοίας, ἐπ' ὄψεσι καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου Βασιλέως Θεοδοσίου, παντός τε τοῦ Κλήρου καὶ πάσης ἐπιψηφιζομένης τῆς πόλεως. καὶ σημείωσαι τό, ὅτι ἡ πόλις ἐπιψηφίζεται, ὅθεν ὅτε λέγεται ὅτι ὁ Ῥώμης Ἐπίσκοπος ἐπιψηφίζεται καὶ ἐπικυροῖ, οὐδὲ καὶ ἐκ τούτου προνόμιον ἰδικὸν λαμβάνει ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐπειδὴ καὶ κοινῶς ἡ πόλις ἐπιψηφίζεται, ταὐτὸν εἰπεῖν ἐπικυροῖ, τουτέστι συμφωνεῖ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Α'.

Ὅτι οἱ Πάπαι ἐπιχειροῦντες χειροτονεῖν τοὺς Πατριάρχας, ὡς τοὺς ὑπ' αὐτοὺς Μητροπολίτας οἱ Πατριάρχαι, τῶν ἐπὶ σκηνῆς παιζόντων οὐδὲν διαφέρουσιν, ὀνόματα πλάττοντες πραγμάτων ἔρημα· ὅθεν καὶ παρανομώτατοί εἰσι.

Τινῶν Ἀνατολικῶν πατέρων εἰπόντων, ἤτοι τοῦ μὲν Βαρλαάμ, ὅτι τοὺς Μητροπολίτας ὑπὸ τῶν Πατριαρχῶν χειροτονεῖσθαι ἐφ' ὧν ἕκαστος ἀφηγεῖται θρόνος οἱ Νόμοι ἐθέσπισαν, Πατριάρχας δὲ ὑπὸ τοῦ Πάπα χειροτονεῖσθαι, οὐδεὶς Νόμος ἐκέλευσε, κεφαλαίῳ ἕκτῳ. τοῦ δὲ Ἀλεξανδρείας Μελετίου ἐπιστολῇ πρὸς τοὺς ἐν Χίῳ ὀρθοδόξους, ἐπειδὴ πότε ὁ Ῥώμης κεχειροτόνηκε Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων τῶν ἀποστολικῶν καὶ ἰσοταγῶν θρόνων Ἀρχιερεῖς, ἃ νῦν βλέπομεν, ἢ ὡς ἐν ἀγορᾷ παιδίων, ἢ ὡς ἐν σκηνῇ τραγικῇ παιζόμενα; καὶ δὴ καὶ τοῦ Μακαρίου Ἀγκύρας εἰπόντος, εἴγε καὶ αὐτὸς ὁ Ῥώμης εἰκῇ φυσιούμενος, οὐ μόνον παρὰ τοὺς Κανόνας πάσας ποιεῖ τὰς χειροτονίας, ἀλλὰ καὶ ἐς τὰς μηδέποτε ὑποκειμένας αὐτῷ Ἐπαρχίας καὶ Διοικήσεις Πατριάρχας καὶ Ἐπισκόπους καθίστησιν, ὀνόματα πλάττων πραγμάτων ἔρημα, ὡς διὰ πάντων συνάγεσθαι μήτε τὸν χειροτονήσαντα μήτε τὸν χειροτονηθέντα εἶναι Κανονικοὺς Ἐπισκόπους, δῆλον καθίσταται ὅτι ὁ Ῥώμης παρανομώτατα καὶ παρὰ Κανόνας ἐνεργεῖ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΛΑ'.

Ὅτι τὸ τοὺς Λατίνους ἐπὶ μαρτυρίᾳ δῆθεν τοῦ Βαλσαμῶνος λέγειν, ὥσπερ καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία κεχειροτόνηκε Πατριάρχας, τοὺς ἀποκεκληρωμένους αὐτοῖς θρόνους μὴ ἔχοντας, οὕτω καὶ ὁ Πάπας ἤδη ἐν Ῥώμῃ χειροτονεῖ Πατριάρχας, δείκνυται ἐνταῦθα ἑπταχῶς ψευδές, καὶ ἐκ διαμέτρου ἀντικείμενοι οἱ εἰδωλόμορφοι ἐν Ῥώμῃ Πατριάρχαι τοῖς ἐννόμως χειροτονηθεῖσι ποτὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριάρχαις τῆς Ἀνατολῆς.

Πρὸς ταῦτα οἱ Λατῖνοι ἀντιφερόμενοι λέγουσιν, ὅτι καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία περὶ τῶν Πατριαρχῶν τοιαῦτα ποιεῖ, προσφέρουσι δὲ εἰς μαρτυρίαν τὸν Βαλσαμῶνα λέγοντα, ἐν μιᾷ τῇ μελέτῃ περὶ τῶν Πατριαρχῶν, διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, ὡς ἔοικε, προτετύπωται προβάλλεσθαι κατὰ τὸ ἀπαραίτητον καὶ τοὺς μὴ ἔχοντας Πατριάρχας τοὺς ἀποκληρωθέντας αὐτοῖς ἁγίους θρόνους διὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν ἐθνῶν, τὸν Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων φημί, εἰ γὰρ καὶ ἐξώσθησαν τῆς δόξης τῶν θρόνων αὐτῶν, ἀλλ' ἡ πνευματικὴ χάρις κατὰ τὸν Δαβὶδ οὐ παλαιωθήσεται. ἐν δὲ τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ εἰκοστοῦ ἑβδόμου Κανόνος τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου ἀναδιδάσκει τοὺς ἐντυγχάνοντας τῇ παρούσῃ γραφῇ, ὡς καὶ πρόσταξίς ἐστι τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, κατὰ τὸν Νοέμβριον μῆνα τῆς δευτέρας ἐπινεμήσεως ἀπολυθεῖσα, καὶ τοῖς δημοσιακοῖς καὶ ἐκκλησιαστικοῖς Σεκρέτοις καταστρωθεῖσα, καὶ διοριζομένη, μὴ μόνον ἀπαρεμποδίστως Ἀρχιερεῖς ψηφίζεσθαι εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἐκκλησίας τὰς παρὰ τῶν ἐθνῶν κατεχομένας, κἂν οὐ δύνωνται οἱ ἐν αὐταῖς ἐπικηρυττόμενοι καταλαμβάνειν τοὺς λαχόντας τούτους θρόνους διὰ τὴν ἐθνικὴν κακίαν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν ἔχειν ὅσα πρὸ ταύτης εἶχον κατὰ τὴν μεγαλόπολιν δίκαια, ἡγουμενείας δηλαδὴ ἀδελφάτων, στρέσια, καὶ τὰ λοιπά. Ἀλλὰ πρὸς ταῦτα ῥητέον πρῶτον, ὅτι ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐχειροτονήθησαν Πατριάρχαι κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον ὃν ἐκτίθησιν ὁ Βαλσαμών, ἀλλ' ἐχειροτονήθησαν ἰσότιμοι καὶ ὁμοταγεῖς τῷ Κωνσταντινουπόλεως. δεύτερον, παρὰ τῆς τοιαύτης χειροτονίας οὐδεμία ὕφεσις ἢ καινοτομία ἐγένετο τοῖς προνομίοις τῶν Πατριαρχικῶν θρόνων. τρίτον, οὐκ ἐζήτησεν ὁ Κωνσταντινουπόλεως παρὰ τῶν χειροτονηθέντων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς γράμματα ὑποχετικὰ καὶ ὁρκωμοτικὰ ἵνα ὦσιν οἱ Πατριάρχαι δοῦλοι αὐτοῦ, ὡς ποιοῦσιν οἱ Πάπαι τοῖς παρ' αὐτῶν χειροτονουμένοις Πατριάρχαις, καὶ ἴδε κατωτέρω βιβλίου ὀγδόου κεφάλαιον δέκατον ἕβδομον. τέταρτον, τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ τόπων εἰρήνης τυχόντων, οὐκ ἐζήτησαν οἱ Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως χειροτονεῖν καὶ αὖθις Πατριάρχας ἐν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐχειροτόνει καὶ χειροτονεῖ ἡ κατὰ τόπους Σύνοδος τῇ ἐκλογῇ τοῦ Κλήρου καὶ τῶν ἐγκρίτων τοῦ λαοῦ. πέμπτον, οἱ Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως οὐκ ἐχειρ-

χειρ-

χειροτονοῦν ἐξ ἰδίας αὐθεντίας Πατριάρχας ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἀλλὰ κατὰ τοὺς Κανόνας βοηθοῦντες ταῖς Ἐκκλησίαις, ὅπερ καὶ ἀρχαῖον ἐστὶν ἔθος. εἶτον οὐκ ἐχειροτόνουν Πατριάρχας στρατηγοὺς, καὶ αἵματι πεφυρμένους, ὡς ἦν ὁ ψευδαλεξανδρείας ἐπὶ τοῦ Πάπα Εὐγενίου, καὶ ἴδε κατωτέρω βιβλίου δεκάτου, μέρος δεύτερον περὶ Πατριαρχῶν. περὶ δὲ τοῦ ψευδαλεξανδρείας καὶ Στρατηγοῦ, ἴδε ἐν τῇ Καταλλαγῇ ἐν τῇ ἀντιῤῥήσει τοῦ Ὅρου κεφάλαιον δεύτερον. ἔβδομον, ἐχειροτόνουν οὐκ Εἴδωλα, ἀλλ' ὄντων ἐν τοῖς θρόνοις Μητροπολιτῶν, Ἀρχιεπισκόπων καὶ Ἐπισκόπων καὶ χριστιανικῶν λαῶν, οἷς οὐκ ἐμάχοντο ὡς οὗτοι οἱ Σαρακηνοὶ, ὡς ἐμάχοντο τοῖς Πατριάρχαις. ἐχειροτόνουν Πατριάρχας, ἵν' ἔχωσιν ἐκείνων τὴν φροντίδα καὶ μακρόθεν κατὰ τὸ δυνατὸν αὐτοῖς. οἱ δὲ Πάπαι χειροτονοῦσι Πατριάρχας ἐν τῇ Ῥώμῃ ἐπ' ὀνόματι μόνῳ τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἐκκλησιῶν ἀντικειμένως τοῖς Κανόσι καὶ τῇ παραδόσει καὶ τοῖς πράγμασιν αὐτοῖς, καὶ πρὸς τούτοις πρὸς αἰσχύνην καὶ ὕβριν τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ὅθεν καὶ καλῶς εἶπον οἱ εἰρημένοι Ἀνατολικοὶ πατέρες τὰς εἰρημένας ἐνοχὰς περὶ τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ κωμῳδίας τρόπῳ χειροτονούντων καὶ χειροτονουμένων Πατριαρχῶν. Σὺ δὲ καὶ τοῦτο σημείωσαι, ὅτι ἐν τῇ ἐν Φλωρεντίᾳ Συνόδῳ πολλὰ ἐκοπίασεν ὁ Πάπας Εὐγένιος καὶ οἱ Λατῖνοι, ἵνα χειροτονήσωσιν ἐκεῖ Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλ' οὐκ ἐδυνήθησαν, καὶ τὸ δὴ κύριον, ὅτι οὐκ ἐτόλμησαν εἰπεῖν τὸ τοῦ Μηνᾶ παράδειγμα πρὸς παράστασιν δικαιώματος, ὅτι ὁ Πάπας ἔχει ἐξουσίαν χειροτονεῖν Πατριάρχας ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἀρχιερατικοῖς θρόνοις.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΛΒ'.

Ὅτι οὐ μόνον ὁ Ῥώμης, ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ Πατριάρχαι, καὶ ἁπλῶς Ἐπίσκοποι ἐνήργησαν παρ' ἐνορίαν ἐν τοῖς αὐτοῖς πράγμασιν, ὅπερ διττῶς θεωρεῖται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἢ λόγῳ ἀξιώσεως, ἢ λόγῳ ἀνάγκης.

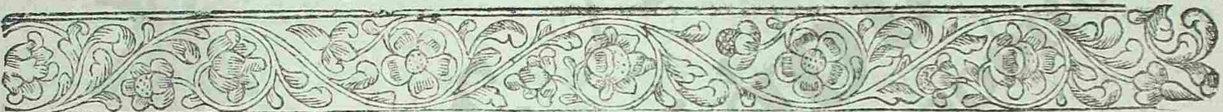
Οὐ μόνον ὁ Ῥώμης καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐνήργησαν παρ' ἐνορίαν ἐν καιρῷ ἀνάγκης, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι Πατριάρχαι, καὶ ἁπλῶς Ἐπίσκοποι ἐν τοῖς αὐτοῖς πράγμασι. διττῶς γὰρ θεωροῦνται τὰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πράγματα, ἢ λόγῳ ἀξιώσεως, ἢ λόγῳ ἀνάγκης. καὶ κατὰ μὲν τὸν πρῶτον τρόπον, εἶπον πολλοὶ Κανόνες τοὺς ὑπὲρ Διοίκησιν Ἐπισκόπους ταῖς ὑπερορίοις Ἐκκλησίαις μὴ ἐπιέναι, ἀλλὰ τὰ αὐτῶν μόνα οἰκονομεῖν. κατὰ δὲ τὸν δεύτερον τρόπον, ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ πόῤῥω τῶν ἰδίων ὁρίων δύνανται ἐπιέναι, ἢ ἐνεργεῖν. ὅθεν ὁ Βασίλειος δεῖται τοῦ Ἀθανασίου διαλῦσαι τὰ συμβάντα σκάνδαλα εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. καὶ κατὰ τὸν Θεολόγον ὁ Ἀθανάσιος διδάσκει τοὺς Ῥωμαίους τὰ περὶ οὐσίας καὶ ὑποστάσεως. ὁ Ῥώμης Ἰούλιος καλεῖ εἰς κρίσιν τοὺς Εὐσεβιανοὺς καὶ τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον. ὁ Ῥώμης Ἰννοκέντιος ἐν τῇ Δεκρεταλεῖ ἐπιστολῇ κεφαλαίῳ ὀγδόῳ, βούλεται ἁμαρτάνων ὑπὸ τῶν ἐπιστατῶν τῆς πίστεως κρίνεσθαι. καὶ οἱ ἁπανταχοῦ Ἐπίσκοποι ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ εἰς Ἀναστάσιον τὸν Ἀντιοχείας ἀπέβλεπον. καὶ ὁ Διάλογος βιβλίῳ δευτέρῳ ἐπιστολῇ τεσσαρακοστῇ ἑβδόμῃ εἶπεν, ὅτι ἐστὶν ἕτοιμος διορθοῦσθαι ὑπὸ παντός. καὶ οἱ Κωνσταντινουπολῖται διὰ τοῦ Μαξίμου τὰ συνοδικὰ τοῦ Πάπα Μαρτίνου ἐξετάζουσι. καὶ ὁ Θεολόγος ἐξετάζει καὶ ἀποδοκιμάζει τὸν Δάμασον διὰ τοὺς λόγους τοῦ Ἀντιοχείας Οὐϊταλίου. ὁ Καισαρείας Παλαιστίνης Ἀκάκιος τὸν Ἱεροσολύμων Κύριλλον καὶ τὸν Κωνσταντινουπόλεως Μακεδόνιον καθεῖλε κατὰ τὸν Σωκράτη, βιβλίῳ δευτέρῳ κεφαλαίῳ εἰκοστῷ τρίτῳ, ὁ αὐτὸς καθεῖλε τὸν Ῥώμης Λιβέριον καὶ ἀντεστῆξε χειροτονήσας τὸν Φίληκα, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἱερώνυμος ἐν τοῖς βίοις τῶν ἀρίστων συγγραφέων καὶ ἕτεροι. ὁ Ῥώμης Ἰούλιος καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Μάξιμος τὸν Ἀθανάσιον εἰς τὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας ἀποκατέστησαν. ὁ Ἀντιοχείας Μελέτιος, καὶ πρότερον ὁ Ἀλεξανδρείας Πέτρος κατὰ Γρηγόριον Πρεσβύτερον τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως ἐβεβαίωσε τῷ Θεολόγῳ. ὁ Ἀλεξανδρείας Πέτρος ἐχειροτόνησε Μάξιμον τὸν κυνικὸν Κωνσταντινουπόλεως. ὁ Κωνσταντινουπόλεως Γεννάδιος ἀποκαθίστησι τὸν Ἀντιοχείας Μαρτύριον. ὁ Σιμπλίκιος Ῥώμης καὶ Φίληξ Ἀκάκιον τὸν Κωνσταντινουπόλεως καθαιροῦσι. καὶ ὁ Φίληξ καὶ Ἀκάκιος καθαιροῦσι τὸν Κναφέα. ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἀκάκιος ἐλέγχει καὶ ἀπειλεῖ τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου Ἀντιοχεῖς καὶ ἄλλους, καὶ ἐκεῖνοι ἀπολογοῦνται ἡμερούμενοι αὐτόν. ὁ αὐτὸς ἐχειροτόνησεν Ἀντιοχείας τὸν Καλανδίωνα. Ἰωάννης ὁ Καππάδοξ καθαιρεῖ Σεβῆρον, καὶ διορθοῦται τὴν Ἐκκλησίαν Ἀντιοχείας. ὁ Ἀγαπητὸς καθαιρεῖ τὸν Ἄνθιμον. ὁ Ἀλεξανδρείας Κύριλλος τὸν Νεστόριον καταδικάζει, καὶ μετ' ἐκεῖνον ὁ Ῥώμης Κελεστῖνος, καθὼς ὁ Λέων τὸν Διόσκορον. καὶ δύο Ἐπίσκοποι Συρίας καθαιροῦσι τὸν Σεβῆρον. ὁ Ἱεροσολύμων Σωφρόνιος κρίνει τὴν αἵρεσιν τῶν Μονοθελητῶν, καὶ ἀναθεματίζει τοὺς αὐτεχομένους, οἵτινες ἦσαν Ὁνώριος ὁ Ῥώμης, Σέργιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Κῦρος ὁ Ἀλεξανδρείας. ὁ Ἱεροσολύμων Ἠλίας κατὰ τὸν Ἀλεξανδρείας Εὐτύχιον Χριστόδουλόν τινα Ἀλεξανδρείας Πατριάρχην χειροτονεῖ, καὶ μόνος αὐτὸς ἀπῆλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἐνεθρόνισεν αὐτόν. ὁ Στουδίτης Θεόδωρος τὸν Ῥώμης καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων καλεῖ εἰς βοήθειαν τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. ὁ Πάπας Λέων ὁ τρίτος εἰς τὸν Ἱεροσολύμων Θωμᾶν ἔγραψε καὶ ἐζήτησε πρὸς βοήθειαν τῆς Ἐκκλησίας Ῥωμαίων Διδασκάλους. ἴδε κατωτέρω βιβλίου ὀκτὼ, κεφαλαίου δεκάτου ἑβδόμου Παράγραφον ἔνατον, καὶ

ἀνωτέρω βιβλίου τρίτου κεφάλαιον ἑνδέκατον, καὶ βιβλίου τετάρτου κεφάλαιον πέμπτον, καὶ βιβλίου πρώτου κεφάλαιον ἔσχατον, καὶ βιβλίου δευτέρου κεφάλαιον πέμπτον καὶ ἕκτον, καὶ βιβλίου τρίτου κεφάλαιον δέκατον τέταρτον, καὶ βιβλίου τετάρτου κεφάλαιον τέταρτον, καὶ ἀλλαχοῦ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΛΓ΄.

Ὅτι τὰ πρακτικὰ τῶν ἐπὶ Μηνᾶ Συνόδων ἀνόθευτα, καὶ Πατριάρχης Οἰκουμενικὸς ὑπὸ πολλῶν Συνόδων καὶ Βασιλέων ὁ Κωνσταντινουπόλεως λέγεται, καὶ ὁ Βαρώνιος ψευδολόγος ἐν τούτοις ὑπὲρ τῆς μοναρχίας τοῦ Πάπα μυθολογῶν δείκνυται.

Ὁ Βαρώνιος βλέπων καὶ τὰς παρούσας ἁγίας Συνόδους, καταβαλούσας τὴν παρ' αὐτοῦ βοηθουμένην μοναρχίαν τοῦ Πάπα, καθὼς ἀνωτέρω ἐδείχθη εἰς τὰς σημειώσεις, χρώμενος τῇ συνήθει αὐτοῦ ψευδολογίᾳ, λέγει, ὅτι δῆθεν ἐνοθεύθησαν ταῦτα τὰ πρακτικὰ αὐτῶν. Ἀλλὰ ῥητέον ὅτι τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πάπα ἐνήργησαν ἐναντίως καὶ Τοπικαὶ καὶ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, ὡς ἐδείχθη καὶ δειχθήσεται, καὶ κατ' ἐκείνας ἐνήργησαν καὶ αἱ παροῦσαι, τῇ ἐξουσίᾳ αὐτῶν βοηθοῦσαι τῇ ἀληθείᾳ μᾶλλον τῆς βοηθείας τοῦ Πάπα. καὶ ὅτι οὐ μόνον ἐν ταύταις οἱ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχαι ἐρρέθησαν Οἰκουμενικοί, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ Αὐτοκρατόρων, Πατριαρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὡς ῥηθήσεται. ὅθεν τῶν ἁγίων Συνόδων τούτων τὰ πρακτικὰ ἀνόθευτα, καὶ προφανῶς ψεύδεται ὁ πρόμαχος τοῦ Πάπα Βαρώνιος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

Περὶ τῶν μετὰ Πέτρον Μογγὸν Ἀλεξανδρείας Πατριαρχῶν μέχρι Τιμοθέου. καὶ τί ἐστι συνοδικὰ γράμματα, ἀμοιβαῖαι ἐπιστολαὶ καὶ ἐνθρονιαστικαί. καὶ περὶ διενέξεως Τιμοθέου καὶ Ἰουλιανοῦ Ἁλικαρνασέως περὶ φθαρτοῦ καὶ ἀφθάρτου.

Τελευτήσαντος Πέτρου τοῦ Μογγοῦ, γίνεται Ἀλεξανδρείας Ἀθανάσιος Αἱρετικός, εἶτα Ἰωάννης ὁ Μέλας, εἶτα Ἰωάννης Νικιώτης ἢ Μαχιώτης, ἀμφότεροι ὀρθόδοξοι, εἶτα Διόσκορος καὶ Τιμόθεος Αἱρετικοί, οἵτινες ἐδέξαντο τὰ Συνοδικὰ τοῦ Σεβήρου, ὄντος τότε Πατριάρχου Ἀντιοχείας. Συνοδικὰ δὲ ἐλέγοντο αἱ γραφαὶ ἃς ἕκαστος τῶν Πατριαρχῶν ὅτε ἐγένετο Πατριάρχης ἔπεμπεν εἰς τοὺς ἄλλους Πατριάρχας, ὁμολογῶν τὴν ὀρθόδοξον πίστιν κατὰ τὴν γνώμην τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, αἵτινες ἐλέγοντο καὶ Συνοδικά, ὅτι συνοδικῶς ἐγράφοντο, καὶ Ἀμοιβαῖαι ἐπιστολαί, ὅτι ἀπῄτουν τοὺς Πατριάρχας ἵνα συναινέσωσι δι' ἀποκρίσεως εἰς τὴν χειροτονίαν τοῦ Πατριάρχου ἐκείνου, καὶ Ἐνθρονιαστικαί, ὅτι ἐγίνοντο εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον προβιβάσεως. ὅθεν ἔλεγεν ὁ Ἱεροσολύμων Σωφρόνιος εἰς τὴν συνοδικὴν αὐτοῦ ἐπιστολήν, ἐπειδὴ ἀποστολική τις καὶ ἀρχαία παράδοσις εἰς τὰς κατὰ πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην ἁγίας Ἐκκλησίας κεκράτηκεν, ὅπως οἱ πρὸς ἱεραρχίαν ἀγόμενοι τοῖς πρὸ αὐτῶν τὰς Ἱεραρχίας χειρίζουσι πάντα εἰλικρινῶς ἀνατίθωνται ὅπως φρονεῖν, καὶ ὅπως πίστεως ἔχοιεν, ἣν Παῦλος αὐτοῖς ὁ σοφώτατος ἄγαν ἀσφαλῶς παραδέδωκεν, ἵνα μὴ εἰς κενὸν τὰ δρομήματα τρέχοιεν, κενὸς γὰρ αὐτοῖς ἅπας ὁ δρόμος ἐγίνετο, ἀδικουμένης κατά τι τῆς πίστεως. τούτῳ τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τῷ ἔθει δουλεύοντες, καὶ Νόμον ἡγούμενοι κάλλιστον πᾶν τὸ τοῖς πάλαι πρεπόντως κινούμενον, ἀποστολικῷ μάλιστα κρατυνθὲν ἐγχειρήματι, τὸ ὅπως ἔχομεν περὶ πίστεως γράφομεν, καὶ τοῖς θεοσόφοις ὑμῖν πρὸς δοκιμὴν ἀποστέλλομεν, ἵνα μὴ ὅρια μετατιθέντες αἰώνια ἅπερ ἡμῖν οἱ πατέρες ἔθεντο. καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως Σέργιος πρὸ τοῦ λαβεῖν τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἔγραφεν εἰς τὸν Ῥώμης Ὀνώριον διὰ τὸν Σωφρόνιον, οὔπω γὰρ αὐτοῦ τὰ ἐξ ἔθους Συνοδικὰ μέχρι τοῦ νῦν ἐδεξάμεθα. ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου τετάρτου, κεφαλαίου ἐνάτου Παράγραφον δέκατον τρίτον, καὶ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, κεφαλαίου δεκάτου τρίτου Παράγραφον τέταρτον, καὶ κατωτέρω βιβλίου ἑβδόμου, κεφαλαίου ὀγδόου Παράγραφον ἕκτον. τοῦ οὖν Σεβήρου ἐκβαλόντος τὸν Φλαβιανόν, καὶ γενομένου Ἀντιοχείας, τὰ τοιαῦτα Συνοδικά, ὡς εἴπομεν πολλάκις, εἰς μὲν τὴν Ἱερουσαλὴμ οὐκ ἐδέχθησαν, μάλιστα οἱ κομίσαντες ταῦτα ἐκεῖ, κακῶς ἀπήλλαξαν. ἀλλὰ καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν τί συνέβη, ἴδε ἀνωτέρω βιβλίον τέταρτον. εἰς δὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν οἱ μὲν Ἰωάνναι οὐκ ἐδέξαντο αὐτά, Διόσκορος δὲ καὶ ὁ μετ' ἐκεῖνον Τιμόθεος ἐδέξαντο αὐτά. φυγὼν δὲ μετέπειτα ἀπ' Ἀντιοχείας ἐπὶ Ἰουστίνου ὁ Σεβῆρος, εὗρε τὸν Διόσκορον Ἀλεξανδρείας, συνέφυγε δὲ καὶ ἐκεῖ ὁ Ἁλικαρνασσεὺς Ἰουλιανός, ἐπὶ δὲ τοῦ Τιμοθέου Ἀλεξανδρείας διηνέχθησαν περὶ φθαρτοῦ καὶ ἀφθάρτου.

ΠΑΡΑ-

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β΄.

Περὶ τῆς θεολογίας τῶν ἐπὶ Χριστοῦ δύο φύσεων, καὶ πῶς χρῶνται οἱ ὀρθόδοξοι ταῖς ἐπὶ Χριστοῦ δύο φύσεσι, καὶ πῶς ὁ Νεστόριος, καὶ περὶ ἑρμηνείας τοῦ Ὅρου τῶν ἐπὶ Χριστοῦ δύο φύσεων. καὶ περὶ Αἱρέσεως Νεστορίου καὶ Μονοφυσιτῶν, καὶ διαφορᾶς τῶν Σεβήρου καὶ Ἰουλιανοῦ Ἁλικαρνασέως Αἱρέσεων, καὶ τῆς διενέξεως αὐτῶν.

Ὥστε δὲ σαφηνισθῆναι τὰ ῥηθησόμενα, χρεία ἡμῖν προειπεῖν τινά, καὶ ἔστωσαν, εἰ δοκεῖ, ὡς σαφῆ ἀπὸ τῆς ἑρμηνείας Θεοδώρου πρεσβυτέρου Ῥαϊθῶ, κειμένης ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῶν πατέρων, πρῶτον, ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι χρῶνται ταῖς δύο φύσεσιν ἐπὶ Χριστοῦ, ἵνα σαφηνίσωσι τὴν ἀλήθειαν τῆς ἐπὶ Χριστοῦ Θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος, καὶ τούτων τὴν ἀτρεψίαν καὶ ἐπιμονὴν καὶ ἀσυγχυσίαν φανερώσωσι. δεύτερον, ὅτι ὁ Νεστόριος χρῆται ταῖς δύο φύσεσιν, ἵνα φανερώσῃ δύο πρόσωπα, λαμβάνων κακούργως τὴν φύσιν ἀντὶ τῶν προσώπων, ὡς τυχὸν Παῦλος καὶ Θεόδωρος δύο φύσεις ἰδιοπεριόριστοι, σχέσει δέ τινι ἀλλήλους οἰκειωμένοι. τρίτον, ὅτι οἱ πιστοὶ τὰς δύο φύσεις ὁμολογοῦσιν οὐσιωδῶς ἡνωμένας ἑνώσει τῇ καθ᾽ ὑπόστασιν, ἀδιασπάστως ὅμως καὶ ἀσυγχύτως. ἘΞΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ὍΡΟΥ. δύο φύσεις, τὸ ἑτερογενὲς καὶ ἑτεροούσιον τῶν συνελθουσῶν δύο φύσεων, τῆς τε προλαβούσης Θεότητος καὶ τῆς προσληφθείσης ἀνθρωπότητος. τὸ δὲ οὐσιωδῶς, τὸ μὴ κατ᾽ εὐδοκίαν, ἤτοι μὴ κατὰ χάριν, ἢ κατ᾽ ἐνέργειαν, ἢ κατ᾽ ἀξίαν, ἢ κατ᾽ ἰσοτιμίαν, ἢ κατ᾽ αὐθεντίαν, ἢ ἀναφορὰν, ἢ σχέσιν, ἢ δύναμιν, ἢ ἑτέραν τινὰ σχετικὴν ἕνωσιν νοεῖσθαι τὴν τῶν δύο φύσεων ἕνωσιν, ἀλλ᾽ αὐτῇ οὐσίᾳ καὶ ὑποκειμένῳ καὶ πράγματι συνυφεστάναι ταύτην καὶ συντεθεῖσθαι. τὸ δὲ ἑνώσει τῇ καθ᾽ ὑπόστασιν· τὸ μὴ πρότερον διαπεπλάσθαι τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ οὕτως εἰς αὐτὴν ἐλθεῖν τὴν Θεότητα, ἀλλ᾽ ὅτι κατ᾽ αὐτὸ τὸ ὑφίστασθαι τὴν πρώτην ἀρχὴν ἥνωτο τῇ Θεότητι. τὸ δὲ ἀδιασπάστως ἅμα καὶ ἀσυγχύτως, σημαίνει τὸ μηδὲ κατατμηθῆναι τὰς συνελθούσας φύσεις διὰ τῆς ἑνότητος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἕνωσιν τούτων ἀεί τε καὶ ὡσαύτως διαπεφυλάχθαι, καὶ ἑκατέραν τῶν φύσεων μένειν ἀμειώτως ἐπὶ τῷ οὐσιώδει Ὅρῳ καὶ Λόγῳ. οἱ γὰρ Νεστοριανοί, ὥς φησιν Ἰωάννης ὁ Μαξέντιος ἐν τῷ τρίτῳ ἀναθεματισμῷ κατ᾽ αὐτῶν, οὐχ ὡμολόγουν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ Υἱὸν τῆς Παρθένου Μαρίας, ἑνώσει τῶν δύο προσώπων, ἤτοι τοῦ θείου τε καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου, καὶ ταύτην ἐκάλουν ἕνωσιν, ἢ ἑνότητα οὐσιώδη, ἢ προσωπικὴν, ὡσαύτως καὶ ἑταιρικὴν διὰ τῆς ἐνοικήσεως τοῦ Λόγου ἐν τῷ προσληφθέντι ἀνθρώπῳ, καὶ Λόγῳ ἑνωθέντι κατὰ διάθεσιν καὶ χάριν καὶ ἀξίαν καὶ συνάφειαν καὶ ἑταιρείαν. ἠρνοῦντο δὲ τὸν Θεὸν Λόγον ἐκ τῆς Παρθένου γεννηθῆναι, καὶ γεννηθέντα συνάψαι ἑαυτῷ τὴν ἀνθρωπότητα, καθ᾽ ἣν ἐκ Παρθένου φύσει γεγέννηται χωρὶς προσλήψεως νέας ὑποστάσεως, ἣν ἕνωσιν, ἢ ἑνότητα ἐν τῷ γεννᾶσθαι οἱ θεῖοι πατέρες ὀρθοδόξως οὐ μόνον καθ᾽ ὑπόστασιν, ἢ προσωπικὴν κατὰ διάφορον ἀπὸ τῶν Νεστοριανῶν ἔννοιαν, ἀλλὰ κατὰ φύσιν καὶ φυσικὴν ἐκαλέσαντο. οὐ γὰρ πρότερον ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖνος, πρὶν ἢ αὐτῷ τὸν Θεὸν Λόγον ἑνωθῆναι, οὔτε μὴν ἐλήφθη δι᾽ ἑταιρείαν ἀνθρώπινον πρόσωπον, ἀλλ᾽ αὐτὸς ὁ Θεὸς Λόγος χωρὶς ἀποβολῆς, ἢ τροπῆς, ἢ μειώσεως, ἢ συμμίξεως τῆς οἰκείας Θεότητος ἐγένετο σάρξ, τουτέστι τέλειος ἄνθρωπος, διὸ καὶ ἀνεθεμάτισαν οἱ πατέρες τοὺς ἀρνουμένους τὴν φυσικὴν καὶ κατ᾽ οὐσίαν ἕνωσιν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. ἐπειδὴ δὲ κακῶς λαμβάνουσι τὴν φυσικὴν καὶ οὐσιώδη ἕνωσιν οἱ Μονοφυσῖται, οἱ ὀρθόδοξοι καὶ αὐτοὺς ἀποστρέφονται καὶ ἀναθεματίζουσι. τέταρτον, ὅτι ὁ Σευῆρος καὶ Ἰουλιανὸς ὁ Ἁλικαρνασεὺς ἔλεγον μίαν φύσιν ἐπὶ Χριστοῦ, ἀλλ᾽ ὁ μὲν Ἰουλιανὸς ἔλεγε μίαν φύσιν ἄφθαρτον καὶ ἄνευ διαφορᾶς, ἤτοι ἀσύγχυτα τὰ μέρη, οὐδὲ τὸ ἀποτέλεσμα χωρὶς διαφορᾶς, ἐπειδὴ τὸ κρεῖττον ἅμα τῇ συναφείᾳ πρὸς τὸ ἑαυτοῦ ἰδίωμα τὸ ἧττον ἐν ἀκαρεῖ μεθήρμοσε τῆς κατ᾽ αὐτὸ φυσικῆς ἰδιότητος, ἤτοι τὸ χεῖρον μετετέθη εἰς τὸ κρεῖττον, τουτέστι τὸ φθαρτὸν εἰς τὸ ἄφθαρτον. ὁ δὲ Σευῆρος ἔλεγε μίαν φύσιν ἄφθαρτον καὶ διαφοράν, ἤτοι ἀσύγχυτα τὰ μέρη, μὴ μέντοι διαφόρους φύσεις, ὅθεν εἰς τὰ τοῦ Ἰουλιανοῦ οὐκ ἠρκέσθη, καθότι ἔβλεπον, ὅτι φανεροῦσιν σύγχυσιν καὶ σύμφυρσιν, ὅθεν δεχόμενος τὴν διαφορὰν τῶν φύσεων καὶ τῶν ἰδιοτήτων, τὰς φύσεις, περὶ ἃς ἡ διαφορὰ καὶ αἱ ἰδιότητες θεωροῦνται, ἠρνεῖτο. καταγέλαστοι δὲ καὶ οἱ δύο, τοιαῦτα φρονοῦντες, εἶτα ἀντίκεινται ἄμφω τῇ ἐν Χαλκηδόνι ἁγίᾳ Συνόδῳ, ἐπειδὴ ἐκείνη τὰ μέρη εἶπε δύο, ὃν τρόπον διωρίσθη ἀνωτέρω, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα, ἤτοι τὴν ὑπόστασιν εἶπε μίαν. διηρέθησαν οὖν οἱ Αἱρετικοί· ἔλεγε δὲ κατὰ τὸν μοναχὸν καὶ σχολαστικὸν Λεόντιον τὸν Βυζάντιον ὁ Σευῆρος, εἰ μὴ γὰρ εἴπομεν αὐτὸν ἄφθαρτον, ἀλλὰ φθαρτόν, διαφορὰν εἰσάγομεν πρὸς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, διαφορᾶς δὲ εἰσαγομένης, δύο φύσεις ὁρίζονται ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τί ἀνάγκης μαχόμεθα τῇ Συνόδῳ, ἤτοι τῇ ἐν Χαλκηδόνι;

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ΄.

Περὶ ὧν Σευῆρος καὶ Ἰουλιανὸς Ἁλικαρνασεὺς ἐχειροτόνησαν, τελευτήσαντος Τιμοθέου, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Πατριαρχῶν, καὶ τῆς ἐξορίας αὐτῶν, καὶ περὶ Παύλου Ἀλεξανδρείας ὀρθοδόξου.

Διορε-

Διενεχθέντες Σεβῆρος καὶ Ἰουλιανὸς, καὶ τελευτήσαντος τοῦ Ἀλεξανδρείας Τιμοθέου, ὁ Σεβῆρος μετὰ τῶν ἐκ τοῦ μέρους αὐτοῦ ἐχειροτόνησαν Ἀλεξανδρείας Θεοδόσιόν τινα. ὁ δὲ Ἰουλιανὸς μετὰ τῶν ἐκ τοῦ μέρους αὐτοῦ, τινὰ Γαϊνᾶν. καὶ ἐπισκόπευσεν ὁ μὲν Γαϊνᾶς ἔτος ἓν, ὁ δὲ Θεοδόσιος ἔτη δύο, οὓς ἀμφοτέρους ἔφερον εἰς τὸ Βυζάντιον ὁ Ἰουστινιανὸς, καὶ διεχώρισαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ τέλος ἐξώρισαν αὐτοὺς εἰς διαφόρους τόπους, καὶ ἐχειροτονήθη Παῦλος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὀρθόδοξος, περὶ οὗ ῥηθήσεται κατωτέρω.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δʹ

Τί τὸ αἴτιον λέγεσθαι τοὺς Μονοφυσίτας καὶ Μονοθελήτας Ἀκεφάλους. καὶ περὶ τῶν καλουμένων ἀπὸ τῶν Αἱρεσιαρχῶν Σεβήρου, Θεοδοσίου, Ἰακώβου Σύρου τοῦ καὶ Ζανζάλου, ἢ Τζαντζάλου, Ἰουλιανοῦ καὶ Γαϊνᾶ, Σεβηριανῶν, Θεοδοσιανῶν, Ἀφθαρτοδοκιτῶν, Ἰακωβιτῶν, ἐν οἷς καὶ οἱ Μονοφυσῖται Ἀρμένιοι οἱ καὶ Χατζάριοι, καὶ Γαϊανιτῶν, οἷς ἠκολούθησαν οἱ λεγόμενοι Αἰγύπτιοι Κόπται.

Ἰστέον δὲ, ὅτι ὁ Σεβῆρος ἔγραψε καὶ εἰς Ἰουστινιανὸν καὶ Θεοδώραν, καὶ ἦλθε καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ Ἀνθίμου, καὶ καυχᾶται εἰς μίαν αὐτοῦ ἐπιστολὴν, ὅτι εὑρὼν τῆς ὁμοίας αὐτῷ δόξης τὸν Ἄνθιμον, ἔπεισεν αὐτὸν παραιτήσασθαι τὸν θρόνον, καὶ μὴ ἀφιέναι τὴν γνώμην αὐτοῦ, ἐδιώχθη ὅμως καὶ ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ τέλος πάντων, οἱ ἑκάστης Διοικήσεως Πατριάρχαι συνεφώνουν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν, οἵ τε Ἐπίσκοποι ἀκολουθοῦντες τοῖς ἰδίοις Ἐξάρχοις, ἐκήρυττον τὰς τέσσαρας Συνόδους ἐπ' Ἐκκλησίας, ἔμεναν δὲ οἱ Μονοφυσῖται καὶ ὄντες καὶ λεγόμενοι Ἀκέφαλοι, πρῶτον, ὅτι καθὼς ὁ Λεόντιος λέγει, ὁ μογγὸς δεξάμενος τὸ Ἑνωτικὸν Ζήνωνος, ἔλαβε καὶ τὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας, διὰ τὴν ὑπερβολὴν ὅμως τοῦ μίσους ὅπερ εἶχον τινὲς εἰς τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον, ἀπεσχίσθησαν ἐξ αὐτοῦ, καὶ οὐ συνεκοινώνουν αὐτῷ, ὡς μὴ φανερῶς ἀναθεματίζοντι τὴν Σύνοδον, καὶ ὠνομάσθησαν οἱ τοιοῦτοι Ἀκέφαλοι, διότι τῷ ἰδίῳ Πατριάρχῃ οὐκ ἐπείθοντο, ἀλλ' ἀπεσχίζοντο. ὁρῶν δὲ ὁ μογγὸς τὸν λαὸν σχιζόμενον, ἀνεθεμάτισε φανερὰ τὴν Σύνοδον, ἀλλὰ πάλιν ἐσχίζοντο, διὰ τὸ μὴ πεποιηκέναι τοῦτο αὐτὸν εὐθὺς, ὅτε ἐδέχθη τὸ Ἑνωτικόν. δεύτερον, ὅτι καὶ ὁ μετὰ τὸν Μογγὸν Ἀθανάσιος δεξάμενος τὸ Ἑνωτικὸν, ἀνεθεμάτισε τὴν Σύνοδον, ἀλλὰ διότι ἐδέχετο τὸν Μογγὸν, ἀπεσχίζοντο καὶ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἐλέγοντο πάλιν Ἀκέφαλοι. τρίτον, ὅτι ὡς λέγει ὁ Κάλλιστος Νικηφόρος εἰς τὸ ὄγδοον κεφάλαιον τοῦ δεκάτου ἑβδόμου βιβλίου, καὶ οἱ Μοναχοὶ εἰς τὸν πρὸς τὸν Ἀγαπητὸν Ῥώμης λίβελλον κατὰ Σεβήρου, Ζωόρα καὶ Πέτρου, εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἐποίησαν οἱ τοιοῦτοι Αἱρετικοὶ ἀρρητουργίας, ὡς καὶ ὁ Σεβῆρος ἐποίει μαγείας, ἤτουν μαγγανείας εἰς τὴν Δάφνην, καὶ ἐποίουν καὶ παρασυναγωγὰς, καὶ παρασυνάξεις, καὶ ἐκαινοτόμουν καὶ παραβαπτίσματα, βαπτίζοντες εἰς τὰς οἰκίας παρανόμως, καὶ οὐκ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. ὅθεν ἔλεγεν ὁ λαὸς εἰς τὴν ἐπὶ Μηνᾶ Σύνοδον, τοὺς κατ' οἶκον βαπτίζοντας, τοὺς λάθρα τὰ τοῖς Κανόσιν ἀπηγορευμένα διαπραττομένους, τοὺς παρασυνάξεις καὶ παραβαπτίσματα ποιοῦντας ἔξω βάλε. ὡς οὖν τὰ τοιαῦτα παρὰ γνώμην ποιοῦντες τῆς Ἐκκλησίας, Ἀκέφαλοι ὠνομάσθησαν. τέταρτον, ὅτι εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὡς εἴρηται, ἐσχίσθησαν ὅτε Σεβῆρος καὶ Ἰουλιανὸς περὶ φθαρτοῦ καὶ ἀφθάρτου, καὶ ὅσοι ἠκολούθουν Σεβήρῳ καὶ Θεοδοσίῳ ἐλέγοντο πρῶτον Σεβηριανοὶ, εἶτα Θεοδοσιανοὶ καὶ Ἀφθαρτοδοκῖται, οἵτινες ὕστερον ἠκολούθησαν Ἰακώβῳ τῷ Σύρῳ τῷ ἐπιλεγομένῳ Ζανζάλῳ ἢ Τζαντζάλῳ, οὗτινος εἰς τὰ πάντα ἤκουσαν οἱ Σύροι, καὶ λέγονται Ἰακωβῖται καὶ οἱ Ἀρμένιοι, ὅμως ἔχουσιν οὗτοι τὸ πρωτότυπον ὄνομα μόνον Μονοφυσῖται, εἰ καὶ διῃρέθησαν καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ ἀναμεταξὺ αὐτῶν, Χατζάριοι ὀνομαζόμενοι, ἤγουν σταυρωτοὶ, ἐπειδὴ Χάκι ὁ Σταυρὸς συριστὶ, καὶ αὐτοὶ λέγουσι τὸ, ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς. ὅσοι δὲ ἠκολούθησαν Ἰουλιανῷ καὶ Γαϊνᾷ ὠνομάσθησαν Γαϊανῖται, καὶ ὑπὸ τοῦ Δαμασκηνοῦ ὀνομάζονται Αἰγύπτιοι, οἱ γὰρ Κόπται τούτοις ἠκολούθησαν. ὡς οὖν διαφόρως ἀποσχισθέντες ἀπ' ἀλλήλων, λέγονται Ἀκέφαλοι, καὶ ὡς μίαν θέλησιν λέγοντες οἱ αὐτοὶ ἐπὶ Χριστοῦ, λέγονται καὶ Μονοθελῖται.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Εʹ.

Περὶ Θεμιστίου τοῦ γενομένου Αἱρεσιάρχου τῶν Ἀγνοϊτῶν, καὶ τῆς Αἱρέσεως αὐτῶν, ἀπόσχισμα οὔσης τῶν Θεοδοσιανῶν, καὶ τὴν ἀρχὴν ἐχούσης ἀπὸ Ἀρείου.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Θεμίστιος ἐγένετο Αἱρεσιάρχης τῶν Ἀγνοϊτῶν, εἶχε δὲ ἡ τοιαύτη Αἵρεσις τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τοῦ Ἀρείου, καὶ ἀπόσχισμα ἦν τῶν Θεοδοσιανῶν κατὰ τὸν Δαμασκηνόν. ἔλεγε δὲ ἡ Αἵρεσις, ὅτι ὁ Χριστὸς οὐκ οἶδε τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως, κακῶς ἐννοοῦντες τὰ οἰκονομικῶς παρὰ τοῦ Σωτῆρος εἰρημένα, πῶς δὲ ἐννοεῖται τὸ ῥητὸν, φησὶν ὁ Χρυσόστομος εἰς τὸν πέμπτον Τόμον, λόγῳ ἑκατοστῷ δεκάτῳ ἑβδόμῳ, ἀγνοεῖ τοίνυν κατὰ τὸ σχῆμα τῆς ἀνθρωπότητος ὁ γινώσκων τὰ πάντα κατὰ τὴν δύναμιν τῆς Θεότητος.

καὶ

καὶ Ὁμιλίᾳ ἑξηκοστῇ ἑβδόμῃ εἰς τὸν Ματθαῖον φησί, τῷ μὲν οὖν εἰπεῖν, οὐδὲ οἱ Ἄγγελοι, ἐπεστόμισεν αὐτοὺς, ὥστε μὴ ζητῆσαι μαθεῖν ὅπερ ἐκεῖνοι οὐκ ἴσασι, τῷ δὲ εἰπεῖν, οὐδὲ ὁ Υἱὸς, κωλύει οὐ μόνον μὴ μαθεῖν, ἀλλὰ μηδὲ ζητῆσαι. οὐκ ἔστι γὰρ κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. ὅθεν ὁ Ἀλεξανδρείας Εὐλόγιος παρὰ Φωτίῳ κατὰ Ἀγνοϊτῶν φησὶν, οὔτε κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, πολλῷ δὲ μᾶλλον οὔτε κατὰ τὸ θεῖον ἀγνοεῖν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν οὔτε τὸν τάφον τοῦ Λαζάρου, οὔτε τὴν τέλειον ἡμέραν. λέγεται δὲ ἀγνοεῖν τὸν Θεὸν καίτινα, ἅπερ θέλει ἀναφέρειν ἡμᾶς εἰς αὐτὸν, ὅθεν πρὸς Φιλιππησίους ὁ Παῦλος, τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν Θεόν. καὶ ἄλλος φησὶ, ταύτας ἐπιγινώσκει τὰς εὐχὰς ὁ Θεὸς, τὰς δὲ ἄλλας οὐκ οἶδεν, οὐκοῦν τοιαῦτα εὔχεσθε, ὥστε ἐπιγινώσκεσθαι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ς'.

Περὶ τοῦ τίνες συνέγραψαν κατὰ πασῶν τῶν Αἱρέσεων, καὶ περὶ Ἡσαΐου καὶ Ἰωάννου Φιλοπόνου τοῦ Τριθεΐτου, ἐξ ὧν Ἡσαϊανοὶ καὶ Τριθεῖται, καὶ τῆς Αἱρέσεως αὐτῶν, καὶ τῆς κατ' αὐτῆς θεολογίας τῶν ἁγίων πατέρων, ἤτοι τοῦ ὀρθοῦ δόγματος τῆς ἁγίας Τριάδος.

Κατὰ τούτων πάντων ἔγραψε μάλιστα ὁ Ἀντιοχείας Ἐφραὶμ, Εὐλόγιος ὁ Ἀλεξανδρείας, καὶ ὁ Εὐθύμιος εἰς τὴν Πανοπλίαν. χρηματίσαντες οὖν οἱ αὐτοὶ Εὐτυχιανοὶ, Διοσκορῖται, Σεβηριανοὶ, Θεοδοσιανοὶ, Γαϊανῖται, Ἀγνωῖται, Ἰακωβῖται, Μονοφυσῖται, Ἀφθαρτοδοκῆται, Αἰγύπτιοι, Χατζάριοι, καὶ ὕστερον Μονοθελῆται. ἐλέγοντο Ἀκέφαλοι, θαῦμα ὅμως μέγα πῶς οἱ λεγόμενοι Ἀκέφαλοι ἐχωρίσθησαν εἰς τόσας κεφαλὰς κατὰ τὴν λερναίαν Ὕδραν τὴν πολυκάρηνον. σημειοῖ δὲ ὁ Λιμπεράτος, ὅτι εἰς τὴν Παλαιστίνην ἐχειροτονήθη Ἡσαΐας τὶς Ἐπίσκοπος, καὶ ἐστάλη εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὅθεν οἱ Ἀκέφαλοι Ἡσαϊανοὶ ἐκλήθησαν, καὶ οὕτω λέγονται οἱ αὐτοὶ καὶ Τριθεῖται ἀπὸ Ἰωάννου Ἀλεξανδρέως τοῦ Φιλοπόνου τοῦ Τριθεΐτου, ἅτε δὴ οὗτος τρεῖς Θεοὺς εἶναι συνεχώρει, καὶ κατὰ τῆς τετάρτης Συνόδου ἐφλυάρει. ὡς γὰρ ὁ Φώτιος λέγει ἀναγνώσει εἰκοστῇ τετάρτῃ, ἔλεγε Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ὁμοφυῆ, καὶ Θεὸν ἕνα, καὶ μίαν Θεότητα, ἐβλασφήμει δὲ λέγων μερικὰς οὐσίας καὶ ἰδικὰς θεότητας, καὶ ἰδικὰς φύσεις. ἐγένετο δὲ τῆς Αἱρέσεως ἡ ἀρχὴ οὕτως, ἐκινήθη εἰ ταὐτὸν φύσις καὶ ὑπόστασις, καὶ ἀπεκρίνατο ὁ Φιλόπονος, ὅτι ἐπὶ τῆς ἁγίας Τριάδος ἐστὶν εἰπεῖν φύσιν μερικὴν ἑκάστου προσώπου, καὶ φύσιν καθόλου, ἤτοι κοινὴν τῶν τριῶν προσώπων, ὅπερ φανερά ἐστι βλασφημία, καθότι ἐπὶ τῆς ἁγίας Τριάδος οὐκ ἔστι κοινὴ οὐσία, ἀλλὰ μία τῷ ἀριθμῷ, ὅθεν τὰ τρία πρόσωπα λέγομεν οὐ μόνον μιᾶς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ μίαν οὐσίαν. διαιροῦνται γὰρ τὰ πρόσωπα ἡνωμένως, ἐπειδὴ μία οὐσία, καὶ ἑνοῦνται διαιρετῶς, ἐπειδὴ ἄλλη ὑπόστασις τοῦ Πατρὸς, ἄλλη τοῦ Υἱοῦ, καὶ ἄλλη τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅθεν πιστεύομεν ὅτι ἐστὶ ἓν, καὶ εἰσὶ τρία. καὶ εἰσὶ τρία, καὶ ἐστὶν ἕν. τρία πρόσωπά εἰσι, καὶ εἰσὶ τὰ τρία μία οὐσία. μία οὐσία ἐστὶ, καὶ ἐστὶν ἡ μία οὐσία τρία πρόσωπα, ὅθεν καὶ ἕνα Θεὸν πιστεύομεν, ἐπειδὴ τὰ τρία πρόσωπα ἐστὶ μία οὐσία τῷ ἀριθμῷ. ἔλεγον ἔτι ὁ αὐτὸς, ὅτι καὶ τὰς ψυχὰς μὴ λαμβάνειν τὰ ἴδια σώματα, ἀλλὰ ἕτερα, καθότι ἡ ὕλη φθείρεται ἅμα τῷ εἴδει αὐτῆς. ἐναντίον δὲ εἰς τοῦτο ἔγραψε Λεόντιος ὁ σχολαστικὸς ὑψηλότατα, καὶ Δαμασκηνὸς ὁ Ἰωάννης ἐν τῷ περὶ Αἱρέσεων, ἀλλὰ καὶ ὁ Πισίδης Γεώργιος σκώπτων εἰς τὸν ἴδιον Φιλόπονον, μετὰ μὲν τῶν ὀρθοδόξων συγχωροῦντα δύο φύσεις εἰς τὸν Χριστὸν, ἀνθρωπότητα καὶ Θεότητα, βλασφημοῦντα δὲ καὶ μετὰ τὴν ἕνωσιν μὴ μένειν ἔτι τὰς δύο φύσεις, ἀλλὰ γεγονέναι μίαν σύνθετον φύσιν, καθὼς φλυαρεῖ ἡ Αἵρεσις τῶν Μονοφυσιτῶν, ναὶ δὴ καὶ τῶν Μονοθελητῶν. ἰαμβίζων οὖν ὁ Πισίδης, οὕτω κατεγέλα τοῦ Φιλοπόνου.

Ψηφίζεται θάτερον μίαν τε καὶ μίαν,
εἰ γὰρ μίαν τε καὶ μίαν λέγεις μίαν,
γέλως τὸ λεχθὲν γίγνεται καὶ παιδίοις.

καὶ ἔχει ἡ ἔννοια οὕτως, εἰ ὁμολογεῖς ὦ Φιλόπονε δύο φύσεις εἰς τὸν Χριστὸν, πῶς πάλιν τὰς δύο συστέλλεις εἰς μίαν; διότι ἡ μία καὶ μία γίνονται δύο, καὶ οὐχὶ πάλιν μία. ἀλλὰ καὶ Θεοδόσιος μοναχὸς, καὶ Κόνων, καὶ Εὐγένιος ἐπὶ τοῦ μετὰ Ἰουστινιανὸν Ἰουστίνου, καίτοι κατὰ Φιλόπονον καὶ Σεβῆρον Μονοφυσῖται ὄντες, ἔγραψαν κατὰ τῶν βλασφημιῶν τοῦ Φιλοπόνου, ὡς Φώτιος ἀναγνώσει εἰκοστῇ δευτέρᾳ καὶ εἰκοστῇ τρίτῃ. κατὰ δὲ μονοφύσεως ἔγραψε Νικίας μοναχὸς, Φωτίου ἀναγνώσει πεντηκοστῇ. καὶ Εὐλόγιος Ἀλεξανδρείας, Φωτίου ἀναγνώσει διακοσιοστῇ εἰκοστῇ πέμπτῃ, διακοσιοστῇ εἰκοστῇ ἕκτῃ, καὶ διακοσιοστῇ εἰκοστῇ ἑβδόμῃ. οὕτω μὲν ἡ μονόφυσις ἀρξαμένη τὸ πρῶτον ἀπὸ τοῦ Ἀρείου, καὶ δεύτερον ἀπὸ τοῦ Ἀπολιναρίου, καὶ πολυπλασιασθεῖσα, εἰς τριθεΐαν κατήντησε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Περὶ τῶν αἰτιῶν τῆς καθαιρέσεως Παύλου τοῦ Ἀλεξανδρείας· καὶ περὶ Ζωΐλου καὶ τοῦ μετ᾽ αὐτὸν Ἀπολιναρίου τῶν Ἀλεξανδρείας Πατριαρχῶν.

Ὁ Ἀλεξανδρείας Παῦλος πορευόμενος εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπὸ Βυζαντίου, καὶ παραγγελίαν ἔχων ἀπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἵνα ἐπιμεληθῇ μεταφέρειν τοὺς Μονοφυσίτας εἰς τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν, ἔλαβε καὶ Ἀρσένιόν τινα Σαμαρείτην μέν, ἀλλὰ διὰ δόξαν Χριστιανὸν γεγονότα, ὑπηρετεῖν αὐτῷ εἰς τὰ παρηγγελμένα. ὁ δὲ Παῦλος εὗρεν ἐπιστολάς τινας γράμμασιν αἰγυπτιακοῖς γεγραμμένας, καὶ ὑπωπτεύθη ἵνα μὴ πάθῃ τὰ ὅμοια τῷ Πρωτερίῳ, ὅθεν πιάσας Ψόην τινὰ Διάκονον, παρέδωκεν αὐτὸν Ῥύδωνι τῷ Ἐπάρχῳ Αἰγύπτου βασανίσαι αὐτόν, ὡς λέγει ὁ Προκόπιος εἰς τὰ ἀνέκδοτα, ἀποκτεῖναι αὐτόν. ὁ δὲ ῥηθεὶς Ἀρσένιος χάριν δῆθεν τοῦ χαροποιῆσαι τὸν Παῦλον συνεργεῖ καὶ θνήσκει ὑπὸ τῶν πολλῶν τιμωριῶν ὁ Ψόης. ἐλθόντων δὲ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, καὶ θρηνούντων τὸν ἄδικον θάνατον εἰς τὸν Βασιλέα, ἀπέστειλεν ὁ Βασιλεὺς Λιβέριόν τινα Πατρίκιον Ἔπαρχον Ἀλεξανδρείας, ὅστις ἐξετάσας, εὗρεν αἰτίους τοῦ θανάτου τοῦ Ψόη καὶ τοὺς τρεῖς, ὅθεν τὸν μὲν Ῥύδωνα καὶ Ἀρσένιον ἀναγόντος τοῦ Λιβερίου εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὁ Βασιλεὺς τοῦ μὲν ἀφαιρεῖται τὴν κεφαλήν, τὸν δὲ ἀνεσκολόπισε τὸν Σαμαρείτην, ὁ δὲ Παῦλος ἐξορίζεται εἰς τὴν Γάζαν, εἰς ἣν Ὑπάτιος ὁ Ἐφέσου καὶ Ἐφραὶμ ὁ Ἀντιοχείας καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Πέτρος, τοῦ Βασιλέως Πελάγιον τὸν Ἀρχιδιάκονον καὶ ἀποκρισιάριον τοῦ Πάπα πέμψαντος μετὰ γραμμάτων πρὸς αὐτούς, ἀπῆλθον, καὶ κατακρίναντες τὸν Παῦλον κατὰ πρόσωπον, ἐκάθηραν αὐτόν, λαβόντες καὶ τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ. προστίθησιν ὅμως ὁ Προκόπιος, ὅτι ὁ Παῦλος ἐπανελθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ὑποσχεθεὶς χρήματα τῷ Ἰουστινιανῷ, ἤλπιζε λήψεσθαι πάλιν τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἀλλὰ Βιγίλιος εἰς τὸ Βυζάντιον εὑρισκόμενος, ἐκώλυσε τοῦτο, εἰπών, ὅτι οὐ δύναται μεταβάλλειν τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, λέγων ἰδίαν ἀπόφασιν τὴν τοῦ Πελαγίου μετὰ τῶν Ἀρχιερέων κρίσιν. καὶ ταῦτα μὲν ὁ Προκόπιος εἰς τὰ ἀνέκδοτα. ἀληθέστερος ὅμως δοκεῖ ὁ Θεοφάνης, ὅστις λέγει, ὅτι τῷ δεκάτῳ πέμπτῳ ἔτει Ἰουστινιανοῦ ὁ Παῦλος διὰ τὸ μνημονεῦσαι Σεβήρου τοῦ Αἱρετικοῦ, ἐξεβλήθη τῆς Ἐπισκοπῆς ὀργῇ τοῦ Βασιλέως, καὶ ἐλθὼν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα διέτριβεν. ὁπωσδήποτε οὖν ὁ Παῦλος ἐξωσθείς, ἀποκατέστη Ζωΐλος εἰς Ἀλεξάνδρειαν, μεθ᾽ οὗ ἐγένετο Ἀπολινάριος ὁ ἐπὶ τῆς πέμπτης Συνόδου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Περὶ τῆς τελευτῆς Ἐφραὶμ τοῦ Ἀντιοχείας, καὶ προβιβασμοῦ Δομνίνου εἰς τὸν θρόνον, καὶ τελευτῆς καὶ ἁγιότητος Πέτρου Ἱεροσολύμων, καὶ τῶν ἐτῶν τῆς Ἀρχιερατείας αὐτοῦ, καὶ προβιβασμοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ Μακαρίου, εἶτα Εὐστοχίου.

Ἐν τούτοις δέ, ἀπέθανε καὶ ὁ Ἀντιοχείας Ἐφραίμ, καὶ γίνεται Ἀντιοχείας ὁ Δομνῖνος, καὶ τελευτᾷ καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Πέτρος, πατριαρχεύσας χρόνους εἴκοσι, καὶ γίνεται Ἱεροσολύμων ὁ Μακάριος. ὅσα δὲ πρὸ τῆς τελευτῆς τοῦ Πέτρου προεφητεύθησαν, διηγεῖται τινὰ τούτων ὁ τρισόλβιος Ἱεροσολύμων Σωφρόνιος. Κατῴκει εἰς τὸ Σίναιον ὄρος ὁ Ἀββᾶς Γεώργιος, νηστευτὴς λίαν ὢν καὶ ἐνάρετος, οὗτος ἐπεθύμησε μεταλαβεῖν ἔνδον ἐν τῷ Ναῷ τῆς Χριστοῦ Ἀναστάσεως, καὶ ὢ τοῦ θαύματος, εὑρέθη παρὼν εἰς τὴν σύναξιν, καὶ ἐκοινώνησε διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Πέτρου τῶν θείων Μυστηρίων, καὶ μετὰ τὴν κοινωνίαν λέγει ὁ Πέτρος πρὸς τὸν συγκάθεδρον αὐτοῦ τὸν Μηνᾶν, πότε ἦλθεν ὁ Ἀββᾶς οὗτος ὁ Σιναΐτης, καὶ ἐκεῖνος εἶπε, δι᾽ εὐχῶν σου, καὶ ἐγὼ νῦν αὐτὸν εἶδον. ποίησον λοιπόν, ἔφη ὁ Πέτρος, ἵνα μείνῃ φαγεῖν μεθ᾽ ἡμῶν παξαμάν. προσεκαλέσατο οὖν αὐτὸν ὁ Μηνᾶς, καὶ ὁ Γεώργιος ἀπεκρίθη, γενηθήτω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ προσδεξάμενος καὶ προσκυνήσας, ἐν τῷ ἅμα εὑρέθη εἰς τὴν κέλλαν αὐτοῦ. εἰς τὴν ὥραν δὲ τῆς τραπέζης ἐζήτουν τὸν Ἀββᾶν Γεώργιον, καὶ ἐν οὐδενὶ μέρει ἐφαίνετο, ὅθεν ὡς ἀπειθὴς κατηγορήθη, καὶ μεταταῦτα ἀπέστειλεν ὁ Πατριάρχης εἰς τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Φαρὰν τὸν Ἀββᾶν Φωτεινὸν μετὰ γραμμάτων εἰς τοὺς πατέρας, ἵνα ἀποστείλωσιν αὐτῷ τὸν Γεώργιον. ἐθαύμασαν δὲ οἱ πατέρες ἰδόντες τὰ γεγραμμένα, καὶ ὡμολόγησαν ἐν καθαρῷ τῷ συνειδότι, ὅτι ὁ γέρων Ἀββᾶς οὐκ ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ Σινᾶ, ἀλλὰ ἐκεῖ πάντοτε εὑρίσκετο. καὶ πρὸς ἀπολογίαν τε καὶ ἀθῴωσιν ἐστάλθησαν τρεῖς Ἱερομόναχοι ὁ Ἀββᾶς Στέφανος ὁ Καππαδόκης, ὁ Ἀββᾶς Ζώσιμος καὶ ὁ Ἀββᾶς Δουλίτιος πρὸς τὸν Πατριάρχην, πρὸς ὃν ἔγραψε καὶ αὐτὸς ὁ Γεώργιος λέγων, συγχώρησόν μοι σεβασμιώτατε πάτερ, ἑβδομήκοντα χρόνοι εἰσὶν ἀφ᾽ οὗ δὴ οὐκ ἐξῆλθον ἀπὸ τοῦ Σινᾶ ὄρους, οὔτε εἰς τὴν Παλαιστίνην ἀπῆλθον, εἰ δὲ ἦλθον, οὐκ ἠτίμασα αὐτὸν τὸν Ἄγγελόν σου, πλὴν ἡ μακαριότης σου γινωσκέτω, ὅτι μετὰ ἓξ μῆνας ἐλευσόμεθα

εἰς τὴν

εἰς τὴν συνάντησιν τοῦ Κυρίου, κἀκεῖ ὁμοῦ συνεσόμεθα, καὶ δήπουθεν μετὰ τοὺς ἓξ μῆνας ἑκάτερος ἀπέθανε, καὶ πέρας ἔλαβεν ἡ προφητεία τοῦ Ἀββᾶ Σιναΐτου Γεωργίου. Ἐξεβλήθη ὁ Μακάριος, καὶ ἐγένετο Ἱεροσολύμων ὁ Εὐστόχιος, οὗ οἱ ἀποκρισιάριοι ἦσαν εἰς τὴν πέμπτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Περὶ τῆς μάχης Σιλβερίου καὶ Βιγιλίου τῶν Παπῶν, καὶ τοῦ αἰτίου καὶ τοῦ τρόπου καὶ μέσου δι' ὧν ἐξεβλήθη τοῦ θρόνου, καὶ ἐξωρίσθη, καὶ ἐτελεύτησεν ἐν τῇ ἐξορίᾳ ὁ Σιλβέριος, καὶ ἀντεισήχθη Βιγίλιος.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ῥώμης Ἀγαπητοῦ, ἐγένετο Πάπας Ῥώμης εἰς τοὺς πεντακοσίους τριάκοντα καὶ ἑπτὰ χρόνους ὁ Σιλβέριος Ὑποδιάκονος, υἱὸς Ὁρμίσδου τινὸς Ἐπισκόπου, ἢ Πάπα. ἐβασίλευε δὲ εἰς μὲν τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ μέγας Ἰουστινιανός, εἰς δὲ τὴν Ἰταλίαν ἦν ὁ Θεοδώρατος. ἐπειδὴ δὲ ἦν ἀναγκαία συνήθεια βεβαιοῦσθαι τοὺς Πάπας ὑπὸ μόνων τῶν Αὐτοκρατόρων, ὁ Θεοδώρατος διαφθαρεὶς ὑπὸ τοῦ Σιλβερίου δώροις, ἐβίασε τὴν ἐν Ῥώμῃ Σύνοδον καὶ ἐψηφίσατο αὐτὸν τὸν Σιλβέριον, εἶπε γάρ, ὅτι ὅστις οὐ συναινέσει τῇ χειροτονίᾳ, ξίφει ἀποκτείνεται. εἰς γὰρ τὴν ἐκλογὴν τινὲς μὲν οὐχ ὑπέγραψαν, φυλάττοντες τὴν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα παλαιὰν συνήθειαν, τινὲς δὲ ὑπέγραψαν, ἀλλ' εἰς τὴν χειροτονίαν πάντες διὰ τὸν φόβον τοῦ Ῥηγὸς ὑπέγραψαν, καὶ μάλιστα ἵνα ᾖ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἕνωσις τῆς πίστεως. ταῦτα Λιμπεράτος, κεφαλαίῳ εἰκοστῷ δευτέρῳ. ὁ δὲ Πλάτινας λέγει, ὅτι Σιλβέριος τὸ γένος Καμπανός, οὗ πατὴρ Ὁρμίσδας, κατὰ προσταγὴν Θεοδωράτου ἐγένετο Πάπας. καὶ γὰρ εἰ καὶ πρότερον συνήθεια ἦν βεβαιοῦσθαι τοὺς Πάπας ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος, ἀλλ' αἱ ἀπειλαὶ τοῦ Θεοδωράτου ἴσχυσαν μᾶλλον τοῦ Βασιλέως διὰ τὸν φόβον τοῦ θανάτου, καὶ γέγονεν ὁ πόλεμος διὰ τοῦτο καὶ διὰ τὴν Ἀμαλασούνθην Ἰουστινιανοῦ κατὰ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Γότθων. ὁ δὲ Εὐάγριος λέγει, ὅτι ὁ Βελισάριος τὸν Σιλβέριον γνοὺς ἐπίβουλον τῶν Ῥωμαίων, ἐξώρισε, καὶ ἀντεισήχθη ὁ Βιγίλιος. ὅμως ὁ Λιμπεράτος ἱστορεῖ, ὅτι ἡ γυνὴ τοῦ Ἰουστινιανοῦ Θεοδώρα, ἐπειδὴ ἦν εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν Ἀκεφάλων, καὶ ἐξεβλήθη ὁ αἱρετικὸς Ἄνθιμος ἀπὸ τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ δὴ καὶ καθῃρέθη καὶ ἀνεθεματίσθη καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Σεβῆρος, ἔγραψε πρὸς τὸν Ῥώμης Σιλβέριον, ἵνα φανῇ συμβοηθὸς τοῦ Ἀνθίμου καὶ κατήγορος τοῦ Μηνᾶ. ἀποβαλόντος δὲ τοῦ Σιλβερίου τὸ ζήτημα ὡς αἱρετικόν, περιποιεῖται ἡ Βασίλισσα Βιγίλιον τὸν Ἀρχιδιάκονον, ὃς ἦν εἰς τὸ Βυζάντιον ἀποκρισιάριος τοῦ Σιλβερίου, καὶ ζητεῖ παρ' αὐτοῦ τοῦτο, ὅτι εἰ φανείη, ὅσον τὸ καθ' αὐτὸν δηλονότι, κατήγορος τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, καὶ ἀνακαλέσῃ τὸν Ἄνθιμον καὶ τὸν Σεβῆρον δι' οἰκείας ἐπιστολῆς εἰς τὴν τιμὴν αὐτῶν, καὶ ἁπλῶς βεβαιώσῃ τὰ δόγματα τῶν Ἀκεφάλων, ἐνεργῆσαι καὶ αὐτὴν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν Πάπαν, καὶ δοῦναι αὐτῷ καὶ ἑπτὰ κεντηνάρια χρυσίου. ὁ δὲ Βιγίλιος ἡδυνθεὶς εἴς τε τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ χρυσίον, ἐδέξατο τὸν λόγον μετὰ χαρᾶς, καὶ ὑπέσχετο τῇ Βασιλίδι ποιῆσαι ὅσα εἶπεν αὐτῷ. ὅθεν ἡ Αὐγοῦστα ἔπεμψε δύο κεντηνάρια χρυσίου τῷ Βελισαρίῳ, ὄντι τότε Στρατηγῷ κατὰ τῶν Γότθων εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ δὴ καὶ ἔγραψεν αὐτῷ ἐξευρεῖν τρόπον, καὶ ἐκβαλεῖν τοῦ παπάτου τὸν Σιλβέριον, ἀποκαταστῆσαι δὲ Πάπαν τὸν Βιγίλιον, πέμψασα ὁμοῦ καὶ τὸν Βιγίλιον ἐκεῖσε. συγκατένευσε δὲ ὁ Βελισάριος εἰς τὰ παρὰ τῆς Αὐγούστης προσταττόμενα, εἰπών, δότω λόγον τῷ Θεῷ ὁ αἴτιος τῆς ἀποβολῆς τοῦ Σιλβερίου, καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἠσχολεῖτο εἰς τὰ πολεμικά, γράφει εἰς τὴν Ῥώμην πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Ἀντωνίναν, ὡς λέγει ὁ Πλάτινας, ἵνα κρίνῃ τὸν Σιλβέριον, ἢ καθὼς λέγουσιν ἄλλοι, μόνος αὐτὸς ὁ Βελισάριος ἔκρινεν αὐτόν, καθίσας εἰς τὸ λεγόμενον Πινκιανὸν παλάτιον εἰς τὴν Ῥώμην, ἔνθα τινὲς ἐμαρτύρησαν, ὅτι ὁ Σιλβέριος ἔγραψε Γότθοις εἰσελθεῖν εἰς τὴν Ῥώμην. ἔκραξε δὲ ὁ Βελισάριος τὸν Κλῆρον εἰς τὸ παλάτιον, ἔκραξεν ἐκεῖσε καὶ τὸν Σιλβέριον, ἠκολούθει δὲ καὶ ὄχλος πολύς, ἀλλ' ἦν ὁ Σιλβέριος ἐμποδιζόμενος καταπετάσματί τινι τοῦ μὴ θεωρεῖσθαι, εἰσῆλθον δὲ εἰς τὸν Στρατηγὸν ὁ Σιλβέριος καὶ ὁ Βιγίλιος μόνοι, καὶ εὐθὺς εἷς Ὑποδιάκονος ἀφείλετο τὸν Μανδύαν, καὶ ἔτι καὶ τὸ Ὠμοφόριον ἀπὸ τοῦ τραχήλου τοῦ Σιλβερίου, εἶτα εἴς τι δῶμα ἀναβιβάσας αὐτόν, ἐνέδυσεν αὐτὸν τὰ μοναχικὰ ἄμφια. εἶπε δὲ μετὰ ταῦτα εἰς τὸν Κλῆρον Σίξτος τις Διάκονος, ὅτι τὸν Σιλβέριον ἐποίησαν Μοναχόν, καὶ ἔχουσιν αὐτὸν καὶ εἰς φύλαξιν. ἐγένετο δὲ προσταγή, ἵνα ἐκλέξωνται ἄλλον Πάπαν, ἀποκατέστη δὲ Πάπας ὁ Βιγίλιος, καθότι ᾔδεισαν τὴν γνώμην τοῦ Βελισαρίου ῥέπουσαν εἰς τοῦτο, τὸν δὲ Σιλβέριον ἐξώρισαν εἰς τὰ Πάταρα τῆς Λυκίας, διὰ μεσιτείας ὅμως τοῦ Ἐπισκόπου Παταρῶν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα ἐλυτρώθη ὁ Σιλβέριος, καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὴν Ῥώμην. ἀλλ' ὁ Βιγίλιος ἐνεργεῖ εἰς τὸν Βελισάριον, καὶ ἐξορίζεται ὁ Σιλβέριος παρανομώτατα εἰς τὴν Νῆσον Παλμαρίαν, ἔνθα ὑπὸ δύο πονηρῶν φυλάκων πιεζόμενος, ὑπό τε πείνης δηλονότι καὶ δίψης, ἀπῆλθε πρὸς Κύριον. τὸν δὲ Βιγίλιον ἔχοντα τὴν αἵρεσιν ἐνεθρόνισαν. ταῦτα ὁ Λιμπεράτος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β΄.

Περὶ ὑπογραφῆς καὶ βεβαιώσεως τῆς ἐπιστολῆς τῶν Μονοφυσιτῶν ὑπὸ τοῦ Πάπα Βιγιλίου, καὶ ὧν περιεῖχεν ἡ ἐπιστολὴ αὕτη μετὰ ἀναθεματισμοῦ βλασφημιῶν κατὰ τῶν ἐπὶ Χριστοῦ δύο φύσεων.

Ἀποθανόντος τοῦ Σιλβερίου, καθεζόμενος εἰς τὸν θρόνον τῆς Ῥώμης βέβαιος ὁ Βιγίλιος, ἐπλήρωσε τῆς Βασιλίδος τὸ ἔσχατον ζήτημα, καθότι ἐβεβαίωσε τὴν ἐπιστολὴν τῶν Αἱρετικῶν, ἥτις ἦν αὐτὴ ἡ Αἵρεσις τῶν Μονοφυσιτῶν, ἦν γὰρ πρὸς Ἄνθιμον καὶ Σεβῆρον καὶ Θεοδόσιον τοὺς Αἱρετικοὺς, καὶ περιεῖχε κατάκρισιν τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, ἀπηγόρευε δὲ καὶ τὸν τόμον τοῦ ἐν ἁγίοις Λέοντος, ὃν ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος ὠνόμασε στήλην ὀρθοδοξίας, λέγει γὰρ, ὅτι οὐ δύο φύσεις ἐπὶ Χριστοῦ λέγομεν, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν δύο φύσεων συντιθέμενον ἕνα Υἱὸν, ἕνα Χριστὸν, ἕνα Κύριον. καὶ πάλιν, εἴ τις λέγει, ὅτι ἐπὶ Χριστοῦ αἱ δύο φύσεις συνῆλθον ἐν μιᾷ ὑποστάσει, καὶ οὐχ ὁμολογεῖ ἓν πρόσωπον, μίαν οὐσίαν, ἀνάθεμα ἔστω. εἴ τις λέγει, καθὸ ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς ἐσταυρώθη, καὶ οὐ λέγει, ὅτι αὐτὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐσταυρώθη δι᾽ ἡμᾶς, ἀνάθεμα ἔστω. ἀναθεματίζομεν λοιπὸν, φησὶν ἡ ἐπιστολὴ, Παῦλον τὸν Σαμοσατέα, Θεόδωρον (τὸν Μοψουεστίας) καὶ Θεοδώριτον, καὶ πάντας τοὺς ἐκείνοις ὁμόφρονας. ἔγραψε δὲ, ὡς εἴρηται, ταῦτα ὁ Βιγίλιος Πάπας ὢν, καὶ ἐπὶ τῆς καθέδρας εὑρισκόμενος, ὡς ὁ Λιμπεράτος λέγει εἰς τὸ εἰκοστὸν δεύτερον κεφάλαιον, ἔνθα γράφει περὶ τῆς αἰτίας τῆς Αἱρέσεως τῶν Νεστοριανῶν καὶ Εὐτυχιανῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ΄

Περὶ τῆς μεταμελείας Βιγιλίου ἀπὸ τῆς Αἱρέσεως, καὶ ἀπαγωγῆς αὐτοῦ εἰς Βυζάντιον μηχανῇ τῆς Βασιλίσσης Θεοδώρας, καὶ ὧν ἔλεγε κατ᾽ αὐτοῦ ἀρῶν ἀπαγομένου ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης.

Ἡ Βασιλὶς ὅμως οὐκ ἠρκέσθη εἰς τὴν ἐπιστολὴν, ἀλλ᾽ ἐζήτει καὶ τὴν ἀνάκλησιν τοῦ Ἀνθίμου, ὁ δὲ Βιγίλιος ἐλθὼν εἰς ἑαυτὸν, ὡμολόγησεν ἡμαρτηκέναι εἴς τε τὰ γενόμενα κατὰ Σιλβερίου, καὶ εἰς τὴν βεβαίωσιν τῆς αἱρετικῆς ἐπιστολῆς. ὅθεν κατασκευάζει ἡ Θεοδώρα, καὶ μεταπέμπεται παρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ Βιγίλιος, οὗ ἐπιβαίνοντος ἐπὶ πλοιαρίου εἰς τὸν Τίβεριν, ἐρρίπτον ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης (λέγει ὁ Πλάτινας) λίθους κατ᾽ αὐτοῦ, λέγοντες, ἡ φήμη σου μετὰ σοῦ, ὁ θάνατος μετὰ σοῦ, κακὰ ἐποίησας εἰς τὴν Ῥώμην, κακὰ εὑρεῖν σε ὅπου καὶ ἂν ἀπέλθοις.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ΄.

Περὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς κατὰ Μονοφυσίτας πίστεως τοῦ Βιγιλίου, καὶ ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὴν Βασίλισσαν Θεοδώραν, ἀποβάλλοντος ἐν αὐτῇ τὰς δύο ἐπὶ Χριστοῦ φύσεις, καὶ μίαν σύνθετον φύσιν ὁμολογοῦντος.

Ἐπιλέγει ὁ Λιμπεράτος (παλιλλογητέον γὰρ) ὅτι ὁ Βιγίλιος συντρέχων εἰς τὸ θέλημα τῆς Αὐγούστης, ἤθελεν ἀποσκυβαλίσαι τὸ πρόσταγμα τοῦ Βασιλέως, ἵνα μὴ ὑποστρέψῃ ὁ Σιλβέριος εἰς Ῥώμην, ἀλλ᾽ ὑπερισχύσαντος τοῦ βασιλικοῦ προστάγματος, ἀνεκλήθη. ὅθεν φοβηθεὶς ὁ Βιγίλιος, ἐδεήθη τοῦ Βελισαρίου δοῦναι αὐτῷ τὸν Σιλβέριον, καὶ ποιῆσαι αὐτῷ ὃ βούλεται, καὶ οὕτως ἔγραψε διὰ τῆς Ἀντωνίνης τὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν Αὐγοῦσταν, καὶ τοιαύτην ἐπιστολὴν, ΚΥΡΙΟΙΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΤΟΙΣ ΒΙΓΙΛΙΟΣ. Οἶδα ὅτι πρὸς τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα πρότερον ἡ ὁμολογία τῆς ἐμῆς πίστεως ἔφθασε Θεοῦ βοηθοῦντος, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ νῦν ἡ ἔνδοξος ἐμὴ θυγάτηρ Πατρικία Ἀντωνίνα ἐποίησε πληρωθῆναι τὰ ἐμὰ χριστιανικὰ καταθύμια, ἵνα τῇ ὑμετέρᾳ ἀδελφότητι ἀποστέλλω τὰ παρόντα ἔγγραφα. ἀσπαζόμενος οὖν ὑμᾶς τῇ χάριτι, ᾗ ἡμεῖς τῷ Θεῷ τῷ ἡμετέρῳ Χριστῷ τῷ Σωτῆρι ἑνούμεθα, κἀκείνην τὴν πίστιν ἣν κατέχετε, Θεοῦ βοηθοῦντος, δηλοποιῶ ὡς κατεῖχον καὶ κατέχω. γινώσκω, ὅτι ἐκεῖνο ἐν ὑμῖν κηρύττομεν καὶ διαγινώσκομεν, ἵνα καὶ μία ᾖ ψυχὴ καὶ καρδία ἐν Θεῷ. ἡ ἐμὴ ὁμολογία, ἥτις ἐστὶν ὑμετέρα, Θεοῦ βοηθοῦντος, ἐπλήρωσε τὴν χαρὰν ὑμῶν ἐκ τῆς ἐμῆς ψυχῆς, εἰδὼς τὴν ἀδελφότητα ὑμῶν ταῦτα δέχεσθαι καὶ μετὰ χαρᾶς περιπτύσσεσθαι. δεῖ δὲ μηδένα εἰδέναι ταῦτα ἅπερ ὑμῖν γράφω, ἀλλὰ μᾶλλον ὥς τινα ὕποπτον ἡ ὑμετέρα σοφία παρὰ τοὺς ἄλλους ἐν ὑπολήψει ἐχέτω ἐνταῦθα, ἵνα δυνηθῶ ῥᾴδιον ἅπερ ἠρξάμην ἐνεργῆσαι καὶ τελειῶσαι. Η ΥΠΟΓΡΑΦΗ. εὔχεσθε ὑπὲρ ἡμῶν τῷ Θεῷ ἀδελφοί μου ἐν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν ἡνωμένοι τῇ ἀγάπῃ. ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιστολῇ ἔγραψε τὴν πίστιν αὐτοῦ ὁ Βιγίλιος, ἐν ᾗ ἀποβάλλει τὰς δύο ἐπὶ Χριστοῦ φύσεις, καὶ διαλύσας τὸν τόμον τοῦ Λέοντος, οὕτως εἶπεν, οὐχὶ δύο φύσεις ἐπὶ Χριστοῦ ὁμολογοῦμεν, ἀλλ᾽ ἐκ δύο φύσεων σύνθετον ἕνα Υἱὸν, ἕνα Χριστὸν, ἕνα Κύριον. Καὶ, ὁ λέγων ἐν Χριστῷ δύο φύσεις ἐνεργούσας ἑκατέρας μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας, καὶ

οὐχ

οὐχ ὁμολογεῖ ἓν πρόσωπον, μίαν οὐσίαν, ἀνάθεμα ἔστω. Καί, ὁ λέγων τοῦτο μὲν θαύματα ἐποίει, τοῦτο δὲ τοῖς πάθεσιν ὑπέκυπτεν, καὶ οὐχ ὁμολογεῖ, ὅτι τὰ θαύματα καὶ τὰ πάθη ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ, ἅπερ ἑκουσίως ἐν τῇ ἑαυτοῦ ὑπέμεινε σαρκὶ τῇ ὁμοουσίῳ ἡμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὁ λέγων ὅτι ὁ Χριστὸς ὡς ἄνθρωπος ἠλέει, καὶ οὐ φησὶν αὐτὸν Θεὸν Λόγον, καὶ ἐσταυρωμένον εἶναι, ἵνα ἐλεήσῃ ἡμᾶς, ἀνάθεμα ἔστω. ἀναθεματίζομεν λοιπὸν Παῦλον τὸν Σαμοσατέα, Διόδωρον, Θεόδωρον, καὶ Θεοδώριτον καὶ τοὺς τιμῶντας τὰ ἐκείνων. καὶ ταῦτα γράφων ὁ Πάπας Βιγίλιος Αἱρετικοῖς κρυφίως, διέμενεν ἐν τῷ θρόνῳ τῆς Ῥώμης. ταῦτα ὁ Λιμπεράτος περὶ Εὐτυχιανῶν καὶ Νεστοριανῶν κεφαλαίῳ εἰκοστῷ δευτέρῳ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε΄.

Περὶ ὧν λέγει ὁ Ὀνούφριος ἐπὶ μαρτυρίᾳ τοῦ Βιβλιοθηκαρίου Ἀναστασίου καὶ Βινίου καὶ Βαρωνίου παρανομιῶν τοῦ Βιγιλίου, ὑφ' οὗ καὶ ὁ τοῦ Σιλβερίου φόνος, καὶ περὶ τῆς καθαιρέσεως Βιγιλίου ὑπὸ Σιλβερίου, ἔτι ὄντος ἐν ἐξορίᾳ.

Ὁ Ὀνούφριος παρὰ Πλατίνᾳ ἐν τῷ βίῳ τοῦ Βιγιλίου φησί, τοῦ Βιγιλίου ἡ εἴσοδος ὀλίγον ἦν ἄνομος, ἐπειδὴ παρὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς Κανόνας, ζῶντος τοῦ προκατόχου αὐτοῦ Σιλβερίου, δυναστικῶς ἐγένετο Πάπας, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἕκτον σχίσμα συνέβη, ὅπερ ἔπαυσεν ὁ θάνατος τοῦ Σιλβερίου, καὶ ἀναμφιβόλως ὁ Βιγίλιος πνεύματι ἀμφιβολίας ἦν ἐπὶ πολὺ χρόνον, διότι οὐ πολὺ πρότερον ἐπὶ τοῦ Πάπα Βονιφατίου δευτέρου ἐποίησεν ἑαυτὸν συμβοηθὸν εἰς τὸ παπᾶτον, καὶ τοῦ πράγματος προβάντος τέως κατὰ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, μετ' ὀλίγον ἥρπασε καὶ τὸν τόπον τοῦ Σιλβερίου, ἅτινα ὁ Σιλβέριος ἐξόριστος ὤν, ἐν μιᾷ τινὶ ἐπιστολῇ, κειμένῃ ἐν τῷ πέμπτῳ τόμῳ τῶν Συνόδων, ἀνασκευάζει, φέρει δὲ εἰς ταῦτα μάρτυρα ὁ Ὀνούφριος τὸν Βιβλιοθηκάριον. ἔγραψε δὲ καὶ καθαίρεσιν τοῦ Βιγιλίου καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ, ἣν οὕτως ὑπογράφει, Καίλιος Σιλβέριος Πάπας πόλεως Ῥώμης τῷ παρόντι Δεκρέτῳ τοῦ ἀναθέματος τῷ κατὰ Βιγιλίου τοῦ ἅρπαγος γενομένου συμφωνῶν ὑπέγραψα. ὑπέγραψαν ἔτι καὶ Ἐπίσκοποι τέσσαρες, ἐδόθη δὲ τὸ γράμμα διὰ τοῦ Ὑποδιακόνου Ἀναστασίου. ταῦτα ἐκεῖ. ὃ δὲ λέγει ὁ Ἀναστάσιος ἐν τῷ τέλει τοῦ βίου τοῦ Σιλβερίου, ὅτι ἔπαυσεν ὁ Ἐπισκοπὴ ἡμέρας ἕξ, τοῦτο συνάγει ὁ Βίνιος ἐν ταῖς σημειώσεσιν αὐτοῦ λέγων, εἰκός ἐστι τὸν Βιγίλιον μετὰ τὸν θάνατον Σιλβερίου παραιτήσασθαι τὸ παπᾶτον, ὅπερ σιμωνιακῶς ἔλαβε, καὶ ἐξώρισε καὶ ἀπέκτεινε τὸν Σιλβέριον, καὶ μετὰ μηχανῆς ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Βελισαρίου καὶ τοῦ Κλήρου, καὶ φέρει καὶ μάρτυρα τὸν Βαρώνιον, καὶ ὅμως ἐκείνας τὰς ἓξ ἡμέρας πρέπει συνοῆσαι, ὅτι ἐμεσολάβησαν εἰς τὴν παραίτησιν τοῦ Σιλβερίου καὶ τὸν ἐνθρονιασμὸν Βιγιλίου, λέγει ὁ αὐτός.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ς΄.

Περὶ τῶν ἀσεβειῶν καὶ παρανομιῶν καὶ συκοφαντιῶν καὶ τοῦ φόνου, ἃ ἐποίησεν ὁ Βιγίλιος τῷ Σιλβερίῳ, καὶ τῆς κατακρίσεως Σιλβερίου ὑπὸ Βελισαρίου καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ἐξ ὧν ἔρχονται αἱ δύο ἐπίπλαστοι μάχαιραι τοῦ Ῥώμης.

Αὐτὸς δὲ σημείωσαι πρῶτον, πῶς ὁ φιλάργυρος καὶ συκοφάντης καὶ σχεδὸν φονεὺς τοῦ Σιλβερίου Βιγίλιος γίνεται Πάπας. δεύτερον, πῶς ὁ Σιλβέριος Πάπας ὤν, κρίνεται ὑπὸ τῆς γυναικὸς τοῦ Στρατηγοῦ, καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Στρατηγοῦ, καὶ καταδικάζεται καὶ ἐξορίζεται, καὶ ποῦ αἱ δύο μάχαιραι τοῦ Πάπα Ῥώμης; ποῦ τό, ὅτι ὁ Πάπας Ῥώμης κρίνει, οὐ κρίνεται; ποῦ τό, ὅτι ἐστὶν ὑπὲρ τοὺς Αὐτοκράτορας; τρίτον, πῶς ὁ Βιγίλιος ὅτε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σιλβερίου ἔγραψε τὴν αἱρετικὴν ἐπιστολήν, ὅτε εἶχεν αὐτὸν ὅλος ὁ κόσμος ὡς Πάπαν, καὶ ἐκυβέρνα ὡς Πάπας τὴν ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν, ὑπογράφει καὶ βεβαιοῖ τὴν Αἵρεσιν, ταὐτὸν εἰπεῖν, ὁ Πάπας Βιγίλιος ἦν Αἱρετικὸς Μονοφυσίτης, ἀναθεματίζων τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον, καὶ ἀναθεματιζόμενος ὑπ' αὐτῆς, καὶ γνῶθι καὶ ἐκ τούτων, ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ῥώμης οὔτε ἀναμάρτητος οὔτε κεφαλὴ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἐστίν, ἀλλ' ὀρθοδόξων μέν, Ἐπίσκοπος Ῥώμης, κακοδόξων δέ, ἀπόβλητος, καὶ οὐδὲ Ἐπίσκοπος, οὐδὲ Χριστιανός.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζ΄.

Ὅτι ὁ Πλατίνας ὑπαντήν, ῥαβδισμούς, καταισχύνην, κάθειρξιν, καὶ ἀπαγωγὴν εἰς κρίσιν ὡς φονεῖ τῷ Βιγιλίῳ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐν ταὐτῷ γενόμενα ἱστορῶν, καθαρώτατος ἐνταῦθα δείκνυται ψεύστης.

Συγχέει ἐνταῦθα ὁ Πλατίνας τὴν ἀλήθειαν τρισί τισι, πρῶτον λέγων, ὅτι τῷ Βιγιλίῳ προϋπήντησεν αὐτὸς ὁ ἴδιος Ἰουστινιανός, καὶ ἔφερον αὐτὸν ἕως εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν. δεύτερον, ὅτι ὁ Βασιλεὺς

ἀκούων

ἀκούων τῆς Βασιλίσσης βοηθούσης τῇ Αἱρέσει τῶν Ἀκεφάλων, ἐκέλευσε καὶ ἔδειραν τὸν Βιγίλιον, ὅστις φεύγων τὴν ἀνάγκην, ἐκρύβη εἰς τὸν Ναὸν τῆς ἁγίας Εὐφημίας, ἀφ' οὗ ἐκβαλόντες αὐτὸν οἱ τοῦ Βασιλέως ὑπηρέται, καὶ δήσαντες σχοινίῳ, ἔσυραν εἰς ὅλην τὴν πόλιν, εἶτα ἀπέκλεισαν αὐτὸν εἰς μίαν σκοτεινὴν φυλακὴν, καὶ ἔζη μόνῳ ἄρτῳ καὶ ὕδατι, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ Κληρικοὺς ἐξώρισαν εἰς διαφόρους τόπους, διὰ δὲ τὸ δεηθῆναι τοὺς Ῥωμαίους Ναρσῆ τοῦ Στρατηγοῦ, ἔγραψεν ἐκεῖνος τῷ Βασιλεῖ καὶ ἀφῆκεν αὐτοὺς ὅλους. Ἀλλὰ ῥητέον, πρὸς μὲν τὸ πρῶτον μάχεται αὐτὸς ἑαυτῷ ὁ Πλάτινας, καθότι λέγει, ὅτι ἡ Βασίλισσα ἔχουσα καί τινας Ῥωμαίους συνεργοὺς, ἔκραξε τὸν Βιγίλιον εἰς κρίσιν, ἐγκαλοῦσα αὐτῷ ὅτι συνήργησεν ἐξορισθῆναι τὸν Σιλβέριον, καὶ ὅτι τῇ προσταγῇ αὐτοῦ ἐφονεύθη ὁ υἱὸς Ἀστερίου τοῦ γερουσιάρχου, καὶ δὴ λέγει, ὅτι καὶ Ἄνθιμόν τινα ἔστειλεν εἰς Ῥώμην, καὶ ἔδησε τὸν Βιγίλιον ἔνδον εἰς τὸν Ναὸν τῆς ἁγίας Κιλικίας, καὶ ἔφερον αὐτὸν εἰς τὸ Βυζάντιον. καὶ λοιπὸν εἰ ἤχθη εἰς τὸ Βυζάντιον ὁ Βιγίλιος ἵνα κριθῇ ὡς συκοφάντης καὶ ὡς φονεὺς, καὶ μάλιστα δεδεμένος, πῶς προϋπήντησεν αὐτῷ ὁ Ἰουστινιανός; ἀλλὰ περὶ τούτων εἴρηται ἀνωτέρω καὶ ῥηθήσεται ἐν πολλοῖς. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, καὶ τοῦτο γὰρ ψεῦδος, πρῶτον, ὅτι μήτε Ἀρείῳ μήτε Νεστορίῳ ἐγένετο τοιαύτη αἰσχύνη, μήτε ἑτέρῳ τινὶ Αἱρεσιάρχῃ, καὶ πῶς ἐγένετο τῷ Βιγιλίῳ; ὅστις καὶ ἐν τῷ θρόνῳ ἦν ἔτι, καὶ εἰς τὸ φανερὸν ὁμόπιστος τῷ Βασιλεῖ. δεύτερον, ὅτι ἡ Βασίλισσα εἰ ἐδύνατο ποιῆσαί τι τοιοῦτον τῷ Βιγιλίῳ, ἐποίει τοῦτο καὶ Μηνᾷ καὶ Ἀγαπητῷ, ἀλλ' οὐκ ἐδυνήθη, ἄρα. ἔπειτα οἱ Ἀνατολικοὶ, καὶ μάλιστα οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ Εὐάγριος καὶ Προκόπιος οἱ ἱστορικοὶ, οἱ εἰπόντες πολλὰ κατ' αὐτοῦ, εἶχον ἂν εἰπεῖν αὐτὸ τοῦτο πρῶτον, ὅτι δηλονότι Πατριάρχην τὸν πρῶτον ἀδίκως τοσοῦτον ἐκάκωσε, καὶ μάλιστα ὁ Προκόπιος, ὅστις τὰ κατὰ Παῦλον τὸν Ἀλεξανδρείας εἶπεν εἰς ψόγον τοῦ Βασιλέως, καὶ πῶς τοῦτο ἐσιώπησεν; ἀλλ' οὐκ εἶπόν τι τοιοῦτον, ἄρα ψεύδεται ὁ Πλάτινας, καὶ ὅσοι ἄλλοι λέγουσι τὰ τοιαῦτα, ὅστις ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν τὰ παραπτώματα τοῦ Βιγιλίου εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, εἶπεν ὅτι ἵνα μὴ συγκοινωνήσῃ τῇ Αἱρέσει ἔπαθε κακῶς.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η'.

Ὅτι ἐκ τοῦ ἀντεπιτιμηθῆναι ὑπὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Μηνᾶ τὸν Βιγίλιον Ῥώμης, προπέμψαντα αὐτῷ ἀλόγως ἀκοινωνησίαν, καὶ ἐκ τοῦ ἑλκυσθῆναι ἀπὸ τῆς ἁγίας τραπέζης τὸν Βιγίλιον, καὶ ἀνατρέψαι αὐτὴν συρόμενον ὑπὸ τῶν εἰς ἀπαγωγὴν αὐτοῦ σταλέντων παρὰ τοῦ Βασιλέως Ἰουστινιανοῦ στρατιωτῶν, διὰ τὸ μὴ τὴν διόρθωσιν, ὡς ὑπέσχετο τῷ Βασιλεῖ, τριῶν τινῶν αἱρετικῶν κεφαλαίων ποιῆσαι πρὸς ἕνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ τὴν ἀληθῆ ἱστορίαν τοῦ Θεοφάνους, δείκνυται μὴ εἶναι αὐτοκράτορα τῆς Ἐκκλησίας τὸν Ῥώμης, μήτε ὡς βικάριον Χριστοῦ τιμώμενον, ἀλλ' ὡς Πατριάρχην Ῥώμης.

Αὐτὸς ὅμως φιλαναγνώστα ἴδε τὴν ἀληθινὴν ἱστορίαν εἰς τὸν Θεοφάνη, ὅστις λέγει, ὅτι ὁ Ῥώμης Βιγίλιος ἐλθὼν εἰς τὸ Βυζάντιον τῷ εἰκοστῷ ἔτει Ἰουστινιανοῦ, ἐδέχθη μετὰ μεγάλης τιμῆς, ὑπεσχέθη δὲ ἑνῶσαι τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τὰ τρία κεφάλαια τῆς Αἱρέσεως, περὶ ὧν λέξομεν, ὀγκωθεὶς ὅμως ὑπὸ τῆς τιμῆς, ἔπεμψε τῷ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχῃ Μηνᾷ ἀκοινωνησίαν τεσσάρων μηνῶν, πλὴν ἀντέπεμψε καὶ ὁ Μηνᾶς τῷ Βιγιλίῳ τὸ αὐτὸ ἐπιτίμιον. ἀγανακτήσας δὲ ὁ Βασιλεὺς διὰ τὴν παρανομίαν τοῦ Βιγιλίου ταύτην, καὶ διότι συνεπέραινε διορθῶσαι τὸ ζήτημα τῶν τριῶν κεφαλαίων, ἀπέστειλε τοὺς ἄξοντας αὐτὸν πρὸς ἑαυτὸν, φοβηθεὶς δὲ ὁ Βιγίλιος τὴν ὀργὴν τοῦ Βασιλέως, προσέφυγεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Σεργίου τὴν λεγομένην τοῦ Ὁρμίσδου, καὶ ἐπελάβετο τῶν κιόνων τῆς ἁγίας τραπέζης, συρόμενος δὲ βίᾳ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, ἐκρήμνισε τὴν ἁγίαν τράπεζαν βαρὺς ὤν. μεταμεληθεὶς ὅμως ὁ Βασιλεὺς συνεχώρησεν αὐτῷ. ὕστερον δὲ ἡ Βασίλισσα μεσιτεύσασα εἰρήνευσε τὸν Βιγίλιον μετὰ τοῦ Μηνᾶ. Σημείωσαι δὲ, εἰ ἦν ὁ Ῥώμης αὐτοκράτωρ τῆς Ἐκκλησίας, πῶς ὁ Μηνᾶς ἀντεπετίμησεν αὐτῷ; καὶ πῶς ὁ Βασιλεὺς οὐκ ἐπαίδευσε τὸν Μηνᾶν τὸ πρόβατον, τὸ ἀργίᾳ καθυποβαλὸν τὸν ποιμένα Βιγίλιον; καὶ εἰ προϋπήντησε τὸν Βιγίλιον ὁ Βασιλεὺς, πῶς πάλιν ἕλκει αὐτὸν βιαίως ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου; καὶ εἰ ὁ Ῥώμης οὐ σφάλλεται εἰς τὴν πίστιν, πῶς ἐκακοτρόπει εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν τριῶν κεφαλαίων; Σημείωσαι ὅτι ἡ τιμὴ, ὁποία ἄρα εἶ, οὐκ ἐγένετο αὐτῷ ὡς βικαρίῳ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ὡς Πατριάρχῃ τῆς Ῥώμης, ἢ ἐπειδὴ κατεχρήσατο, ἐξουθενώθη. ἐκεῖνο δὲ, ὅτι ἐδεήθη ἡ Βασιλὶς Σιλβερίῳ καὶ Βιγιλίῳ ἀποβαλεῖν τὸν Μηνᾶν, καὶ ἀποκαταστῆσαι Ἄνθιμον καὶ Σεβῆρον, ἐστὶ κόμπος λατινικὸς, καθότι μόνοι καὶ χωρὶς Συνόδου τοιοῦτόν τι πρᾶξαι οὐκ ἐδύναντο, ὡς δηλοῖ τὰ οὐ πολὺ πρότερον εἰρημένα, ἀλλὰ μόνους συγκοινωνοὺς αὐτοὺς ἤθελον, ἐπειδὴ ἀπὸ τῶν Ἀνατολικῶν Πατριαρχῶν ἦν ἀπηλπισμένη· καὶ ἤλπιζον ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων μερικὴν βοήθειαν, καθὼς ὁ Ζήνων ἀπὸ τοῦ Μογγοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ Κναφέως, καὶ ὁ Κωνστάντιος ἀπὸ τοῦ Ὁσίου, ὃν ἐβίασε καὶ ὑπέγραψεν εἰς τὸν ἀρειανισμόν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Θ'.

Περὶ ὧν ὁ Βίνιος, Βαρωνίῳ καὶ Βελλαρμίνῳ ἑπόμενος, ἐπιχειρεῖ τριῶν αἰτιαμάτων, ἐπιλαμβανόμενος

τοῦ Λιμπεράτου, ὅπως ἀποδείξῃ τὴν πρὸς Θεοδώραν Βασίλισσαν ἐπιστολὴν τοῦ Βιγιλίου πεπλασμένην, καὶ περὶ λύσεως πρὸς τὰς δύο αὐτοῦ αἰτίας, πρὸς δὲ τὴν τρίτην, ἐξίσου δείκνυνται ἐνταῦθα οἱ τρεῖς οὗτοι Γίγαντες τῆς παπολατρείας ψευδόμενοι.

Ὁ Βίνιος ἑπόμενος Βαρωνίῳ καὶ Βελλαρμίνῳ, ἐπιλαμβάνεται τοῦ Λιμπεράτου, ὅπως ἀποδείξῃ τὴν πρὸς Θεοδώραν τοῦ Βιγιλίου ἐπιστολὴν πεπλασμένην, οὗ τὰ κυριώτερα αἰτιάματα εἰσὶ ταῦτα, ὅτι ἡ ἕκτη Οἰκουμενικὴ λέγει ἐν τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ αὐτῆς πράξει, ἀνάθεμα τῷ βιβλίῳ, ὃ λέγεται Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον, ἀνάθεμα τοῖς βιβλιαρίοις, ἃ λέγεται ὑπὸ Βιγιλίου ἐκτεθεῖναι πρὸς Ἰουστινιανὸν καὶ Θεοδώραν, οὗ ἡ ἐπιγραφὴ τῆς ἐπιστολῆς κυρίους ἀποκαλεῖ. δεύτερον, ὅτι λέγει τὸν Κύριλλον ἐπαινέσαι τὸν Μοψουεστίας Θεόδωρον, ὅπερ ἀντίκειται τοῖς Κυρίλλου συγγράμμασι καὶ τῇ τρίτῃ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ. τρίτον, εἰ ἦν ἡ ἐπιστολὴ Βιγιλίου πρὸς Θεοδώραν ἀληθής, πῶς οὐκ ὠνείδισαν αὐτῷ τοῦτο οἱ πατέρες τῆς πέμπτης Συνόδου; ταῦτα ὁ Βίνιος. Ἀλλὰ ῥητέον πρὸς μὲν τὸ πρῶτον, ὅτι ἀληθῶς ὁ Κύριλλος οἰκονομίας τρόπῳ ἐσιώπησε πρὸς καιρὸν τὰς ἀσεβείας τοῦ Μοψουεστίας, ὡς γράφει πρὸς Κωνσταντινουπόλεως Πρόκλον, ὅθεν ἐκείνην τὴν οἰκονομίαν ἴσως ὑπεσημείωσεν ὁ Λιμπεράτος, εἰ καὶ μὴ ὀνομαστὶ, καὶ οὐχ ἁπλῶς εἶπεν, ὅτι ὁ Κύριλλος ἐπῄνεσε τὸν Αἱρετικόν. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, ὅτι ὁ Βιγίλιος περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων ἄλλα εἶπεν ἐν τῷ Ἰλλυρικῷ, ἄλλα ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ ἄλλα εἶπε καὶ ἔπλασεν ἐν Κωνσταντινουπόλει. ἡ πέμπτη Σύνοδος ὅμως περὶ πάντων τούτων ἐσιώπησεν, οἰκονομικῶς μέντοι, οὕτως οὖν ἐσιώπησε καὶ τὰς ἄλλας τοῦ Βιγιλίου περιτροπάς. δεύτερον, ἡ Σύνοδος ἐσιώπησεν, ἀλλ᾽ οὐχ οἱ Ἄφροι καὶ Γάλλοι, οἵτινες ἠγωνίσθησαν κατὰ τοῦ Βιγιλίου καὶ μετὰ τὴν Σύνοδον, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω, οὕτω καὶ τὰ σιωπηθέντα τῇ Συνόδῳ τοῦ Βιγιλίου πρὸς Θεοδώραν εἶπον ἄλλοι, καὶ ἱστόρησεν ὁ Λιμπεράτος. τρίτον, τὰ πρὸς Θεοδώραν τοῦ Βιγιλίου γράμματα ἐγράφησαν οὐ συνοδικῶς, ἀλλ᾽ ἰδίως, καὶ ἴσως μεμενήκασιν ἀνήκουστα τοῖς τότε πατράσι κοινῶς, μεταταῦτα δὲ ἀκουσθέντα καὶ γνωσθέντα, ἱστορήθησαν, ὡς καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα γεγόνασι. πρὸς δὲ τὸ τρίτον, ψεύδονται ἐξίσου καὶ οἱ τρεῖς Γίγαντες τῆς παπολατρείας, ἐπειδὴ ἐν τῇ ἕκτῃ Συνόδῳ οὐκ ἀνεθεματίσθη ἡ ἐπιστολὴ, ἤτουν ὁ λίβελλος Βιγιλίου πρὸς Θεοδώραν, ἀλλ᾽ οἱ λίβελλοι Βιγιλίου πρὸς Ἰουστινιανὸν καὶ Θεοδώραν, καὶ γὰρ διαφέρουσιν, ἐπειδὴ ὁ μὲν γράφει πρὸς Θεοδώραν μόνην, οἱ δὲ πεπλασμένοι εἰσὶ, καὶ ἐπιγράφονται Βιγιλίου πρὸς Ἰουστινιανὸν καὶ Θεοδώραν. καὶ ὁ μὲν ἀναθεματίζει τὸν Σαμοσατέα, Διόδωρον, καὶ Θεοδώρητον, οἱ δὲ μόνους Διόδωρον, Θεοδωρήτου τὰ γραφέντα κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων, καὶ Θεόδωρον. καὶ ὁ μὲν μόνην τὴν Αἵρεσιν τῶν Μονοφυσιτῶν ὑπογράφει, οἱ δὲ λέγουσι τὸν Μοψουεστίας εἰπεῖν τὸν Χριστὸν μίαν ὑπόστασιν, ἓν πρόσωπον, καὶ μίαν ἐνέργειαν. πρὸς τούτοις ῥητῶς ἀπεδείχθη ἐν τῇ ἕκτῃ Συνόδῳ, ὅτι ἐκεῖνοι οἱ λίβελλοι ἐπλάσθησαν ὑπὸ τῶν Αἱρετικῶν, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῇ ἑβδόμῃ πράξει τῆς πέμπτης Συνόδου. εἶτα ψευδός ἐστι ὅτι ἐρρέθη ἐν τῇ Συνόδῳ, οὗς ἡ ἐπιγραφὴ τῶν λιβέλλων κυρίους ἀποκαλεῖ, καὶ ἴδε τὸν τόπον. ὥστε φθορεύς ἐστι τῆς Συνόδου ὁ Βίνιος. δῆλον οὖν ἐστὶν ἄλλον εἶναι τὸν πρὸς Θεοδώραν λίβελλον, ὃς καὶ ἀληθής ἐστι, καὶ ἀνέλεγκτος ἔμεινε, καὶ ἄλλοι οἱ πεπλασμένοι λίβελλοι, οὓς ἡ Σύνοδος ἀνεθεμάτισεν. ὥστε διαπεφώνηκε καὶ ἐνταῦθα ὁ Βίνιος. ἐκεῖνο δὲ, ὅτι εἶπεν ὁ Πάπας δηλονότι ἐν τῇ πρὸς Θεοδώραν ἐπιστολῇ, ἤτουν λιβέλλῳ τοὺς Βασιλεῖς κυρίους· οὐ καινὸν ἐστὶ, καὶ γὰρ ὁ αὐτὸς Βιγίλιος ἐν τῇ πρὸς Εὐτύχιον ὑπὲρ τῆς πέμπτης Συνόδου ἐπιστολῇ, τὸν Ἰουστινιανὸν Δεσπότην αὐτοῦ εἶπε, καὶ ἴδε κατωτέρω κεφαλαίου δεκάτου ἕκτου Παράγραφον δέκατον. καὶ ὁ Πάπας Μαρτῖνος ἐν τῇ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Κώνσταν ἀναφορᾷ, Δεσπότην αὐτοῦ εἶπε τὸν Κώνσταν. καὶ ἴδε κατωτέρω βιβλίου ἕκτου, κεφαλαίου ἑβδόμου Παράγραφον ὄγδοον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ΄.

Περὶ συνοπτικῆς διηγήσεως τῶν κατὰ Ὠριγένους Συνόδων, καὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων ἐπὶ Μηνᾶ. καὶ τί ἐστι ταῦτα τὰ τρία κεφάλαια, καὶ τίς ὁ αἴτιος τῇ συναινέσει τοῦ Βασιλέως Ἰουστινιανοῦ εἰς τὴν τῶν τριῶν κεφαλαίων κατάκρισιν, παρειδόντος τὴν κατὰ Ὠριγένους, Εὐαγρίου καὶ Διδύμου ἀγωγὴν τῶν Παλαιστινῶν Μοναχῶν, καὶ περὶ τῶν μεταξὺ Βιγιλίου καὶ Μηνᾶ ἀντικαθαιρέσεων, καὶ τῶν ἐν Ἀνατολῇ καὶ Δύσει συγχύσεων ἕνεκεν τῶν τριῶν τούτων κεφαλαίων.

Εἰ καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Θεόφιλος, καὶ ὁ Κύπρου Ἐπιφάνιος μετὰ τῶν οἰκείων Συνόδων κατέκριναν τὸν Ὠριγένη καὶ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, ὡς ἱστορεῖ ὁ Σωκράτης βιβλίῳ ἕκτῳ, κεφαλαίῳ δεκάτῳ τρίτῳ, καὶ τὴν κατάκρισιν ταύτην ἐδέξατο καὶ ὁ Ῥώμης ἐπίσκοπος Ἀναστάσιος, βεβαιώσας μετὰ πάσης τῆς Δυτικῆς Συνόδου τὰ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατὰ τοῦ Ὠριγένους πεπραγμένα, ὡς λέγει ὁ Ἰουστινιανὸς ἐν τῷ πρὸς Μηνᾶν

αὐτοῦ

αὐτοῦ λόγῳ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ Μηνᾶ, γενομένης Συνόδου προσταγῇ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν ἔτει πεντακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ πρώτῳ, κατεκρίθησαν ὡσαύτως. καὶ ὁ Βασιλεὺς πραγματείαν ἐξέθετο περὶ τῶν σφαλμάτων τοῦ Ὠριγένους, ἣν καὶ πρὸς Μηνᾶν τοῦτον τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἐπέγραψε. Θεόδωρος ὅμως Μητροπολίτης τῆς Καισαρείας Καππαδοκίας ὁ ἐπικαλούμενος Ἀσκιδᾶς, διάπυρος ὢν τοῦ Ὠριγένους ὑπερασπιστής, καὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀκρότατος φίλος, ἰδὼν τὰ Ὠριγένους οὕτω ψήφοις συνοδικαῖς κατακριθέντα, καὶ βουλόμενος ἀποστρέψαι τὴν τοῦ Βασιλέως γνώμην τῶν συνόδων τούτων, εὗρε καὶ ἑτέραν βοήθειαν τῆς γνώμης αὐτοῦ. εἰς γὰρ τὴν Παλαιστίνην ἐν τῇ νέᾳ Λαύρᾳ, ἥτις κεῖται καταβαινόντων ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ δεξιά, τινὲς Μοναχοὶ εἶχον τὸν Ὠριγένην εἰς ἔπαινον, οὓς ὡς καθάρματα ἐδίωξεν ὁ Ἱεροσολύμων Εὐστόχιος καὶ διέσπειρεν, εἶτα πέμπει εἰς τὸν Βασιλέα Ῥοῦφον Ἡγούμενον τῆς Μονῆς Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου, καὶ Κόνωνα Ἡγούμενον τῆς Λαύρας, δυνατοὺς ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, καὶ πρώτους ἀπὸ τῶν Μοναστηρίων αὐτῶν, οἷς συνηκολούθησαν καὶ ἕτεροι τοιοῦτοι περίφημοι πολλοί, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐκίνησαν ἀγωγὴν κατὰ τῶν βλασφημιῶν Ὠριγένους, Εὐαγρίου, καὶ Διδύμου. ὁ Ἀσκιδᾶς οὖν νομίσας ἐκβαλεῖν αὐτοὺς τοῦ προκειμένου σκοποῦ, ἔπεισε καὶ ἐκίνησαν ἀγωγὴν καὶ κατὰ τῶν τριῶν κεφαλαίων, ἤτοι κατὰ τῶν βλασφημιῶν Θεοδώρου Μοψουεστίας, καὶ τῶν γραφέντων Θεοδωρήτῳ κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἁγίας Συνόδου, καὶ τῆς λεγομένης ἐπιστολῆς Ἴβα πρὸς Μάρην τὸν Πέρσην, Εὐάγριος βιβλίῳ τετάρτῳ, κεφαλαίῳ εἰκοστῷ ὀγδόῳ. κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον ἦσαν Αἱρετικῶν γένη, μάλιστα δύο συγχέοντα τὴν Ἐκκλησίαν, Νεστοριανοὶ καὶ Μονοφυσῖται. οἱ μὲν γὰρ Νεστοριανοὶ ὁρῶντες ἑαυτοὺς τῇ αὐθεντίᾳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου καταβαλλομένους, καὶ μηκέτι δυναμένους γυμνῇ τῇ κεφαλῇ τὴν ἑαυτῶν κηρύττειν ἀσέβειαν, δι' ἐνέδρας ποικίλης ἐσκευώρουν, ἐσπούδαζόν τε διαφόρως ὑποκρύπτεσθαι ἑαυτοὺς ὡς πρὸς κρησφύγετον τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον, μεγάλοις τε ἐγκωμίοις ἐξαίροντες τοὺς εἰρημένους, Θεόδωρόν τε τὸν Μοψουεστίας, Θεοδώρητον Κύρου, καὶ Ἴβαν Ἐδέσσης, τὸν μὲν Θεόδωρον ὡς οἰκεῖον, ἐν γὰρ ταῖς ἐκδοθείσαις αὐτῷ βίβλοις βοηθεῖν ἐδόκει αὐτοῖς, τὸν δὲ Θεοδώρητον, ὡς γενναίως ἀντιστάντα τῇ ἐν Ἐφέσῳ Συνόδῳ, καὶ τοῖς Κυρίλλου κεφαλαίοις, τὸν δὲ Ἴβαν, διότι ἐν τῇ πρὸς Μάρην τὸν Πέρσην ἐπιστολῇ ἐπελάβετο μὲν τοῦ Κυρίλλου, ἐπῄνεσε δὲ τὸν Θεοδώρητον, καὶ ὑπὲρ ταῦτα εἶπε τινὰ τοῖς Νεστοριανοῖς σύμφορα. τοῦτο δὲ ἐποίουν μάλιστα, διότι τούτους καὶ τὰ τούτων συγγράμματα ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος ἢ ἀπεδέξατο, ἢ οὐκ ἀπεδοκίμασεν. οὕτω χάριν τὴν περίβλεπτον ἐκείνην Σύνοδον ἔσπευδον, καίτοι διεστραμμένως, παρασύρειν εἰς βοήθειαν τῆς ἰδίας αὐτῶν Αἱρέσεως. ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ οἱ Μονοφυσῖται ἀπεβάλλοντο τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον δι' αἰτίαν τῶν τριῶν τούτων κεφαλαίων, διότι ἐδέξατο εἰς κοινωνίαν τὸν Θεοδώρητον, Ἴβαν δὲ καὶ τὴν ἐκείνου ἐπιστολὴν ἐπεκύρωσεν, ἅπερ ἐδόκουσι τῇ Αἱρέσει τοῦ Νεστορίου συναρήγειν. τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁ Ἀσκιδᾶς ἔπεισε τὸν Βασιλέα εἰς τὴν τῶν τριῶν κεφαλαίων κατάκρισιν, ἔλεγε γὰρ αὐτῷ, ὅτι ἐὰν καταδικάσῃ Θεοδώρητον καὶ Ἴβαν, ῥᾳδίως μεταγάγοιτο ἂν τοὺς Ἀκεφάλους πρὸς τὴν αὐτοῦ ἔννοιαν καὶ ὁμοφροσύνην, ἦν δὲ καὶ βοηθὸς αὐτῷ πρὸς τὸν Βασιλέα περὶ τούτων Δομετιανὸς ὁ τῶν ἀπορρήτων μύστης, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ τότε ζῶντες καὶ συγγράψαντες τὰ περὶ τούτων Φακοῦνδος, βιβλίῳ πρώτῳ, κεφαλαίῳ δευτέρῳ, καὶ βιβλίῳ τετάρτῳ, κεφαλαίῳ τετάρτῳ, καὶ Λιμπεράτος, κεφαλαίῳ εἰκοστῷ τετάρτῳ. συνῄνεσεν οὖν ὁ Βασιλεὺς τῷ δολίῳ Ἀσκιδᾷ, καὶ ἔδωκεν Ἤδικτον παραυτίκα κατὰ τῶν τριῶν κεφαλαίων, καὶ δὴ καὶ Σύνοδον ἤθροισε περὶ τούτων ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν ἔτει πεντακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ὀκτῷ ἐπὶ Μηνᾶ, βεβαιοῦσαν τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ κατὰ τῶν τριῶν κεφαλαίων. ἐν τούτοις ὁ Πάπας Βιγίλιος ἐξῆλθε τῆς Ῥώμης Νοεμβρίου εἰκοστῇ δευτέρᾳ, τῷ διαληφθέντι ἔτει, ἤτοι τῷ πεντακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ὀκτῷ, καὶ ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ τοῦ Ἰλλυρικοῦ Ἰανουαρίου εἰκοστῇ πέμπτῃ, ἔτι δὲ ὢν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ μαθὼν ὅτι τὰ τρία κεφάλαια συνοδικῶς κατέκρινεν ὁ Μηνᾶς, ἠπείλησεν αὐτῷ, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἀναθεματίσαι, εἰ μὴ μεταγνοῖεν ὧν ἔπραξαν. φθάσας δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐξετάσας τὰ τοῦ Μηνᾶ, ἐκάθηρεν αὐτόν, καὶ καθεξῆς γέγοναν τὰ εἰρημένα ἐν τῷ ἀνωτέρῳ προσεχῶς κεφαλαίῳ. εἰρηνεύσας δὲ μετὰ τοῦ Μηνᾶ, συνήθροισε τῷ ἐξῆς ἔτει, ἤτοι τῷ πεντακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ἑβδόμῳ τριάκοντα Ἐπισκόπων Σύνοδον, ἢ καὶ ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ἦσαν ἑβδομήκοντα, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. λαληθέντων οὖν ἐξ ἑκατέρου μέρους καὶ ἀκουσθέντων λόγων πολλῶν, τὴν περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων ἀντιλογίαν ἀναβλητέαν εἶναι μέχρι τοῦ γενέσθαι Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἐν ᾗ γενήσεσθαι τὴν περὶ τούτων ἀπόφασιν, ὁ Βιγίλιος ὑπετύπωσεν, ὅπερ ταὐτόν ἐστιν, ὅτι τὰ κεφάλαια ἅπερ ἀνεθεμάτισε πρότερον ὑπούλως, περιεποιήθη, κρίνας τὴν περὶ τούτων ψῆφον ἐκδέχεσθαι Οἰκουμενικὴν Σύνοδον. συμβέβηκε δὲ ἀπὸ τούτου σκάνδαλα ἐν τῇ Ἀνατολῇ, γενομένων ζητήσεων, καὶ γὰρ ἐζητήθησαν αἱ γνῶμαι τῶν Πατριαρχῶν καὶ τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Ἀνατολῆς. ἵνα γὰρ κατακριθῶσι τὰ τρία ταῦτα κεφάλαια, μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας οἱ πλεῖστοι τῶν ὀρθοδόξων ἠγωνίζοντο, ἄλλοι δὲ ἀνθίσταντο, φοβούμενοι μὴ φανῶσι κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον κατακρίνοντες. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Δύσιν ἐγένετο περισσοτέρα σύγχυσις, καταβοώντων τῶν Ἀφρικανῶν καὶ τῶν Δυτικῶν Ἀρχιερέων τοῦ Βιγιλίου, ὅτι καθυπέβαλε τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, προδέδωκε τὴν πίστιν, καὶ ἐμόλυνε τὴν Ἐκκλησίαν δόγματι πονηρῷ. καὶ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ σοφὸς ἀνὴρ

ἀνὴρ ὁ Φακοῦνδος ἔγραψε κατὰ Βιγιλίου, διὰ πολλῶν ὕβρεων ψέγων αὐτὸν καὶ διαμεμφόμενος ἐν τῷ κατὰ Μοκιανοῦ βιβλίῳ. καὶ οὐ μόνον ἐν τῇ Δύσει, ἀλλὰ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει πολλοὶ τὸν Βιγίλιον ἔψεγον, ὧν πρῶτος ἦν Φῆλιξ Μοναχὸς τοῦ Γιλλιτανοῦ Μοναστηρίου Ἡγούμενος, ὃς καὶ ἄλλους πολλοὺς ὑπέσυρεν ἐν τῇ γνώμῃ αὐτοῦ, καὶ ἔτι Ῥουστικὸν καὶ Σεβαστιανὸν Διακόνους, ὄντας πρότερον κήρυκας τοῦ Ἰουδικάτου, ἤτοι τῆς κρίσεως τοῦ Βιγιλίου, ὅθεν καὶ ἐχωρίσθησαν τῆς κοινωνίας αὐτοῦ, ὡς ἱστορεῖ διὰ πολλῶν ὁ Φακοῦνδος, βιβλίῳ δευτέρῳ, κεφαλαίῳ δευτέρῳ, καὶ βιβλίῳ τετάρτῳ, κεφαλαίῳ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ, καὶ Λιμπεράτος ἐν τῷ Συνοπτικῷ, κεφαλαίῳ εἰκοστῷ τετάρτῳ.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Β΄.

Περὶ τῶν ἐν Ἰλλυρικῷ καὶ Ἀφρικῇ Συνόδων ὑπὲρ τῶν τριῶν κεφαλαίων, καὶ τῆς κατακρίσεως Βιγιλίου ὑπὸ τῆς ἐν Ἀφρικῇ Συνόδου, καὶ περὶ τῶν περιτροπῶν τοῦ Βιγιλίου, ποτὲ μὲν ἀποβάλλοντος, ποτὲ δὲ ἀποδεχομένου τὰ τρία κεφάλαια.

Οἱ Ἰλλυρικοὶ Ἐπίσκοποι, διαβαίνοντος ἐκεῖθεν τοῦ Βιγιλίου, ἐδεήθησαν αὐτοῦ μὴ προσδεχθῆναι καινοτομίαν τινὰ περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων. παραγενομένου δὲ εἰς Βυζάντιον τοῦ Βιγιλίου, ἀκούσαντες οἱ Ἰλλυρικοὶ ὅτι ἐξέθετο τὸ Ἰουδικάτον, ἤτοι τὸ ὁρισθὲν περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων, συνεφώνησαν, ὥστε τὴν ἐν Ἰλλυρικῷ τὸ δεύτερον συγκροτηθῆναι Σύνοδον ἐν ἔτει πεντακοσιοστῷ πεντηκοστῷ δι' αἰτίαν τῶν τριῶν κεφαλαίων, ἐν ᾗ, ὥς φησι Βίκτωρ Τουνουνένσης ἐν τῷ Χρονικῷ, ἐνάτῳ ἔτει μετὰ τὴν Ὑπατείαν Βασιλείου ἐγράφησαν ἐπιστολαὶ συνοδικαὶ εἰς ὑπερασπισμὸν τῶν τριῶν κεφαλαίων πρὸς τὸν Αὔγουστον Ἰουστινιανόν, καὶ Βενενάτος ὁ τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς πόλεως Ἐπίσκοπος, ὁ τὰ τοιαῦτα κεφάλαια θερμότερον διασύρας, κατακρίνεται, τῷ δὲ ἑξῆς ἔτει, ἤτοι τῷ πεντακοσιοστῷ πεντηκοστῷ πρώτῳ, ἡ ἐν Ἀφρικῇ τὸ πρῶτον Σύνοδος συνεκροτήθη περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, ἐν ᾗ, ὡς μαρτυρεῖ ὁ αὐτὸς Βίκτωρ, τῷ ἑξῆς ἔτει οἱ ἐν Ἀφρικῇ Ἐπίσκοποι Βιγίλιον τὸν Ῥώμης Ἐπίσκοπον, διὰ τὸ κατακρῖναι τὰ τρία κεφάλαια, συνοδικῶς τῆς καθολικῆς κοινωνίας ἀπέκλεισαν, τηρήσαντες αὐτῷ τόπον μετανοίας, καὶ εἰς ὑπερασπισμὸν τῶν εἰρημένων τριῶν κεφαλαίων ἔπεμψαν ἐπιστολὰς ἁρμοδίους πρὸς Ἰουστινιανὸν τὸν Ἡγεμόνα δι' Ὀλυμπίου Μαγιστριανοῦ. καὶ σημείωσαι ὅτι περ ἡ τῆς ἐν Ἀφρικῇ Ἐκκλησίας κρίσις τὴν ἄκραν τῆς Ἐκκλησίας τῆς καθολικῆς κεφαλὴν (ὡς λέγειν φιλοῦσιν οἱ Παπισταὶ) τῆς διεστραμμένης καὶ σφαλερᾶς περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων γνώμης συνοδικῇ ψήφῳ καταδικάζει, καὶ τῆς καθόλου κοινωνίας ἀποδιώκει. ἀλλὰ καὶ ὁ Γαρνέριος σημειοῖ γεγραφέναι αὐτῷ Κυριλλιανὸν τὸν ἐπίτροπον τοῦ Βιγιλίου ἐν Γαλλίαις, ὅτι ἐν Γαλλίαις ἠκούσθη ὁρίσαι τὸν Βιγίλιον αὐτὸν ἐν τῷ Ἰουδικάτῳ ἐναντία τῶν πρώην Ἀρχιερέων καὶ τῇ πίστει τῶν Συνόδων. μὴ ὑποφέρων οὖν ὁ Βιγίλιος τὰ καθ' αὐτοῦ λεγόμενα, μεταμεληθείς, ἐπεχείρησε πάλιν διαυθεντεῖν τῶν τριῶν κεφαλαίων. καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἰουστινιανὸς νέῳ θεσπίσματι κατέκρινε πάλιν τὰ κεφάλαια, ὁ Βιγίλιος ἐν τῷ Πλακιδιανῷ οἴκῳ προσκαλεσάμενος τοὺς Λατίνους καὶ Γραικοὺς Ἐπισκόπους κατὰ τὸν Ὀνώελιν, παρήγγελεν εἰπών, εἴτις ὑπακούσει τοῖς τοῦ Βασιλέως θεσπίσμασι, γινωσκέτω ὅτι ἐστὶ κεχωρισμένος τῆς κοινωνίας τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου. καὶ ἐπειδὴ ὁ Κωνσταντινουπόλεως Μηνᾶς καὶ Θεόδωρος ὁ Ἀσκιδᾶς ἔκρινον ὑπακοῦσαι μᾶλλον τῷ Βασιλεῖ, ἢ τῷ Βιγιλίῳ, ὁ Βιγίλιος τὸν μὲν Θεόδωρον ὑστέρησε τῆς Ἐπισκοπῆς, τὸν δὲ Μηνᾶν τῆς κοινωνίας. τέλος πάντων, μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς πέμπτης Συνόδου, συνέθετο ὁ Βιγίλιος τὸ λεγόμενον Κωνστιτοῦτον, ἤτοι ὁμολόγημα, ἐν ᾧ ἐν ἐπιτιμίῳ ἀφορισμοῦ ἀπηγόρευσε τὴν κατάκρισιν τῶν τριῶν κεφαλαίων. ἡ Σύνοδος ὅμως καταφρονήσασα τοῦ Κωνστιτούτου, ἀνεθεμάτισε τὰ κεφάλαια.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Γ΄.

Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πέμπτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου κελεύσει τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ ἐπὶ Εὐτυχίου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ πότε ἠθροίσθη, καὶ τίνας κατέκρινεν Αἱρέσεις μετὰ τὴν κατάκρισιν τῶν τριῶν κεφαλαίων, δι' ἃ καὶ ἠθροίσθη, καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν αὐτῇ πατέρων, καὶ τῆς κουφότητος τοῦ Βιγιλίου Ῥώμης, καὶ τῶν συνελεύσεων τῆς Συνόδου.

Ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ δεύτερον συναθροισθεῖσα Σύνοδος, ἥτις ἐστὶ τῶν Οἰκουμενικῶν ἡ πέμπτη, συνεκροτήθη κατὰ κέλευσιν Ἰουστινιανοῦ τοῦ Βασιλέως ὑπὸ Ἐπισκόπων ἑκατὸν ἑξήκοντα πέντε, προκαθημένου Εὐτυχίου Πατριάρχου ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Σεκρέτῳ, κατὰ τὸ πεντακοσιοστὸν πεντηκοστὸν τρίτον ἔτος, ἐν μηνὶ Μαΐῳ, πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἀποβολὴν τῶν τριῶν κεφαλαίων, περὶ ὧν πολλάκις καὶ πρότερον μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἐγένετο οὐκ ὀλίγη διατριβή. ἐν ταύτῃ πρῶτον μὲν ἐκυρώθη ἡ τῶν προηγουμένων τεσσάρων Συνόδων καθολικὴ ἀπόφασις. δεύτερον, κατεκρίθη Ὠριγένης καὶ τὰ ἐκείνου σφάλματα, μάλιστα δὲ

καὶ

καὶ πρὸ πάντων τὰ τρία κεφάλαια, δηλονότι περὶ τῆς κατακρίσεως Θεοδώρου τοῦ Μοψουεστίας, καὶ τῶν Θεοδωρήτου κατὰ Κυρίλλου συγγραφέντων, καὶ τῆς Ἴβα ἐπιστολῆς πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην· σφοδρῶς ἐν τούτοις ἀνθισταμένου, καὶ ποικίλως ἑαυτὸν συστρέφοντος Βιγιλίου τοῦ Πάπα, ὃς τῷ τηνικαῦτα παρῆν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καίτοι καὶ ἀπαναινομένου παραγενέσθαι εἰς τὴν Σύνοδον, πρότερον μὲν ταῦτα κατακρίνοντος, ὕστερον δὲ μεταβαλλομένου τὴν ψῆφον, ἔπειτα τὴν περὶ τούτων ἀπόφασιν ἐξαρτῶντος εἰς Σύνοδον Οἰκουμενικήν, συγκροτηθείσης δὲ ἐπὶ τούτοις Συνόδου Οἰκουμενικῆς, μὴ βουλομένου εἰς τὴν περὶ τούτων συνοδικὴν ψῆφον ὑπογράψαι· ταύτης δὲ τῆς Συνόδου πέρας λαβούσης, διπλοῖς γράμμασι τὰς τῆς Συνόδου ἀποφάσεις ἐπικυροῦντος, καὶ τὰ τρία κεφάλαια καθυποβάλλοντος ἀναθέματι. ὅθεν δήλη γίνεται ἡ τοῦ ἀνδρὸς κουφότης, τό,τε ἄστατον αὐτοῦ καὶ περὶ τὴν πίστιν ἀβέβαιον. ταῦτα εἰσὶ τὰ τὸν ἄνδρα τοῦτον μιαίνοντα ἐς τοσοῦτον, ὥστε μήτε πάσας τὰς ἐν Ῥώμῃ κρουνεὰς πηγάς, μήτ᾽ αὐτὸν τὸν Τίβεριν δύνασθαι τοῦτον ἀποπλῦναι. τὰ πρακτικὰ δὲ τῆς Συνόδου ταύτης οὐχ εὑρίσκονται πάντα ἑλληνιστί, ἀλλὰ λατινιστί, διαιροῦνται δὲ εἰς συνελεύσεις ὀκτώ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ΄.

Περὶ τῶν λαληθέντων, πραχθέντων καὶ ἀναγνωσθεισῶν ἐπιστολῶν, καὶ διορισθέντων ἐν ταῖς ὀκτὼ συνελεύσεσι τῆς παρούσης Συνόδου, καὶ τῶν ἀναθεματισθέντων τριῶν κεφαλαίων σὺν τοῖς Αἱρεσιάρχαις, ἐν οἷς καὶ ὁ Ὠριγένης, καὶ τῆς πρὸς Βιγίλιον Ῥώμης ἐν τῇ ὀγδόῃ συνελεύσει μέμψεως ὑπὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Εὐτυχίου, διὰ τὸ μὴ ἀπαντῆσαι πρὸς τὴν Σύνοδον, ἐξ ἧς δείκνυται τὸ κράτος τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἐπὶ πάντων, καὶ ἐπὶ τοῦ Ῥώμης.

Ἐν τῇ πρώτῃ συνελεύσει ἀνεγνώσθησαν αἱ τρεῖς ἐπιστολαί, ἡ τοῦ Βασιλέως Ἰουστινιανοῦ δηλονότι πρὸς τὴν Σύνοδον, ἐν ᾗ πάσας τὰς Αἱρέσεις τὰς ὑπὸ τῶν τεσσάρων Οἰκουμενικῶν Συνόδων κατακριθείσας διέξεισι, τήν τε ἀρχὴν καὶ αὔξησιν τῶν τριῶν κεφαλαίων ἐκτίθεται, καὶ πρὸς τὰ ἐπιχειρήματα, οἷς εἰώθασι χρῆσθαι οἱ ἐκείνων ὑπερασπισταί, πειρᾶται ἀπαντᾶν, καὶ τελευταῖον τὴν περὶ τούτων ἔρευναν ἀνατίθεται τῇ Συνόδῳ. ἡ Εὐτυχίου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Βιγίλιον Πάπαν, ἐν ᾗ τὴν καθολικὴν πίστιν κατὰ τὰς τέσσαρας Οἰκουμενικὰς Συνόδους ὁμολογεῖ, καὶ ἵνα τῇ διακρίσει τῶν τριῶν κεφαλαίων προΐστασθαι θελήσῃ Βιγίλιος ὁ Πάπας αἰτεῖ. ἡ Βιγιλίου πρὸς Εὐτύχιον ἀπόκρισις, ἐν ᾗ τὰ αὐτὰ ἐνστερνίζεσθαι καὶ ἀποδέχεσθαι ἑαυτὸν ὁμολογεῖ. τούτων ἀναγνωσθεισῶν, ἀπεστάλησαν παρὰ τῆς Συνόδου τρεῖς Πατριάρχαι, ὁ Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Ἀλεξανδρείας, καὶ ὁ Ἀντιοχείας, καὶ δεκαεπτὰ Ἐπίσκοποι πρὸς Βιγίλιον Πάπαν, ὅπως προσκαλέσωνται αὐτὸν εἰς τὴν Σύνοδον τὴν περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων συγκροτηθεῖσαν, ὁ δὲ αὔριον ἔφη περὶ τούτου ἀποκριθήσομαι. Ἐν τῇ δευτέρᾳ συνελεύσει οἱ πρὸς Βιγίλιον ἀποσταλέντες Πατριάρχαι καὶ Μητροπολῖται ὑπὸ τῆς Συνόδου ἐρωτηθέντες, τοιαύτην παρ᾽ ἐκείνου ἀπόκρισιν ἀπεκόμισαν, ὅτι οὐ δύναται ἐλθεῖν, ἐπειδὴ πολλοί, ἔφη, Ἀνατολικοὶ Ἐπίσκοποί εἰσι μεθ᾽ ὑμῶν, ὀλίγοι δὲ Δυτικοὶ μετ᾽ αὐτοῦ, τὴν μέντοι περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων γνώμην αὐτοῦ παραδηλώσειν ἔφη τῷ Βασιλεῖ. ἡμεῖς δὲ εἴπομεν αὐτῷ, γινώσκεις ὅτι ἐν τούτοις, ἅτινα ἐγράφησαν ἀναμεταξὺ ὑμῶν καὶ ἡμῶν, καὶ ὑπεσχέθης ὁμοῦ σὺν τοῖς Ἐπισκόποις, οἵτινες μεθ᾽ ὑμῶν ἡνωμένοι εἰσίν, ἵνα συνέλθητε, καὶ γένηται ἐξέτασις τούτων τῶν τριῶν κεφαλαίων, ἡμεῖς δὲ κοινωνοὶ ὑμῶν ἐσμέν, καὶ οὐ πρέπον ἐστίν, ἵνα ἀναβάλληται ἡ συνέλευσις τῶν Ἀνατολικῶν ἕνεκα τῶν Δυτικῶν, οὐδὲ γὰρ ἐν ταῖς προηγησαμέναις τέσσαρσιν Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις πλῆθος Δυτικῶν Ἐπισκόπων εὑρέθη ποτέ, ἀλλὰ δύο, ἢ τρεῖς Ἐπίσκοποι, καί τινες Κληρικοί, τανῦν δὲ πάρεστιν ἡ σὴ μακαριότης, καὶ πολὺ πλείονες Ἐπίσκοποι ἄλλοι ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰλλυρικοῦ, καὶ οὐδέν ἐστι τὸ κωλῦον συνελθεῖν ὑμᾶς μεθ᾽ ἡμῶν κατ᾽ ἐκεῖνα τὰ γραφέντα παρ᾽ ὑμῶν καὶ ἡμῶν. Καί, κρεῖττόν ἐστιν ἂν μετὰ ἀγάπης οἱ Ἱερεῖς συνέρχωνται, καὶ μίαν ὑπὲρ τῆς αἰτίας γνώμην διατάττωσιν, ἵνα λαμβάνῃ καὶ ἡ ἐξέτασις κοινὸν ἔγγραφον ὅρον, εἰ δὲ οὐ θελήσεις κατὰ τὰ δόξαντα καὶ γραφέντα συνελθεῖν, γινωσκέτω ἡ μακαριότης σου, ὅτι ἡμεῖς συνερχόμεθα εἰς σέ, καὶ φανεροῦμεν τὴν γνώμην ἡμῶν, διότι οὐ δίκαιον, οὔτε τὸν Βασιλέα, οὔτε τοὺς πιστοὺς σκανδαλίσαι διὰ τῆς βραδυτῆτος, ἥτις γίνεται περὶ τὴν ἀπόκρισιν. ἀπεστάλησαν ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τινὲς Ἄρχοντες τοῦ παλατίου ἐπιφανεῖς, καὶ ὑπὸ τῆς Συνόδου οἱ αὐτοὶ σχεδὸν Ἐπίσκοποι, εἰπόντες τῷ Πάπᾳ τὰ αὐτά, καὶ ὅτι διὰ τῆς κοινῆς συμφωνίας πάντων λαβεῖν τέλος τὴν αἰτίαν τῶν τριῶν κεφαλαίων, ὁ δὲ τὰ αὐτὰ πάλιν ὡς καὶ πρότερον ἀπεκρίθη, κατ᾽ ἰδίαν δηλονότι περὶ τοῦ πράγματος τούτου θεωρῆσαι, καὶ τὴν οἰκείαν γνώμην τῷ Αὐτοκράτορι ἀνενεγκεῖν. οἱ δὲ Ἄρχοντες καὶ Ἐπίσκοποι πρὸς αὐτὸν εἶπον, ὅτι μόνοι πολλάκις ἐγγράφως καὶ ἀγράφως κατεδικάσατε τὰ τρία κεφάλαια, ὁ Βασιλεὺς ὅμως θέλει, ἵνα ἐν τῷ κοινῷ μετὰ τῶν ἄλλων συνέλθῃς, καὶ οὕτω περὶ αὐτῶν γενέσθαι τὴν κρίσιν, κατηγοροῦσι γὰρ οἱ Αἱρετικοὶ τοὺς Ἱερεῖς τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ὡς ὀπαδοὺς τοῦ Νεστορίου, καὶ οὐ δεῖ τὸν καιρὸν ἀναβάλλεσθαι. ταῦτα πρὸς τὸν Πάπαν. πρὸς τοὺς παρεπιδημοῦντας δὲ ἐν Βυζαντίῳ Δυτικοὺς Ἐπισκόπους ἕτεροι παρὰ τῆς Συνόδου ἐπέμφθησαν, προσκαλοῦντες αὐτούς, ὅπως σὺν

ἅμα

ἅμα τὴν περὶ τούτων ποιήσωνται σκέψιν. ἀπεκρίθησαν δέ, οἱ μὲν Ἰταλοὶ καὶ Ἄφροι, ὅτι οὐ δύνανται συνελθεῖν, ἀπόντος τοῦ Πάπα, οἱ δὲ Ἰλλυριοί, ὅτι οὐ δύνανται χωρὶς τῆς γνώμης τοῦ ἰδίου Ἀρχιεπισκόπου παρεῖναι, ἡ Σύνοδος ὅμως περὶ τῶν δευτέρων εἶπον, ἡμεῖς ἔχομεν τὴν γνώμην τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, δηλονότι τοῦ Ἀχείλδου, καὶ ἀρκεῖ. Ἐν τῇ τρίτῃ συνελθούσῃ ὁμολογίαν τινὰ τῆς πίστεως γενικὴν κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῶν τεσσάρων Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἐκτίθενται, τὰ παρ᾽ ἐκείνων ἀποδεχόμενα ἀποδεχόμενοι καὶ αὐτοί, τὰ δὲ ἀθετούμενα καὶ ἀποβαλλόμενα συναποβάλλοντες. καὶ ὅτι (εἰ ὁ Πάπας οὐ συνῆλθεν σὺν ἡμῖν) ἀρκεῖ πρὸς βεβαιότητα ὀρθοδοξίας καὶ καθαίρεσιν τῶν τριῶν κεφαλαίων, καὶ ὅτι ἀκολουθοῦμεν τοῖς ἁγίοις πατράσι καὶ Διδασκάλοις τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας Ἀθανασίῳ, Ἱλαρίῳ, Βασιλείῳ, Γρηγορίῳ τῷ Θεολόγῳ, Γρηγορίῳ τῷ Νύσσης, Ἀμβροσίῳ, Αὐγουστίνῳ, Θεοφίλῳ, Κυρίλλῳ, Ἰωάννῃ τῷ Κωνσταντινουπόλεως, Λέοντι, Πρόκλῳ, καὶ πάντα τὰ παρ᾽ αὐτῶν συγγραφέντα περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως, καὶ πρὸς κατάκρισιν τῶν Αἱρετικῶν δεχόμεθα. Ἐν τῇ τετάρτῃ συνελθούσῃ ἄρχονται οἱ πατέρες τοῦ περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων ἀγῶνος, καὶ πρῶτον μὲν ἀνεγνώσθησαν τινὰ τεμάχια ἐκ τῶν βιβλίων Θεοδώρου τοῦ Μοψουεστίας, ἐξ ὧν δῆλον ἐγένετο τῆς κοινῆς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίας τὸν Θεόδωρον μακρὰν ἵστασθαι, καὶ κατ᾽ ἄλλον σαφῶς τρόπον περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας καὶ τῶν δύο τοῦ Χριστοῦ φύσεων εἰρηκέναι. ἐντεῦθεν τὰ ἐκείνου δόγματα, πάσης τῆς Συνόδου βοώσης, ἀποβάλλονται, κατακρίνονται καὶ ἀναθεματίζονται. Ἐν δὲ τῇ πέμπτῃ συνελθούσῃ ἀποσπάσματα πλεῖστα εἰς μέσον προβάλλονται ἐκ τῶν βίβλων αὐτῶν οἱ Θεοδώρῳ τῷ Μοψουεστίας ἀντιταξάμενοι, Κυρίλλου φημὶ καὶ Πρόκλου καὶ Ῥαβουλᾶ Ἐδέσσης καὶ ἄλλων τινῶν συνάψαντες πατέρων ἑπτά, οἷς πρὸς τὸ κατασκευάσαι τὴν τοῦ Θεοδώρου ὑπόληψιν ἐχρήσαντο οἱ ἐκείνου σύμφρονες, κἀν τούτοις ἦσαν Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ πρὸς Θεόδωρον διάφοραι ἐπιστολαί, ταύτας μέντοι μὴ πρὸς Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας, ἀλλὰ πρὸς Θεόδωρον τὸν Τυάνων γεγράφθαι πάσῃ τῇ Συνόδῳ δῆλον γίνεται. τούτων γενομένων, προβάλλεται τὸ πολυθρύλλητον ἐκεῖνο ζήτημα πρὸς ἐξέτασιν, πότερον οἱ Αἱρετικοὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν δύνανται κατακριθῆναι; ὅπερ ὅτι ὀρθῶς δύναται γίνεσθαι, διὰ πολλῶν τῶν ἁγίων πατέρων λόγων καὶ πράξεων δείκνυται. ἀναγνωσθέντων ἔτι διὰ ταῦτα τῶν πρακτικῶν τῆς πρὸ τριῶν ἐτῶν γενομένης ἐν Μοψουεστίᾳ Συνόδου, ἐξ ὧν δῆλον ἐγένετο τὸ τοῦ Μοψουεστίας Θεοδώρου ὄνομα ἐν τοῖς διπτύχοις τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης οὐδέποτε ἀναγνωσθῆναι, προβληθέντων ἐν τῷ τέλει καί τινων ἐκ τῶν συγγραμμάτων Θεοδωρίτου, ἐξ ὧν ἐτεκμήραντο αὐτὸν τοῖς Νεστορίου δόγμασι μὴ ἀπαρέσκεσθαι, καὶ πρὸς Κύριλλον ἀπεχθῶς ἐσχηκέναι. Ἐν δὲ τῇ ἕκτῃ συνελθούσῃ μεταβαίνει ἡ Σύνοδος ἀπὸ τοῦ Θεοδωρίτου πρὸς τὴν ἐξέτασιν τῆς γνώμης Ἴβα τοῦ Ἐδέσσης. ἀναγνωσθείσης πρότερον τῆς ἐκείνου πρὸς Μάρην τὸν Πέρσην ἐπιστολῆς, ἐν ᾗ τὸν Ἴβαν ἡ Σύνοδος σύμφρονα Νεστορίῳ εὑρίσκει, διὰ τὸ μὴ βουληθῆναι καὶ αὐτὸν Θεοτόκον εἰπεῖν τὴν Παρθένον Μαρίαν, καὶ προσέτι καὶ Κυρίλλῳ αὐτίξουν, καὶ γὰρ συκοφαντεῖ αὐτὸν τὸν Κύριλλον ὁ ῥηθεὶς Ἴβας λέγων, ὅτι ἑπόμενος τῷ Ἀπολιναρίου δόγματι, μίαν εἶναι Θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φύσιν ἐκύρωσε, πρὸς δὲ τούτοις, καὶ Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας οὐ μόνον διὰ τὴν τοῦ βίου δῆθεν ἄκραν ἁγιωσύνην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀκριβῆ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως διδασκαλίαν αὐτοῦ, τήν τε λόγοις καὶ γράμμασι, μεγάλοις ἐπαίνοις ἐξαίρει. βέβαιόν ἐστι τὸν Ἴβαν κατὰ τὸ κοινὸν τῶν Ἀνατολικῶν πρὸς τὸν Κύριλλον μῖσος πρὸ τοῦ γενέσθαι τὴν ὁμόνοιαν καὶ διαλλαγὴν ἀγωνίσασθαι, ὅπερ οὐχ ἅπαξ φανερῶς ὡμολόγησε. διότι δὲ τὸν Θεόδωρον οὕτω διαφερόντως ἐπῄνεσεν, ἐντεῦθεν δάκρυα, ἐντεῦθεν ἀνάμνησις τῶν κατ᾽ αὐτοῦ ποτὲ λαληθέντων σφαλμάτων, καίτοι πολλάκις περὶ τούτων αὐτῷ συγγνώμης δοθείσης ἐν διαφόροις Συνόδοις, τῇ τε ἐν Τύρῳ φημὶ καὶ Βηρυτῷ καὶ ἐν Χαλκηδόνι. ἐντεῦθεν τοσαῦται κατ᾽ αὐτοῦ ἐπενοήθησαν μηχαναί, δι᾽ ὧν ἐπεχείρουν δεῖξαι αὐτόν, καίτοι φανερῶς ἀνάθεμα λέγοντα Νεστορίῳ, καὶ ὑπὸ τῶν ἐν Χαλκηδόνι πατέρων συγγνώμης τυχόντα, καὶ μετὰ τῶν ὀρθοδόξων ὑπ᾽ ἐκείνων ταχθέντα, οὐδὲν ἧττον διὰ ταύτην τὴν ἐπιστολήν, καὶ διὰ τὴν ἄκραν πρὸς Θεόδωρον εὔνοιαν εἶναι ἔνοχον Νεστοριανισμοῦ. τελευταῖον, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ πλείστου μέρους τῶν Συνόδων τῆς τε ἐν Ἐφέσῳ καὶ Χαλκηδόνι, ταύτην τὴν Ἴβα ἐπιστολὴν ὡς αἱρετικὴν καὶ βλάσφημον ἀπέβαλον καὶ ἀνεθεμάτισαν. Ἐν δὲ τῇ ἑβδόμῃ συνελθούσῃ ἀπέστειλε πρὸς τὴν Σύνοδον ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπιστολάς τινας ἀφορώσας πρὸς διάγνωσιν τῶν τριῶν κεφαλαίων, αἳ καὶ ἀνεγνώσθησαν, τρεῖς δηλονότι Βιγιλίου τοῦ Πάπα ἐπιστολάς, ἐν αἷς κατέκρινε τὰ τρία κεφάλαια, ἡ πρώτη ἦν πρὸς Ῥουστικὸν καὶ Σεβαστιανὸν τοὺς Διακόνους αὐτοῦ, ἐν ᾗ τούτους διὰ τὰς περὶ αὐτοῦ διασπαρείσας ψευδεῖς φήμας, καὶ διὰ τὸ δημοσιεῦσαι ἐκείνους καὶ εἰς διαφόρους διανεῖμαι τὰ ἀντίγραφα τοῦ διατάγματος αὐτοῦ, μὴ γινώσκοντος αὐτοῦ καὶ ἀνθισταμένου, ἐλέγχει σφοδρῶς, καὶ ἐγκαλέσας αὐτοὺς τοὺς ἀχαρίστους καὶ ὑπερηφάνους καὶ δολίους καὶ ἀπειθεῖς ὁμοῦ μετὰ καὶ ἄλλων τῶν σὺν αὐτοῖς, τῆς διακονίας αὐτῶν καθαιρεῖται. ἦσαν δὲ καὶ ἄλλαι δύο τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολαὶ πρὸς Βαλεντιανὸν τὸν ἐν Σκυθίᾳ Τομέων Ἐπίσκοπον, καὶ πρὸς Αὐρήλιον Ἀρελάτου. ἐν ταύτῃ τῇ Συνόδῳ ἀνηγγέλθησαν καί τινα ἐν συνόψει ἐκ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ πρακτικῶν περὶ τῆς τιμῆς, ἥν τινες τῶν Νεστοριανῶν ἐποίησαν τῇ εἰκόνι τοῦ Θεοδωρίτου, ἐνθέντες αὐτὴν ἐπὶ ἅμαξαν ἐν τῇ Κύρῳ τῇ πόλει. Ἐν δὲ τῇ ὀγδόῃ συνελθούσῃ κεῖται ἡ μέμψις Εὐτυχίου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν Πάπαν Βιγίλιον, διότι οὐκ ἀπήντησε πρὸς τὴν Σύνοδον. ἔνθα

ἰδεῖν

ἰδεῖν ἐστὶν ὁποίας ἀξίας ἐστὶν ὁ Πάπας τῆς Ῥώμης, καὶ ὁποῖον ἐστὶ τὸ κράτος τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. εἶτα εἰς πλάτος ὁ συνοδικὸς ὅρος, ἐν ᾧ μετὰ τὴν ἔκθεσιν πάντων τῶν ἐν ταύτῃ τῇ Συνόδῳ πραχθέντων κατακρίνονται τὰ τρία κεφάλαια, καὶ τὰ Θεοδώρου τοῦ Μοψουεστίας συγγράμματα, τὰ δὲ Θεοδωρίτου κατὰ Κυρίλλου κεφάλαια, καὶ ἡ πρὸς Μάρην ἐπιστολὴ τοῦ Ἴβα ἀναθεματίζονται. πρόσκεινται δὲ καὶ δεκατέσσαρα κεφάλαια, ἢ ἀναθεματισμοὶ κατὰ Νεστοριανῶν καὶ Εὐτυχιανῶν, ἐν οἷς οὐ μόνον τὰ τρία κεφάλαια, ἀλλὰ καὶ ὁποιαιδήποτοῦν Αἱρέσεις, αἱ ὑπὸ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἁγίων τεσσάρων Συνόδων κατακριθεῖσαι, ἀθετοῦνται καὶ ἀποβάλλονται, συναπτομένου τοῖς Αἱρεσιάρχαις Ἀρείῳ, Εὐνομίῳ, Μακεδονίῳ, Ἀπολιναρίῳ καὶ τοῖς ἑξῆς, καὶ αὐτοῦ Ὠριγένους.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ Ε·

Περὶ ἐκλογῶν τινῶν ἑλληνιστὶ καὶ ῥωμαϊστὶ γεγραμμένων, ἐν τῷ τέλει τῆς παρούσης Συνόδου κειμένων, καὶ ὧν πειρᾶται ὁ Βιγίλιος δεῖξαι ψευδῆ, καὶ ὧν ἀποδιοπομπεῖται ὡς ἐναντίων, καὶ περὶ τῆς πρὸς τοὺς τῆς Ἰστρίας Ἐπισκόπους ἐπιστολῆς τοῦ Πάπα Πελαγίου κατὰ τῶν τριῶν κεφαλαίων. καὶ περὶ ὧν συνέγραψεν ὁ μέγας Ἰουστινιανὸς κατὰ Ὠριγένους, καὶ κατὰ τῶν τριῶν κεφαλαίων ὑπὲρ τῆς πίστεως.

Ἐν τῷ τέλει τῆς Συνόδου ταύτης πρόσκεινται καί τινες ἐκλογαὶ ἑλληνιστὶ καὶ λατινιστὶ ἔκ τε τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ Συνόδου πέμπτης συνελεύσεως, καὶ ἀπὸ τῆς ἕκτης Συνόδου, πράξει τετάρτῃ, ἔκ τε Εὐαγρίου τοῦ σχολαστικοῦ, βιβλίῳ ὀκτῷ, κεφαλαίῳ τριακοστῷ ὀγδόῳ, ἔκ τε τοῦ Κεδρηνοῦ κατὰ τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος Ἰουστινιανοῦ τοῦ Βασιλέως, καὶ ἐκ τοῦ Μανουὴλ τοῦ Καλέκα περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, βιβλίῳ δευτέρῳ, καὶ ἐκ τῆς δογματικῆς ἐπιστολῆς Βιγιλίου, ἣν ἔγραψε κατὰ Εὐτυχιανῶν πρὸς βεβαίωσιν τῆς πέμπτης Συνόδου. τὸ δὲ ὑπὸ Βιγιλίου κατὰ τῶν τριῶν κεφαλαίων ἐκδοθὲν δόγμα κατὰ τὸ πεντακοσιοστὸν πεντηκοστὸν τέταρτον ἔτος, εἰς φῶς ἐξέδωκε λατινιστὶ Βαλούζιος ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Συνόδων, ἐν ᾧ ὁ Βιγίλιος Ἴβαν τὸν Ἐδέσσης ὡς ὀρθόδοξον δέχεται, ὡς καὶ ὑπὸ τῆς ἐν Χαλκηδόνι δῆθεν Συνόδου οὕτω δοκιμασθέντα, τὴν δὲ πρὸς Μάριν τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴν πειρᾶται δεῖξαι μὴ εἶναι αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ὑπὸ τῶν ἐναντίων αὐτῷ συμπλασθῆναι. περὶ δὲ τῶν συγγραμμάτων Θεοδώρου τοῦ Μοψουεστίας πρῶτον σημειοῖ, τοὺς Νεστοριανοὺς μηκέτι δυναμένους φανερῶς παῤῥησιάσαι τὰ δόγματα τοῦ αὐτῶν Διδασκάλου, ὑποκρύψαι ἑαυτοὺς ὑπὸ τὸ Θεοδώρου ὄνομα, ὅστις ἐν εἰρήνῃ προκεκοίμηται. ἔπειτα πολλά τινα ἐκ τῶν συγγραμμάτων τούτων εἰς μέσον ἐκθεὶς, ἐναντία καὶ βλάσφημα εἶναι ἀποφαίνεται. τὰ δέ γε συγγραφέντα ὑπὸ Θεοδωρίτου κατὰ τῶν Κυρίλλου κεφαλαίων καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου, πρὸς ὑπεραπολογίαν Νεστορίου καὶ Θεοδώρου χωρίς τινος ἀμφιβολίας ὡς ἐναντία τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀποδιοπομπεῖται καὶ ἀποδοκιμάζει. τὸ δὲ κεφάλαιον πάντων, τὰ τρία ταῦτα κεφάλαια ἀναθέματι καθυποβάλλει, καὶ πάντας τοὺς ταῦτα δεχομένους, ἢ ὑπερασπιζομένους τῷ αὐτῷ ἀναθέματι καταδικάζει. ὅσα δὲ ἢ ἐξ ἰδίου ὀνόματος, ἢ παρ᾽ ἄλλων τινῶν ὑπὲρ βοηθείας τούτων τῶν κεφαλαίων ἐγράφησαν, τῇ αὐθεντίᾳ τοῦ παρόντος διατάγματος ἄκυροι ὅλως καὶ ἀποβάλλεται. ἀπορίας ὅμως ἐστὶν ἄξιον, πῶς αὖθις τὰ τοιαῦτα συμφωνήσειε τῷ προτέρῳ τοῦ Πάπα περὶ τούτων ζήλῳ, εἰπάτωσαν οἱ βουλόμενοι. ἕπεται ἡ Πελαγίου Πάπα δευτέρου πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἰστρίας ἐπιστολὴ, οἵτινες τῇ κατακρίσει τῶν τριῶν κεφαλαίων οὐ συγκατετίθεντο, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν πραγματεία πεπλατυσμένη, ἐν ᾗ διὰ πολλῶν διαλαμβάνει περὶ τῆς αὐθεντίας τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, καὶ τῆς τῶν τριῶν κεφαλαίων κατακρίσεως. μετὰ ταῦτα κεῖται ἑλληνιστὶ καὶ λατινιστὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος κατὰ τῶν σφαλμάτων τοῦ Ὠριγένους πραγματεία, γενομένη ἐν ἔτει πεντακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ πρώτῳ, ἐν ᾗ τὰ ἐκείνου περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος δόγματα, καὶ περὶ τῆς φύσεως τῶν ψυχῶν, καὶ μάλιστα τῆς προϋπάρξεως αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν ποινῶν τῶν ἁμαρτησάντων διαλαμβάνει, καὶ οὐ μόνον ἐπιχειρήμασιν, ἀλλὰ καὶ μαρτυρίαις τῶν ἁγίων πατέρων ἀποδοκιμάζει, καὶ τὸν συγγράψαντα ταῦτα Ὠριγένην. τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδον, γενομένην ἐν ἔτει πεντακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ὀκτῷ περὶ Ὠριγένους καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ, ἐκ τοῦ Κεδρηνοῦ ἐκβληθεῖσαι. τοῦ αὐτοῦ ὁμολογία τῆς ὀρθῆς πίστεως, ἐν ᾗ τὰ τρία κεφάλαια εἰς πλάτος ἐκτίθεται, καὶ ἀνασκευάζει, συνάπτων καὶ τὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδον ἐπιστολὴν, διαλαμβάνουσαν περὶ Θεοδώρου τοῦ Μοψουεστίας, καὶ ἄλλων, εὑρίσκεται δὲ αὕτη λατινιστὶ ἐν Τμήματι πρώτῳ, Σελίδι τετρακοσιοστῇ δεκάτῃ ἐνάτῃ.

ΠΑΡΆΓΡΑΦΟΝ ς'.

Περὶ τῆς πρὸς Βιγίλιον ἐπιστολῆς τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Εὐτυχίου, ἐξ ἧς δείκνυται, ὅτι καθολικὴ καθέδρα, ὡς καὶ καθολικὴ Ἐκκλησία, καὶ πᾶσα μερικὴ Ἐκκλησία, καὶ αἱ Σύνοδοι ἐπὶ τοῦ Πάπα, κρίνουσι αὐτὸν, καίτοι πρῶτον ὄντα τῇ τάξει. καὶ ὅτι παλίμβολος ὁ Πάπας Βιγίλιος.

Ἐν

Ἐν τῇ πρώτῃ συνελεύσει, ἐν τῇ ἐπιστολῇ Εὐτυχίου πρὸς Βιγίλιον σημείωσαι πρῶτον, ὅτι λέγει ὁ Εὐτύχιος τὴν καθολικὴν καθέδραν τῆς σῆς μακαριότητος. δεύτερον λέγει, ὅτι ἐφυλάξαμεν καὶ φυλάττομεν τὴν πίστιν τὴν ἐξ ἀρχῆς παραδοθεῖσαν παρὰ τοῦ Χριστοῦ τοῖς Ἀποστόλοις, καὶ παρ' ἐκείνων ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ κηρυχθεῖσαν, καὶ ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων σαφηνισθεῖσαν, καὶ μάλιστα ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς ἁγίαις τέσσαρσι Συνόδοις συνελθόντων, οἷς διαπαντὸς καὶ ἐν πᾶσιν ἀκολουθοῦμεν καὶ δεχόμεθα. τρίτον λέγει, δῆλον ποιοῦμεν, ὅτι πάντα τὰ ὑπὸ τῶν προηγησαμένων ἁγίων τεσσάρων Συνόδων κριθέντα καὶ ὁρισθέντα καὶ ἐφυλάξαμεν καὶ φυλάττομεν, καὶ τὰς ἐπιστολὰς τῶν προέδρων τῆς ἐν Ῥώμῃ ἀποστολικῆς καθέδρας ὁμοίως. τέταρτον λέγει, διατοῦτο αἰτοῦμεν, προκαθημένης ἡμῶν τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, ἀταράχως καὶ μετὰ εἰρηνικῆς ἱερατικῆς πραότητος, τῶν ἁγίων προκειμένων Εὐαγγελίων, τὰ αὐτὰ κεφάλαια ἐν μέσῳ προτιθέμενα, κοινῶς ζητηθῆναι καὶ ἀντιβληθῆναι, καὶ προστεθῆναι τῇ ζητήσει τὸ τῷ Θεῷ ἀρέσκον, καὶ σύμφωνον τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων τεσσάρων Συνόδων ὁρισθεῖσι, τοῦ σεβάσματος τῶν ἁγίων Συνόδων ἐν ἅπασι φυλαττομένου. πέμπτον λέγει, ὅτι ὁ αὐτὸς λίβελλος ἐγένετο παρὰ τοῦ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς Ἐπισκόπων, τῶν καὶ ἐνδημούντων ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸς τὸν Βιγίλιον, καὶ ἀνάπαλιν, τοῦ Βιγιλίου πρὸς αὐτούς. Ἀλλὰ ῥητέον πρὸς μὲν τὸ πρῶτον, ὅτι καθολικὴ καθέδρα ὡς καὶ καθολικὴ Ἐκκλησία λέγεται καὶ πᾶσα μερικὴ Ἐκκλησία, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου πρώτου κεφάλαιον δέκατον πέμπτον. καὶ ἐν τῇ λατινικῇ μεταφράσει ἀποστολικὴ λέγεται, οὐ καθολική. καὶ ἐν τῇ ἐν Φλωρεντίᾳ Συνόδῳ, πράξει πέμπτῃ, ἀναγνωσθείσης τῆς Βιγιλίου ἀμοιβαίας πρὸς τὸν Εὐτύχιον, ἀποστολικὴ ἐν αὐτῇ ἐρρέθη καθέδρα. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, ὅτι τὸ, ἐφυλάξαμεν καὶ φυλάττομεν ταυτόν ἐστι τῷ, ὅτι ὁ Πάπας Λέων φύλαξ ἐστὶ τῆς ἀμπέλου. καὶ τὸ, σαφηνισθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων, ταυτόν ἐστι τῷ, ὅτι ὁ Λέων τῆς τοῦ Πέτρου φωνῆς ἐστιν ἑρμηνεύς, ὥστε οὐ μόνον ὁ Ῥώμης φύλαξ τῆς ἀμπέλου καὶ ἑρμηνεὺς τῆς τοῦ Πέτρου φωνῆς. καὶ τὸ, ἀκολουθοῦμεν καὶ δεχόμεθα τὰς Συνόδους, ταυτόν ἐστι τῷ ἀνωτέρω εἰρημένῳ παρὰ τοῦ Μηνᾶ, ὅτι ἐξακολουθοῦμεν καὶ πειθόμεθα τῇ ἀποστολικῇ καθέδρᾳ. σημείωσαι δὲ, ὅτι πρῶτον λέγει, ἕπεται ταῖς Συνόδοις, εἶτα δέχεται τὰς ἐπιστολὰς τῶν Παπῶν, ὥστε οὐχ οἱ Πάπαι ἐπὶ τῶν Συνόδων, ἀλλ' αἱ Σύνοδοι ἐπὶ τῶν Παπῶν. ἔτι λέγει, τῶν προέδρων τῆς ἐν Ῥώμῃ ἀποστολικῆς καθέδρας, ὥστε οὐ πανταχοῦ ὁρίζει ἡ ἐν Ῥώμῃ καθέδρα, καὶ οὐ μόνη ἀποστολικὴ καθέδρα, ἐπειδὴ καὶ ἕτεραι οὕτω λέγονται. εἰ δὲ καὶ κατά τι τῶν ἀρχαίων ἰδίωμα πολλάκις λέγεται ἄνευ προσδιορισμοῦ ἡ Ῥώμη ἀποστολικὴ καθέδρα, ἀλλ' ἐννοητέον ἀεὶ τὴν ἐν Ῥώμῃ ἀποστολικὴν καθέδραν. πρὸς δὲ τὸ τρίτον, ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν Συνόδων κριθέντα καὶ ὁρισθέντα φυλάττομεν, ταυτόν ἐστι τῷ, αἱ Σύνοδοι ἔκριναν καὶ τοὺς Πάπας, καὶ ὥρισαν τὰ περὶ πίστεως. πρὸς δὲ τὸ τέταρτον, ὅτι τὸ, προκαθημένου τοῦ Βιγιλίου, ζητηθῆναι καὶ ἀντιβληθῆναι τὰ περὶ τούτων, οὐ δηλοῖ μοναρχίαν, ἀλλὰ τάξιν, καὶ γὰρ οὐκ εἶπεν, ἵνα ἐκεῖνος κρίνῃ, ἀλλ' ἵνα κοινῶς καὶ ἀταράχως καὶ ἱερατικῶς ζητηθῇ καὶ ἀντιβληθῇ τὸ τῷ Θεῷ ἀρέσκον, καὶ σύμφωνον οὐ τῷ Πάπᾳ, ἀλλὰ τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπὸ τῶν τεσσάρων Συνόδων, καὶ ἵνα φυλαχθῇ τὸ σέβας ἀσάλευτον, οὐ τῶν Παπῶν, ἀλλὰ τῶν τεσσάρων Συνόδων. εἶτα ἐν τῇ πέμπτῃ Οἰκουμενικῇ ταύτῃ Συνόδῳ ὁ Εὐτύχιος προυκάθητο, ἀλλὰ ἀπὸ τούτου οὐκ ἔλαβεν οὐδεμίαν ἰδικὴν ἐξουσίαν. ἐξ ὧν πάντων δείκνυται τῶν μὲν Πατριαρχῶν καὶ τοῦ Πάπα καὶ τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων ἀδελφικὴ ὁμόνοια καὶ συμφωνία, τῶν δὲ Συνόδων ἡ κοινὴ μεγίστη καὶ πρώτη καὶ ἄκρα ἐξουσία, ἣν σέβονται ἐξίσου τοῖς λοιποῖς καὶ οἱ Πάπαι. πρὸς δὲ τὸ πέμπτον, ὅτι ἠρέμα πρὸς κρίσιν προσκαλοῦνται οἱ Ἀνατολικοὶ τὸν Βιγίλιον, φροντιζόντων ἐστὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης, ἣν σχίσαι ὑπώπτευον ἡ τοῦ Βιγιλίου περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων παλίμβολος κρίσις. εἶτα ὁ αὐτὸς λίβελλος ἐγένετο παρὰ τῶν Πατριαρχῶν καὶ τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων πρὸς τὸν Βιγίλιον, οὐ δίδωσι δὲ αὐτῷ τιμήν τινα ἰδικήν, ὡς γὰρ ὁ Φώτιος γράφει ἐν τῇ πρὸς Μιχαὴλ Ἄρχοντα Βουλγάρων ἐπιστολῇ, ὁ Βιγίλιος τὴν κοινὴν πίστιν ἐπεκύρου λιβέλλῳ. καὶ σημείωσαι λίβελλον οἱ Πατριάρχαι, καὶ λίβελλον ὁ Βιγίλιος, ὅπερ ταυτοδυναμίαν δηλοῖ, καὶ οὐδὲν πλέον. τὰ αὐτὰ συνάγεται καὶ ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Βιγιλίου πρὸς Εὐτύχιον, ἥτις καὶ αὐτὴ ἐν τῇ πρώτῃ πράξει κεῖται, ὡς εἴρηται, τῆς παρούσης Συνόδου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζ΄.

Ὅτι ἐκ τῶν τοῦ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολῶν πρὸς τὸν Ἀντιοχείας Ἰωάννην καὶ Λάμπωνα καὶ Πρόκλον διὰ τὰ συγγράμματα τοῦ Μοψουεστίας, ὡς σημειοῦται ἐν τῇ πέμπτῃ πράξει τῆς παρούσης Συνόδου, καὶ ἐκ τῆς πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ τὰς Βασιλίδας πεμφθείσης ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ Σύμβολον ἑρμηνείας, δείκνυται κατὰ παράθεσιν τῶν πρὸς τοὺς Πάπας ἐπιστολῶν αὐτοῦ, καὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ Διονυσίου, καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου ψευδὴς ἡ ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ μοναρχία τοῦ Πάπα, καὶ ἡ τῶν Αἱρέσεων κρίσις καὶ διδασκαλία οὐκ αὐτοῦ μόνου.

Ἐν τῇ πέμπτῃ πράξει, σημείωσαι ἐν τῇ ἐπιστολῇ Κυρίλλου πρὸς Λάμπωνα πρεσβύτερον, ὅτι ἐπειδὴ ἐν Ἀντιοχείᾳ τὸ ὄνομα τοῦ Νεστορίου ἀπεγράφη, τὰ δὲ συγγράμματα Θεοδώρου Μοψουεστίας περιεποιοῦντο

οἱ ἐν Ἀντιοχείᾳ ὀρθόδοξοι οὐκ ἔγραψαν τῷ Πάπᾳ Ῥώμης, ἀλλὰ τῷ ἁγίῳ Κυρίλλῳ, ὁ δὲ Κύριλλος ἔγραψε πρὸς τὸν Ἀντιοχείας Ἰωάννην, ὅτι τὰ Θεοδώρου συγγράμματα μηδεὶς ἐν Ἐκκλησίᾳ λαλείτω. ἡρμήνευσε δὲ καὶ τὸ ἅγιον Σύμβολον, ἵνα μὴ παρά τινος παρεξηγῆται, καὶ ἔπεμψε τοὺς τόμους τῶν ἐξηγήσεων ἀπ' Ἀλεξανδρείας πρός τε τὸν Βασιλέα καὶ τὰς Βασιλίσσας εἰς Κωνσταντινούπολιν. καὶ σημείωσαι, ὅτι οὐκ ἠρώτησε τὸν Ῥώμης ὁ Κύριλλος περὶ νέας Αἱρέσεως, ἀλλὰ μόνος ἔκρινε, καὶ ἔγραψε πρός τε τὸν Ἀντιοχείας, καὶ πρὸς τοὺς Βασιλεῖς καὶ Κληρικούς, καὶ πρὸς τὸν Λάμπωνα, καὶ τὸ Σύμβολον ἡρμήνευσεν, ὥστε ἐκεῖνο, ὅπερ πρὸς Νεστόριον ἔγραψε παρὰ τοῦ Ῥώμης, καὶ τό, ἡ ἐν Ῥώμῃ Σύνοδος φανερὰ τετύπωκεν, οὐκ εἴρηνται τῷ Κυρίλλῳ διὰ τὸ εἶναι δῆθεν τὸν Ῥώμης μονάρχην, ἀλλὰ δι' οἰκονομίαν, ἢ αἰτίας, ἃς εἴπομεν ἀνωτέρω ἐν τῷ τόπῳ τῆς τρίτης Συνόδου. ἀνάγνωθι ἔτι τοῦ Κυρίλλου τὴν ἐπιστολὴν πρὸς Πρόκλον τὸν Κωνσταντινουπόλεως, ἔνθα φησὶ περὶ τοῦ Μοψουεστίας, εἰ τοίνυν συναρέσκει ταῦτα τῇ σῇ ὁσιότητι, μηνῦσαι καταξίωσον, ἵνα καὶ κοινῷ γράμματι κατασταλῇ ἡ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ φήμη, δηλονότι τοῦ Θεοδώρου. ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον, ὅτι τὸ καταξίωσον, ὅπερ ἔγραψε καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Διονύσιος πρὸς τὸν Ῥώμης Διονύσιον, οὐ δηλοῖ δεσποτείαν, ἀλλὰ πρὸς συμφωνίαν προτρέπει. δεύτερον, ὅτι τὸ κοινὸν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Πρόκλου γράμμα μᾶλλον ἰσχύει τοῦ ἰδικοῦ, ἢ τοῦ Κυρίλλου, ἢ τοῦ Πρόκλου, τοῦτο δὲ ταὐτὸν ἐκείνῳ, ὅπερ ἔγραφεν ὁ Κύριλλος πρὸς Κελεστῖνον, ἵνα γράψῃ καὶ ἐκεῖνος κατὰ Νεστορίου, καὶ ἐκεῖνο, ὅπερ ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος ἔγραψε τῷ Πάπᾳ Λέοντι, καταξίωσον συνάψαι σεαυτὸν ἡμῖν πρὸς ὁμόνοιαν. τρίτον, οἱ Ἀντιοχεῖς περὶ τοῦ Μοψουεστίας οὐκ ἔγραψαν πρὸς τὸν Πάπαν, ἢ πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ πρὸς τὸν σοφώτερον καὶ οἰκονομικώτερον Ἀλεξανδρείας Κύριλλον, ὁ δὲ Κύριλλος, μὴ οὔσης χρείας, ἐπελάθετο τῶν ἀρχαίων αὐτοῦ ἐθῶν, οὐκ ἔγραψε γὰρ πρὸς τὸν Ῥώμης πρῶτον, ἀλλὰ πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως, ὄντα μετ' αὐτὸν σοφὸν καὶ δυνάμενον, ὡς ἔχοντα παρὰ τῷ Βασιλεῖ Θεοδοσίῳ μεγίστην οἰκειότητα τοῦ βοηθῆσαι ταῖς Ἐκκλησίαις. ἰδοὺ τοίνυν κρίνεται ὁ Μοψουεστίας, καὶ ἡ Αἵρεσις καὶ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, καὶ ἑρμηνεύεται ἡ ὀρθόδοξος πίστις, καὶ οὐδεμία μνήμη τοῦ Ῥώμης. ψεῦδος ἄρα, ὅτι ὁ Ῥώμης μοναρχικὴ κεφαλή ἐστι τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἢ μόνος, ἢ πρῶτος, ἢ ἐξαίρετος, ἢ ἀληθέστερος Διδάσκαλος ἐν τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἢ κριτὴς τῶν Αἱρέσεων. τὰ αὐτὰ συνάγεται καὶ ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς Κυρίλλου πρὸς Ἀκάκιον τὸν Μελιτηνῆς.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η'.

Ὅτι ἡ Θεοδωρήτου πρὸς Δόμνον ἐπιστολή, ἡ πρὸς Ἰωάννην ἐσφαλμένως ἐπιγραφεῖσα, οὐκ ἐτέθη ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Συνόδου, ὡς ἐν τῇ ἕκτῃ συνελεύσει σημειοῦται.

Ἐν τῇ ἕκτῃ συνελεύσει σημείωσαι τὴν ἐπιστολὴν Θεοδωρήτου πρὸς Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας, ἔχουσαν τὴν ἐπιγραφὴν ἡμαρτημένην, ἀντὶ γὰρ Δόμνου Ἰωάννην ἔχει. ὁ γὰρ Ἰωάννης πρὸ τοῦ Κυρίλλου τέθνηκεν, ὡς ῥηθήσεται. σφάλλουσι δὲ ὅσοι λέγουσιν, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐτέθη ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Συνόδου ὑπό τινος Εὐτυχιανοῦ, ἐπειδὴ ὁ Θεοδώρητος ἦν εἰρηνικὸς μετὰ τοῦ Κυρίλλου. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι ἦν εἰρηνικὸς διὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ καιροῦ, οὐ μὴν καὶ ἐν ἀληθείᾳ, ὡς φαίνεται ἐκ πολλῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ Δόμνου Ἀντιοχείας εἶπεν ὁ αὐτός, ὅτι ἀποθανόντος τοῦ Κυρίλλου, εἰρήνευσεν Ἀνατολὴ καὶ Αἴγυπτος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Θ'.

Περὶ τῶν ἐν τῇ ὀγδόῃ πράξει λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Εὐτυχίου, διὰ τὸ μὴ ἀπαντῆσαι τῇ Συνόδῳ τὸν Βιγίλιον Ῥώμης, ἐξ ὧν δείκνυται καὶ ἄνευ τοῦ Πάπα γίνεσθαι Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, καὶ τὸ κράτος τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀσυγκρίτως εἶναι ἐπὶ πάντων, καὶ ἐπὶ τοῦ Πάπα.

Ἐν τῇ ὀγδόῃ πράξει σημειοῦμεν πλατύτερον τὴν μέμψιν Εὐτυχίου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν Πάπαν Βιγίλιον, προκαθήμενος γὰρ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, εἶπεν ἐνώπιον τῶν πατέρων ταῦτα ῥητῶς, ὁ Κύριος κατακρίνει οὐ μόνον ἐκείνους τοὺς μὴ ποιοῦντας αὔξησιν εἰς τὸ τάλαντον, ἀλλὰ καὶ ἐκείνους τοὺς φυλάττοντας μὲν αὐτὸ ἀκέραιον, ὅμως οὐκ ἐπιμελοῦνται, ἵνα αὐξήσωσιν αὐτό. καὶ ἡμεῖς, ἐπειδὴ λοιπὸν ἐφάνησαν κατὰ τῆς ἀληθείας βλάσφημα λαλοῦντες οἵ τε ἀκόλουθοι τοῦ Νεστορίου διὰ τοῦ Θεοδώρου καὶ Θεοδωρήτου καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἴβα, θελήσει Θεοῦ, καὶ προστάξει τοῦ Αὐτοκράτορος, συνήχθημεν ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων. καὶ ἐπειδὴ συνέβη εὑρεθῆναι καὶ τὸν αἰδεσιμώτατον Βιγίλιον ἐν ταύτῃ τῇ βασιλευούσῃ πόλει, καὶ συμφέρει πᾶσι περὶ ἐκείνων τῶν σημειωθέντων ἐν τούτοις τοῖς τρισὶ κεφαλαίοις, ἅπερ πολλάκις ἐγγράφως καὶ ἀγράφως κατέκρινε, καὶ ἐν ὑστέροις συνέθετο ἐγγράφως, συμπαρεῖναι τῇ Συνόδῳ, καὶ συνδιαλεχθῆναι ὁμοῦ μεθ' ἡμῶν περὶ τῶν τριῶν τούτων κεφαλαίων, ἵνα ἐκτεθῇ ὅρος τῆς ἀληθείας παρὰ πάντων ἡμῶν κοινῶς. ὁ εὐσεβέστατος Βασιλεὺς κατὰ τὴν θέλησιν ἡμῶν παρεκίνησε τόσον ἐκεῖνον, ὅσον καὶ ἡμᾶς συνελθεῖν κοινῶς, πρέπει γὰρ τοῖς ἱερεῦσι, περὶ ὧν ζητοῦνται κοινῶς, προσφέρειν

καὶ

καὶ κοινὸν ὅρον. λοιπὸν ἐξ ἀνάγκης ἐζητήσαμεν, ἵνα ἀναπληρώσῃ ἡ αἰδεσιμότης αὐτοῦ τὰς ὑποσχέσεις, ἃς ἐγγράφως ἐποίησεν, οὐ γάρ ἐστι δίκαιον αὐξάνειν τὸ σκάνδαλον ἐπὶ πλεῖον περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων ἐκείνων, καὶ συγχεῖσθαι τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, περὶ ὧν εἰς μνήμην ἤγομεν αὐτῷ καὶ τὰ μεγάλα ἐκεῖνα παραδείγματα τῶν Ἀποστόλων, καὶ τὰς παραδόσεις τῶν πατέρων. καίπερ γὰρ καὶ ἦν δυνατὸν, τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος πλεοναζούσης ἐν ἑκάστῳ τῶν Ἀποστόλων, μὴ ζητεῖν αὐτοὺς ξένην συμβουλὴν περὶ ὧν ἔδει γενέσθαι, ὅμως οὐκ ἠθέλησαν κατὰ ἄλλον τρόπον διορίσαι περὶ τῆς ὑποθέσεως ἐκείνης τῆς τότε κινηθείσης, εἰ ἔδει δηλονότι περιτέμνεσθαι τὰ ἔθνη, πρὶν ἢ συναθροισθῆναι κοινῶς, καὶ βεβαιῶσαι ἕκαστος αὐτῶν τοὺς λόγους αὐτοῦ ταῖς μαρτυρίαις τῆς ἁγίας γραφῆς. ὅθεν κοινῶς περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως διώρισαν, γράφοντες πρὸς τὰ ἔθνη, ἔδοξε τῷ ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν τῶν ἐπάναγκες τούτων, καὶ τὰ ἑξῆς. ἀλλὰ καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες οἱ συνελθόντες κατὰ καιροὺς εἰς τὰς τέσσαρας ἁγίας Συνόδους, χρώμενοι τοῖς παλαιοῖς παραδείγμασι, κοινῶς περὶ τῶν γενομένων Αἱρέσεων καὶ ζητήσεων ᾠκονόμησαν, ὄντος βεβαίου, ὅτι ἐν ταῖς κοιναῖς διαλέξεσι προβαλλομένων τῶν ἐξεταχθησομένων ἀφ᾽ ἑκατέρων τῶν μερῶν, τὸ φῶς τῆς ἀληθείας ἀποδιώκει τὰ νέφη τοῦ ψεύδους, μήτε δυνατόν ἐστιν ἐν ταῖς κοιναῖς ἀμφισβητήσεσι τῆς πίστεως φανερωθῆναι κατ᾽ ἄλλον τρόπον τὴν ἀλήθειαν, ἐπειδὴ ἕκαστος δεῖται τῆς βοηθείας τοῦ πλησίον, καθὼς λέγει ὁ Σολομὼν ἐν ταῖς Παροιμίαις, ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος, ὡς πόλις ὀχυρὰ, καὶ ὡς τεθεμελιωμένον Βασίλειον. καὶ ὁ Ἐκκλησιαστὴς λέγει, ἀγαθοὶ οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα. καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος μόνος λέγει, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος, οὗ ἂν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν Οὐρανοῖς, ὅπου γάρ εἰσι δύο, ἢ τρεῖς, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ λοιπὸν πολλάκις προσκληθέντος ὑπὸ πάντων ἡμῶν, καὶ ἔτι γε ὑπὸ τῶν ἐνδοξοτάτων κριτῶν τῶν παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου Αὐτοκράτορος σταλέντων πρὸς αὐτὸν, τοῦ Πάπα Ῥώμης Βιγιλίου, καὶ εἰπόντος ποιήσειν ἀπόκρισιν μόνον κατὰ τῶν τριῶν τούτων κεφαλαίων, καὶ τοιαύτης ἀποκρίσεως ἀκουσθείσης, ἡμεῖς ἔχοντες τὴν νουθεσίαν τοῦ Ἀποστόλου, εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν λέγοντος, ὅτι ἕκαστος περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ, καὶ προσέτι φοβούμενοι τὴν κατάκρισιν τὴν ἐπικειμένην οἷς λέγει ὁ Κύριος, ὃς ἂν σκανδαλίσῃ καὶ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων, πόσῳ μᾶλλον Βασιλέα τοιοῦτον χριστιανικώτατον, καὶ τόσα ἔθνη, καὶ τόσας Ἐκκλησίας, καὶ ἐκεῖνο, ὅπερ εἴρηται παρὰ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Παῦλον, μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ σιώπα, ὅτι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς δύναταί σε βλάψαι, συναχθέντες, πρὸ πάντων ὡμολογήσαμεν συντόμως, ἵνα κατέχωμεν τὴν πίστιν ταύτην, καὶ τὰ ἑξῆς. ἐν τούτοις σημείωσαι τὴν ἀμέλειαν τοῦ Πάπα περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, καὶ ὅτι χωρὶς τοῦ Πάπα γίνεται Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, καὶ ὅτι τὸ κράτος τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀσυγκρίτως ἐστὶν ἐπὶ πάντων, καὶ ἐπὶ τοῦ Πάπα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ι΄.

Ὅτι ἐκ τῆς μετὰ τὴν Σύνοδον ἐπιστολῆς Βιγιλίου πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως Εὐτύχιον, ἓξ τινὰ βεβαιοῦνται, αἱ Σύνοδοι μείζονες τοῦ Πάπα, ἡ ἀλλοτρίωσις ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῶν μὴ ἀκολουθούντων Παπῶν τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπὸ τῶν Συνόδων, ἡ εὕρεσις τῆς ἀληθείας ἀπὸ τῶν συγγραμμάτων τῶν πατέρων, τὸ πείθεσθαι τοὺς Πάπας ταῖς Συνόδοις, τὸ ἁμαρτάνειν τοὺς αὐτοὺς περὶ τὴν πίστιν, καὶ τὸ Δεσπότας αὐτῶν ἔχειν τοὺς Βασιλεῖς, ἐξ ὧν καὶ ἡ ἀπώλεια τῶν δύο μαχαιρῶν τῶν Παπῶν.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ Βιγιλίου, ἣν ἔπεμψε πρὸς Εὐτύχιον Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τὴν Σύνοδον, δι᾽ ἧς ἠθῳώθη ἀπὸ τῆς κατακρίσεως, καὶ συνεχωρήθη ἐπανελθεῖν ἀπὸ τῆς ἐξορίας, σημείωσαι πρῶτον, ὅτι λέγει τὰς τέσσαρας Συνόδους σὺν τοῖς ἐμοῖς ἀδελφοῖς ἀποδεχόμεθα, καὶ θεοφιλεῖ διανοίᾳ προσκυνοῦμεν, καὶ ὁμοψύχως φυλάττομεν. καὶ σημείωσαι, ὅτι εἰ ὁ Πάπας τῆς Ῥώμης ἐξ ἴσου τοῖς λοιποῖς ἀδελφοῖς δέχεται τὰς Συνόδους, καὶ θεοφιλεῖ διανοίᾳ προσκυνεῖ, καὶ ὁμοψύχως φυλάττει, αἱ Σύνοδοι ἀναγκαίως μείζονες τοῦ Πάπα, καὶ ὥσπερ ὑπέρκεινται τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων, οὕτω καὶ τοῦ Πάπα, καὶ ὁ μὲν Πάπας προσκυνεῖ καὶ σέβεται αὐτὰς, οὐ μὴν καὶ ἀνάπαλιν. δεύτερον, ὅτι φησὶ, καὶ εἴτινες δήποτε ταῖς ἁγίαις Συνόδοις ἐν πᾶσι τοῖς ὑπ᾽ αὐτῶν περὶ τῆς ἁγίας πίστεως ὁρισθεῖσιν οὐκ ἀκολουθοῦσι, τούτους ἀλλοτρίους τοῦ ἁγίου συλλόγου τῆς ἁγίας καὶ καθολικῆς Ἐκκλησίας κρίνομεν. ἐν οἷς σημείωσαι, ὅτι οἱ μετὰ τὸ σχίσμα Πάπαι μὴ ἀκολουθοῦντες τοῖς ὁρισθεῖσι ταῖς ἁγίαις Συνόδοις περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ τῆς παπολατρείας, καὶ ἐκείνου τοῦ ἀσεβεστάτου, ὅτι ὁ Πάπας ὑπερέχει τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀλλότριοί εἰσι τοῦ ἁγίου συλλόγου τῆς ἁγίας καὶ καθολικῆς Ἐκκλησίας, τρίτον, ὅτι φησὶ, τὸ περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων παραλειφθὲν παρὰ τῶν πατέρων εἰς τὸ ἀναθεματισθῆναι, εὑρεθὲν δὲ μετὰ ταῦτα, καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Βιγιλίου εὑρεθῆναι (οὐ κατὰ ἀποκάλυψιν ἄμεσον διὰ τὴν ἰδικὴν διαδοχὴν τοῦ Πέτρου) ἀλλὰ δι᾽ ἐρεύνης, καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἁγίων πατέρων. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι τοῦτο παντὶ ἔξεστιν Ἐπισκόπῳ, καὶ παντὶ Χριστιανῷ, ἐλέγετο γὰρ ἀνωτέρω κεφαλαίου ἑνδεκάτου παραγράφῳ τρίτῳ, ὅτι τὰ τῶν

Κανό-

Κανόνων οἱ Ἐπίσκοποι ἐκδικοῦσι, τὰ δὲ τῆς πίστεως καὶ πᾶς Χριστιανὸς ὀρθόδοξος ἐκδικεῖ, οὐκ ἄρα ὁ Πάπας ἔχει τι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅπερ οὐκ ἔχουσι καὶ οἱ ἄλλοι, ὅθεν οὐδὲ μονάρχης. τέταρτον, ὁ αὐτὸς, ἤτοι ὁ Βιγίλιος ἄνω καὶ κάτω τὰς προσηγορίας τῶν Συνόδων ἐνθειάζει, καὶ ταύταις πείθεσθαι προτρέπει. πέμπτον, ἀδελφοὺς καὶ συνιερεῖς ὁρίζεται τοὺς κατακρίναντας τὰ τρία κεφάλαια, καὶ εἴ τινα δήποτε εἴτε παρ' ἐμοῦ φησὶν, εἴτε παρ' ἄλλων πρὸς ἐκδίκησιν τῶν προειρημένων τριῶν κεφαλαίων γεγόνηται, τῇ διατυπώσει τοῦ παρόντος ἡμῶν γράμματος κατηγοροῦμεν. καὶ σημείωσαι ὅτι ὁ Βιγίλιος μόνος ὁμολογεῖ ποιῆσαι καὶ συγγράψαι τινὰ πρὸς ἐκδίκησιν τῶν τριῶν κεφαλαίων, μεταταῦτα δὲ παρὰ τῆς διδασκαλίας τῶν ἁγίων πατέρων εὑρεῖν τὸ ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον, τά τε ὑπ' αὐτοῦ τά τε ὑπ' ἄλλων πρὸς βοήθειαν τῶν τριῶν κεφαλαίων γεγονότα κατακρῖναι, ὅπερ ταὐτόν ἐστιν, ὅτι αἱρετικὰ φρονήσας καὶ λόγοις καὶ συγγράμμασι, τῆς ἀληθείας παρετράπη, εὗρε δὲ αὐτὴν, διδαχθεὶς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων. φλυαρία ἄρα σαφής ἐστι τὸ τῶν παπιστῶν, ὅτι ὁ Πάπας οὐχ ἁμαρτάνει πώποτε περὶ τὴν πίστιν, καὶ ἐκεῖνο, ὅτι ἐξαίρετός ἐστι τῆς Ἐκκλησίας Διδάσκαλος. ἕκτον, ἐν τῇ ὑπογραφῇ τῆς ἐπιστολῆς γράφει, Βιγίλιος βασιλείας τοῦ Δεσπότου ἡμῶν Ἰουστινιανοῦ τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου ἔτους εἰκοστοῦ ἑβδόμου. καὶ σημείωσαι ὅτι εἰ ὁ Βασιλεὺς Δεσπότης τοῦ Πάπα, οὐχ ὁ Πάπας ἐπὶ τοὺς Βασιλεῖς, ἀλλ' οἱ Βασιλεῖς ἐπὶ τοὺς Πάπας, καὶ ποῦ τὸ τῶν παπιστῶν, ὅτι ὁ Πάπας ἔχει δύο μαχαίρας; καὶ φλυαρία σαφὴς τὸ, ὅτι ὁ Ῥώμης ἐῤῥέθη Δεσπότης· καὶ διατοῦτο καὶ μονάρχης, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου τετάρτου, κεφαλαίου πρώτου Παράγραφον δέκατον τρίτον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΑ´.

Περὶ τῆς ἐξορίας, καὶ αὖθις ἀνακλήσεως τοῦ Βιγιλίου διὰ τὸ δέξασθαι τὰ παρὰ τῆς Συνόδου ὡρισμένα. καὶ ὅτι ἡ παροῦσα Σύνοδος Οἰκουμενική ἐστι. καὶ περὶ ἀπαντήσεως εἰς τὰ ἐπιχειρήματα Βαρωνίου, τὴν παροῦσαν Σύνοδον σπουδάζοντος ἀποδεῖξαι ὑπὲρ Βιγιλίου ἀδόκιμον.

Σημειωτέον ἔτι τὸν Ἀναστάσιον φάσκοντα περὶ Βιγιλίου, ὅτι ἐξωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ μετά τινων Ἐπισκόπων, ἀνεκλήθη δὲ διὰ δεήσεως τοῦ Ναρσῆ, καὶ τινῶν Ῥωμαίων, ὅτε καὶ τὴν συμφωνητικὴν ἐπιστολὴν ἔγραψε, ἀποδεξάμενος τὰ παρὰ τῆς Συνόδου διωρισμένα. ὅτι δὲ Οἰκουμενική ἐστιν ἡ Σύνοδος, δῆλον, ἀπὸ μὲν γὰρ τῶν Ἀνατολικῶν ἀπετελέσθη, ὑπὸ δὲ τῶν Δυτικῶν ἀπεδέχθη, καὶ μάρτυρες Πελάγιος ὁ πρῶτος, καὶ ὁ μέγας Γρηγόριος, καὶ οἱ μεταταῦτα Πάπαι, καὶ τοσοῦτοι ἱστορικοὶ καὶ πατέρες καὶ Βασιλεῖς καὶ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι. ὅτι δὲ ἀντετάξατο τῇ ἀποφάσει τῆς Συνόδου ὁ Βιγίλιος, λέγει τοῦτο ὁ Ἀναστάσιος καὶ Πελάγιος ὁ δεύτερος ἐπιστολῇ πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἰστρίας, ὅπου φησὶν, ὅτι ὁ Βιγίλιος πολὺν χρόνον διηυθέντησε τῶν τριῶν κεφαλαίων, ὕστερον δὲ τῇ Συνόδῳ συνέθετο. εἰ δὲ καὶ πρῶτον κατεκρίθη, ὕστερον ὅμως ἐπῃνέθη. λαμπρῶς δὲ κληθεὶς ὁ Βιγίλιος εἰς τὴν Σύνοδον, καὶ μὴ ἀπαντήσας, οὐκ ἐβιάσθη ἐλθεῖν, οἰκονομικῶς μέντοι, ἵνα μὴ εἴπωσιν οἱ Αἱρετικοὶ, ὅτι ἡ Σύνοδος βίᾳ ἔκρινε, καὶ ἐκύρωσεν οὐκ ἐλευθέρᾳ θελήσει τῶν πατέρων. ἔμεινε δὲ ἐν τῇ ἐξορίᾳ κατά τινας μὲν ἔτος ἓν, κατὰ δὲ τὸν Ἀναστάσιον μῆνας ἕξ, καὶ γὰρ τῷ εἰκοστῷ ἑβδόμῳ ἔτει τοῦ Ἰουστινιανοῦ, μηνὶ Μαΐῳ ἠθροίσθη ἡ Σύνοδος, ἐν ἔτει πεντακοσιοστῷ πεντηκοστῷ τρίτῳ, Ἰουνίου δὲ τετάρτῃ ἐγένετο ἡ ἀπόφασις αὐτῆς, καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐγένετο καὶ ἡ ἐπάνοδος τοῦ Βιγιλίου ἀπὸ τῆς ἐξορίας. ὁ μέντοι Βαρώνιος δυσμενέστατος ἐν τοῖς μάλιστα φαίνεται πρὸς τὴν Σύνοδον ταύτην, βουλόμενος γὰρ ὑπεραπολογήσασθαι Βιγιλίου, πάντα λίθον κινεῖ, ὥστε ἀδόκιμον ταύτην ἀποφῆναι, ταύτης καταψευδόμενος, νενοθευμένα εἶναι λέγων τὰ πρακτικὰ ταύτης, κολοβὰ καὶ παρακεκομμένα, ἀλλ' οὐδὲ ὅλως αὐτά. καὶ ὅτι μὲν ταῦτα ἑλληνιστὶ οὐχ εὑρίσκονται, οὐδεὶς ἀντιλέγει, τὰ δὲ λατινιστὶ σωζόμενα εἶναι ἀτελῆ, τίς ἡμῖν ἔχει δεῖξαι; τὰ γὰρ ἀρχαῖα πρωτότυπα, ὅσα διὰ χειρὸς, οὐ πλείονα περιέχουσι τούτων, καὶ οἱ ἐκ τούτων μαρτυρίας προσφέροντες συγγραφεῖς, τὸν χρόνον ἐκεῖνον οὐ πλείονα τούτου ἡμῖν δεικνύουσιν, οἷός ἐστι Λιβεράτος Διάκονος, Πελάγιος πρῶτος καὶ δεύτερος, καὶ Γρηγόριος ὁ μέγας. ἀλλ' ἐλλείπουσι, φησὶ, τὰ περὶ τῆς κατακρίσεως Ὠριγένους πραχθέντα. καὶ πόθεν δῆλον τὴν Ὠριγένους δίκην ἐν ταύτῃ τῇ Συνόδῳ καθ' αὐτὸ ἐξετασθῆναι; τὸ γὰρ ἐξ Εὐαγρίου καὶ Κεδρηνοῦ προβαλλόμενον, ἀσαφές ἐστι, καὶ πρὸς ἄλλην Σύνοδον ἀναφέρεται μᾶλλον. τὰ δὲ Ὠριγένους δόγματα τοσοῦτον διὰ προστάγματος Ἰουστινιανοῦ τοῦ Βασιλέως, ὅσον καὶ ἐν τῇ Συνόδῳ τῇ γενομένῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Μηνᾶ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατεκρίθησαν, ὅτε χάριν οἱ πατέρες ἐν κεφαλαίῳ ἑνδεκάτῳ ταῦτα πάλιν διὰ βραχέων ἀναθέματι καθυπέβαλον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΒ´

Περὶ τῶν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ πεμφθέντων πρακτικῶν τῆς παρούσης Συνόδου ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, καὶ συνοδικῶς κυρωθέντων ὑπὸ τοῦ Ἱεροσολύμων Εὐστοχίου.

Διηγεῖται ὁ Μοναχὸς Κύριλλος ὅπερ ἀνεγνώσθη καὶ εἰς τὴν ἑβδόμην Οἰκουμενικὴν ὅτι ὁ Βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς,

ἀπέστει-

ἀπέστειλε τὰ πρακτικὰ τῆς πέμπτης Συνόδου εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν ἀναθεματισμὸν κατὰ τοῦ Ὠριγένους, καὶ ὅσα ἐλήρησε περὶ τῆς τῶν ψυχῶν προϋπάρξεως, καὶ ἐγένετο ἡ σύναξις εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ οἱ πάντες ἔστερξαν τῇ συνοδικῇ ἀποφάσει, τοῦ Ἐπισκόπου μόνου τῆς Ἀβίλης ἐναντιωθέντος, ὅστις νουθετούμενος ὀκτὼ μῆνας, καὶ μὴ διορθωθείς, ἐδιώχθη ἀπὸ τῆς Ἐπισκοπῆς, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν βασιλεύουσαν, καὶ εἰς τὸν μέγαν σεισμόν, τὸν συμβάντα τότε εἰς τὸ Βυζάντιον, κατεχώσθη ὡς ἄλλος Δαθὰν καὶ Ἀβειρών. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ οἱ Νεολαυρεῖται οἱ κατοικοῦντες τὴν νέαν Λαύραν τοῦ ἁγίου Σάββα οὐ συνεκοινώνησαν τοῖς ἄλλοις, ὅθεν ὁ Πατριάρχης Εὐστόχιος ὀκτὼ μῆνας αὐτοὺς ἐκατήχει, καὶ ὁρῶν αὐτοὺς ἀπειθεῖς, Βασιλικῇ προσταγῇ ἀπεδίωξε τῆς Λαύρας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ιϛʹ.

Περὶ τῶν ἀναθεματισθέντων ὑπὸ τῆς Συνόδου συγγραμμάτων τοῦ Μοψουεστίας, καὶ τῆς τοῦ Ἴβα ἐπιστολῆς, καὶ τῶν τοῦ Θεοδωρήτου συγγραμμάτων, ὅσα μέντοι γε κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἦσαν τοῦ Θεοδωρήτου.

ΑΝεθεματίσθησαν τὰ συγγράμματα τοῦ Μοψουεστίας καὶ ἡ ἐπιστολὴ Ἴβα, τὰ μέντοι Θεοδωρήτου συγγράμματα οὐκ ἀνεθεματίσθησαν ἁπλῶς, ἀλλ᾽ ὅσα ἐν αὐτοῖς παρεξηγοῦνται τὸν Κύριλλον, καὶ συνάγουσιν αὐτὸν Αἱρετικόν, ἅτινα ὁποῖά εἰσι, πάλιν ἐκ τῶν ἀντιρρητικῶν Κυρίλλου διασαφοῦνται, ἤτοι σχετικὴν λέγει τὴν ἕνωσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου πρὸς τὸν ἄνθρωπον ὁ Θεοδώρητος, καὶ τοὺς λέγοντας τὴν καθ᾽ ὑπόστασιν ἕνωσιν ἀναθεματίζει, φησὶ γάρ, τὴν δὲ καθ᾽ ὑπόστασιν ἕνωσιν παντάπασιν ἀγνοοῦμεν ὡς ξένην καὶ ἀλλόφυλον τῶν θείων γραφῶν, καὶ τῶν ταύτας ἑρμηνευκότων πατέρων. Καί, περιττὴ ἡ καθ᾽ ὑπόστασιν ἕνωσις, ἣν ἀντὶ κράσεως ἡμῖν, ὡς οἶμαι, προβάλλουσι, καὶ πρὸς τούτοις, Θεοτόκον οὐ λέγει τὴν ἁγίαν Παρθένον, οὐ κατὰ Νεστόριον φρονῶν, ἀλλὰ κατὰ πεισμονὴν ἀντιλέγων τῷ ἁγίῳ Κυρίλλῳ, καὶ κατασοφιζόμενος παρεξηγήσεσι καὶ παρατροπαῖς ἐθελοκακούργοις. ταῦτα εἰσὶ τὰ ἐν τοῖς συγγραφεῖσι Θεοδωρήτῳ κατὰ τῶν κεφαλαίων τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, καὶ τέως ὅσα ὁ ἅγιος Κύριλλος ἀνατρέπει, ἢ νομίζει ἐν τοῖς πρὸς Θεοδώρητον ἀντιρρητικοῖς βλάσφημα, καὶ εἴτις ταῦτα ἐπαινεῖ, ἀνάθεμα ἔστω. τὰ τοιαῦτα οὖν ἡ παροῦσα ἁγία Σύνοδος ἀνεθεμάτισε τοῦ Θεοδωρήτου ἐν κεφαλαίῳ δωδεκάτῳ, καὶ οὐδὲν ἕτερον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Βʹ.

Ὅτι οἱ Λατῖνοι δόγμα Νεστορίου καὶ Θεοδωρήτου εἶναι τὴν μήτε ἐξ Υἱοῦ μήτε δι᾽ Υἱοῦ ὕπαρξιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκ ψευδῶν προτάσεων συμπεραίνοντες, καὶ τοῦτο τὴν πέμπτην Σύνοδον, καὶ τὸν Ἰουστινιανόν, καὶ τοὺς ἱστορικούς, καὶ πολλοὺς τῶν πατέρων ἀναθεματίσαι λέγοντες, δείκνυνται ἑξαχῶς διασαφῶν ἀποδείξεων ψευδόμενοι σὺν τῷ πρώτως τοῦτο εἰπόντι τετραλόγῳ Θωμᾷ Ἀκβινᾷ.

Η Σύνοδος ἐν τῷ δεκάτῳ τρίτῳ κεφαλαίῳ τοῦ Ὅρου αὐτῆς, καὶ οἱ συγγραψάμενοι τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἱστορίας, καὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ αἱ σάκραι πρὸς τὴν Σύνοδον ἀναθεματίζουσι τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, τοῦ Θεοδωρήτου δηλονότι, τὰ γραφέντα κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως, καὶ κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου, καὶ τὰ ὑπὲρ τῶν συγγραμμάτων Θεοδώρου καὶ Νεστορίου, ὧνπερ δὴ οὕτως ἐχόντων, εἰ Λατῖνοι λέγουσιν, ἐπειδὴ φρόνημα ἦν Νεστορίου, μήτε ἐξ Υἱοῦ μήτε δι᾽ Υἱοῦ ἔχειν τὴν ὕπαρξιν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ Πατρὸς μόνου, καὶ ὁ Θεοδώρητος συναπαχθεὶς τῷ φρονήματι τούτῳ, ὡς φαίνεται ἐξ ὧν φησὶν ἐν τῇ ἀνατροπῇ τοῦ ἐνάτου ἀναθεματισμοῦ τοῦ Κυρίλλου, ἄρα καὶ τοῦτο τὸ δόγμα Νεστορίου καὶ Θεοδωρήτου, καὶ τοὺς τοῦτο φρονοῦντας ἡ πέμπτη Σύνοδος, καὶ οἱ διαληφθέντες, ἤτοι ὁ Ἰουστινιανός, οἱ ἱστορικοί, καὶ πολλοὶ τῶν πατέρων ἀνεθεμάτισαν. ταῦτα οἱ Λατῖνοι. Ἀλλὰ ἐρητέον πρῶτον, οὐκ ἦν φρόνημα τοῦ Νεστορίου τὸ μὴ ἔχειν τὴν ὕπαρξιν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐξ Υἱοῦ, ἢ δι᾽ Υἱοῦ, ἀλλ᾽ ἦν καὶ ἔστι φρόνημα τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ δῆλον, οὔτε γὰρ ὁ Κύριλλος γράψας τὸ πρῶτον κατὰ τῆς Αἱρέσεως Νεστορίου, ἤτοι πρὸς τοὺς τὸν μονήρη βίον ἀσκοῦντας ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ μεταταῦτα πρὸ τῆς κατ᾽ αὐτὸν ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου πρὸς τοὺς Βασιλεῖς, καὶ πρὸς τὸν Κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως, καὶ πρὸς τὸν Νεστόριον αὐτόν, καὶ πρὸς τὸν Πάπαν Κελεστῖνον, καὶ πρὸς τοὺς Πατριάρχας Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, καὶ πρὸς Ἀκάκιον τὸν Βεῤῥοίας, καὶ ἄλλους πολλούς, καὶ μετὰ τὴν Σύνοδον εἰς διαφόρους, ἀλλὰ δὴ οὔτε ἐν τοῖς γράμμασιν οἷς ὑπεμνημάτισε μέρη τινὰ τῆς ἁγίας γραφῆς, καὶ ἐν οἷς ἔγραψεν ἀντιρρητικοῖς κατὰ Νεστορίου, καὶ πρὸς τούτοις, οὔτε ἐν τοῖς δώδεκα ἀναθεματισμοῖς, ἐν οἷς ἐστηλίτευσε τὴν Αἵρεσιν Νεστορίου, καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, οὔτε ἐν τῇ κατ᾽ αὐτὸν ἐν Ἐφέσῳ Συνόδῳ, ἐν ᾗ ὁ μέγιστος ἀγὼν κατὰ τῆς Αἱρέσεως Νεστορίου, καὶ ἡ

κατά-

κατάκρισις καὶ ἀποβολὴ τοῦ Συμβόλου αὐτοῦ, ὅπερ προσέφερεν ἐκεῖ ὁ πρεσβύτερος Χαρίσιος, ἢ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ εἶπον, ἢ ἐφανέρωσαν, ὅτι ὁ Νεστόριος ἐβλασφήμει εἰς τὴν ἐκπόρευσιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἤτοι αἱρετικός ἐστιν ὁ λόγος τοῦ Νεστορίου, ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον οὐκ ἐξ Υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχει, ἀλλὰ ἐκ τοῦ Πατρός. δεύτερον, οὔτε ὁ Πάπας Κελεστῖνος ἐν οἷς ἔγραψε πρὸς τὸν Κύριλλον, καὶ τὸν Κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ εἰς τὴν ἐν Ἐφέσῳ Σύνοδον κατὰ Νεστορίου εἶπον, ὅτι ὁ Νεστόριος βλασφημεῖ καὶ εἰς τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. τρίτον, οὔτε ὁ Ἀντιοχείας Ἰωάννης, οὔτε Ἀκάκιος ὁ Βεῤῥοίας, γράψαντες Νεστορίῳ συμβουλευτικῶς πρὸς διόρθωσιν, εἶπον αὐτῷ ἵνα μὴ βλασφημῇ καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀλλ᾽ ἢ μόνον ἵνα εἴπῃ Θεοτόκον τὴν ἁγίαν Παρθένον, καὶ οὐδὲν ἕτερον. τέταρτον, οὔτε οἱ Βασιλεῖς πρὸ τῆς Συνόδου καὶ μετὰ τὴν Σύνοδον ἐν αἷς γεγραφήκασι Σάκραις κατὰ Νεστορίου εἶπον περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλασφήμησε καὶ εἰς τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. πέμπτον, οὔτε οἱ κατ᾽ ἐκεῖνο καιροῦ, καὶ οἱ μετὰ ταῦτα ἐκκλησιαστικοὶ ἱστορικοὶ καὶ πατέρες καὶ Σύνοδοι Οἰκουμενικαί τε καὶ Τοπικαὶ εἶπον τοιοῦτόν τι περὶ Νεστορίου, ἀλλὰ πρῶτος ὁ τοῦτο εἰπών, ἐστὶν ὁ τερατολόγος Θωμᾶς ὁ Ἀκβίνας, ὁ ἀθέως εἰπὼν νεστοριανὴν τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν. ἕκτον, ὅτι μὲν γὰρ ὁ Νεστόριος ἐβλασφήμει εἰς τὸν ἐνανθρωπήσαντα Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, λέγων πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι ὡς ἀλλοτρίᾳ δυνάμει ἐκέχρητο τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ, ἀληθές ἐστι, καὶ γὰρ καὶ Σύνοδοι, καὶ πατέρες, καὶ τὰ Κυρίλλου συγγράμματα, καὶ οἱ δώδεκα ἀναθεματισμοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ συγγράμματα τοῦ Νεστορίου τοῦτο παριστῶσιν, οὐ μὴν καὶ ὅτι διὰ τὸ εἰπεῖν αὐτὸν ἐν τῷ ἰδίῳ Συμβόλῳ, καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τῆς τοῦ Θεοῦ τυγχάνον οὐσίας, οὐχ Υἱὸν, Θεὸν δὲ ὄντα τῇ οὐσίᾳ, ὡς ἐκείνης ὂν τῆς οὐσίας, ἧσπερ καὶ ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ, ἐξ οὗπερ κατ᾽ οὐσίαν ἐστὶν ἰδιάζοντι τῷ λόγῳ παρὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν, ἣν οὐ κατ᾽ οὐσίαν, ἀλλ᾽ αἰτίᾳ δημιουργίας ἐκ Θεοῦ νομίζομεν εἶναι, καὶ οὔτε Υἱὸν νομίζομεν εἶναι, οὔτε δι᾽ Υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν εἰληφός. ταῦτα εἰπὼν ὁ Νεστόριος, οὐκ ἐμέμφθη, οὔτε κατηγορήθη ὡς βλάσφημος, οὔτε παρὰ Κυρίλλου, οὔτε παρὰ Βασιλέων, ἢ Πατριαρχῶν, ἢ Συνόδων, ἤτινος τῶν ἐγκρίτων ἁγίων πατέρων, ἢ τέως τῶν ἱστορικῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ΄.

Ὅτι ἐκ τῆς ἀπολογίας τοῦ θείου Κυρίλλου, ἐν τῷ ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ τὸν Θεοδώρητον, εἰπόντος ἴδιον τοῦ Υἱοῦ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, καὶ ἐκ τῆς Θεοδωρήτου πρὸς τὸν Ἀντιοχείας Ἰωάννην ἐπιστολῆς περὶ τῶν πρὸς ἐκεῖνον ἐπιστολῶν τοῦ Κυρίλλου, καὶ ἐκ τοῦ τετάρτου λόγου αὐτοῦ, ἐν ᾧ ὑπογράφει τὴν Αἵρεσιν τοῦ Νεστορίου, συμπεραίνεται λαμπρότατα εἶναι σύμφωνον τὸν Κύριλλον τῷ Θεοδωρήτῳ, ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος λέγοντι, καὶ ὀρθόδοξον τὸν Θεοδώρητον, καὶ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, πλὴν τῶν συναγόντων τὸν Κύριλλον Αἱρετικὸν, ὅθεν δείκνυται πλάσμα, καὶ ἀναμφίβολος πνευματομαχία τὸ θεματίζειν τοὺς Λατίνους καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Τοῦ Κυρίλλου εἰπόντος ἐν τῷ ἐνάτῳ ἀναθεματισμῷ, τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἴδιόν ἐστι τοῦ Υἱοῦ, ὁ Θεοδώρητος ἐπιλαβόμενος τοῦ λόγου τούτου ἐν τῇ ἀνατροπῇ τοῦ αὐτοῦ ἀναθεματισμοῦ, εἶπεν, ἴδιον μὲν τὸ Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ, εἰ μὲν ὡς ὁμοφυὲς καὶ ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον ἔφη (ἤτοι ὁ Κύριλλος) συνομολογήσομεν, καὶ ὡς εὐσεβῆ δεξόμεθα τὴν φωνήν, εἰ δ᾽ ὡς ἐξ Υἱοῦ ἢ δι᾽ Υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχον, ὡς βλάσφημον τοῦτο καὶ ὡς δυσσεβὲς ἀπορρίψομεν. πιστεύσωμεν γὰρ τῷ Κυρίῳ λέγοντι, τὸ Πνεῦμα, ὃ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται, καὶ τὰ ἑξῆς. πρὸς ταῦτα ὁ Κύριλλος ἀπολογούμενος, οὐκ εἶπεν ὅτι ὁ Θεοδώρητος βλάσφημός ἐστιν, Αἱρετικός ἐστι, καὶ μάλιστα ἐπερζυγεῖ Νεστορίῳ κατὰ τὴν ἀσέβειαν, καθότι ὁ μὲν βλασφημεῖ εἰς τὸν Υἱὸν, Θεοδώρητος δὲ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀλλ᾽ ἔφη, ἐκπορεύεται μὲν γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος φωνήν, ἀλλ᾽ οὐκ ἀλλότριόν δε ἐστι τοῦ Υἱοῦ, καὶ τὰ ἑξῆς. τί δὲ δηλοῖ τὸ οὐκ ἀλλότριόν ἐστι τοῦ Υἱοῦ, πάλιν αὐτὸς ὁ Κύριλλος ἐξηγητὴς αὐτοῦ ἐστι, γράφων γὰρ Ἰωάννῃ τῷ Ἀντιοχείας, λέγει, ὃ ἐκπορεύεται μὲν ἐξ αὐτοῦ, ἔστι δὲ οὐκ ἀλλότριον τοῦ Υἱοῦ κατὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον, τουτέστιν ἴδιόν ἐστι τοῦ Υἱοῦ οὐ κατ᾽ ἄλλην τινὰ αἰτίαν, ἀλλ᾽ ἢ ὅτι ὁμοούσιον αὐτῷ ἐστι, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου τρίτου, κεφαλαίου δεκάτου πέμπτου Παράγραφον τεσσαρακοστὸν τρίτον, ἴδε καὶ τὴν πρὸς Εὐόπτιον ἐπιστολὴν Κυρίλλου, καὶ ὅλην τὴν ἀπολογίαν περὶ τοῦ δόγματος τούτου ἐν τῷ ἐνάτῳ ἀναθεματισμῷ. δεύτερον, μετὰ τὰς διαλλαγὰς Κυρίλλου καὶ τοῦ Ἀντιοχείας Ἰωάννου ὁ Θεοδώρητος γράφων πρὸς τὸν Ἀντιοχείας Ἰωάννην περὶ τῶν ἐπιστολῶν, ἃς αὐτῷ τῷ Ἰωάννῃ ὁ Κύριλλος ἔπεμψε, φησὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ τὸ Πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον οὐκ ἐξ Υἱοῦ ἢ δι᾽ Υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχον, ἀλλ᾽ ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, ἴδιον δὲ τοῦ Υἱοῦ ὡς ὁμοούσιον ὀνομαζόμενον. ταύτην τὴν ὀρθότητα ἐν τοῖς γράμμασι θεασάμενοι, ὑμνήσωμεν τὸν τὰς ψελλιζούσας γλώσσας ἰατρεύσαντα, καὶ τὸν ἀπηχῆ φθόγγον εἰς ἰδίαν ἁρμονίαν μεταποιήσαντα. πρὸς ταῦτα ὁ Κύριλλος, ἔτι ζῶν, οὐδὲν ἀντέγραψε, μάλιστα γράφων πρὸς Οὐαλεριανὸν Ἐπίσκοπον, δέχεται τὴν τῆς Ἀνατολῆς Ἐπισκόπων τὴν πίστιν, ἐν οἷς καὶ ὁ Θεοδώρητος. ἀλλ᾽ οὔτε ἕτερός τις μετὰ τὸν Κύριλλον ἐπελάβετο τοῦ Θεοδωρήτου ὡς Νεστοριανοῦ, ἢ ὅλως Αἱρετικοῦ, ταῦτα εἰπόντος, πλὴν, ὡς εἴρηται, Θωμᾶ τοῦ σοφιστοῦ. τρίτον, ὁ Θεοδώρητος ἤκμασεν ἕως τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου,

ὁ δὲ

ὁ δὲ Κύριλλος ἤκμασε καὶ αὐτὸς χρόνον πολύν, μετὰ γὰρ τὴν ἐν Ἐφέσῳ Σύνοδον ἐχειροτονήθη Κωνσταντινουπόλεως ὁ Μαξιμιανός, μεθ᾽ ὃν ἐγένετο Κωνσταντινουπόλεως ὁ ἱερώτατος Πρόκλος, καὶ ἐπὶ τούτου ἤκμαζεν ἔτι ὁ ἅγιος Κύριλλος, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἐπιστολῶν ἃς ἔγραψαν Κύριλλος καὶ Πρόκλος πρὸς τὸν Ἀντιοχείας Δόμνον περὶ Ἀθανασίου Ἐπισκόπου Πέῤῥης, κεῖνται δὲ αἱ ἐπιστολαὶ ἐν τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ πράξει τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, ἦν δὲ πρὸ τοῦ Δόμνου ὁ Ἰωάννης, πρὸς ὃν ἔγραφεν ὁ Θεοδώρειτος περὶ Κυρίλλου, τὸν ἀπηχῆ φθόγγον, καὶ τὰς ψελλιζούσας γλώσσας, καὶ τό, ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα οὐκ ἔχει τὴν ὕπαρξιν ἐκ τοῦ Υἱοῦ, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ Πατρός. τοσαῦτα οὖν ἔτη μετὰ τὴν ἐπιστολὴν ζήσας ὁ μακάριος Κύριλλος, οὐκ ἔγραψε κατὰ τούτου, ἤτοι τοῦ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος τοῦ Θεοδωρείτου, καὶ τὸ αἴτιον πρόδηλον, ἤτοι ὅτι οὐκ ἐνόμιζε τὸν Θεοδώρειτον διὰ ταῦτα Αἱρετικόν, ἀλλ᾽ ὀρθόδοξον. τέταρτον, ὁ Θεοδώρειτος ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ περὶ αἱρετικῆς κακομυθίας ὑπογράφων καθαρῶς τὴν Αἵρεσιν Νεστορίου, περὶ μὲν τοῦ ὅτι ἐβλασφήμει εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ὁ Νεστόριος καθαρῶς ἐκτίθησι, καὶ διὰ πολλῶν ἐλέγχει, ὅτι δὲ κακῶς ἐφρόνει περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὁ Νεστόριος, οὐκ ἐξήλεγξε, καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἐμέμψατο ὡς ἐλλιπῶς συγγράψαντα τὴν Αἵρεσιν τοῦ ἀλάστορος. Ἀλλ᾽ ἀνθυποφέρουσιν οἱ Λατῖνοι, ὅτι ἡ διαληφθεῖσα ἐπιστολὴ Θεοδωρείτου πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας νόθος ἐστίν, ὥς φησι Λεόντιος σχολαστικὸς ὁ Βυζάντιος ἐν τῇ ἕκτῃ πράξει τῆς ἱστορίας αὐτοῦ. δεύτερον, ὁ Ἀλάτιος φησίν, ὅτι οὐκ ἔστι σύμφωνος, ἀλλὰ ἀσύμφωνος αὐτὴ ἑαυτῇ ἡ ἐπιστολή. τρίτον, ὅτι ἐγράφη τρόπῳ διαλέξεως, ὅθεν οὐδὲ δογματική ἐστι. Ἀλλὰ ῥητέον, πρὸς μὲν τὸ πρῶτον, ὅτι ὁ Λεόντιος ταῦτα ῥητῶς ἐκεῖ φησί· πλὴν οὐδὲ ὁ Θεοδώρειτος φαίνεται πώποτε τὸν Νεστόριον ἀποδεχόμενος, ἀλλὰ μόνον τὸν Κύριλλον ἀπομεμφόμενος διὰ τὴν συμβᾶσαν εἰς Ἰωάννην ἀτιμίαν. Καί, ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι φαίνονταί τινες ἐπιστολαὶ Θεοδωρείτου καὶ Νεστορίου, ἐν αἷς ἀλλήλους ἀποδέχονται, πλασταὶ δέ εἰσι, πλάττουσι δὲ αὐτὰς οἱ Αἱρετικοὶ ἵνα μάχωνται δι᾽ αὐτῶν εἰς τὴν Σύνοδον. καὶ σημείωσαι, ὅτι οὐ περὶ ταύτης τῆς ἐπιστολῆς φησὶν ὁ Λεόντιος ὅτι πλαστή ἐστιν, ἀλλὰ περὶ ἀμοιβαίων Νεστορίου καὶ Θεοδωρείτου, ἐξ ὧν οὐκ ἔστιν ἡ παροῦσα, ἐπειδὴ ἐγράφη εἰς Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας, καὶ οὐκ εἰς Νεστόριον. εἶτα τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Θεοδωρείτου ταύτην πρὸς τὸν Ἀντιοχείας Ἰωάννην προσφέρει ὡς ἀληθῆ ἡ παροῦσα Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐν τῇ ἕκτῃ αὐτῆς συνελεύσει, καὶ τὸ μέρος τῆς ἐπιστολῆς ὅπερ μέμφεται τὸν ἅγιον Κύριλλον ὡς βλασφημήσαντα ἐν τοῖς ἀναθεματισμοῖς εἰς τὴν ἔνσαρκον τοῦ Σωτῆρος οἰκονομίαν, ἐκτίθησιν ἡ Σύνοδος πρὸς παράστασιν τοῦ ὅτι ὁ Θεοδώρειτος ἐσυκοφάντησε τὸν ἅγιον Κύριλλον, τὸ μέντοι μέρος αὐτῆς, ἐν ᾧ λέγεται, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον οὐκ ἐξ Υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχον, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, ἀπεσιώπησεν, οὐ δι᾽ ἄλλην τινὰ αἰτίαν, ἀλλ᾽ ἢ διότι ἦν ὀρθόδοξον. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, ὅτι συμφωνοτάτη ἐστὶν αὐτὴ ἑαυτῇ ἡ ἐπιστολή, καὶ ἀποδείξεως οὐ δεῖται, ὁ δὲ ταῦτα εἰπὼν Αἱρεσιάρχης Ἀλάτιος μαίνεται. πρὸς δὲ τὸ τρίτον, ὅτι οἱ πατέρες τρόπῳ διαλέξεως ἐσαφήνισαν τὰ ἐκκλησιαστικὰ δόγματα, ὥστε ἡ ἐπιστολὴ δογματική ἐστιν. εἶτα ἡ ἐπιστολὴ οὐκ ἐγράφη διαλεκτικῶς, ἀλλὰ θετικῶς καὶ ὑπὸ πολλῶν εἰς Πατριάρχην, μεθ᾽ οὗ συνοεῖται καὶ ἡ ἐνδημοῦσα παρ᾽ αὐτῷ Σύνοδος. προβάλλει καὶ αὐτῆς καὶ ἕτερά τινα ὁ Ἀλάτιος, ἀλλ᾽ ἀποδείκνυσιν ὡς ψευδῆ Ἰησουΐτης Ἰωάννης ὁ Καρνέριος τόμῳ πέμπτῳ τῶν συγγραμμάτων Θεοδωρείτου, ὅθεν ἡμεῖς οὐδένα τῶν τοιούτων λόγον ποιοῦμεν. πέμπτον, ὁ Ἰουστινιανὸς ἐν τῷ προγράμματι, ἤτοι ἐν τῇ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως αὐτοῦ περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἀναθεματισμῷ μεταφράζων τὸ δέκατον τρίτον κεφάλαιον τοῦ Ὅρου τῆς παρούσης Συνόδου φησίν, εἴτις ἀντιποιεῖται τῶν συγγραμμάτων Θεοδωρείτου, ἅπερ ἐξέθετο ὑπὲρ Νεστορίου τοῦ Αἱρετικοῦ, καὶ κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ πρώτης ἁγίας Συνόδου, καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, καὶ τῶν δώδεκα αὐτοῦ κεφαλαίων, ἐν οἷς ἀσεβέσι γράμμασι σχετικὴν λέγει τὴν ἕνωσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου πρὸς τὸν τινὰ ἄνθρωπον, περὶ οὗ βλασφημῶν λέγει, ὅτι ἐψηλάφησε Θωμᾶς τὸν ἀναστάντα, καὶ προσεκύνησε τὸν ἐγείραντα, καὶ διὰ τοῦτο ἀσεβεῖς καλεῖ τοὺς τῆς Ἐκκλησίας Διδασκάλους, τοὺς καθ᾽ ὑπόστασιν τὴν ἕνωσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου πρὸς τὴν σάρκα ὁμολογοῦντας, καὶ πρὸς τούτοις, Θεοτόκον ἀπαρνεῖται τὴν ἁγίαν ἔνδοξον ἀειπάρθενον Μαρίαν, εἴτις τοίνυν τὰ εἰρημένα συγγράμματα Θεοδωρείτου ἐπαινεῖ, ἀλλὰ μὴ ἀναθεματίζει αὐτά, ἀνάθεμα ἔστω. διὰ ταύτας γὰρ τὰς βλασφημίας τῆς Ἐπισκοπῆς ἐξεβλήθη, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ τῇ ἐν Χαλκηδόνι συνωθήθη πάντα τὰ ἐναντία τοῖς μνημονευθεῖσιν αὐτοῦ συγγράμμασι ποιῆσαι, καὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν ὁμολογῆσαι. ταῦτα ὁ Ἰουστινιανός. ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον, ὅτι ὡς εἴρηται ἐν τῷ πρώτῳ Παραγράφῳ ἀπὸ τῶν εἰρημένων συγγραμμάτων τοῦ Θεοδωρείτου μόνα τὰ τρία ταῦτα ἀνεθεματίσθησαν ὑπό τε Συνόδων καὶ Βασιλέων, καὶ τῶν λοιπῶν ὧν εἴρηται ἀνωτέρω, ἤτοι τό, ὅτι λέγει σχετικὴν ἕνωσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τό, ἀπέβαλε τὴν καθ᾽ ὑπόστασιν ἕνωσιν, καὶ τό, ἀπαρνεῖται Θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν Παρθένον. δεύτερον, ὅτι διὰ ταύτας τὰς βλασφημίας καὶ μόνας τῆς ἐπισκοπῆς ἐξεβλήθη, καὶ οὐ διὰ τὸ εἰπεῖν μὴ ἔχειν τὴν ὕπαρξιν καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. τρίτον, ὅτι ἐν τῇ ἐν Χαλκηδόνι Συνόδῳ πάντα τὰ ἐναντία τοῖς μνημονευθεῖσιν αὐτοῦ συγγράμμασιν ἐποίησε, καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ὡμολόγησεν, ἀλλὰ τούτοις τοῖς ῥήμασι τῷ, ἀνάθεμα τῷ εἰς δύο Υἱοὺς μερίζοντι, καὶ τῷ, ὅτι Θεοτόκος ἐστὶν ἡ Παρθένος, ἐν τούτοις γὰρ περιέχεται καὶ τὸ μὴ εἶναι τὴν ἕνωσιν σχετικήν, ἀλλὰ καθ᾽ ὑπόστασιν. συμπεραίνομεν οὖν λαμπρότατα, ὅτι συγγράμματα τοῦ Θεοδωρείτου ἀσεβῆ καὶ ὑπὸ τῆς Συνόδου ταύτης καὶ τῶν λοιπῶν ὧν εἴρηται ἀνωτέρω ἀναθεματισθέντα, οὐκ ἔστιν ἕτερα, ἀλλ᾽ ἢ μόνα τὰ

τῷ μερίζοντι εἰς δύο υἱοὺς τὸν Κύριον, καὶ τῷ ἀπαρνεῖσθαι τὸ ὅτι Θεοτόκος ἐστὶν ἡ Παρθένος. καὶ ἔμμενον εἶναι ἡ θέσις τῶν Λατίνων, ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἔχει τὴν ὕπαρξιν καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, πλάσμα καὶ ἀμφίβολος πνευματομαχία.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ΄.

Ὅτι οἱ Λατῖνοι λέγοντες πάλιν ἁμαρτῆσαι τὸν Θεοδώρητον, μὴ καὶ διὰ τοῦ Υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχειν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἰπόντα, καὶ διὰ τοῦτο καθαιρεθέντα, ὡς μαρτυρεῖ τοῦτο δῆθεν Νικηφόρος ὁ Βλεμμίδης, δείκνυνται ἐνταῦθα πανταχῶς τῷ Βλεμμίδῃ συμψευδόμενοι.

Ἀλλὰ πάλιν φασὶν οἱ αὐτοί, ὅτι ὁ Θεοδώρητος ἥμαρτεν εἰπὼν μὴ καὶ διὰ τοῦ Υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχειν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ φέρουσιν εἰς παράστασιν μάρτυρα Νικηφόρον τὸν Βλεμμίδην, εἰπόντα πρὸς Θεόδωρον τὸν Λάσκαριν ἐν τῷ δευτέρῳ λόγῳ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τὸ δὲ μὴ διὰ τοῦ Υἱοῦ, οὐδεὶς τῇ θεολογίᾳ προσέθηκε, πλὴν εἰ μή τις εἰσάγει τὸ τοῦ Θεοδωρήτου φιλόνεικον, διὸ καὶ καθῄρητο, καὶ ἀποκεκήρυκτο, καὶ ὕστερον κατεγνωκὼς καὶ αὐτὸς ἑαυτοῦ, καὶ τοὺς οἰκείους λόγους, ὅσοι τῆς θεοσυγγοῦς εἴδους, ἀποσκευασάμενος, ἀλλὰ καὶ ταῖς τοῦ ἀναθέματος ἀραῖς καθυποβαλών, μόλις οὕτω προσδέδεκτο. ταῦτα ὁ Βλεμμίδης. Ἀλλὰ ῥητέον, περὶ μὲν τοῦ Βλεμμίδους, ὁποίας δόξης ἦν, εἰρήμενον ἐν τῷ ὀγδόῳ βιβλίῳ, ἃ δὲ τὸν Θεοδώρητον εἰσάγουσιν οἱ Λατῖνοι λέγειν, ψευδέστατά εἰσι προφανῶς, ἐπειδὴ ὁ Θεοδώρητος οὐ καθῃρέθη περὶ βλασφημίας εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὔτε, δεχθεὶς παρὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, ἀραῖς καθυπέβαλεν ἅπερ εἶπε περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἴδε ἀνωτέρω τὸν τόπον. εἰ δὲ δοκεῖ, καὶ ἤδη ῥητέον τινὰ ἐξ ὧν εἶπεν ἐκεῖ. καταδικαζόμενος τοίνυν ὡς αἱρετικός, καὶ ὑπὸ τῶν πατέρων τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου διωκόμενος ἔξω, πρὸς τοῖς ἄλλοις εἶπε καὶ ταῦτα ῥητῶς, ὀρθόδοξός εἰμι, καὶ Νεστόριον καὶ Εὐτυχῆ καὶ πάντα ἄνθρωπον δύο υἱοὺς λέγοντα ἀναθεματίζω. Καί, ἀνάθεμα Νεστορίῳ, καὶ τῷ μὴ λέγοντι τὴν ἁγίαν Παρθένον Μαρίαν Θεοτόκον, καὶ τῷ εἰς δύο υἱοὺς μερίζοντι τὸν ἕνα Υἱὸν τὸν μονογενῆ, ἐγὼ δὲ καὶ τῷ ὅρῳ τῆς πίστεως ὑπέγραψα, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Λέοντος, καὶ οὕτω φρονῶ. ταῦτα εἰπόντος Θεοδωρήτου, οἱ πατέρες ἐβόησαν, Θεοδώρητος ἄξιος τοῦ θρόνου, καὶ τὰ ἑξῆς. ἐν οἷς σημείωσαι, ὅτι ὁ Θεοδώρητος ἐμέμφετο ὡς Νεστοριανὸς καὶ Εὐτυχιανιστής, ὅθεν τούτους καὶ μόνους ἀναθεματίσας, ἀνεκλήθη. δεύτερον, ὅτι τὴν αἵρεσιν Εὐτυχοῦς καὶ Νεστορίου ὑπογράψας, ἐν συντόμῳ εἶπεν ἐκεῖνα καὶ μόνα τὰ δύο τῶν δύο ἀσεβῶν θεμέλια, ἤτοι τό, ἀνάθεμα τῷ εἰς δύο Υἱοὺς μερίζοντι τὸν ἕνα Υἱὸν τὸν μονογενῆ, καὶ τό, ὅτι Θεοτόκος ἐστὶν ἡ Παρθένος Μαρία. τρίτον, ὅτι οὔτε ὁ Ῥώμης, γράψας περὶ Θεοδωρήτου πρὸς τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον, οὔτε οἱ πατέρες, βάλλοντες ἔξω τὸν Θεοδώρητον ὡς αἱρετικόν, οὔτε οἱ Ἄρχοντες καὶ ἡ Σύγκλητος, πολλὰ εἰπόντες ὑπὲρ Θεοδωρήτου, οὔτε ὁ Θεοδώρητος ἀπολογούμενος, οὔτε οἱ πατέρες ἀποδεχόμενοι αὐτὸν ὡς ὀρθόδοξον, καὶ παρέχοντες αὐτῷ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ εἶπόν τι οὐδὲ γρῦ περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἢ ὅλως ὅτι ὁ Θεοδώρητος ἐβλασφήμησεν εἰς τὴν ἐκπόρευσιν, ἤτοι εἰς τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. τέταρτον, ὅτι ὁ Θεοδώρητος ὑπέγραψεν ἐν τῷ ὅρῳ τῆς πίστεως, ἤτοι ἐν ἐκείνῳ, ᾧ ἐξέθετο ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος, οὐδὲν δὲ τὸ παράπαν ἐν τῷ ὅρῳ περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος λέγεται. πέμπτον, ὅτι ὑπέγραψεν αὐτὸς ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Λέοντος, οὐδὲν δὲ οὔτε ἐν τῇ ἐπιστολῇ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἴρηται. ἐψεύσθη ἄρα ὁ ψευδοβλεμμίδης εἰπὼν τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα, καὶ ὅτι καθῃρέθη ὁ Θεοδώρητος, ἐπειδὴ φιλονεικῶν ἥμαρτεν εἰπὼν μὴ καὶ διὰ τοῦ Υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχειν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ συνεψεύσθησαν αὐτῷ προφανῶς καὶ οἱ φίλοι Λατῖνοι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε΄.

Ὅτι οἱ Λατῖνοι εἰς σύστασιν τῆς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ὑπάρξεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνὸν προσφέροντες, δι' Υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι τὸ Πνεῦμα εἰπόντα, δείκνυνται κἀνταῦθα ψεῦσαι ἐξ αὐτῶν τοῦ Δαμασκηνοῦ τῶν ῥητῶν, τὸ δι' Υἱοῦ, τὴν χορηγίαν δηλοῦν λέγοντος, καὶ ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς τὴν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὕπαρξιν πρεσβεύοντος.

Οἱ αὐτοὶ πρὸς σύστασιν τοῦ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἔχειν τὴν ὕπαρξιν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσφέρουσιν ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ τὸν Δαμασκηνὸν λέγοντα, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἡ ἐκφαντορικὴ τοῦ κρυφίου τῆς Θεότητος δύναμις τοῦ Πατρός, ἐκ Πατρὸς δι' Υἱοῦ ἐκπορευόμενον. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι τὸ δι' Υἱοῦ οὐ δηλοῖ τὴν ὕπαρξιν, ἀλλὰ τὴν χορηγίαν. ὅτι δὲ ὁ Δαμασκηνὸς ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεσθαι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπρέσβευε, δῆλον, φησὶ γάρ, χρὴ δὲ γινώσκειν, ὅτι τὸν Πατέρα οὐ λέγομεν ἔκ τινος, λέγομεν δὲ αὐτὸν τοῦ Υἱοῦ Πατέρα, τὸν δὲ Υἱὸν οὐ λέγομεν αἴτιον, οὔτε Πατέρα, λέγομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ Υἱὸν τοῦ Πατρός, τὸ δὲ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς λέγομεν, καὶ Πνεῦμα Πατρὸς ὀνομάζομεν,

ἐκ

ἐκ τοῦ Υἱοῦ δὲ τὸ Πνεῦμα οὐ λέγομεν, Πνεῦμα δὲ Υἱοῦ ὀνομάζομεν. εἴ τις γὰρ Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, φησὶν ὁ θεῖος Ἀπόστολος. καὶ δι᾽ Υἱοῦ πεφανερῶσθαι, καὶ μεταδίδοσθαι ἡμῖν ὁμολογοῦμεν. ἐνεφύσησε γὰρ φησί, καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, λάβετε Πνεῦμα ἅγιον. ὥσπερ ἐκ τοῦ Ἡλίου μὲν ἡ ἀκτὶς καὶ ἡ ἔλλαμψις, αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ πηγὴ τῆς ἀκτῖνος καὶ τῆς ἐλλάμψεως, διὰ δὲ τῆς ἀκτῖνος ἡ ἔλλαμψις ἡμῖν μεταδίδοται, καὶ αὐτή ἐστιν ἡ φωτίζουσα ἡμᾶς, καὶ μετεχομένη ἀφ᾽ ἡμῶν. τὸν δὲ Υἱὸν οὔτε τοῦ Πνεύματος λέγομεν, οὔτε μὴν ἐκ τοῦ Πνεύματος. ὅσα οὖν ἁρμόζει Αἰτίῳ, Πατρί, Πηγῇ, Γεννήτορι, τῷ Πατρὶ μόνῳ προσαρμοστέον, ὅσα δὲ Αἰτιατῷ Γεννητῷ, Υἱῷ, Λόγῳ, Δυνάμει προκαταρκτικῇ, Θελήσει, Σοφίᾳ, τῷ Υἱῷ. ὅσα δὲ Αἰτιατῷ, Ἐκπορευτῷ, Ἐκφαντορικῷ, τελεσιουργικῇ Δυνάμει, τῷ ἁγίῳ Πνεύματι. ὁ Πατὴρ πηγὴ καὶ αἰτία Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος, Πατὴρ δὲ Υἱοῦ μόνου, καὶ Προβολεὺς τοῦ ἁγίου Πνεύματος. ὁ Υἱός, Υἱός, Λόγος, Σοφία καὶ Δύναμις, Εἰκών, Ἀπαύγασμα, Χαρακτὴρ τοῦ Πατρός, καὶ ἐκ τοῦ Πατρός. οὐχ Υἱὸς δὲ τοῦ Πατρὸς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, Πνεῦμα τοῦ Πατρός, ὡς ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, καὶ Υἱοῦ δὲ Πνεῦμα, οὐχ ὡς ἐξ αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ὡς δι᾽ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, μόνος γὰρ αἴτιος ὁ Πατήρ. καὶ ἐν τῷ εἰς τὴν σωτήριον ταφὴν λόγῳ φησὶν ὁ αὐτός, τοῦτο ἡμῖν τὸ λατρευόμενον, Πατὴρ Υἱοῦ γεννήτωρ ἀγέννητος, οὐ γὰρ ἐκ τινος. Υἱὸς τοῦ Πατρὸς γέννημα, ὡς ἐξ αὐτοῦ γεγεννημένος. Πνεῦμα ἅγιον τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός, ὡς ἐξ αὐτοῦ ἐκπορευόμενον, ὅπερ καὶ τοῦ Υἱοῦ λέγεται, ὡς δι᾽ αὐτοῦ φανερούμενον, καὶ τῇ κτίσει μεταδιδόμενον, ἀλλ᾽ οὐκ ἐξ αὐτοῦ ἔχον τὴν ὕπαρξιν. ταῦτα ὁ Δαμασκηνός. ἐν οἷς σημείωσαι πρῶτον, ὅτι τοῦ Θεοδωρήτου τό, καὶ τὸ Πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον οὐκ ἐξ Υἱοῦ ἢ δι᾽ Υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχει, καὶ τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἀλλ᾽ οὐκ ἐξ αὐτοῦ ἔχει τὴν ὕπαρξιν, ταὐτόν ἐστι πάντῃ καὶ πάντως. ὅθεν καὶ Θωμᾶς ὁ Ἀκβίνας μὴ δυνηθεὶς παρεξηγήσασθαι τὸν Δαμασκηνόν, ὡς σπεύδουσι ποιῆσαι Ἀλάτιος καὶ οἱ λοιποὶ σοφοὶ τῶν παπιστῶν, ψευδόμενοι προφανῶς, καὶ βουλόμενος συστῆσαι τὴν πεισμονὴν αὐτοῦ κατὰ τῆς ἀληθείας, ἐσυκοφάντησεν αὐτόν, εἰπὼν Νεστοριανὸν εἶναι, καὶ τοὺς κατ᾽ αὐτὸν πιστεύοντας περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος Νεστοριανούς, τουτέστι Θωμᾶς ὁ Ἀκβίνας τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν ὠνόμασε Νεστοριανήν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ϛ΄.

Ἀνθυποφορὰ Λατίνων, λεγόντων, οἱ Ἕλληνες διὰ τὸ αἰσχύνεσθαι λέγειν ἀρχηγὸν τοῦ μὴ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἔχειν τὴν ὕπαρξιν τὸ ἅγιον Πνεῦμα τὸν Νεστόριον, λέγουσι τὸν Θεοδώρητον, προφανῶς δὲ ψευδομένων, ἐκ τοῦ μὴ εἶναι τῆς διδαχῆς ταύτης ἀρχηγὸν τὸν Νεστόριον, ἀλλὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. καὶ περὶ ἀπαριθμήσεως ὀνομαστὶ Παύλου τοῦ Ἀποστόλου καὶ ἁγίων πατέρων, τὴν ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς ὕπαρξιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος θεολογούντων, ὧν τῆς θεολογίας ἀρχηγὸς ὁ Χριστός.

Ἀνθυποφέρουσιν οἱ Λατῖνοι λέγοντες, ὅτι οἱ Ἕλληνες αἰσχυνόμενοι λέγειν τὸν Νεστόριον ἀρχηγὸν τοῦ μὴ ἔχειν τὴν ὕπαρξιν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, λέγουσι τὸν Θεοδώρητον. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι ἀρχηγὸς τῆς διδαχῆς ταύτης ἐστὶν ὁ ἀποκαλύψας καὶ διδάξας αὐτὴν Ἰησοῦς ὁ Χριστός, αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ εἰπὼν τό, ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται, ἣν διδασκαλίαν ἔλαβον οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, καὶ παρέδωκαν τοῖς ἁγίοις πατράσι, καὶ ἐφυλάχθη ἄχρις ἡμῶν. ὁ μακάριος Παῦλος, ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ. Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης λέγει, μία πηγὴ τῆς ὑπερουσίου Θεότητος ὁ Πατήρ. ἑρμηνεύων δὲ αὐτὸν ὁ Γεώργιος ὁ Παχυμέρης φησί, κοινὸν μὲν γὰρ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ τὸ εἶναι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, ἴδιον δέ, ὅτι Πατρὸς μὲν Πνεῦμα, ὡς ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον. Υἱοῦ δὲ Πνεῦμα, ὡς συνουσιούμενον καὶ ἴδιον αὐτοῦ. Ἰουστῖνος ὁ φιλόσοφος ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως, ὥσπερ ὁ Υἱὸς ἐκ τοῦ Πατρός, οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα, πλήν γε δὴ τῷ τρόπῳ τῆς ὑπάρξεως διοίσει, ὁ μὲν φῶς ἐκ φωτὸς ἐξέλαμψε, τὸ δὲ φῶς μὲν ἐκ φωτὸς καὶ αὐτό, οὐ μὴν γεννητῶς, ἀλλ᾽ ἐκπορευτῶς προῆλθεν. Ἐν τῇ πρώτῃ Οἰκουμενικῇ ἔλεγον οἱ πατέρες πρὸς τὸν φιλόσοφον, δέχου μίαν Θεότητα τοῦ Πατρός, τοῦ γεννήσαντος τὸν Υἱὸν ἀνεκφράστως, καὶ τοῦ Υἱοῦ τοῦ γεγεννημένου ἐξ αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος τοῦ ἐκπορευομένου ἐξ αὐτοῦ τοῦ Πατρός, ἰδίου δὲ ὄντος τοῦ Υἱοῦ, καθάπερ φησὶν ὁ Ἀπόστολος, εἴ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. τὰ ἐν τῇ τετάρτῃ Συνόδῳ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἰρημένα ἴδε ἀνωτέρω βιβλίου τρίτου κεφαλαίῳ πέμπτῳ. ὁ μέγας Ἀθανάσιος ἐν τῷ αὐτοῦ Συμβόλῳ, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀπὸ τοῦ Πατρὸς οὐ πεποιημένον, οὔτε δεδημιουργημένον, οὔτε γεγεννημένον, ἀλλ᾽ ἐκπορευτόν. καὶ ἐρωτήσει τετάρτῃ, ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ αὐτὸς μόνος ἐστὶν αἴτιος τοῖς δυσὶ καὶ ἀγέννητος, ὁ δὲ Υἱὸς ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς αἰτιατός, καὶ γεννητός. καὶ αὐτὸ τὸ Πνεῦμα ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς αἰτιατὸν καὶ ἐκπορευτόν, διὰ δὲ τοῦ Υἱοῦ ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστελλόμενον. τὰ αὐτά φησι καὶ ἐρωτήσει ἑνδεκάτῃ. ὁ μέγας Βασίλειος ἐπιστολῇ πρὸς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν περὶ διαφορᾶς οὐσίας καὶ ὑποστάσεως, ἐπεὶ τοίνυν τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ μὲν ἤρτηται, ᾧ ἀδιαστάτως συγκαταλαμβάνεται, τῆς δὲ τοῦ Πατρὸς αἰτίας ἐξημμένον ἔχει τὸ εἶναι, ὅθεν καὶ ἐκπορεύεται, τοῦτο γνωριστικὸν τῆς κατὰ τὴν ὑπόστασιν ἰδιότητος σημεῖον ἔχει, τὸ μετὰ τοῦ Υἱοῦ καὶ σὺν αὐτῷ γνωρίζεσθαι, καὶ τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ὑφεστάναι. ὁ δὲ Υἱὸς ὁ τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον Πνεῦμα δι᾽ ἑαυτοῦ καὶ μετ᾽ αὐτοῦ

γνωρί-

γνωρίζων μόνως μονογενῶς ἐκ τοῦ ἀγεννήτου φωτὸς ἐκλάμψας, οὐδεμίαν κατὰ τὸ ἰδιάζον τῶν γνωρισμάτων τὴν κοινωνίαν ἔχει πρὸς τὸν Πατέρα ἢ πρὸς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. καὶ λόγῳ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματός φησιν, οὐδὲν ἔχον ἐν ἑαυτῷ ἐπίκτητον, ἀλλ᾽ ἰδίως πάντα ἔχον ὡς Πνεῦμα Θεοῦ, καὶ ἐξ αὐτοῦ πεφηνὸς, αἴτιον αὐτοῦ ἔχον ὡς πηγὴν αὐτοῦ, κἀκεῖθεν πηγάζεται, πηγὴ δὲ καὶ αὐτὸ τῶν προειρημένων ἀγαθῶν, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐκ Θεοῦ πηγάζον ἐνυπόστατόν ἐστι, τὰ δὲ ἐξ αὐτοῦ πηγάζοντα, ἐνέργειαι αὐτοῦ εἰσί. καὶ ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ τεσσαρακοστοῦ δευτέρου ψαλμοῦ, ἐκ Θεοῦ ἔχει τὸ Πνεῦμα τὴν ὑπόστασιν. καὶ ἐν τῇ κατὰ Σαβελλιανῶν καὶ Ἀρείου καὶ Ἀνομοίων ὁμιλίᾳ φησὶν, ἀλλὰ κυρίως ὁ Υἱὸς ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ Πνεῦμα ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ καὶ ὁ Υἱὸς παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐξῆλθε, καὶ τὸ Πνεῦμα ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται, ἀλλ᾽ ὁ μὲν Υἱὸς ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννητῶς, τὸ δὲ Πνεῦμα ἀρρήτως ἐκ τοῦ Θεοῦ. Γρηγόριος ὁ Θεολόγος περὶ θεολογίας λόγῳ τετάρτῳ, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται, ὃ καθ᾽ ὅσον μὲν ἐκεῖθεν ἐκπορεύεται, οὐ κτίσμα, καθ᾽ ὅσον δὲ οὐ γεννητὸν, οὐχ Υἱὸς, καθ᾽ ὅσον δὲ ἀγεννήτου καὶ γεννητοῦ μέσον, Θεός. καὶ ἐν τῷ περὶ τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν εὐταξίας, δέον ἕνα Θεὸν Πατέρα γινώσκειν ἄναρχον, καὶ ἀγέννητον, καὶ Υἱὸν ἕνα γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πατρὸς, καὶ Πνεῦμα ἓν ἐκ Θεοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχον. Καὶ, ὅτι ἡ ἰδιότης ἀκίνητος, καὶ πάντα ὅσα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, πλὴν τῆς αἰτίας. Γρηγόριος ὁ Νύσσης λόγῳ πρὸς Ἕλληνας, ἓν γὰρ καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον τοῦ Πατρὸς ἐξ οὗ ὁ Υἱὸς γεννᾶται, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται, διὸ καὶ κυρίως τὸν ἕνα αἴτιον ὄντα τῶν αὐτοῦ αἰτιατῶν, ἕνα Θεὸν φαμέν. καὶ κατ᾽ Εὐνομίου λόγῳ πρώτῳ, Πατὴρ μὲν ἄναρχος, καὶ ἀγέννητος, καὶ ἀεὶ Πατὴρ νοεῖται, ἐξ αὐτοῦ δὲ κατὰ τὸ προσεχὲς ἀδιαστάτως ὁ μονογενὴς Υἱὸς τῷ Πατρὶ συνεπινοεῖται, δι᾽ αὐτοῦ δὲ καὶ μετ᾽ αὐτοῦ πρίν τι κενόν τε καὶ ἀνυπόστατον διὰ μέσου παρεμπεσεῖν νόημα, εὐθὺς καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον συνημμένως καταλαμβάνεται, οὐχ ὑστερίζον κατὰ τὴν ὕπαρξιν μετὰ τὸν Υἱὸν, ὥστε ποτὲ τὸν μονογενῆ δίχα τοῦ Πνεύματος νοηθῆναι, ἀλλ᾽ ἐκ μὲν τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων καὶ αὐτὸ τὴν αἰτίαν ἔχον τοῦ εἶναι, ὅθεν καὶ τὸ μονογενές ἐστι φῶς, διὰ δὲ τοῦ ἀληθινοῦ φωτὸς ἐκλάμψαν. καὶ κατωτέρω, ἐξ ἀγεννήτου Ἡλίου ἄλλον Ἥλιον ὁμοῦ τῇ τοῦ πρώτου ἐπινοίᾳ γεννητῶς αὐτῷ συνεκλάμποντα, καὶ κατὰ πάντα ὡσαύτως ἔχοντα. καὶ πάλιν, ἕτερον τοιοῦτον φῶς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, οὐ χρονικῷ τινὶ διαστήματι τοῦ γεννητῶς φωτὸς ἀποτεμνόμενον, ἀλλὰ δι᾽ αὐτοῦ μὲν ἐκλάμπον, τὴν δὲ αἰτίαν τῆς ὑποστάσεως ἔχον ἐκ τοῦ πρωτοτύπου φωτός. καὶ ἐν τῷ περὶ θεογνωσίας, ὡς κεῖται ἐν πολλοῖς ἀντιγράφοις ἐν τῇ καθ᾽ ἡμᾶς βιβλιοθήκῃ, τούτου γὰρ ἕνεκεν φησὶ, καὶ Πνεῦμα στόματος ὁ Δαβὶδ εἴρηκεν, ἵνα τὴν ἐκπορευτικὴν ἰδιότητα τῷ Πατρὶ μόνῳ προσοῦσαν πιστώσηται. καὶ πρὸς Ἀβλάβιον γράφων φησὶν, ἀλλ᾽ ἐκ μὲν τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων καὶ αὐτὸ τὴν ὕπαρξιν ἔχον τοῦ εἶναι, ὅθεν καὶ τὸ μονογενές ἐστι φῶς, διὰ δὲ τοῦ ἀληθινοῦ φωτὸς ἐκλάμψαν. καὶ ἐν τῇ εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν ὁμιλίᾳ, ὁ γὰρ μονογενὴς Υἱὸς ἐκ τοῦ Πατρὸς παρὰ τῆς ἁγίας γραφῆς ὀνομάζεται, καὶ μέχρι τούτου ὁ λόγος ἵστησιν αὐτῷ τὸ ἰδίωμα. τὸ δὲ ἅγιον Πνεῦμα καὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς λέγεται, καὶ τοῦ Υἱοῦ εἶναι προσμαρτυρεῖται. ὁ Χρυσόστομος ἐν τῇ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα ὁμιλίᾳ, ἔστιν οὖν Θεοῦ Πνεῦμα, καὶ ἐκ Θεοῦ Πατρὸς Πνεῦμα, καὶ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται, οὐκ εἶπε γεννᾶται. ἃ γὰρ οὐ γέγραπται, οὐ δεῖ φρονεῖν. Υἱὸς ἐκ Πατρὸς γεννηθεὶς, Πνεῦμα ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον. καὶ ἐν τῇ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὁμιλίᾳ ἰσχυρῶς ἀποδείκνυσιν, οὐ τὴν ὑπόστασιν, τὸ ἅγιον Πνεῦμα δηλονότι πέμπεσθαι, ἀλλὰ τὴν δωρεὰν, τουτέστι τὰ χαρίσματα. Σωφρόνιος ὁ Ἱεροσολύμων ἐν τῇ συνοδικῇ αὐτοῦ ἐπιστολῇ, καὶ εἰς ἓν Πνεῦμα ἅγιον τὸ ἀϊδίως ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ φῶς καὶ Θεὸν αὐτὸ γνωριζόμενον. Μιχαὴλ ὁ Σύγκελλος ἐν τῷ εἰς τὸν μέγαν Διονύσιον λόγῳ, τὸ Πνεῦμα φησὶν ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεσθαι. Αὐγουστῖνος ἐν τῷ δεκάτῳ πέμπτῳ κεφαλαίῳ περὶ Τριάδος φησὶν, ὁ Πατὴρ γὰρ μόνος οὐκ ἔστιν ἐξ ἑτέρου, ὁ δὲ Υἱὸς ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐγεννήθη, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ Πατρὸς ἀρχικῶς. Ἱλάριος ἐν τῷ κατὰ Ἀρειανῶν βιβλίῳ, καὶ ἐμοὶ μὲν ὦ Πάτερ τοῦτο τῆς ἐμῆς πίστεως καὶ ἐπαγγελίας ἔργον ἐστὶ, τὸν Κύριον καὶ Θεόν μου τὸν μονογενῆ σου Χριστὸν Ἰησοῦν κτίσμα ἀρνεῖσθαι, τούτου ἔγωγε τοῦ ὀνόματος τὴν συνδρομὴν οὐδὲ ἐπὶ τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος νοεῖν ποτὲ ὑποίσομαι, τοῦ ἐκ σοῦ ἐκπορευθέντος, καὶ δι᾽ αὐτοῦ πεμφθέντος. ὁ ἱερὸς Μάξιμος ἐπιστολῇ πρὸς Μαρῖνον φησὶ, συμφώνους παρήγαγον χρήσεις Ῥωμαίων πατέρων (οἱ Λατῖνοι) ἔτι γε μὴν καὶ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, ἐξ ὧν οὐκ αἰτίαν τὸν Υἱὸν ποιοῦντας τοῦ Πνεύματος σφᾶς αὐτοὺς ἀπέδειξαν, μίαν γὰρ ἴσασιν Υἱοῦ καὶ Πνεύματος τὸν Πατέρα αἰτίαν, τοῦ μὲν κατὰ τὴν γέννησιν, τοῦ δὲ κατὰ τὴν ἐκπόρευσιν. Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας ἐν τῇ ἐξηγήσει τοῦ Συμβόλου, καὶ προχεῖται μὲν, ἤγουν ἐκπορεύεται, καθάπερ ἀπὸ πηγῆς τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, χορηγεῖται δὲ τῇ κτίσει διὰ τοῦ Υἱοῦ. καὶ ἀλλαχοῦ, ὥσπερ ὁ δάκτυλος ἀπήρτηται τῆς χειρὸς, οὐκ ἀλλότριος ὢν αὐτῆς, ἀλλ᾽ ἐν αὐτῇ φυσικῶς, οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τῷ τῆς ὁμοουσιότητος λόγῳ συνῆπται πρὸς ἕνωσιν τῷ Υἱῷ, καὶ ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἐκπορεύεται. Καὶ, ὅπερ ἐστὶ τῆς Θεότητος ἴδιον, κατὰ φύσιν ἐπάγεται, πηγὴν μὲν ὥσπερ ἔχον τὴν τοῦ Πατρὸς ὑπόστασιν, προχεόμενον δὲ, ὥσπερ ἐκ Πατρὸς δι᾽ Υἱοῦ, καὶ ἁγιάζον τὴν κτίσιν. καὶ ἐν τῷ περὶ Τριάδος φησὶν, εἷς γὰρ παρ᾽ ἡμῖν ἀμφοῖν τοῖν προσώποιν αἴτιος ὁ Πατήρ. καὶ ἐν τῇ εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν ἐξηγήσει, οὐκοῦν ἐκπορεύεται μὲν, ὡς ἔφην, ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, χορηγεῖ δὲ αὐτὸ τῇ κτίσει, καὶ δίδωσι τοῖς ἀξίοις ὡς φύσει τε καὶ ἀληθῶς Υἱὸς ὁ μονογενὴς αὐτοῦ Λόγος, καὶ τοῖς τοῦ Πατρὸς ἀξιώμασι διαπρέπων. ὁ αὐτὸς ἐν τῇ αὐτῇ πραγματείᾳ, καίτοι Θεὸς ὢν φύσει, καὶ τὸ

ἐκ τοῦ

ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἐκπορευόμενον Πνεῦμα διδοὺς αὐτός. σημείωσαι δὲ, ὅτι ἣν ἀναμεταξὺ τοῦ Νεστορίου καὶ τοῦ Κυρίλλου ἡ διάλεξις οὐ περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀλλὰ περὶ τῆς δωρεᾶς καὶ τῆς πέμψεως, ὅθεν ἐν τῇ πρὸς Θεοδώρητον ἀπολογίᾳ φησὶν, ἐκπορεύεται μὲν γὰρ ὡς ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος φωνὴν, οὐκ ἀλλότριον δὲ ἐστὶ τοῦ Υἱοῦ, φανερώτερον δὲ εἶπε τοῦτο ἐν τῇ πρὸς Εὐόπτιον ἐπιστολῇ, λέγων, ἀλλ᾽ οὐχ οὕτω φαμὲν αὐτὸν τὸν Υἱὸν, καθάπερ ἀμέλει καὶ τῶν ἁγίων ἕκαστον, ὡς ἀλλοτρίᾳ δυνάμει κεχρῆσθαι τῇ τοῦ Πνεύματος, ἦν γὰρ καὶ ἐστὶν αὐτοῦ τὸ Πνεῦμα, καθάπερ ἀμέλει καὶ τοῦ Πατρὸς, ἐκπορεύεται μὲν γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος φωνὴν, οὐκ ἀλλότριον δὲ ἐστὶ τοῦ Υἱοῦ κατὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον. καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἔλεγεν ὁ Κύριλλος τὸ Πνεῦμα προϊέναι ἐκ τοῦ Υἱοῦ, καὶ εἶναι τοῦ Υἱοῦ, καὶ προχεῖσθαι ἐκ τοῦ Υἱοῦ, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς κατὰ τὴν ῥῆσιν, ἐξέχεεν ἐφ᾽ ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα. Ὁ αὐτὸς, ὡς μαρτυρεῖ Ἰωάννης ὁ Νομοφύλαξ ἐν τῇ ἀντιῤῥήσει τοῦ Φλωρεντινοῦ Ὅρου, φησὶ, καὶ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ ζωοποιῷ προσκυνουμένῳ, τῷ ἐκπορευομένῳ ἐκ τοῦ Πατρὸς, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Πατρὸς, ἵνα μὴ δύο Υἱοὶ ἐν τῇ Τριάδι, ἀλλ᾽ ἐκπορευομένῳ, καθάπερ εἴρηται, ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς ὡς ἀπὸ στόματος, πεφηνότι δὲ δι᾽ Υἱοῦ. ἴδε ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ τοῦ Νομοφύλακος καὶ τῶν λοιπῶν πατέρων μαρτυρίας περὶ τοῦ ὅτι ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. σημείωσαι ἔτι, ὅτι ὁ ἅγιος Κύριλλος ἐν τῇ πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας ἐπιστολῇ αὐτοῦ ταῖσδε αὐταῖς λέξεσι φησὶν, ὅταν τινὲς τῶν τὰ ὀρθὰ διαστρέφειν εἰωθότων τὰς ἐμὰς παραφθείρωσι φωνὰς, μὴ θαυμαζέτω τοῦτο ἡ σὴ ὁσιότης, εἰδυῖα ὅτι καὶ οἱ ἀπὸ πάσης αἱρέσεως ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς τὰς τῆς ἑαυτῶν πλάνης συλλέγουσιν ἀφορμὰς, τὰ διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὀρθῶς εἰρημένα ταῖς ἑαυτῶν κακονοίαις παραφθείροντες, καὶ ταῖς ἑαυτῶν κεφαλαῖς τὴν ἄσβεστον ἐπαντλοῦντες φλόγα, οὐκοῦν ὁπότε ὁ μακάριος Κύριλλος ἀπολογίαν δίδωσιν ἐν οἷς αὐτοῦ ὁ Θεοδώρητος, ὡς ἐκ τοῦ Υἱοῦ λέγοντος τὸ Πνεῦμα, ἐπιλαμβάνεται, διὰ τὸ ἴδιον αὐτὸ λέγειν τοῦ Υἱοῦ, καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν ἑρμηνεύων εὑρίσκεται, ἄξιον ἅπασαν φωνὴν τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ὑποψίαν ἔχουσαν τοῦ λέγειν καὶ τὸν Υἱὸν εἶναι αἴτιον τοῦ Πνεύματος, πρὸς τὴν εἰρημένην ἀποδιδόναι ἀπολογίαν, ἣν δὴ καὶ ὡς κοινὸν Κανόνα κατὰ πάσης ἑαυτοῦ ὑπόπτου φωνῆς τέθεικεν, οὐδὲ ἄλλως, ἢ ὡς οὗτος, ἐκλαμβάνων τὰ ἐκείνου, πάντως ἀκούσεται, ὅτι διαστρέφει καὶ παραφθείρει πρὸς τὴν οἰκείαν κακόνοιαν τὰ καλῶς εἰρημένα. Γρηγόριος ὁ θαυματουργὸς, ἤγουν ἡ Θεοτόκος, ἓν Πνεῦμα ἅγιον ἐκ Θεοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχον, καὶ δι᾽ Υἱοῦ πεφηνὸς, δηλαδὴ τοῖς ἀνθρώποις. Θεοφύλακτος ὁ Βουλγαρίας εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, κεφαλαίῳ τρίτῳ, ἄλλο ἐστὶ τὸ ἔκ τινος εἶναι, καὶ ἄλλο τὸ εἶναι τινὸς, καὶ οἷον τὸ Πνεῦμα εἶναι μὲν τοῦ Υἱοῦ Πνεῦμα, ἀναμφίβολον, καὶ παρὰ τῆς γραφῆς πάσης βεβαιούμενον, εἶναι δὲ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, οὐδεμία γραφὴ μαρτυρεῖ, ἵνα μὴ δύο τοὺς αἰτίους τοῦ Πνεύματος εἰσάξωμεν, τόν τε Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν. καὶ κατωτέρω, λέγεται δὲ τὸ Πνεῦμα εἶναι τοῦ Υἱοῦ, ἐπειδὴ δι᾽ Υἱοῦ χορηγεῖται τοῖς ἀνθρώποις. πίστευε σὺ τὸ Πνεῦμα ἐκ τοῦ Πατρὸς μὲν προϊέναι, δι᾽ Υἱοῦ δὲ χορηγεῖσθαι τῇ κτίσει, καὶ οὗτος ἔστω σοι Κανὼν ὀρθοδοξίας. Θεόδωρος ὁ Στουδίτης ψάλλει,

Μόνου μονογεννήτωρ, μονογενοῦς Υἱοῦ Πατὴρ, καὶ μόνον μόνου, φῶς φωτὸς ἀπαύγασμα, καὶ μόνον μόνως μόνου, Θεοῦ ἅγιον Πνεῦμα.

ἔτι δὲ καὶ ὁ ἅγιος Νεῖλος ἐν τῷ περὶ Τριάδος αὐτοῦ λόγῳ οὕτως ἐκτίθεται λέγων, ἡ ἁγία καὶ καθολικὴ Ἐκκλησία τὸν μὲν Πατέρα δογματίζει ἀγέννητον, τὸν Υἱὸν δὲ γεννητὸν ἐκ Πατρὸς, τὸ δὲ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς, ἀλλ᾽ οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ. καὶ Συνέσιος ὁ Πτολεμαΐδος ἐν τοῖς ἱεροῖς αὐτοῦ ὕμνοις φησὶ,

Μία πηγὴ, μία ῥίζα, τριφαὴς ἔλαμψε μορφά,
Ἵνα γὰρ βυθὸς πρώτου, τόθι καὶ κύδιμος Υἱὸς,
Κραδιαῖόν τι λόχευμα σοφίας, κοσμοτεχνήτις,
Ἑνοτήσιόν τε φέγγος, ἁγίας ἔλαμψε πνοιᾶς.

καὶ πάλιν,

Μία πηγὰ, μία ῥίζα, ἀγαθῶν ἀνέχεν ὄλβον,
Ὑπερούσιόν τε βλάσαν, γονίμοις ζέουσαν ὁρμαῖς.

Θεόδωρος ὁ γραπτὸς ἐν τῷ κατὰ Εἰκονομάχων φησὶ, καὶ εἰς ἓν Πνεῦμα ἅγιον ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς προϊὸν, καὶ Πατρὶ καὶ Υἱῷ συνθεολογούμενόν τε καὶ συνδοξαζόμενον ὡς συμφυὲς καὶ συναΐδιον. ἐν τούτοις πᾶσι σημείωσαι ὅτι μόνος αἴτιος ὁ Πατὴρ, καὶ μόνος ἐκπορεύει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἐκ Πατρὸς δὲ καὶ Υἱοῦ, καὶ ἐκ Πατρὸς δι᾽ Υἱοῦ χορηγεῖται, φανεροῦται, δίδοται, ἀναβλύζει, ἀποστέλλεται, δωρεῖται, ἐκχεῖται, καὶ πέμπεται πρὸς ἁγιασμὸν τῆς κτίσεως, καὶ πρὸς ὑπόστασιν καὶ μόρφωσιν κτίσεως, καὶ ὅτι καλῶς καὶ ὀρθοδόξως εἴρηται τὸ, μήτε ἐξ Υἱοῦ, μήτε δι᾽ Υἱοῦ ἔχει τὴν ὕπαρξιν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ ὅτι μία ἐστὶν ἡ πίστις καὶ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος Κυρίλλου, Θεοδωρήτου, Δαμασκηνοῦ, καὶ πάντων τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ὅτι ἐστὶν ἀρχηγὸς πρώτιστος τῆς διδασκαλίας ταύτης ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὅτι αὐτῷ ἡ ἀΐδιος δόξα ἅμα τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι ἐπ᾽ ἀϊδίους αἰῶνας, ἀμήν.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΝ Ζ'.

Περὶ δύο προβλημάτων Λατίνων, ὧν τὸ πρῶτον ἐστὶν, ὅτι πρὸ τοῦ Φωτίου οὐδεὶς κατεῖπε τῆς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύσεως, ὃ καὶ λύεται ἐνταῦθα, καὶ τὸ δεύτερον, ὅτι ὁ Κύριλλος τὴν βλασφημίαν Θεοδωρήτου καὶ Νεστορίου

εἰς

εἰς τὴν ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς ὕπαρξιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος φόβῳ συγχύσεως ἐσιώπησεν, ὃ καὶ διαιρεῖται τετραχῶς.

Πρὸς ἐκεῖνα δὲ, ἅπερ λέγουσιν οἱ Λατῖνοι, ὅτι περὶ τοῦ Φωτίου οὐδεὶς εἶπέ τι κατὰ τῆς ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύσεως, καὶ ὅτι ἵνα μὴ γένηται μείζων σύγχυσις εἰς τὰς Ἐκκλησίας, ἐσιώπησεν ὁ Κύριλλος τὴν εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα βλασφημίαν Θεοδωρήτου καὶ Νεστορίου, ῥητέον, πρὸς μὲν τὸ πρῶτον, ὅτι οὐδεὶς περὶ τοῦ Φωτίου ἤλεγξε τὴν ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπόρευσιν, ἐπειδὴ περὶ τοῦ Φωτίου παρ᾽ οὐδενὸς ἐρρέθη, οὔτε καθ᾽ ὅλως ἠκούσθη ἡ βλασφημία αὕτη εἰς τὸ κοινὸν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἰδὲ κατωτέρω βιβλίου ὀγδόου κεφάλαιον δεύτερον καὶ δέκατον, ὅπη δὲ γοῦν μέρος ἠκούσθη περὶ τοῦ Φωτίου, παρευθὺς ἐξηλέγχθη, ὡς παριστῶσι τὰ διαληφθέντα δύο κεφάλαια τοῦ ὀγδόου βιβλίου, καὶ προσέτι δείκνυται τοῦτο ἀνωτέρω, βιβλίου ἑβδόμου κεφαλαίῳ ὀγδόῳ. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, ῥητέον, ὅτι εἰ καὶ εἴρηται ἀνωτέρω ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ περὶ τούτου ἱκανῶς, ἐνταῦθα ὅμως ἐκθετέον πλατύτερον τὸ λεγόμενον ἐν τῷ Συμβόλῳ τοῦ Νεστορίου περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. δεύτερον, τὴν πίστιν τοῦ Νεστορίου, ἧς καὶ κατέγνω ὁ Κύριλλος καὶ ἡ ἐν Ἐφέσῳ σύνοδος. τρίτον, εἰ ἦν βλασφημία τὸ μὴ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἔχειν τὴν ὕπαρξιν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀδύνατον ἦν σιωπῆσαι τὸν Κύριλλον. τέταρτον, ὅτι οὐκ ἦν βλασφημία τὸ μὴ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀλλὰ πίστις ἀποστολικὴ, καὶ δόγμα τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η΄.

Περὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Συμβόλου τοῦ Νεστορίου, καὶ τῆς πίστεως αὐτοῦ, καὶ βεβαιώσεως διὰ πολλῶν ἀποδείξεων, ὅτι ἐν τῷ Συμβόλῳ αὐτοῦ ὁ Νεστόριος οὐκ ἐβλασφήμησεν εἰς τὴν ἐκπόρευσιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀλλ᾽ εἰς τὴν ἐνσωμάτωσιν μόνον τοῦ Κυρίου, δι᾽ ἣν καὶ κατεκρίθη.

Λέγεται λοιπὸν ἐν τῷ Συμβόλῳ τοῦ Νεστορίου, Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον ἐκ τῆς Θεοῦ τυγχάνον οὐσίας, οὐχ Υἱὸν, Θεὸν δὲ ὄντα τῇ οὐσίᾳ, ὡς ἐκείνης ὂν τῆς οὐσίας, ἥπερ ἐστὶν ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ, ἐξ οὗπερ κατ᾽ οὐσίαν ἐστὶ, καὶ οὔτε Υἱὸν νομίζομεν, οὔτε δι᾽ Υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν εἰληφός.

Ἡ πίστις τοῦ Νεστορίου, ἧς κατέγνω ὁ Κύριλλος. Γράφει οὖν ἡ Σύνοδος πρὸς τοὺς Αὐτοκράτορας περὶ Νεστορίου, ἐξετάσαντες τὰ παρ᾽ αὐτοῦ ἐγγράφως ἐκτεθέντα περὶ τῆς ἐνσωματώσεως τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ ἀσεβῆ δόγματα, αὐτά τε ἐκεῖνα ἀνεθεματίσαμεν. καὶ ὁ Κύριλλος ἐν τῇ πρὸς Νεστόριον συνοδικῇ ἐπιστολῇ φησὶν, ἀλλὰ γὰρ ἀκόλουθον ἐγγράφως καὶ ἐνωμότως ὁμολογῆσαι, ὅτι ἀναθεματίζεις μὲν τὰ σαυτοῦ μιαρὰ καὶ βέβηλα δόγματα, φρονήσεις δὲ καὶ διδάξεις ἃ καὶ ἡμεῖς ἅπαντες. καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς ἐπιστολῆς, τούτοις ἅπασι καὶ τὴν σὴν εὐλάβειαν συναινέσαι χρὴ, καὶ συνθέσθαι δίχα λόγου παντός. καὶ ἐν τῇ πρὸς τοὺς Αὐτοκράτορας ἐπιστολῇ, ἐπειδὴ δὲ λοιπὸν ἔλειπε τὸ δοκιμασθῆναι τὰ δόγματα τὰ κηρυχθέντα παρὰ τοῦ Νεστορίου, οὐ γὰρ ἄδηλα ἦν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ διαρρήδην κηρυττόμενα, καὶ ἐν βιβλίοις, καὶ ἐν ταῖς δημοσίαις διαλέξεσιν ἐκβοώμενα. ἰδοὺ λοιπὸν πάντα τὰ ἀσεβῆ, καὶ μιαρὰ καὶ βέβηλα, καὶ ἀναθεματισθέντα, καὶ ἐν τῷ Συμβόλῳ αὐτοῦ κείμενα, καὶ ἐν βιβλίοις κηρυττόμενα, καὶ ἐν διαλέξεσιν ἐκβοώμενα ἀσεβῆ δόγματα Νεστορίου, οὐκ ἦσαν ἄλλα τινὰ, ἀλλὰ μόνον τὰ περὶ τῆς ἐνσωματώσεως τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, ἅτινα ἤλεγξε μὲν ὁ Κύριλλος, ἀνεθεμάτισε δὲ ἡ Σύνοδος. τοῦτο δείκνυται καὶ ἀπὸ τοῦ λιβέλλου τοῦ πρεσβυτέρου Χαρισίου, ἐν ᾧ λέγεται τὸ Σύμβολον τοῦ ἀσεβοῦς Νεστορίου ἔκθεσις κακοδοξίας, κακοδοξίαν δὲ λέγει μόνην τὴν περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἀσέβειαν μεθ᾽ ὑπογραφῆς τῶν ἠπατημένων. τοῦτο αὐτὸ βεβαιοῖ καὶ ὁ μέγας Ἰουστινιανὸς ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως, φησὶ γὰρ, τοῦτο δὲ τὸ ἀσεβὲς τοῦ Θεοδώρου Σύμβολον (σημείωσαι ὅτι Θεοδώρου καὶ Νεστορίου Σύμβολον τὸ αὐτό ἐστιν, ἐπειδὴ τὴν σύνθεσιν εἶχε τὸ πρῶτον παρὰ Θεοδώρου τοῦ Μοψουεστίας καὶ Διδασκάλου Νεστορίου) καὶ ἐν τῇ κατ᾽ Ἔφεσον πρώτῃ Συνόδῳ προσκομισθὲν, καὶ ἐν Χαλκηδόνι ἀναγνωσθὲν, ὑφ᾽ ἑκατέρας Συνόδου μετὰ τοῦ ἐκθεμένου καὶ τῶν δεξαμένων αὐτὸ κατεκρίθη. ἰδοὺ καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς μαρτυρεῖ, ὅτι ἐν τῷ Συμβόλῳ τοῦ Νεστορίου μόνη ἔκειτο βλασφημία ἡ περὶ τῆς ἐνσωματώσεως τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, ἥτις καὶ ἀνεθεματίσθη παρὰ τῶν Συνόδων τῆς ἐν Ἐφέσῳ καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ Κανόνι τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου λέγεται, κατὰ τὸν ἴσον τρόπον εἰ φωραθεῖεν τινὲς, εἴτε Ἐπίσκοποι, εἴτε φρονοῦντες Κληρικοὶ, ἢ διδάσκοντες τὰ ἐν τῇ προσκομισθείσῃ ἐκθέσει παρὰ Χαρισίου πρεσβυτέρου περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἤγουν τὰ μιαρὰ καὶ διεστραμμένα Νεστορίου δόγματα, ἃ καὶ ὑποτέτακται, ὑποκείσθωσαν τῇ ἀποφάσει τῆς ἁγίας ταύτης καὶ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὥστε δηλονότι τὸν μὲν Ἐπίσκοπον ἀλλοτριοῦσθαι τῆς Ἐπισκοπῆς. φανερὸν οὖν ἐστὶν, ὅτι ὁ Νεστόριος εἰς μόνην τὴν ἔνσαρκον οἰκονομίαν ἐβλασφήμει, οὐχ ἡμάρτανε δὲ εἰς τὴν θεολογίαν τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, ὅθεν Λεόντιος ὁ Βυζάντιος λέγει ἐν τῇ ἕκτῃ πράξει τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, ὁ μὲν γὰρ Νεστόριος εἰ καὶ ψιλὸν ἄνθρωπον ἔλεγε τὸν Χριστὸν, ἀλλ᾽ οὖν τὸν αὐθυπόστατον Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ Υἱὸν ἔλεγε γενέσθαι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, περὶ γὰρ τὴν Τριάδα οὐχ ἥμαρτον ὁ Νεστόριος.

Παρά-

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Θ΄

Ἀπόδειξις κατὰ τοῦ δευτέρου προβλήματος, ὅτι εἰ ἦν βλασφημία τοῦ Νεστορίου τὸ μὴ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἔχειν τὴν ὕπαρξιν τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἀδύνατον ἦν σιωπῆσαι τὸν Κύριλλον, καὶ ὅτι ὁ Νεστόριος περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὀρθῶς ἐφρόνει.

Πρὸς τὸ δεύτερον ῥητέον, πῶς ἦν δυνατὸν τὸν Κύριλλον ἀγωνισθῆναι μὲν περὶ τῆς ἐνσωματώσεως τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, περὶ δὲ τῆς Θεολογίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος σιωπῆσαι; καὶ τί γὰρ εἶχε μεῖζον, ἢ δικαιότερον πρὸς ἄμυναν ὧν ἔπασχεν ὑπὸ Θεοδωρήτου κακῶς; ποῦ δ' ἂν ἐγκαιρότερον τὸν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἔδειξε ζῆλον; πῶς δὲ ὁ Κύριλλος οὐκ ἐγίνωσκεν, ὅτι εἰ διὰ φόβον τινὰ, ἢ διὰ ἀμέλειαν, ἢ ἄλλως ὁπωσδήποτε ἐσιώπα, τοῦ παναγίου Πνεύματος ὑβριζομένου, ἀπῃτεῖτο τὸν λόγον τῆς σιωπῆς ἐν τῷ ἀδεκάστῳ τοῦ Θεοῦ κριτηρίῳ; ὥσπερ αὐτός φησιν ὁ Κύριλλος, γράφων Νεστορίῳ, πῶς οὖν σὺ σιωπῆσαι, πίστεως ἀδικουμένης, καὶ τοιούτων διεστραμμένων; ἢ οὐ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ; οὐκ ἀπολογησόμεθα δὲ τῆς ἀκαίρου σιωπῆς ἕνεκα; καίτοιγε τεταγμένοι παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸ λέγειν ἃ δεῖ. Καί, πίστεως γὰρ ἀδικουμένης, ἐρρέτω μὲν ὡς ἕωλος καὶ ἐπισφαλὴς ἡ πρὸς γονέας αἰδώς, ἠρεμείτω δὲ καὶ ὁ τῆς εἰς τέκνα καὶ ἀδελφοὺς φιλοστοργίας νόμος, καὶ τοῦ ζῆν ἀμείνων ἔστω λοιπὸν τοῖς εὐσεβέσιν ὁ θάνατος, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσι κατὰ τὸ γεγραμμένον. καὶ ἐπιστολῇ πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα. καὶ τῶν ἱερέων ἕκαστος, ἐπειδὴ τέθειται παρὰ Θεοῦ σκοπὸς, εἰ μὲν ἐπαγγέλλει τοῖς ὑπὸ χεῖρα λαοῖς τὸ πεφυκὸς ἀδικεῖν, στεφάνου πρόξενον ἑαυτῷ τὸ χρῆμα ποιήσεται, περιπεσεῖται δὲ πάλιν τοῖς ἐκ τῆς θείας ὀργῆς ἐπισυμβαίνουσι κακοῖς, ἀδικήσας οὐ μετρίως ταῖς σιωπαῖς τὸ ταῖς παρ' αὐτοῦ φωναῖς εἰς ὀρθότητα διοικούμενον. καὶ κατωτέρω, ἐπειδὴ δὲ παρὰ Θεοῦ τεθείμεθα σκοποὶ καὶ τῶν λαῶν κηδεμόνες, πῶς οὐκ ἔδει καὶ μάλα προθύμως τὴν ἱεράν τε καὶ ἐκκλησιαστικὴν λαβόντας σάλπιγγα, τοῖς εὐσεβεῖν ἑλομένοις τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος κατασημῆναι τὴν ἔφοδον; τίνα γὰρ ἐπήρτησε δίκην τοῖς σιωπῶσι Θεός; τὸ αἷμα φησὶν ἐκ χειρός σου ζητήσω. ἀλλὰ καὶ πρὸς κληρικοὺς Κωνσταντινουπόλεως γράφων, δείκνυσι τὴν μεγάλην ἐπιμέλειαν καὶ τὸν μέγαλον ἀγῶνα, ὃν εἶχε περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, Οὐ γὰρ μὴ δώσω, φησὶν, ὕπνον, κατὰ τὸ γεγραμμένον, τοῖς ὀφθαλμοῖς μου καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν, καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου, ἕως οὗ ἀγωνίσωμαι τὸν ὑπὲρ τῆς ἁπάντων σωτηρίας ἀγῶνα. τοιγάρτοι μεμαθηκότες τὴν ἡμῶν γνώμην, ἀνδρίσασθε, ἤδη γὰρ καὶ γενήσονται παρ' ἡμῖν γράμματα ἃ δεῖ καὶ πρὸς οὓς δεῖ, σκοπὸς γάρ μοι διὰ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν καὶ καμεῖν καὶ ὑποστῆναι πᾶν ὁτιοῦν τῶν νομιζομένων εἶναι δεινῶν ἐν βασάνοις, ἕως οὗ καὶ τὸν ἡδύ μοι διὰ τοῦτο ὑπομείνω θάνατον. δείκνυται οὖν ἐκ τούτου, ὅτι ὁ Κύριλλος οὔτε ἐδειλία, οὔτε ἠμέλει, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀναφυεῖσαν αἵρεσιν ἠγωνίσατο ποικίλως καὶ πολυτρόπως, περὶ δὲ τοῦ ἁγίου Πνεύματος οὐδὲν ἀντεῖπε Νεστορίῳ, ἐπειδὴ περὶ τούτου ὀρθῶς ἐφρόνει ὁ Νεστόριος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ι΄.

Ὅτι φλυαρία τῶν Λατίνων δείκνυται τὸ σιωπῆσαι τὸν Κύριλλον τὴν εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα βλασφημίαν τοῦ Νεστορίου, ἵνα μὴ γένηται δῆθεν μείζων σύγχυσις, καὶ ὅτι ἡ τρίτη Σύνοδος ἀπεδέξατο τὸ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος δόγμα τοῦ Νεστορίου, ὡς ὀρθῶς ἔχον.

Φλύαρον δὲ πάνυ τὸ, ἵνα μὴ γένηται σύγχυσις μείζων, ἐσιώπησεν ὁ Κύριλλος. καὶ γὰρ ἅπαντες οἱ κατὰ τὴν Ἑσπέραν καὶ τὴν Ἑῴαν Ἐπίσκοποι καὶ Διδάσκαλοι καὶ λαῶν Ἡγούμενοι, καὶ πρὸς τούτοις, οἱ Πατριάρχαι Κύριλλος, Κελεστῖνος, Ἰωάννης καὶ Ἰουβενάλιος, καὶ αἱ περὶ αὐτοὺς Σύνοδοι, καὶ ἡ Σύγκλητος, καὶ ὁ Κλῆρος Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος, καὶ αἱ Βασίλισσαι Εὐδοκία καὶ Πουλχερία ἦσαν ἐν φροντίδι περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν συγγραμμάτων Κυρίλλου, καὶ τῶν πρακτικῶν τῆς ἁγίας Συνόδου, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις ἦσαν ἐν ταραχῇ πάλιν περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ὅθεν ἔγραφεν ὁ Αὐτοκράτωρ πρὸς τὸν Κύριλλον, ἡμεῖς μέντοιγε συνταράσσεσθαι τὰς πόλεις καὶ τὰς Ἐκκλησίας οὐκ ἀνεχόμεθα. ποίαν οὖν ταύτης τῆς συγχύσεως μείζονα εὐλαβούμενος ὁ Κύριλλος, ἠνείχετο βλασφημεῖσθαι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον; ὄντως ἀνόητοί ἐστε Λατῖνοι, καὶ ἄφρονες οἱ καθ' ὑμᾶς θεολόγοι, ἐκ γὰρ πεισμονῆς τυφλούμενοι, καταφρονεῖτε τῆς ἀληθείας, καὶ βοηθεῖτε τῷ ψεύδει. ταύτην τὴν ἀφροσύνην ἐλέγχων καὶ ὁ μακάριος Ἰωσὴφ ὁ Βρυέννιος ἐν τῷ ἑβδόμῳ λόγῳ περὶ Τριάδος, καὶ Νεῖλος ὁ Θεσσαλονίκης μετ' αὐτοῦ λέγουσι, σὺ δὲ καὶ τὸ γράψαι μὲν τὸν δυσσεβῆ Νεστόριον ἐν τῷ ἰδίῳ Συμβόλῳ, πιστεύειν καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, τήν τε τρίτην Σύνοδον ἀποδέξασθαι τὸ δόγμα, καὶ ὅλως ἐν τούτῳ μὴ ἀντειπεῖν, ἰσχυρότατον καὶ ἀκραιφνέστατον τῆς καθ' ἡμᾶς ὀρθοδοξίας γνώρισμα κέκτησο, ἔθους γὰρ κεκρατηκότος πόρρωθεν ἐν ταῖς Οἰκουμενικαῖς τῶν Συνόδων, τὰ μὲν ὑγιᾶ τῶν δογμάτων ἀκίνητα ἐᾶν, τὰ δὲ μὴ οὕτως ἔχοντα,

ἔχοντα, πάντα ἐξελέγχειν, καὶ γραφικαῖς ἀνάγκαις καὶ δημοσίοις ἀποκηρύξεσι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτιμίοις· πῶς οὐχ ὑπέρθενον, τὴν μακαρίαν ταύτην σύνοδον πάντα μὲν μετὰ τοῦ πρέποντος ὁρίσαι σχήματος, τὸν δὲ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος λόγον πρὸς Νεστορίου διαγραφέντα σιγῇ παρελθεῖν; πῶς δὲ καὶ ἀμφότερα Νεστορίου λέγοντος, ὅτι τε ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα οὐκ ἔχει τὴν ὕπαρξιν, καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς ψιλὸς ἄνθρωπος, συνῆλθον μὲν τῷ ἑνί, ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ δὲ οὐ συνῆλθον; ἢ ὧδε μὲν ἐμίσουν τὸ ψεῦδος, ὧδε δὲ ὑπεδέχοντο.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΑʹ.

Ἔλεγχος κατὰ παπιστῶν Δημητρίου Χρυσολωρᾶ καὶ Μακαρίου Ἀγκύρας, ὅτι εἰ ἦν βλάσφημος ὁ Νεστόριος εἰς τὴν τῆς ἁγίας Τριάδος θεολογίαν, οὐκ ἂν παρεῖδεν ὁ Κύριλλος τὸ μεῖζον, τοῦ δὲ ἐλάττονος, τῆς οἰκονομίας δηλονότι, ἐφρόντισε.

Πρὸς τούτοις, ἐπειδὴ μείζων ἡ περὶ Τριάδος θεολογία τῆς περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, πῶς ὁ Κύριλλος τῆς μὲν μείζονος ὑπερεῖδε, τῆς δὲ ἐφρόντισε; τοῦτον τὸν συλλογισμὸν τῶν Λατίνων ἐλέγχων Δημήτριος ὁ Χρυσολωρᾶς ἐν τῷ αὐθεντικῷ διαλόγῳ κατὰ Δημητρίου τοῦ Κυδώνη, λέγει, ὅσον ὑπερέχει Θεὸς, τοσοῦτον ἡ τῶν θείων προσώπων ἀναίρεσις τὴν ἐπὶ Χριστοῦ τῆς ὑποστάσεως ἀναίρεσιν ὑπερβαίνει, καὶ μαρτυρεῖ τῷ λόγῳ ὁ πρὸς ἑκάτερον, ὡς οὐ χρεὼν ἀτιμαζόμενον, εἰπὼν, Ὁ βλασφημήσας εἰς τὸν Υἱὸν, ἀφεθήσεται· ὁ δὲ βλασφημήσας εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα, οὐκ ἀφεθήσεται. εἰ γοῦν ὁ τῶν μακαρίων ἐκείνων κύκλος μεγάλων ἀνέχεται τῶν ἀγώνων ἐν τῇ σαρκώσει τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, τί ἂν εἰς τὸ μεῖζον ἐποίει τῆς θεολογίας μέρος αὐτοῦ; δῆλον ὡς πάμπολλα καὶ μεγάλα, οὐκ ἄρα σιγῶσιν, ὅτι Νεστορίῳ τῆς θεολογίας οὐ σκοπὸς ἦν, ἀλλ' ὅτι δίκαιον αὐτοῖς καὶ εὐσεβὲς τὸ λεγόμενον ἐλογίζετο. τὰ αὐτὰ λέγει καὶ ὁ Μακάριος Ἀγκύρας ἐν κεφαλαίῳ ἑξηκοστῷ ἑβδόμῳ, Τί γὰρ καὶ πλέον ἦν τὸ κατεπεῖγον καὶ ἀναγκαιότερον, οὐκ ἀκριβωθῆναι πρῶτον τὸ τῆς θεολογίας, εἶτα τὸ τῆς οἰκονομίας; τὸ μὲν γὰρ προηγεῖται, τὸ δὲ ἐπακολουθεῖ. οὐκ ἄρα οὖν ὡς καὶ οἱ λίθοι κεκράξονται τὸ τῆς θεολογίας πρῶτον ἔδει ἐξετασθῆναι, ἐνσεμνυνθῆναί τε καὶ παῤῥησιασθῆναι, εἶτα ὡσαύτως γενέσθαι καὶ τὸ τῆς οἰκονομίας; ἐκείνης γὰρ οὔσης τῆς θεολογίας εἰλικρινοῦς καὶ θεοπρεποῦς, ὀρθοδόξου τε καὶ παγίου, καὶ ὡς ἐπὶ Θεοῦ δοξάζειν τοὺς εὐσεβεῖς ἄξιον ἐκ τῶν θεοπνεύστων γραφῶν, καὶ αὕτη ἡ οἰκονομία τὰ ὅμοια πλουτεῖ, ὡς τὸ πᾶν τοὐναντίον ἐξ ἀνάγκης περιΐσταται, ἐκείνης γὰρ τῆς θεολογίας τὸ βέβαιον μὴ ἐχούσης, καὶ αὐτῆς, τουτέστι τῆς οἰκονομίας τὸ ἀβέβαιον κατακρατεῖ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΒʹ.

Ὅτι ὁ ἅγιος Κύριλλος οὐκ ἀντεῖπε Θεοδωρήτῳ, καὶ Νεστορίου οὐκ ἤλεγξε τὴν περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος θεολογίαν, δῆλον καὶ ἐκ τῆς ἐνταῦθα ἐπιστολῆς Θεοδωρήτου πρὸς τὸν Ἀντιοχείας Ἰωάννην, περὶ Κυρίλλου καὶ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ διαλαμβανούσης.

Ἔμανε λοιπὸν γινώσκειν ἡμᾶς βεβαίως, ὅτι ὁ ἅγιος Κύριλλος οὐκ ἀντεῖπε Θεοδωρήτῳ, οὔτε ἤλεγξε τοῦ Νεστορίου τὴν περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος θεολογίαν, ἐπειδὴ ὀρθὰ ἐφρόνει ὁ Νεστόριος καὶ Θεοδώρητος περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅθεν μετὰ τὰς διαλλαγὰς τοῦ ἁγίου Κυρίλλου καὶ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας, ἔγραφε Θεοδώρητος πρὸς αὐτὸν τὸν Ἀντιοχείας Ἰωάννην περὶ Κυρίλλου καὶ τῶν συγγραμμάτων, ὧν αὐτὸς ἔγραψεν ὁ Κύριλλος ἀπ' Ἀλεξανδρείας εἰς Ἀντιόχειαν μετὰ Παύλου τοῦ Ἐμέσης, Ὁ πάντα σοφῶς πρυτανεύων Θεὸς, καὶ τῆς ἡμετέρας προμηθούμενος ὁμονοίας, καὶ τῆς τῶν λαῶν κηδόμενος σωτηρίας, συναθροισθῆναι ἡμᾶς κατὰ ταὐτὸν παρεσκεύασε, καὶ συμφώνους ἀλλήλοις τὰς πάντων ἔδειξε γνώμας, ἐν κοινῷ γὰρ ἀναγνόντες τὰ Αἰγύπτια γράμματα, καὶ ἐξετάσαντες αὐτῶν ἀκριβῶς τὴν διάνοιαν, εὕρομεν σύμφωνα τοῖς εἰρημένοις τὰ ἐκεῖθεν ἀπεσταλμένα. Καὶ, τὰ δὲ νῦν ἀπεσταλμένα τῇ εὐαγγελικῇ εὐγενείᾳ καλλύνεται, Θεὸς γὰρ τέλειος καὶ ἄνθρωπος τέλειος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν αὐτοῖς ἀναγορεύεται. Καὶ, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον οὐκ ἐξ Υἱοῦ ἢ δι' Υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχον, ἀλλ' ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, ἴδιον δὲ τοῦ Υἱοῦ ὡς ὁμοούσιον ὀνομαζόμενον. ταύτην τὴν ὀρθότητα ἐν τοῖς γράμμασι θεασάμενοι, ὑμνήσαμεν τὸν τὰς ψελλιζούσας γλώσσας ἰατρεύσαντα, καὶ τὸν ἀπηχῆ φθόγγον εἰς ἡδεῖαν ἁρμονίαν μεταῤῥυθμίζοντα. ταῦτα δημοσίως καὶ τρανῇ τῇ φωνῇ περὶ Κυρίλλου ὁ Θεοδώρητος. ἐν οἷς σημείωσαι, ὅτι πολλὰ μετὰ ταῦτα ἔτη ἐπιζήσας ὁ ἅγιος Κύριλλος, οὔτε αὐτὸς, οὔτε ἕτερός τις ἐπελάβετο τοῦ Θεοδωρήτου περὶ τούτου, ἀλλὰ Κύριλλος καὶ πᾶσα ἡ Ἐκκλησία σύμφωνοι ἦσαν περὶ αὐτῶν τῷ Θεοδωρήτῳ, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω.

ΠΑΡΑ΄ΓΡΑΦΟΝ ΙΓ΄.

Συμπέρασμα τῆς περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος θεολογίας τοῦ Θεοδωρίτου, ὅτι συνήνεσεν αὐτῇ ὁ Κύριλλος, καὶ ἀντιθέσεις Λατίνων δύο, τὸ Σύμβολον τοῦ Νεστορίου κατακριθῆναι λεγόντων, καὶ οἰκονομικῶς σιωπηθῆναι τὴν ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπόρευσιν ὑπὸ τοῦ Κυρίλλου, καὶ λύσις αὐτῶν.

Συμπεραίνομεν οὖν, καὶ λέγομεν μετὰ Μακαρίου τοῦ Ἀγκύρας ἐν τῷ ἑξηκοστῷ ἑβδόμῳ κεφαλαίῳ, ἡμεῖς δὲ τῇ χάριτι καὶ δωρεᾷ τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ ἐδεξάμεθα καὶ δεχόμεθα ἀκριβῶς, ὅτι οὐ μόνον οὐκ ἀντεῖπεν ὁ θεῖος Κύριλλος πώποτε τῇ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος θεολογίᾳ τοῦ μακαρίου Θεοδωρίτου, ἀλλά γε μᾶλλον καὶ συνήνεσε ταύτῃ, καὶ ἀπεδέξατο, καὶ ἠσπάσατο αὐτὴν ὡς ἑπομένην τῇ τε θεοπνεύστῳ γραφῇ καὶ πᾶσι τοῖς θεολόγοις. ἈΝΤΊΘΕΣΙΣ ΠΡΩ΄ΤΗ. τὸ Σύμβολον τοῦ Νεστορίου κατεκρίθη ἐν τῇ ἐν Ἐφέσῳ καὶ Χαλκηδόνι ταῖς Συνόδοις. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι κατεκρίθη, ὡς εἴρηται, μόνον περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, οὐ μὴν καὶ περὶ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, γράφει γὰρ ὁ Κύριλλος πρὸς Εὐλόγιον, ὡς οὐ πάντα ὅσα λέγουσιν οἱ Αἱρετικοὶ φεύγειν καὶ παραιτεῖσθαι χρή. ἈΝΤΊΘΕΣΙΣ ΔΕΥΤΈΡΑ. ὁ Κύριλλος γράφων πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς ΘΕΟΤΟ΄ΚΟΣ φωνῆς λέγει, ἐγὼ δὲ γέγραφα, ὅτι εἰ καὶ μὴ ἐμνήσθη ἡ Σύνοδος (τουτέστιν ἡ πρώτη) τῆς λέξεως, καλῶς ἐποίησεν, οὔτε γὰρ ἐκινήθη τοιοῦτόν τι κατ᾽ ἐκεῖνο καιροῦ, ἐπειδὴ οὔτε ἦν ἀνάγκη τὰ μὴ ζητούμενα φέρειν εἰς μέσον. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι ἐν τῇ ἐν Νικαίᾳ Συνόδῳ τὸ ζήτημα ἦν μάλιστα περὶ τῆς ὁμοουσιότητος τῆς ἁγίας Τριάδος, ἡ δὲ Σύνοδος εἶπε τὰ εἰκότα καὶ περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, καὶ εἰ οὐκ ἐῤῥέθη ἐν αὐτοῖς ῥητῶς ἡ ΘΕΟΤΟ΄ΚΟΣ φωνή, ἀλλ᾽ ἐῤῥέθησαν λέξεις παριστῶσαι ταύτην ἀναμφιβόλως, ἐνταῦθα δὲ ῥητῶς ὁ Νεστόριος παρῃτεῖτο τὴν ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπόρευσιν, καὶ δημοσίως ὁ Θεοδώριτος ἐμάχετο περὶ τούτου Κυρίλλῳ, ὅθεν οὐ κατ᾽ οἰκονομίαν ἐσιωπήθη ἡ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπόρευσις παρὰ Κυρίλλου, ἀλλ᾽ ἡ μὴ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ὕπαρξις, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ Πατρὸς μόνου δηλονότι ἀληθὴς οὖσα, ἐσιωπήθη.

ΠΑΡΑ΄ΓΡΑΦΟΝ ΙΔ΄.

Ὅτι λέγοντες οἱ Λατῖνοι ὑπὸ Διοσκόρου καὶ Σευηριανοῦ τινὸς διεφθάρθαι τὰ βιβλία τοῦ Κυρίλλου, καὶ ἵνα ῥητὰ τῆς γραφῆς προσφέροντες εἰς σύστασιν τῆς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ὑπάρξεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, μάταιοι κἀντεῦθεν ἐνταῦθα καὶ σοφισταὶ δείκνυνται.

Οἱ σοφοὶ τῶν Πνευματομάχων προσφέρουσι Λεόντιον τὸν Βυζάντιον ἐν τῇ ὀγδόῃ πράξει, καὶ Ἀναστάσιον τὸν Ἀντιοχείας ἐν τῷ δεκάτῳ κεφαλαίῳ κατὰ Ἀκεφάλων, ὅτι ὁ Διόσκορος καὶ Σευηριανοί τις ἔφθειραν τὰ βιβλία τοῦ ἁγίου Κυρίλλου. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι ὁ λόγος Λεοντίου καὶ Ἀναστασίου ἦν περὶ τῶν δύο ἐπὶ Χριστοῦ φύσεων κατὰ Ἀκεφάλων, καὶ περὶ τούτων ἦν ἡ τῆς φθορᾶς ὑποψία, περὶ δὲ τοῦ ἁγίου Πνεύματος οὐδεὶς λόγος ἐκινήθη, οὔτε ὑπὸ Διοσκόρου, οὔτε ὑπὸ Σευηριανοῦ, καθ᾽ ὧν ἠγωνίζοντο καὶ οἱ δύο πατέρες, ἀλλὰ περὶ μόνης τῆς ἐνσωματώσεως τοῦ Σωτῆρος. ὥστε μάταιον καὶ τοῦτο τὸ σόφισμα τῶν Λατίνων. τέλος πάντων οἱ γενναῖοι Λατῖνοι βλέποντες ἀνίσχυρα ὅσα ἠγωνίσθησαν περὶ τῆς ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύσεως, καταφεύγουσιν ἐπὶ τοῖς ῥητοῖς, ἴδιον τοῦ Υἱοῦ, ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Υἱοῦ, Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ, ἐκπορεύεται δι᾽ Υἱοῦ, ἐπὶ τῆς πέμψεως, ἐπὶ τῆς λήψεως, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν τοιούτων, ἅτινα οἱ πατέρες ἡμῶν ἡρμήνευσαν ἀποστολικῶς, τὰς δὲ ἐπ᾽ αὐτοῖς παρεξηγήσεις τῶν Λατίνων γενναίως καὶ ἰσχυρῶς καὶ κατακράτος ἀπέβαλον.

ΚΕΦΑ΄ΛΑΙΟΝ ΙΖ΄.

Ἔτι περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων, τῶν θεωρηθέντων ἐν τῇ παρούσῃ πέμπτῃ Συνόδῳ, καὶ τῆς ἐναντιότητος τοῦ Πάπα Βιγιλίου εἰς ταῦτα, δι᾽ ἣν καὶ ἐξωρίσθη.

Ῥητέον πάλιν, ὅτι ὁ Ῥώμης Βιγίλιος οὐκ ἠρκέσθη ὑπογράψας χάριν τῆς Βασιλίσσης εἰς τὰ τρία κεφάλαια τῆς μονοφύσεως, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀθροίσεως τῆς πέμπτης Συνόδου παρὼν εἰς Βυζάντιον, οὐ μόνον οὐκ ἀπήντησε σωματικῶς εἰς τὴν Σύνοδον, ἀλλ᾽ ἀντέλεγε τῇ Συνόδῳ, καὶ τῷ Ὅρῳ καὶ τῇ ἀποφάσει αὐτῆς ἠναντιώθη, συνθέμενος τοῖς τρισὶ κεφαλαίοις τοῖς Αἱρετικοῖς, ὅθεν

καὶ ἐξωρίσθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως. παλιλλογοῦντες λέγομεν, ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν Σύνοδον ἐθεωρήθησαν τρία, ὡς εἴρηται, ὁ δὲ Βιγίλιος ἀντέλεγε καὶ τοῖς τρισί, λέγων, περὶ μὲν τῶν γραφέντων Θεοδωρήτῳ κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ὅτι οὐκ ἔδει τὴν Σύνοδον ἀναθεματίσαι ταῦτα, ἐπειδὴ ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος ταῦτα ἐδέξατο, ὡς μὴ ταῦτα ἀναθεματίσασα. περὶ δὲ Θεοδώρου τοῦ Μοψουεστίας ἔλεγον, ὅτι ἐν εἰρήνῃ τῆς Ἐκκλησίας ἀπέθανεν, ὅθεν οὐκ ἔδει ἀναθεματισθῆναι, ἐπειδὴ οὐκ ἦν δυνατὸν μήτε κριθῆναι, τεθνηκότα ὄντα, ἐπηρέαζε δὲ ταῦτα, φέρων εἰς μαρτυρίαν τὰ πρακτικὰ τῆς τρίτης Συνόδου, καὶ τὰ τοῦ Κυρίλλου, γράφοντος τῷ Κωνσταντινουπόλεως Πρόκλῳ, καὶ ἐπιστολὴν τοῦ Πρόκλου πρὸς Λέοντα τὸν Ῥώμης. περὶ δὲ τῆς Ἴβα ἐπιστολῆς ἔλεγον, ὅτι ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος ἐδέξατο αὐτὴν ὡς ὀρθόδοξον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε'.

Ὅτι δικαιῶν τὸν Μοψουεστίας Θεόδωρον ὁ Πάπας Βιγίλιος, καὶ λέγων, ὅτι οὐκ ἔδει ἀναθεματισθῆναι προτετελευτηκότα, καὶ ἐν τῇ εἰρήνῃ τῆς Ἐκκλησίας μάλιστα θανόντα, δείκνυται ἐνταῦθα διὰ πολλῶν ἀποδείξεων αὐτὸς μὲν ψευδόμενος, ὁ δὲ Μοψουεστίας δικαίως καὶ μετὰ θάνατον ὑπὸ τῆς παρούσης πέμπτης Συνόδου ἀναθέματι καθυποβεβλημένος.

Ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ πρώτου λέγει ἡ Σύνοδος εἰς τὴν πέμπτην συνέλευσιν αὐτῆς, ὅτι ψευδῶς προφέρεται ἡ ἐπιστολὴ Κυρίλλου ὑπὸ τῶν ὑπερασπιστῶν τοῦ Θεοδώρου, ἐπειδὴ εἰς τὴν ἐν Ἐφέσῳ Σύνοδον ἀνεθεματίσθη ὁ Θεόδωρος. καὶ ὅτι τοὺς λόγους Κυρίλλου κατὰ τῶν συνουσιαστῶν ματαίως ἐκλαβάνουσιν εἰς ἄλλην ἔννοιαν, ὁ γὰρ Κύριλλος λέγει ἄνευ αἰτίας οὐ δεῖ λέγειν κατὰ τῶν τεθνηκότων (λέγει ῥητῶς ἡ Σύνοδος) ἵνα μὴ φαίνηται ἔχθρας εἶναι τὸ ἔργον. λοιπὸν ἐπειδὴ προεβλήθη ἐξέτασις, κἂν καὶ ἐκεῖνοι ὦσι τεθνηκότες, δεῖ ἡμᾶς ἐξετάσαι καὶ ἀνασκευάσαι ἅπερ ἐκεῖνοι εἶπον κακῶς. οὕτως ἔδειξαν οἱ πατέρες ὅτι ὁ Κύριλλος καὶ Πρόκλος ἔγραψαν κατὰ Θεοδώρου ἤδη ἀποθανόντος, ὃν καὶ συνηρίθμησαν μετὰ Ἰουδαίων καὶ ἀσεβῶν καὶ Σοδομιτῶν καὶ Αἱρετικῶν. ὃ δὲ λέγουσί τινες, ὅτι ὁ Θεόδωρος τέθνηκεν ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ ἐν τῇ εἰρήνῃ τῆς Ἐκκλησίας, ψευδές ἐστιν, ὅτι ἐκεῖνος ἀποθνήσκει ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ ἐν τῇ εἰρήνῃ τῆς Ἐκκλησίας, ὃς ὀρθῶς μέχρι θανάτου φυλάττει καὶ κηρύττει τὰ ὀρθὰ τῆς Ἐκκλησίας δόγματα, ὁ δὲ Θεόδωρος οὐκ ἐφύλαξεν, ἄρα. καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς τετάρτης συνελεύσεως ἐβόησεν ἡ Σύνοδος περὶ τούτου τοῦ Θεοδώρου, τοῦτο τὸ Σύμβολον ἡ ἐν Ἐφέσῳ πρώτη Σύνοδος ἀνεθεμάτισε μετὰ τοῦ ἰδίου συγγραφέως, Ἀνάθεμα Θεοδώρῳ τῷ Μοψουεστίας καὶ τοῖς μὴ ἀναθεματίζουσιν αὐτόν. οἱ ὑπερασπισταὶ αὐτοῦ Ἰουδαῖοι εἰσί, καὶ οἱ ἀκόλουθοι αὐτοῦ ἐθνικοί. ὁ δὲ Βιγίλιος μάτην ἔφερε μαρτυρίαν ἀπὸ τοῦ Λέοντος, ὡς φαίνεται ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς Πελαγίου τοῦ δευτέρου πρὸς Ἠλίαν Ἀκυληΐας Ἐπίσκοπον, κεφαλαίῳ ἐνάτῳ. λέγομεν δὲ καὶ ἡμεῖς, εἰ ἦν καὶ ἡ τοῦ Κυρίλλου ἐπιστολὴ ἀληθής, ἀλλ᾽ ἐκεῖνος οὐκ ἀθῴοι τὸν Θεόδωρον, ἀλλ᾽ οἰκονομικῶς συνεβούλευσεν, ἵνα μὴ ἀναθεματισθῇ. ὅτε δὲ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ γεγόνασιν αἴτια αὐξάνειν τὸν Νεστοριανισμόν, καὶ ἀθετεῖσθαι τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον, δικαίως ἀνεθεματίσθη, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω, καὶ ὡς συνέβη γενέσθαι ὑπὸ Θεοφίλου καὶ Ἐπιφανίου περὶ Ὠριγένους, ὧν τὰ κατὰ Ὠριγένους συγγράμματα ἐβεβαίωσεν ἡ παροῦσα Σύνοδος, συμφώνως ἀποφηναμένη. ἠκολούθησε δὲ ταύτῃ τῇ τότε γνώμῃ τοῦ Βιγιλίου Ἰσίδωρος Ἰσπαλένσης, φλυαρῶν γὰρ δικαιοῖ τὸν Μοψουεστίας, καὶ τοὺς ἐκεῖνον καταδικάσαντας καλεῖ Ἐπισκόπους Ἀκεφάλων, βιβλίῳ περὶ διαταγῶν ἐπιφανῶν, κεφαλαίῳ τετάρτῳ. φέρει δὲ μάρτυρας οὐ τοὺς ἀξίους, ἀλλὰ Λατίνους τινὰς ἀποκρύφους, πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅμως ἀντίκειται αὐτῷ Γελάσιος ὁ Πάπας, ὃς γράφει πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους Γερμανίας, ἀποθανόντος Ἀκακίου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ὅτι οὐ δεῖ συγχωρεῖν τεθνηκόσιν, οἵτινες συγχώρησιν οὐκ ἐζήτησαν· τοῦτο δὲ ἦν ἀντικείμενον τῷ Βιγιλίῳ. ὁ αὐτὸς Γελάσιος τῇ ἐν Ῥώμῃ, περὶ τοῦ εἰ δεῖ συγχωρηθῆναι τὸν Ἐμεσηνὸν Ἐπίσκοπον, ἐν ἔτει τετρακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ πέμπτῳ, ἔλεγον, ὁ γὰρ εἶπε δήσετε καὶ λύσετε ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ δὲ τεθνηκὼς οὐκ ἔστιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία οὐ δύναται ἔχειν ὅπερ οὐκ ἐδόθη τοῖς Ἀποστόλοις, καὶ τοῦτο ἀντίκειται Βιγιλίῳ. καὶ γὰρ οὐκ ἐδύνατο ὁ Πάπας τὸν Αἱρετικὸν ἀποθανόντα δικαιῶσαι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ'.

Ὅτι τὰ γραφέντα Θεοδωρήτῳ κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων, διϊσχυριζομένου τοῦ Πάπα Βιγιλίου μὴ ἀναθεματισθῆναι, ἡ Σύνοδος ἀνεθεμάτισε.

Περὶ δὲ τῶν συγγραφέντων τῷ Θεοδωρήτῳ κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, φανερόν, ὅτι εἰσὶ κατάκριτα, ἅτινα καὶ αὐτὸς μόνος ὁ Θεοδώρητος ἀπέβαλε, καὶ κατὰ Νεστορίου ἀσεβῆ λέγων καὶ ἄδικα τὰ τοιαῦτα. ὁ δὲ Βιγίλιος ἠναντιώθη τῇ κατακρίσει τῶν συγγραμμάτων τούτων, μὴ ἁρμόζειν λέγων,

λέγων, μάλιστα διϊσχυρίζετο μὴ ἀναθεματισθῆναι, ὡς δῆθεν τοῦτό ἐστι σύμφωνον τοῖς θείοις πατράσιν, ὅμως ἡ Σύνοδος τἀναντία διώρισεν, ὅθεν τοῦ Θεοδωρίτου τὰ καλὰ δεχόμεθα, ὅτι καὶ ἡ Σύνοδος ἐδέξατο, τὰ δὲ κακὰ ἀναθεματίζομεν, ὅτι καὶ ἡ Σύνοδος ἀνεθεμάτισε.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ'.

Ὅτι ὁ Πάπας Βιγίλιος σπεύδων δέξαι κακοτρόπως τὴν Ἴβα ἐπιστολὴν ὀρθόδοξον, τὴν ἀναθεματισθεῖσαν ὑπὸ τῆς παρούσης Συνόδου, δείκνυται Αἱρετικός.

Περὶ δὲ τῆς Ἴβα ἐπιστολῆς λέγομεν, ὅτι ὁ Ἰουστινιανὸς ἐν οἷς γράφει τῇ Συνόδῳ, λέγει, θέλοντες τινὲς ἀποδεῖξαι ὀρθόδοξον τὴν Ἴβα ἐπιστολὴν, λέγουσιν ὅτι ἐδέξατο αὐτὴν ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος, φέροντες δύο τινῶν μαρτυρίας τῶν συνελθόντων ἐκεῖσε, ὅπου ἠθέλησαν συμβιβάσαι αὐτὴν, ἣν καὶ ἔφερον εἰς ἀνάγνωσιν, ἀλλ' ἡ Σύνοδος κατέκρινεν αὐτὴν, καὶ ἀνεθεμάτισε, καὶ ὁ μὴ ἀναθεματίζων ὑπὸ ἀνάθεμά ἐστιν, ἀναθεματίζει δὲ αὐτὴν ἡ Σύνοδος εἰς τὴν ἕκτην πρᾶξιν αὐτῆς. ὁ δὲ Βιγίλιος σπεύδει δεῖξαι τὴν ἐπιστολὴν βασιλικὴν καὶ ὀρθόδοξον, φέρων κακοτρόπως καὶ παρεξηγημένως τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον, ὅθεν καὶ Αἱρετικὸς ἦν, καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον ἠθέτει, φησὶν γὰρ ἡ Σύνοδος, ἐπειδὴ καὶ ὁ εὐσεβέστατος Βασιλεὺς, ἐν οἷς πρὸς ἡμᾶς ἔγραψε, καὶ τοῦτο προσέθηκεν, ὅτι τινὲς βουλόμενοι ὑπερασπισθῆναι τῆς ἐπιστολῆς Ἴβα, ὡς δῆθεν δεχθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, λόγοις χρώμενοι ἑνὸς ἢ δύο εὐλαβεστάτων Ἐπισκόπων, οἵτινες παρῆσαν ἐν τῇ Συνόδῳ, ὡσανεὶ ὑπὲρ ἐκείνης τῆς ἐπιστολῆς εἰρημένοις, ἐπειδὴ πάντες οἱ ἄλλοι οὐ τῆς αὐτῆς ἦσαν θελήσεως, ἀναγκαῖον ἡγούμεθα ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολήν. καὶ γεγονυίας συγκρίσεως τῆς ἐπιστολῆς μετὰ τοῦ Ὅρου τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, πάντες οἱ Ἐπίσκοποι ἀνεβόησαν, ἡ ἐπιστολὴ αἱρετική ἐστιν, ἀλλὰ δὴ καὶ παρ' ἄλλων, ἃ ἐζητήθησαν καὶ ἐκρίθησαν ἐν ταύτῃ τῇ πέμπτῃ Συνόδῳ, εὑρέθη ἐκ διαμέτρου φρονοῦσα ἡ ἔκθεσις Βιγιλίου τῇ ἐν Χαλκηδόνι Συνόδῳ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε'.

Ὅτι δι' ἑπτὰ μαρτυριῶν δείκνυται ὁ Πάπας Βιγίλιος ἐναντίος μὲν τοῖς τρισὶ κεφαλαίοις, ἤτοι ὑπερασπιζόμενος αὐτῶν, μετὰ δὲ τὴν ἐξορίαν αὐτοῦ καὶ δι' ὑπογραφῆς τῇ Συνόδῳ συντιθέμενος.

Σημειῶσαι ἔτι πρῶτον, ἀπὸ τοῦ Βινίου, καὶ ἄκων λέγοντος, ὅτι ὁ Βιγίλιος παρῆν καὶ ἐν τῇ Συνόδῳ, ἀλλὰ διὰ τὸ φανῆναι ἐναντίον εἰς τρία κεφάλαια, ἐξωρίσθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, καὶ μετὰ ἕνα χρόνον μετανοήσας, καὶ ἀνακληθεὶς, ἐβεβαίωσε τὴν Σύνοδον, συμφωνήσας αὐτῇ περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων, ἤτοι διαφορῶν. δεύτερον, ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Βασιλέως εἰς τοὺς Ἐπισκόπους, ἥτις κεῖται εἰς τὴν πέμπτην πρᾶξιν τῆς παρούσης Συνόδου. τρίτον, ἀπὸ τῆς ἐννοίας τῆς Συνόδου εἰς τὴν ὀγδόην συνέλευσιν. τέταρτον, ἀπὸ τοῦ Νικηφόρου Καλλίστου, βιβλίῳ δεκάτῳ ἑβδόμῳ, κεφαλαίῳ εἰκοστῷ ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ ὀγδόῳ. πέμπτον, ἀπὸ τοῦ Λιμπεράτου, κεφαλαίῳ εἰκοστῷ δευτέρῳ καὶ εἰκοστῷ τετάρτῳ. ἕκτον, ἀπὸ τοῦ Ἀναστασίου βιβλιοθηκαρίου εἰς τὸν βίον τοῦ Βιγιλίου. ἕβδομον, ἀπὸ τῆς διαταγῆς τοῦ Βιγιλίου, ἣν ἔγραψεν εἰς τὸν καιρὸν τῆς Συνόδου, καὶ ἴδε ἐν τῷ πέμπτῳ τόμῳ τῶν συνοδικῶν μετὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Βιγιλίου περὶ τῶν τριῶν κεφαλαίων ἃ ὑπέγραψεν, ἥτις κεῖται ἐν τῇ ἐν Βατικάνῳ βιβλιοθήκῃ, καὶ ἐν τοῖς χρονικοῖς Βερηνίου καὶ Μεσσινίου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ς'.

Περὶ τῆς γενομένης ἐν Ἀκυληΐᾳ Συνόδου κατὰ τῆς παρούσης πέμπτης Συνόδου, ὄντος ἐν ἐξορίᾳ τοῦ Πάπα Βιγιλίου, καὶ τοῦ πολυχρονίου σχίσματος τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ περὶ τῆς ἀνακλήσεως ἀπὸ τῆς ἐξορίας Βιγιλίου κατὰ Πελάγιον τὸν πρῶτον.

Εἰς τὸν καιρὸν καθ' ὃν ἦν ἐξωρισμένος ὁ Βιγίλιος, συνήχθησαν τινὲς Ἐπίσκοποι Δυτικοὶ εἰς τὴν Ἀκυληΐαν, καὶ ἔκριναν ἀπόβλητον τὴν ἁγίαν ταύτην Οἰκουμενικὴν πέμπτην Σύνοδον, νομίσαντες αὐτὴν πολεμίαν τῶν πατέρων, καὶ τῶν προηγησαμένων τεσσάρων Συνόδων, καὶ ἔμεινε τὸ σχίσμα περίπου τὰ ἑκατὸν ἔτη, ἕως τῶν ἡμερῶν Σεργίου Πάπα τοῦ πρώτου, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Βέδας ἐν τῷ περὶ χρόνων, κεφαλαίῳ εἰκοστῷ ἑβδόμῳ, εἰς τὰς ἡμέρας Τιβερίου Καίσαρος τοῦ ὀρθοδόξου. μαρτυρεῖ δὲ καὶ Πελάγιος ὁ πρῶτος ἐν τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ ἐπιστολῇ, ὅτι τὸν δεύτερον χρόνον, μετὰ τὸ τελειωθῆναι τὴν Σύνοδον, ἀνεκλήθη ὁ Βιγίλιος διὰ τὸ δέξασθαι αὐτὸν τὴν διαυθέντευσιν τῶν τριῶν κεφαλαίων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζʹ.

Ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ Πάπα Βιγιλίου οἱ ἔγκριτοι Ἀρχιερεῖς Λίγυρες, Βενέτικοι καὶ Ἴστροι ἐμείναντες εἰς τὸ σχίσμα, οὐκ ἐδέχοντο τὴν πέμπτην Σύνοδον, οἳ καὶ τὸν Ναρσῆν ἀφώρισαν, πεισματωθέντες διὰ τὰς πρὸς αὐτὸν καὶ αὐτῶν ἐπιστολὰς τοῦ Πάπα Πελαγίου.

Ἐδέξατο δὲ τὴν Σύνοδον, μεταμεληθεὶς ὁ Βιγίλιος, ἀλλ' οἱ περὶ τὴν Ῥώμην ἔγκριτοι Ἀρχιερεῖς Λίγυρες, Βενέτικοι, καὶ Ἴστροι ἔμενον ἐν τῷ σχίσματι, καὶ οὐκ ἐδέχοντο αὐτήν, οὐ γὰρ ὡς ἐδυνήθη σχίσαι ὁ Πάπας, οὕτως ἐδυνήθη καὶ συνάψαι, ὅθεν Πελάγιος ὁ πρῶτος ἔγραψε Ναρσῇ τῷ Στρατηγῷ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἵνα διορθώσῃ αὐτοὺς τῇ δυνάμει τοῦ Βασιλέως, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Πελαγίου πρὸς τοῦτον τὸν Ναρσῆν, ἧς ἡ ἀρχή, Ἡμεῖς οὐ κατεχόμεθα ἀπὸ ἀνθρωπίνων ματαιολογιῶν, ἢ μὴ ἀργήτωσαν ὑμᾶς εἰς τὸ θεῖον ἔργον αἱ ματαιολογίαι τῶν ἀνθρώπων. οὐ κατατρέχονται, ἀλλ' οἱ ἐκ προαιρέσεως ἐκλέξαντες τὸ κακόν. καὶ εἰς τὸ τέλος, ἰδοὺ κύριε ἡ ψυχή σου δήλη ἐστὶ λίαν, μὴ θέλουσα κατατρέχειν τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Θεοῦ. ἀπόφασις δ' ἐστὶ καὶ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τοὺς ποιοῦντας τὰ σχίσματα ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίᾳ, οὐ μόνον διωγμοῖς καὶ ἐξορίαις, ἀλλὰ καὶ ἀφαιρέσει τῶν ὑπαρχόντων καὶ δειναῖς φυλακαῖς διὰ τῆς ἐξωτερικῆς δυνάμεως ἐτάζεσθαι. Καί, αὐτά ἐστι κύριε ἅτινα ἀναφέρομεν προθύμως σοι, οὐ μόνον ἵνα ὑπερμαχήσῃς διὰ τὰ πάτρια ἔθη καὶ τὴν ἀγαθὴν κατάστασιν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλ' ἵνα διορθώσῃς καὶ πᾶσαν ταραχὴν εὑρισκομένην εἰς τὸν λαόν. ἀφώρισαν οἱ σχισματικοὶ τὸν Ναρσῆν διὰ πεῖσμα τὸ πρὸς τὸν Πάπαν, ὅθεν παρεκινήθη καὶ ἔγραψε δεύτερον τῷ Ναρσῇ ὁ Πελάγιος, ἵνα καταβάλῃ πᾶσι τρόποις τὴν ἀναίδειαν αὐτῶν, φθασάντων εἰς τοσοῦτον, ἢ νομισάντων τὸ σχίσμα αὐτῶν εἶναι τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ηʹ.

Περὶ τῆς πρὸς τὸν Πάπαν Πελάγιον ἀκοινωνησίας τῶν ἀνωτέρω ἐθνῶν καὶ τῶν Τούσκων διὰ τὸ δεχθῆναι τὴν πέμπτην Σύνοδον, καὶ περὶ τῆς πρὸς αὐτοὺς ὁμολογίας τῆς πίστεως αὐτοῦ, καὶ τῆς πρὸς τὸν λαὸν ἐγκυκλίου αὐτοῦ ἐπιστολῆς, παριστῶντος ἑαυτὸν ἀναίτιον τοῦ σχίσματος, καὶ μαρτυροῦντος μεθ' ὅρκου ἔχειν ἀσάλευτα καὶ ἐν τῇ πέμπτῃ Συνόδῳ τὰ τῶν τεσσάρων Συνόδων δόγματα τῆς πίστεως, ἐξ ὧν δείκνυται ταῖς Συνόδοις πειθήνιος.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ δεχθῆναι τὸν Πελάγιον τὴν πέμπτην Οἰκουμενικήν, τὰ εἰρημένα ἔθνη, καὶ προσέτι οἱ Τοῦσκοι ἐχωρίσθησαν τῆς κοινωνίας αὐτοῦ, καθὼς ἡ Πελαγίου πρὸς Ναρσῆν ἐπιστολὴ δεκάτη τρίτη μαρτυρεῖ, γράφοντος πρὸς αὐτούς, μὴ ἵστασθαι ἐν τῇ ὁδῷ τῶν ἁμαρτωλῶν, ἀλλ' ἐλθεῖν εἰς τὴν εὐσέβειαν, καὶ ἐν πᾶσι τούτοις οὐ προεβάλετο ὁ Πελάγιος τὴν ἀναμαρτησίαν τοῦ Πάπα, οὔτε εἰς τὸν Ναρσῆν, οὔτε εἰς τοὺς σχισματικούς, ἀλλὰ ταπεινῷ τῷ σχήματι ἔσπευδεν εἰς τὴν διόρθωσιν, καὶ ἵνα μὴ νομίζωσιν ὅτι ἄλλως λέγει καὶ ἄλλως πιστεύει, καὶ μάλιστα ἵνα δείξῃ ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτὸς αἰτία τοῦ σχίσματος, ἔγραψεν εἰς αὐτοὺς καὶ τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως αὐτοῦ ἰδιοχείρως τούτοις τοῖς ῥήμασι, καὶ ἵνα μὴ μένῃ ἀμφιβολία τις εἰς ὑμᾶς ἢ εἰς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας περὶ τῆς πίστεως ἡμῶν, θέλομεν καὶ ὁμολογοῦμεν καὶ μεθ' ὅρκου μαρτυροῦμεν, ὅτι ὅσα ἡ ἱερὰ τῶν θείων Ἀποστόλων διδασκαλία, καὶ ἡ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου ἐξουσία, καὶ ἡ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Ἐφέσῳ καὶ ἐν Χαλκηδόνι Συνόδων αὐθεντία ἐκύρωσεν, οὐδὲν ἐξ αὐτῶν μετασαλεῦσαι ἢ ἡμᾶς ἢ ἄλλους ἡγούμεθα, οὔτε προσθέντας οὔτε ἀφαιροῦντας, ἀλλ' ἅπαντα διαφυλάττειν. ἔτι παραδίδομεν τῷ ἀναθέματι εἴτε ἡμᾶς, εἴτε καὶ ἑτέρους ἀνθισταμένους ταῖς δόξαις τῶν ἄνωθεν ἁγίων Συνόδων, καὶ εἴτις ἀμφιβάλλει μὴ εἶναι ἡμᾶς τοιούτους, ἐλθέτω ἐνταῦθα, καὶ γνώσεται καὶ δι' ἑτέρων μαρτυριῶν. καὶ εἰς ἐπιστολὴν δεκάτην τετάρτην, ἥτις καὶ ἐγκυκλικὴ ἐκλήθη, πρὸς ἅπαντα τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ λέγει, ἵνα καταπραΰνωμεν τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐκβάλωμεν πᾶσαν ὑποψίαν, ἣν ἔχουσι καθ' ἡμῶν, ἠδυνάμεθα, συνεργούσης τῆς θείας χάριτος, ἀποδεῖξαι, ὅτι οὔτε ἐν μιᾷ κεραίᾳ φρονοῦμεν ἐναντίον τῆς πίστεως τῶν πατέρων, καὶ τῶν τεσσάρων Συνόδων, ὅπερ καὶ ἐποιήσαμεν εἰς τὴν πέμπτην Σύνοδον, ἵνα μὴ ἔχῃ τις ἀμφιβάλλειν, καὶ φυλάττω τὰς τέσσαρας Συνόδους, καὶ πείθομαι εἰς αὐτάς, ὡς καὶ πᾶς Ἀρχιερεὺς ἔχει χρέος φυλάττειν. αὕτη ἡ πίστις καὶ ἡ ἐλπίς μου, δι' ἧς εὑρίσκομαι ζῶν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, δι' αὐτῆς ἐπιθυμῶ ζῆν, καὶ δι' αὐτῆς παρασταθῆναι εἰς τὸ βῆμα τοῦ Χριστοῦ, δι' ἧς πιστεύω συγχωρηθῆναι τὰς ἁμαρτίας μου, καὶ εὑρεθῆναί με εἰς τὴν δεξιάν, ὅπου οἱ ἐκλεκτοί.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Θʹ.

Περὶ τῆς πρὸς Χιλδιβέρτον Ῥῆγα Φραγγίας πεμφθείσης ἐπιστολῆς τοῦ Πάπα Λέοντος ὑπὸ τοῦ Πάπα Πελαγίου μετὰ καὶ ἰδίας αὐτοῦ ἐπιστολῆς, τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως αὐτοῦ δηλούσης, ἕνεκεν ἑνώσεως τῶν ἀποσχισθέντων αὐτοῦ ἐθνῶν καὶ τῶν τῆς Ἰβερνίας Ἐπισκόπων.

Ἔγραψε